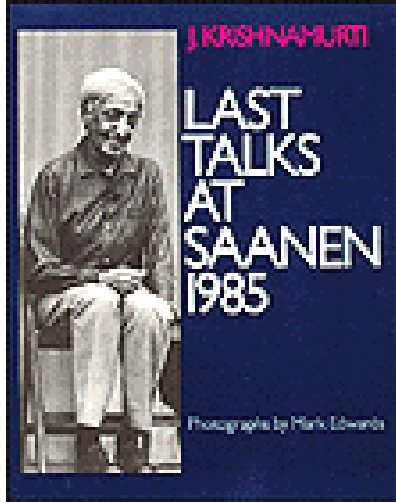

J. KRISHNAMURTI

NÓI CHUYỆN CUỐI CÙNG 1985

Tại

SAANEN, BROCKWOOD PARK

Nguồn: www.tchl.freeweb.hu

663 Later – and Unpublished Text

Lời dịch: Ông Không

Dịch 2007 – Sửa 2012

www.jkrishnamurtiongkhong.com

– Tháng 5-2012–

J. Krishnamurti

Một chân dung

J. Krishnamurti, cuộc sống và những lời dạy của ông trải dài trong phần lớn thế kỷ hai mươi, được nhiều người tôn vinh là một con người có ảnh hưởng sâu sắc nhất vào ý thức của nhân loại trong thời đại hiện nay. Là một hiền nhân, triết gia và tư tưởng gia, ông soi sáng cuộc sống của hàng triệu người khắp thế giới: những người trí thức và những người bình thường, cả người già lẫn người trẻ. Ông tạo ra ý nghĩa căn bản và mới mẻ cho tôn giáo bằng cách chỉ rõ một cách sống vượt khỏi tất cả những tôn giáo có tổ chức. Ông can đảm đối diện những vấn đề của xã hội hiện nay và phân tích bằng sự rõ ràng có khoa học những hoạt động của cái trí con người. Tuyên bố rằng sự quan tâm duy nhất của ông là “làm cho con người được tự do một cách tuyệt đối và không điều kiện”, ông tìm kiếm sự giải thoát con người khỏi tình trạng bị quy định sâu thẳm của tánh ích kỷ và đau khổ.

Jiddu Krishnamurti (11-05-1895 – 17-02-1986) sinh ra trong một gia đình giai cấp trung lưu ngoan đạo ở thị trấn vùng quê Mandanapalle thuộc miền nam Ấn độ. Ông được “phát hiện” trong thời niên thiếu bởi những người lãnh đạo của tổ chức thần học Theosophical Society, bà Anne Besant và Giám mục Leadbeater, những người công bố rằng ông là “**Thầy Thế giới**” mà những nhà thần học đang mong đợi. Khi còn trẻ, Krishnamurti trải qua những trải nghiệm kỳ bí đã cho ông một sự thay đổi căn bản và một tầm nhìn mới mẻ về cuộc sống. Sau đó ông tách rời tất cả những tôn giáo cốt chức và những học thuyết để bắt đầu nhiệm vụ cô đơn của ông, gặp gỡ và nói chuyện với mọi người, không phải như một vị đạo sư nhưng như một người bạn.

Từ đầu những năm 1920 đến năm 1986, Krishnamurti đi khắp thế giới cho đến cuối đời lúc 91 tuổi, tổ chức những buổi nói chuyện, những cuộc thảo luận, viết sách hay là ngồi yên lặng cùng những người đàn ông và phụ nữ đang tìm kiếm sự hiện diện đầy

nhân ái và an ủi của ông. Những lời dạy của ông không dựa vào những hiểu biết thuộc sách vở và kinh điển nhưng dựa vào sự thấu triệt về tình trạng bị quy định của con người và quan điểm của ông về sự thiêng liêng. Ông không trình bày về bất kỳ “triết thuyết” nào, trái lại nói về những sự việc liên hệ với tất cả chúng ta trong cuộc sống hàng ngày: những vấn đề khi đang sống trong xã hội hiện đại với sự phân hoá và bạo lực của nó, sự tìm kiếm của cá nhân để có an toàn và hạnh phúc, và sự đòi hỏi của con người để được tự do khỏi những gánh nặng tâm lý của tham lam, bạo lực, sợ hãi và đau khổ.

Mặc dù ông được công nhận ở cả phương Đông lẫn phương Tây như là một trong những bậc thầy tôn giáo vĩ đại nhất của mọi thời đại, nhưng chính Krishnamurti lại không lệ thuộc vào bất kỳ tôn giáo, giáo phái, hay là quốc gia nào. Ông cũng không tán thành bất kỳ trường phái tư tưởng thuộc học thuyết hay chính trị nào. Trái lại ông quả quyết rằng những trường phái này chính là những yếu tố phân chia con người với con người và tạo ra xung đột lẫn chiến tranh. Ông nhấn mạnh vào thời gian và lặp lại liên tục rằng chúng ta là những con người cao quý và quan trọng nhất, rằng mỗi người trong chúng ta là phần còn lại của nhân loại và không khác biệt gì cả. Ông vạch ra sự quan trọng để tạo ra cuộc sống hàng ngày của chúng ta một chất lượng thiên định và tôn giáo sâu sắc. Ông nói chỉ có một sự thay đổi triệt để mới có thể tạo ra một cái trí mới mẻ, một nền văn minh mới mẻ. Vẫn vậy lời dạy của ông vượt khỏi tất cả những biên giới do con người tạo ra của những niềm tin tôn giáo, những cảm tình quốc gia và những quan điểm thuộc giáo phái. Cùng lúc, chúng cho một ý nghĩa và một phương hướng mới đến việc tìm hiểu của con người hiện đại về chân lý, về thiêng liêng. Những lời dạy của ông, không chỉ liên quan đến thời đại hiện nay, mà còn có tính tổng thể và không thời gian.

Krishnamurti Foundation India

NÓI CHUYỆN TẠI LIÊN HIỆP QUỐC, NEW YORK

Ngày 17 tháng 4 năm 1984

Những nguyên nhân của chiến tranh

Có thể từ khi bắt đầu của nhân loại, những con người đã không có hòa bình gì cả. Và đã có quá nhiều tổ chức, kể cả tổ chức này, muốn tạo ra hòa bình trên thế giới, Pacern in terris. Nhưng đã không có hòa bình. Vì nhiều lý do rõ ràng khác nhau: chủ nghĩa quốc gia, mà là chủ nghĩa bộ lạc được tôn vinh, vô số những tôn giáo đối nghịch, những phân chia giai cấp, chủng tộc và vân vân. Đã có nhiều phân chia trên quả đất từ khi bắt đầu của thời gian: gia đình, cộng đồng, cộng đồng lớn hơn, quốc gia và vân vân. Và cũng vậy từ điều gì người ta quan sát được, tôn giáo đã là một trong những nguyên nhân của cuộc chiến tranh. Người ta trông thấy những người Do thái và những người Ả rập, những người Ấn độ giáo và những người Hồi giáo, những người Mỹ và những người Nga, những ý tưởng chống lại những ý tưởng, những học thuyết đối nghịch những học thuyết, học thuyết cộng sản và những học thuyết tạm gọi là dân chủ. Tại sao, sau tất cả những thiên niên kỷ tiếp theo những thiên niên kỷ này, tại sao những con người khắp thế giới không sống trong hòa bình? Tại sao cái xã hội chúng ta sống trong đó, dù nó là xã hội Mỹ, Châu âu, hay Ấn độ, hay Nhật bản, các xã hội đó cũng không cho chúng ta hòa bình. Cái xã hội đó, văn hóa đó, truyền thống đó, được tạo ra bởi tất cả những con người. Chúng ta đã tạo ra cái xã hội này. Chúng ta chịu trách nhiệm cho cái xã hội này, mà tha hóa, vô luân, vô lực, chia rẽ, độc ác và vân vân. Chúng ta đã tạo ra cái này, cái xã hội này, cái xã hội này mà chúng ta sống trong đó. Chúng ta là cái xã hội.

Làm ơn người nói không là một người cộng sản trong ý nghĩa căn bản của từ ngữ đó. Chúng ta là điều gì chúng ta suy nghĩ về bản chất của xã hội. Vì vậy chúng ta là xã hội. Đó là một sự kiện, không phải là một tư tưởng kỳ dị, hay vô lý, ngu xuẩn. Chúng ta là xã hội. Mỗi người chúng ta đã tạo ra cái xã hội dữ tợn, mâu thuẫn, rối loạn, kinh khiếp này. Và nếu những con người, mỗi người chúng ta, không thay đổi chính mình hoàn toàn, chúng ta sẽ có những cuộc chiến tranh không ngừng, sẽ không có hòa bình trên quả đất. Những tôn giáo đã nói liên tục về nó. Những đức Giáo hoàng, những giáo sĩ, những mục sư địa phương, đã nói về hòa bình. Tổ chức này với tất cả quyền hành của nó, với vị trí của nó, với nắm bắt vấn đề quốc tế của nó, tổ chức này cũng không mang lại hòa bình. Hãy tha thứ cho tôi về câu nói này, nếu bạn không phiền. Và liệu rằng những tổ chức, những học viện sẽ, liệu rằng chúng ta sẽ có lần mang lại hòa bình trên quả đất hay không? Hay là hòa bình không nằm trong lãnh vực đó – những tổ chức hay những học viện, tuyên truyền, và mọi chuyện như thế? Hay là chúng ta có nhận ra, mỗi người chúng ta, tôi đang đặt ra câu hỏi này đây kính trọng, chúng ta có nhận ra rằng chúng ta chịu trách nhiệm cho việc này? Không phải bằng trí năng, bằng ngôn từ, hay chỉ chấp nhận một lý thuyết, nhưng chúng ta phải chịu trách nhiệm cho nỗi kinh hoàng đang xảy ra trong thế giới này; mọi hình thức của bạo lực, khủng bố, những cuộc chiến tranh, chúng ta chịu trách nhiệm về nó. Chiến tranh không chỉ ở Beirut, nó ở trong những quả tim và những cái trí của chúng ta. Điều này đã được nói thường xuyên, người ta khá mệt mỏi vì nó. Và chúng ta, những con người, dường như không có khả năng sống hòa bình trong sự liên hệ lẫn nhau của chúng ta, sống hòa bình mà không có bất kỳ những giáo điều, những lý tưởng, những khái niệm. Bởi vì những niềm tin, trung thành, những kết luận, những lý tưởng, đã chia lìa con người. Và rõ ràng con người đã không thể sống mà không có bất kỳ những bó buộc kia. Con người bị quy định, những con người khắp thế giới đều bị quy định. Những bộ não của họ đã bị đúc khuôn theo một truyền thống đặc biệt, theo vô số hình thức

mê tín dị đoan được gọi là tôn giáo. Và liệu có thể cho những con người bất kể nơi nào họ sống được tự do khỏi tình trạng quy định của họ hay không? Quy định như một người Mỹ, như một người Châu Âu, người Ấn và vân vân, liệu có thể cho chúng ta, mà tiền bộ nhiều trong công nghệ, liệu có thể cho chúng ta, một cách cơ bản, một cách triệt để, tạo ra sự thay đổi tâm lý hay không? Đây thực sự là một câu hỏi rất, rất nghê m túc. Đây là việc gì những nhà sinh học, những nhà công nghệ sinh học đang cố gắng làm – đang cố gắng tạo ra một thay đổi căn bản trong chính những tế bào não để cho những con người có thể sống an bình, không phải luôn luôn đấu tranh lẫn nhau.

Vì vậy khi đối diện tất cả việc này, không phải là lý thuyết, như một con người, thực sự anh ta phải làm gì đây? Thành lập một nhóm khác? Một tôn giáo khác? Một học viện khác? Hay là như một con người trở nên ý thức được tình trạng quy định của anh ta? Quan tâm đến tình trạng quy định của anh ta và giải thoát bộ não khỏi tình trạng quy định đó? Nếu không, chúng ta sẽ có những cuộc chiến tranh liên tục, sẽ không có hòa bình trên quả đất bất kể tất cả những tôn giáo, bất kể mọi học viện. Nó phải bắt đầu với chúng ta, không phải, không phải một ai đó khác ở ngoài đó. Vì vậy liệu có thể tạo ra một thay đổi sâu sắc trong chính những tế bào não hay không? Tại sao những con người lại bị quy định nhiều như thế – những người Đức, những người Pháp, những người Nga, những người Ý, những người Anh, những người Mỹ, những người Ấn và vân vân, tại sao? Đó có phải bởi vì chúng ta muốn an toàn, cả bên trong lẫn bên ngoài, hay không? Liệu có sự an toàn như thế ở bên trong, theo tâm lý được an toàn? Có sự an toàn như thế hay không? Hay an toàn tâm lý là một ảo tưởng? Chúng ta có thể tìm hiểu chi tiết tất cả việc này nhưng thời gian của chúng ta rất, rất giới hạn?

Vì vậy liệu có sự an toàn tâm lý, hoặc ở trong gia đình, trong một nhóm, trong một cộng đồng, trong một quốc gia và chủ nghĩa quốc tế và mọi việc như thế hay không? Liệu có bất kỳ loại an toàn tâm lý bên trong hay không? Và nó có nghĩa là, nếu chúng

ta không chắc chắn về điều đó, tin chắc, rõ ràng, chúng ta cố gắng tìm kiếm an toàn bên ngoài, ngoại cảnh, qua những quốc gia, qua những tổ chức tôn giáo, qua những học thuyết nào đó. Vì có vẻ đối với người ta, rất quan trọng, rằng là cùng nhau chúng ta nên nói về nó bây giờ và khám phá cho chúng ta liệu rằng có một an toàn bên trong – an toàn trong những liên hệ lẫn nhau của chúng ta, đàn ông và đàn bà, người vợ và người chồng? Nếu có sự an toàn, tại sao lại có sự tranh cãi như thế giữa đàn ông và đàn bà, người vợ và người chồng, tại sao lại có sự xung đột như thế trong liên hệ của họ? Mỗi người đang theo đuổi những tham vọng riêng của họ, những thành tựu riêng của họ, những ham muốn riêng của họ và vân vân. Không quan trọng khi tìm ra cho chúng ta liệu có sự an toàn như thế trong liên hệ, hay sao? Nếu có sự an toàn như thế trong liên hệ vậy thì an toàn là khởi đầu của hòa bình. Nếu không có an toàn trong liên hệ lẫn nhau của chúng ta, đó là khởi đầu của xung đột, chiến tranh.

Vì vậy chúng ta nên thực sự tìm hiểu nghiêm túc câu hỏi này. Đó là trở nên ý thức được, tỉnh táo được liên hệ lẫn nhau của chúng ta bởi vì muốn đi rất xa chúng ta phải bắt đầu rất gần. Và nơi gần nhất là đàn ông và đàn bà, người vợ và người chồng. Trong liên hệ đó có xung đột như nó có bây giờ, vậy thì xung đột đó lan rộng, cuối cùng là chiến tranh. Chúng ta không bao giờ suy nghĩ về việc này, rằng bởi vì ngôi nhà của chúng ta đang cháy, mà là xã hội đang cháy, đang suy đồi, đang thoái hóa, tất cả chúng ta cũng đang thoái hóa phải không? Suy đồi, thoái hóa hàm ý rằng toàn cuộc sống của chúng ta là một lối sống đều đặn và cố định, toàn cuộc sống của chúng ta là một chuỗi của những trận chiến, những đấu tranh, những xung đột. Nếu chúng ta không thay đổi ở đó, làm thế nào bạn có thể mang lại hòa bình trên quả đất? Điều đó có vẻ rất hợp lý, có lý lẽ, sáng suốt, nhưng chúng ta không thực hiện nó.

Vì vậy liệu rằng chúng ta, là những con người, không phải là những người Mỹ và tất cả công việc của họ, liệu rằng chúng ta là những con người có trở nên ý thức được, chú ý đến sự liên hệ

gần gũi của chúng ta hay không? Bởi vì nếu thế giới tâm lý yên tĩnh, sáng suốt, an bình, trạng thái tâm lý đó sẽ luôn luôn chiến thắng mọi tổ chức, dù nó là tổ chức cộng sản, độc tài chuyên chế, hay là tổ chức tạm gọi là dân chủ. Tinh thần còn quan trọng nhiều hơn luật pháp bên ngoài, những chính phủ và vân vân. Tôi tự hỏi không hiểu người ta có nhận ra tất cả việc này hay không? Liệu rằng chúng ta, đang ngồi đây, an bình, tạm gọi là an bình, có nhận ra trách nhiệm của chúng ta như những con người, hay không? Những cuộc chiến tranh đang xảy ra trong thế giới là chiến tranh của chúng ta, bởi vì ý thức của chúng ta – nếu tôi có thể bàn luận tất cả việc này sâu sắc hơn – ý thức con người của chúng ta, mà được cấu thành từ những phản ứng sinh học, những sợ hãi, những tổn thương, vui thú, những niềm tin, những giáo điều và trải qua đau khổ triền miên, đó là nội dung của ý thức chúng ta. Nếu bạn quan sát việc này kỹ càng, đó là một sự thật rằng mỗi con người khắp thế giới đều chia sẻ việc này, mỗi con người chịu đựng đau khổ, mỗi con người có sợ hãi, vui thú, cảm giác cô độc, thất vọng, lo âu, hoang mang, mỗi con người, dù họ sống ở Far East, hay ở đây, hay ở Nga, hay ở những nơi khác. Chúng ta đã được nuôi dưỡng, được giáo dục để coi chúng ta như những cá thể. Đó là như thế phải không? Đó là một sự thật phải không? Bởi vì chúng ta chia sẻ ý thức của nhân loại, bởi vì tất cả chúng ta chịu đựng đau khổ, tất cả chúng ta trải qua những thống khổ, buồn chán lớn lao, mọi hình thái hoang mang. Các bạn có lẽ có những tài năng to tát, những khả năng vĩ đại, nhưng phía sau những khả năng kia vẫn còn có cái ý thức hàng ngày, bình thường của tất cả nhân loại. Vì vậy mỗi con người là nhân loại, không là những cá thể tách rời. Tôi biết bạn sẽ không chấp nhận những điều này bởi vì bạn đã bị quy định từ khởi đầu bởi những tôn giáo, bởi xã hội, bởi văn hóa, rằng là mỗi con người là những cá thể tách rời, những cá nhân tách rời. Vì vậy anh ta phải tìm kiếm sự cứu rỗi riêng của anh ta, diễn tả riêng của anh ta, thành tựu riêng của anh ta. Và cái tánh tạm gọi là cá thể tách rời này đang tạo ra vô trật tự khủng khiếp trong thế giới, mà không có nghĩa là tất cả chúng ta trở thành cùng

cái máy tự động, được sản sinh trong cùng cái khuôn đúc. Trái lại, tự do là dạng cao nhất của hiện hữu. Nó là nghệ thuật tột đỉnh nhất, sống tự do. Nhưng chúng ta không được tự do. Người ta nghĩ rằng người ta được tự do để làm điều gì người ta thích, đặc biệt ở quốc gia này, mỗi cá thể đều nghĩ rằng anh ta có quyền tối thượng để làm điều gì anh ta thích. Thành tựu riêng của anh ta, thể hiện những ham muốn riêng của anh ta và vãn vãn. Nhưng nếu chúng ta tìm hiểu kỹ càng và nghiêm túc, chúng ta chia sẻ ý thức của toàn nhân loại. Bởi vì điều này là một sự thật. Tánh cá thể có lẽ là một ảo tưởng. Và chúng ta lại gắn kết vào ảo tưởng đó. Nhưng khi bạn đi mọi nơi và quan sát rất cẩn thận, mỗi con người, dù rằng anh ta có chức vụ quan trọng, nhiều tiền bạc, địa vị, quyền hành, anh ta giống như những con người còn lại của thế giới theo tâm lý, anh ta trải qua nhiều đau khổ, cô độc, tuyệt vọng, hoang mang, rối loạn và mọi chuyện khác của thế giới tâm lý. Và chúng ta là phần còn lại của nhân loại. Chúng ta không là những người Châu phi và những người Châu âu và mọi điều vô lý đó. Chúng ta là nhân loại. Nếu chúng ta không nhận ra một yếu tố căn bản trong cuộc sống đó của chúng ta, rằng chúng ta là phần còn lại của nhân loại, đen, trắng, nâu hay là bất kỳ màu gì họ là, thuộc tâm lý chúng ta là một; nếu những con người trong sâu thẳm không nhận ra điều đó, chúng ta sẽ có những cuộc chiến tranh, chúng ta sẽ vĩnh viễn sống trong xung đột, như chúng ta là như thế hiện nay. Và không có tổ chức nào trong thế giới sẽ thay đổi được sự thật đó.

Chúng ta đã có những tôn giáo khắp nơi, vô số loại tôn giáo, Thiên chúa giáo và Tin lành giáo, và phân chia trong Tin lành. Đã có những tôn giáo thuộc mọi loại ở Châu á. Tất cả đều được sáng chế bởi tư tưởng. Và tư tưởng đã khiến con người phải tách rời bởi vì tư tưởng là kết quả của trải nghiệm, hiểu biết, ký ức và vì thế tư tưởng luôn luôn bị giới hạn. Nó không bao giờ trọn vẹn, nó không bao giờ có thể trọn vẹn bởi vì nó đặt nền tảng trên hiểu biết và hiểu biết luôn luôn bị hạn chế, bị giới hạn. Nó có thể mở rộng, nó có thể thay đổi nhưng nó vẫn còn nằm trong lãnh vực của hiểu biết. Và hiểu biết luôn luôn bị giới hạn. Và chúng ta lại

cố gắng thay đổi thế giới qua hiểu biết của chúng ta. Và cuộc thử nghiệm để thay đổi thế giới qua hiểu biết này đã chưa bao giờ thành công.

Vậy thì một con người phải làm gì, nếu bạn nghiêm túc, quan tâm đến thế giới, đến cuộc sống riêng của bạn? Một con người phải làm gì? Thành lập vô số tổ chức, với những ông chủ và những thư ký của chúng và vân vân? Hay là mỗi người chúng ta phải chịu trách nhiệm bởi vì chúng ta đã tạo ra xã hội này, chúng ta phải chịu trách nhiệm cho mọi loại chiến tranh. Vì vậy liệu có thể, không chỉ trí năng, nhưng thực sự, trong cuộc sống hàng ngày của chúng ta, triệt để thay đổi, tạo ra một chuyển đổi sâu sắc? Nếu chúng ta không có khả năng làm việc đó, chúng ta sẽ có những cuộc chiến tranh vô tận. Không tổ chức nào trong thế giới đã ngăn ngừa được bất kỳ cuộc chiến tranh nào. Suốt tiến trình lịch sử vừa qua đã có những cuộc chiến tranh thực tế mỗi năm trong năm, sáu ngàn năm vừa qua, khắp thế giới. Và con người phải chịu trách nhiệm cho những cuộc chiến tranh này. Bạn có lẽ không có một cuộc chiến tranh ở Mỹ, trong vùng đất này của thế giới nhưng bạn có những cuộc chiến tranh trong những vùng đất khác của thế giới bởi vì chúng ta bị phân chia, như người Mỹ và người Nga, và người Anh và người Pháp và những người khác, không chỉ là quốc gia mà còn tôn giáo, người Thiên chúa giáo, người Phật giáo, người Ấn độ giáo. Vì vậy có sự phân chia liên tục này, cả bên ngoài lẫn bên trong, nó đang gây ra xung đột lớn lao. Chúng ta là một con người, không tách rời. Chúng ta dường như không nhận ra việc đó. Bạn chịu đựng đau khổ, bạn trải qua những lo âu, những hoang mang to tát, và mọi con người còn lại trong thế giới cũng như vậy. Và chúng ta đã không thể giải quyết vấn đề căn bản đó, liệu rằng chúng ta có thể sống với nhau hòa bình. Hòa bình không bắt đầu ở phía bên kia của thế giới, liệu rằng chúng ta có thể sống hòa bình, không có xung đột hay không?

Và tôi nghĩ rằng đây là một câu hỏi rất quan trọng mà chúng ta phải đặt ra cho chính chúng ta: tại sao những con người đã sống trên quả đất này có lẽ được năm ngàn năm, chúng ta đã

thực hiện những công việc phi thường về công nghệ, nhưng trong thực tế chúng ta lại chẳng làm gì cho liên hệ lẫn nhau của chúng ta? Chúng ta liên tục xung đột với nhau, đàn ông và đàn bà, và xung đột này được mở rộng thành chiến tranh.

Vì vậy chúng ta đang hỏi một câu hỏi căn bản nhất: tại sao những con người đã sống trên quả đất này được nhiều thiên niên kỷ, đã thực hiện những sự việc phi thường về công nghệ, đã tạo ra sức khỏe tốt cho con người, chúng ta đã tạo ra những sự việc đầy kinh ngạc nhất ở bên ngoài, nhưng bên trong chúng ta là những con người man rợ. Hãy tha thứ cho tôi vì phải dùng từ ngữ đó. Chúng ta đang đánh nhau, ngay cả trong những liên hệ gần gũi nhất của chúng ta. Vì vậy làm thế nào người ta có thể tìm được hòa bình bên ngoài trong thế giới, *pacem in terris*, nếu người ta không an bình trong chính mình? Chúng ta không bao giờ trả lời câu hỏi này, chúng ta luôn luôn cố gắng tạo ra thay đổi những sự việc bên ngoài, nhưng chúng ta không bao giờ tự hỏi chính mình tại sao chúng ta sống theo lối này, liên tục trong xung đột. Sẽ rất dễ dàng khi bạn đặt ra câu hỏi đó một cách nghiêm túc, không phải thiếu suy nghĩ, nhưng chúng ta lại không bao giờ dành ra một ngày để cố gắng tìm được tại sao chúng ta sống theo lối này, đang dựng lên một mạng lưới rộng lớn của những tẩu thoát khỏi sự thật căn bản này. Và chúng ta vẫn đang tiếp tục. Chúng ta dường như không bao giờ nhận ra rằng nếu mỗi người chúng ta không thay đổi triệt để trong căn bản thì sẽ không có hòa bình trên quả đất; chừng nào bạn còn là một người Mỹ, người Liên xô, những học thuyết khác nhau, những khái niệm khác nhau, những thần thánh khác nhau và vân vân, chúng ta sẽ không bao giờ có hòa bình trên quả đất này.

Vì vậy điều đó rất khẩn thiết cho chúng ta, mỗi người chúng ta, phải tìm được tại sao chúng ta lại sống theo lối này? Và liệu có thể thay đổi triệt để toàn bộ cái tinh thần của chúng ta hay không? Nếu không có một cuộc cách mạng ở đó, chỉ thuần túy những cuộc cách mạng bên ngoài chẳng có ý nghĩa bao nhiêu. Chúng ta đã có cách mạng cộng sản, cách mạng Pháp, những hình

thức cách mạng khắp thế giới và chúng ta vẫn còn là cái gì chúng ta là, coi mình là tâm điểm, ích kỷ, hung tợn và mọi chuyện quanh nó.

Tôi đã nói xong thưa các bạn.

[Ông sẽ trả lời các câu hỏi chứ?]

K: Vâng. Thưa bạn. Hãy đưa ra bất kỳ loại câu hỏi nào.

[Krishnamurti sẽ vui mừng khi được trả lời bất kỳ loại câu hỏi nào các bạn có lẽ có.]

***Câu hỏi:** Tôi có một câu hỏi. Ông đã đưa ra một bức tranh âm đạm và buồn thảm về thế giới trong đó chúng ta sống và của chính chúng ta. Ông có nhìn thấy những dấu hiệu tích cực đó đây không? Nếu ông quan sát mọi nơi trong thế giới hiện nay, ông có nhìn thấy bất kỳ những phát triển tích cực nào, một cái gì đó mà cho ông bất kỳ hy vọng nào? – không phải một cái gì đó bên trong chúng ta và bị che dấu nhưng một cái gì đó có thể nhìn thấy được cho tất cả mọi người.*

K: Tôi không hiểu tại sao bạn lại nói như vậy, thưa bạn, ông đã chỉ đưa ra một phía tiêu cực. Điều gì thực sự đang xảy ra khắp thế giới là một điều rất rõ ràng. Bạn có thể coi nó là tiêu cực nhưng những xung đột, những cuộc chiến tranh, những tàn bạo, và tất cả mọi loại sự việc đang thực sự xảy ra. Và bạn hỏi phản ứng tích cực cho tất cả việc này là gì? Ai đã tạo ra tất cả việc này? Hỗn loạn này trong thế giới, giết chóc khủng khiếp này, chiến tranh tiếp nối chiến tranh, ai phải chịu trách nhiệm cho tất cả việc này? Chúng ta, mỗi người chúng ta, không chịu trách nhiệm hay sao? Chừng nào chúng ta còn có chủ nghĩa dân tộc, chừng nào chúng ta còn quan tâm đến những thành tựu riêng của chúng ta, những ham muốn riêng của chúng ta, chúng ta không chịu trách nhiệm cho mọi hỗn loạn đang xảy ra này hay sao? Hay là nó chỉ xảy ra ở Beirut, không ở đây? Chúng ta đã có hai cuộc chiến tranh khủng khiếp và chúng ta đang chuẩn bị cho những cuộc chiến tranh khác;

nếu những con người, bạn và tôi, không thay đổi triệt để, trong căn bản, chúng ta sẽ có những cuộc chiến tranh khắp mọi thời điểm.

Vì vậy câu hỏi của bạn, thưa bạn, là, nếu tôi đã hiểu nó đúng: một con người phải làm gì? Đúng chứ, thưa bạn?

Người hỏi: Không phải, tôi đã hỏi rằng: ông có nhìn thấy bất kỳ việc gì tích cực hay không?

K: Vâng.

Người hỏi: Liệu có một việc gì đó tích cực đang xảy ra, không phải là chúng ta phải làm gì, nhưng liệu ông có nhìn thấy những dấu hiệu rằng một việc gì đó đúng đắn đang được làm.

K: Vâng, thưa bạn. Một việc gì đó tích cực. Tôi không hiểu ý ông nói gì qua từ ngữ “tích cực” đó. Tôi không đang lảng tránh câu hỏi. Tôi không đang thoái thác nó, nhưng tôi muốn biết liệu bạn có thể giải thích giúp tôi ý định của bạn qua từ ngữ “tích cực”.

Người hỏi: Được rồi, chúng ta hãy giả sử ông có gặp gỡ một số người, hay thậm chí một nhóm, tôi nghĩ ông không tin tưởng nhiều lắm vào những nhóm đang làm việc gì đó trong phương hướng của sự thay đổi bên trong mà ông coi như là thiết yếu để mang lại hòa bình trong thế giới.

K: Vâng, thưa bạn. Có nhiều tổ chức nói về hòa bình trong thế giới, nhiều tổ chức khác nhau đang nói về hòa bình trong thế giới – pacem in terris. Đức giáo hoàng nói nó, những tổ chức tôn giáo khác khẳng định nó – bạn phải có hòa bình trên quả đất. Và bạn đang hỏi, nếu tôi hiểu đúng, có những cá thể, những nhóm, những tổ chức đang làm việc vì điều đó phải không? Và những tổ chức, những nhóm, những người đang làm việc vì điều đó có lẽ được xem là hành động tích cực phải không? Tôi nghi ngờ việc đó. Hòa bình bắt đầu ở đâu? Trong quả tim của bạn, trong cái trí của bạn?

Hay là trong những tổ chức? Có nơi nào mà con người có thể sống hòa bình, không đi ngủ giống như một cây rau, an bình? Sống hòa bình đòi hỏi thông minh tột đỉnh trong cuộc sống hàng ngày của chúng ta. Và những tổ chức có thể giúp đỡ mỗi người chúng ta sống hòa bình được không? Hay là nó phải bắt đầu với chúng ta, mỗi người chúng ta?

***Câu hỏi:** Làm thế nào tiếp cận đến sự thành tựu của an toàn bên trong này, an toàn tâm lý ở bên trong chúng ta. Tôi chỉ là một con người bình thường, chưa bị ảnh hưởng bởi tất cả những việc này, những sự việc tinh thần, nhưng tôi vẫn ao ước làm thế nào việc đó tạo ra được, sự thay đổi căn bản mà ông đang gợi ý – sự thành tựu của hòa bình bên trong.*

K: Thưa bạn, mọi tôn giáo đã nói về nó – đúng chứ, thưa bạn? Những quyển sách đã viết về nó. Tin tưởng nơi Chúa, bạn sẽ có hòa bình. Theo vị đạo sư này, bạn sẽ có hòa bình. Theo giáo điều đặc biệt này và vân vân. Con người đã làm tất cả việc này, những hình thức khác nhau – là một người Thiên chúa giáo, là một – bạn biết rồi, mọi chuyện như thế. Con người đã không tìm được hòa bình.

Vì vậy bạn đang hỏi, nếu tôi hiểu đúng, làm thế nào người ta, một con người sẽ sống theo tâm lý, bên trong, hòa bình? Thưa bạn điều đó đòi hỏi, không phải rằng người nói đang lảng tránh câu hỏi, điều đó yêu cầu nhiều tìm hiểu, không chỉ một vài cụm từ. Trước hết tại sao chúng ta lại xung đột, không chỉ trong chúng ta mà còn ở bên ngoài? Tại sao chúng ta lại xung đột? Đó là bởi vì có sự hiện hữu phân hai này, phía bên ngoài và phía bên trong, phải không? Trong mỗi người chúng ta, có những ham muốn đối nghịch, những lý tưởng đối nghịch, những cảm giác đối nghịch, những theo đuổi đối nghịch, phải không? Xung đột bị gây ra bởi tư tưởng, phải không? Làm ơn việc này đòi hỏi – tôi không biết liệu chúng ta có đủ thời gian để tìm hiểu tất cả việc này.

Xung đột là gì, tại sao chúng ta có xung đột thuộc tâm lý? Nó bị gây ra bởi những ham muốn mâu thuẫn phải không? Toàn ý niệm của tánh cá thể này, đó là nguyên nhân căn bản của xung đột phải không? “Tôi phải thành tựu”. “Tôi phải làm việc gì tôi muốn làm”. Tôi không đang ủng hộ hay gợi ý rằng tất cả chúng ta trở thành những người cộng sản, họ có những vấn đề riêng của họ – vân vân. Tôi sẽ không đi sâu về nó, bạn biết tất cả về nó rồi.

Vì vậy, tại sao lại có trong ngay tại cái tinh thần, ngay tại cái cấu trúc suy nghĩ của chúng ta, xung đột? Liệu những con người có thể sống không có xung đột hay không? Và có những người nói rằng xung đột cần thiết cho tiến hóa. Và chúng ta có những cuộc xung đột suốt năm mươi ngàn năm, như những con người. Chúng ta đã tiến hóa rất nhiều phải không? Có lẽ ở bên ngoài chúng ta đã tiến hóa nhưng ở bên trong chúng ta vẫn còn là cái loài rất thấp kém. Vì vậy người ta phải ý thức được chúng ta là gì – ý thức được. Ý thức không chọn lựa. Nếu bạn muốn tìm hiểu tất cả việc đó, mà rất phức tạp: sống một cuộc sống không còn phân tích nhưng quan sát thần túy mà không có người quan sát. Nó dẫn đến mọi loại đề tài mà chúng ta không có thời gian tìm hiểu.

Vâng, thưa bạn muốn hỏi gì?

Câu hỏi: Tôi là thành viên của tổ chức tôn giáo Quakers. Và chúng tôi tin tưởng, giống như ông, rằng chúng ta phải bắt đầu hòa bình bên trong. Nhưng chúng tôi cũng cảm thấy rằng hòa bình bên trong của chúng ta nên ảnh hưởng việc gì chúng ta làm bên ngoài, rằng chúng ta cũng nên quan tâm đến việc tạo ra sự thân thiện giữa những con người đang gây ra chiến tranh. Nhưng từ quan điểm hòa bình bên trong của chúng ta, tại sao lại có một xung đột giữa hòa bình bên trong và hòa bình bên ngoài.

K: Vâng, thưa bạn. Tại sao lại có xung đột giữa hòa bình bên trong và hòa bình bên ngoài? Đúng như vậy phải không? Tôi đang lặp lại câu hỏi đúng chứ?

Người hỏi: *Hay là tại sao nếu chúng ta đang cố gắng có được hòa bình bên trong, tại sao cùng hòa bình bên trong đó chúng ta cũng không cố gắng tạo ra hòa bình bên ngoài trong thế giới nữa?*

K: Có phải chúng ta đang tìm kiếm một trạng thái tâm lý nơi không còn xung đột? Chúng ta đang thực sự tìm kiếm nó phải không? Nếu chúng ta đang tìm kiếm nó vậy thì sự tìm kiếm đó phải khởi đầu từ đâu? Nó không được khởi đầu trong liên hệ của chúng ta hay sao? Không có liên hệ bạn không thể hiện hữu. Vì vậy liên hệ của chúng ta là sự việc quan trọng nhất. Nếu trong liên hệ đó không có hòa bình bên ngoài, chúng ta sẽ chiếu rọi xung đột bên trong đó ở hoàn cảnh bên ngoài. Đây là một sự thật rõ ràng. Nếu mỗi người chúng ta thực sự trong căn bản sống với hòa bình trọn vẹn, pacern, vậy thì chúng ta không tạo ra một thế giới hòa bình hay sao?

Vâng, thưa bạn muốn hỏi gì?

Câu hỏi: *Tôi tự hỏi không hiểu có bao nhiêu tỉ lệ của nhân loại có thể đáp lại ý nghĩa rất tốt lành trong những nhận xét của ông. Tôi có một cảm giác không yên ổn rằng phần lớn thế giới đang chịu đựng đau khổ từ sự nghèo đói khủng khiếp, loại nghèo đói thậm chí khiến con người lo ngại họ sẽ ăn cái gì tuần đó, liệu rằng những hoàn cảnh như thế sẽ cho phép một loại phản ánh mà sẽ cần thiết để tiến hành sự thay đổi này, là một ý tưởng có tính nghi ngờ cao độ. Và do đó nó dẫn dắt tôi đến nhận thức rằng có lẽ những tổ chức được tài trợ bởi Liên Hiệp Quốc và những tổ chức không chính phủ khác có thể là những bộ máy phụ cần thiết để làm cho cái hoàn cảnh thực tế trong chừng mực nào đó thuận tiện và dễ dàng hơn để cho phép cái loại thay đổi rất cần thiết này. Nếu không chúng ta có lẽ phải chờ đợi thêm năm mươi ngàn năm hay hơn nữa.*

K: Thuộc cá nhân chúng tôi biết nhiều nghèo đói, chúng tôi đã được nuôi dưỡng trong nó. Toàn Ấn độ, đang tăng thêm mười lăm

triệu người mỗi năm. Quá nhiều nghèo đói. Làm thế nào chúng ta thay đổi được điều đó? Rõ ràng từ điều gì người ta quan sát, vì rằng có cái nền kinh tế đặt nền tảng trên một quốc gia, một cộng đồng đặc biệt, nghèo đói là một vấn đề toàn cầu, không phải thuộc riêng quốc gia hay bất kỳ tổ chức nào. Nó là vấn đề nghèo đói toàn cầu. Nếu chúng ta không tấn công vào đó, thưa bạn, tôi không thấy được làm thế nào chúng ta sẽ thay đổi thế giới, nghèo đói, và dư thừa dân số. Dân số Châu Âu đang giảm xuống và ở Châu Á nó đang gia tăng ở một mức độ chóng mặt và những chính phủ không thể chặn đứng việc đó, những chính phủ địa phương riêng của họ. Họ đã nói nhiều về kiểm soát sinh đẻ, kiểm soát gia đình và những chuyện như thế, nhưng nó chẳng có ảnh hưởng bao nhiêu ở Ấn Độ. Vì vậy, không phải hay sao, thưa các bạn, vấn đề kinh tế là một vấn đề toàn cầu, không thuộc về bất kỳ nhóm đặc biệt, bất kỳ quốc gia đặc biệt. Nếu chúng ta không có sự cảm thấy toàn cầu cho nhân loại đó, chúng ta sẽ tiếp tục nhiều thế kỷ, mặc dù tổ chức đặc biệt này có lẽ hữu dụng, chúng ta sẽ luôn luôn có nghèo đói.

Câu hỏi: Ông phải tha lỗi cho tôi nhưng ...

K: Bạn có muốn đến ngồi đây không, thưa bạn? Tôi sẽ thích lắm, một ai đó chia sẻ cùng cái bực này. Hãy đến ngồi đây thưa bạn.

Người hỏi: Tôi đã tường trình về tổ chức này như một phóng viên, rồi thay lại là phóng viên người Mỹ, được ba mươi tám năm, và trong suốt thời gian đó tôi đã nghe nói nhiều về ông. Hiện nay đó là một thách thức lớn cho tổ chức này: hạnh phúc chỉ dành cho những người không có sự giáo dục – đáng lẽ ra tôi đã nói như thế trước đây. Tôi đã đi rất xa để tìm được vài câu trả lời cho những câu hỏi mà nảy sinh năm này qua năm khác trong một kết hợp đầy gắng sức của những cái trí từ những chính phủ, từ những tổ chức không chính phủ, từ những học giả, những nhà giáo dục giống như ông – không có quá nhiều người giống như ông.

K: Tôi không là người giáo dục.

Người hỏi: Tôi cũng không.

K: Cảm ơn Chúa!

Người hỏi: Và tôi đã muốn tìm được điều gì tôi có thể làm để trở thành có giáo dục bởi vì giáo dục trong những khu nhà ổ chuột ở New York, nơi tôi được nuôi dưỡng đã là một thiên đường mà mọi người phải theo đuổi đầy tôn sùng. Vì vậy tôi say đắm trong một quyển sách một thời gian rồi sau đó đến thi ca và tôi theo đuổi sâu thêm nữa khi những thuộc địa của Anh đang giải tán, và những bộ lạc đang giải tán cùng với chúng, thưa ông. Đối với tôi có vẻ rằng tôi đã có một khám phá và tôi sẽ trình bày cho ông bây giờ.

K: Tôi không là nhà tiên tri, thưa bạn.

Người hỏi: Ông không cần biện giải, thưa ông. Ông có một số khán giả rất phi thường ở đây bởi những trải nghiệm quá khứ. Đột nhiên nảy ra trong tôi ý tưởng rằng con người bộ lạc rất an bình khi so sánh với người Châu Âu có văn minh cao mà đã gây ra hai cuộc chiến tranh thế giới.

K: Vâng, thưa bạn. Đồng ý.

Người hỏi: Và lúc này khi tôi lắng nghe ông tôi đang bắt đầu hiểu rõ tại sao cái tư tưởng đó đã đến với tôi và đó là, rằng trong bộ lạc có một sự an toàn tâm lý, và cái cá thể bị quy định, như ông nói, bởi xã hội trong đó anh ta sống, sống thiên về một con người an bình tâm lý và đó là lý do làm thế nào anh ta đã bị khuất phục bởi những chủng tộc khác, những chủng tộc có văn minh, những chủng tộc đa ngôn ngữ. Tôi không gợi ý rằng chúng ta có thể quay trở lại xã hội bộ lạc, nhưng tôi đang nói điều đó chỉ bởi vì ông đã xót xa tấc nước, một cách đúng đắn, cái hoàn cảnh mà trong đó

con người sau năm mươi triệu năm hay mười lăm triệu năm, ai biết được, từng đó thời gian đã đủ cho anh ta học được một điều gì đó, nhưng anh ta đã không học được

K: Vâng, thưa bạn.

Người hỏi: Vì vậy tôi muốn yêu cầu lời bình phẩm của ông về tất cả điều gì tôi đã nói, mà hoàn toàn là một thách thức, phải không? Tôi xin được phép ngồi xuống nghe câu trả lời của ông.

K: Câu hỏi là, thưa bạn, tại sao con người đã không thay đổi? Tại sao con người đã không học hỏi?

Người hỏi: Đúng rồi. Câu hỏi đời đời.

K: Vâng, thưa bạn. Tại sao con người vẫn sống trong tình trạng nguyên thủy phía bên trong? Đúng chứ, thưa bạn?

Người hỏi: Tôi đã sử dụng từ ngữ, “nguyên thủy” trong ý nghĩa tôn trọng.

K: Vâng. Tại sao? Nó có phải bởi vì thuộc văn hóa, thuộc xã hội, chúng ta đã tìm kiếm cái bên ngoài để thay đổi cái bên trong, hay không? Bạn hiểu chứ, những người cộng sản đã làm việc đó. Thay đổi cấu trúc, cấu trúc bên ngoài của xã hội, thông qua những luật pháp mới, kiểm soát tư tưởng và vân vân rồi sau đó bạn sẽ thay đổi con người bên trong. Và nó đã không có kết quả. Và chúng ta không nên, nếu chúng ta có sự giáo dục, hay thậm chí nguyên thủy trong ý nghĩa lễ phép nhất của từ ngữ đó, chúng ta không nên bắt đầu bằng sự hiểu rõ mỗi người, hiểu rõ chính chúng ta như chúng ta là gì, và ở đó, thay đổi một cách triệt để, một cách căn bản, hay sao? Nếu chúng ta không làm việc đó, chúng ta sẽ tiếp tục trong năm mươi ngàn năm kế tiếp.

Người hỏi: Ông và tôi sẽ không.

K: Bạn và tôi sẽ không nhưng cái dòng ý thức chung sẽ tiếp tục. Nhưng nếu bạn và một người khác thay đổi triệt để, các bạn gây ảnh hưởng cái ý thức đó.

Người hỏi: Tôi nói, vâng.

K: Vì vậy chúng ta phải tìm những con người, những nhóm nhỏ, dù ở Mỹ, ở Châu Âu, ở Ấn Độ và vân vân, mà hoàn toàn quan tâm đến sự thay đổi căn bản, tâm lý, phía bên trong này. Và tôi nghĩ điều đó có thể thực hiện được.

Người hỏi: Dĩ nhiên là được.

K: Vì vậy chúng ta đang làm việc trên nó.

Người hỏi: Hay là ông không đang ngồi ở đây.

K: Hoàn toàn đúng.

Người hỏi: Tha lỗi cho tôi. Cảm ơn ông, thưa ông.

Chủ tọa: Những người bạn thân mến, hãy cho phép tôi đại diện cho các bạn, cảm ơn Krishnaji vì những kết quả tốt nhất, và vì công việc ông luôn luôn làm là chia sẻ những tư tưởng của ông với chúng ta. Xin vui lòng.

NÓI CHUYỆN TẠI LIÊN HIỆP QUỐC, NEW YORK
VỚI MỘT SỐ KHÁN GIẢ ĐƯỢC MỜI.

Ngày 11 tháng 4 năm 1985

Hiểu rõ chính mình

Tôi được mời nói chuyện về đề tài Hòa Bình Thế Giới sau lễ kỷ niệm lần thứ 40 của Liên Hiệp Quốc.

Nhân loại, con người, đã sống trên quả đất này trên năm mươi ngàn năm, và có lẽ lâu hơn, hay ít hơn. Trong suốt cuộc tiến hóa lâu dài này con người đã không tìm được hòa bình trên quả đất – “pacem in terris” đã được rao giảng lâu rồi trước Thiên chúa giáo, bởi những người Ấn độ giáo cổ xưa và những người Phật giáo. Và trong suốt thời gian này con người đã sống trong xung đột, không chỉ xung đột với người hàng xóm của anh ta mà còn với những người trong cộng đồng riêng của anh ta, với xã hội riêng của anh ta, với gia đình riêng của anh ta, anh ta đã chiến đấu, đấu tranh chống lại con người được năm ngàn năm qua, và có lẽ nhiều hơn. Theo lịch sử đã có những cuộc chiến tranh thực tế hàng năm. Và chúng ta vẫn còn có chiến tranh Tôi tin rằng có bốn mươi cuộc chiến tranh đang xảy ra vào thời điểm hiện nay. Và các chức sắc tôn giáo, không chỉ những người Thiên chúa giáo mà còn những nhóm khác đã nói về “pacem in terris”, hòa bình trên quả đất, thiện ý giữa những con người. Nó chưa bao giờ xảy ra – có hòa bình trên quả đất. Và họ đã nói về hòa bình khi bạn chết và đi tới thiên đàng và bạn có hòa bình ở đó.

Người ta ngạc nhiên, nếu người ta hoàn toàn nghiêm túc, tại sao con người giết một người khác – nhân danh chúa, nhân danh hòa bình, nhân danh học thuyết nào đó, hay cho quốc gia của

anh ta – dù nó có nghĩa là gì chẳng nữa – hay cho vị vua và nữ hoàng, và mọi chuyện như thế. Có thể chúng ta đều biết tất cả việc này: rằng con người chưa bao giờ sống trên quả đất này, mà đang bị phá hủy dần dần, và tại sao con người không thể sống hòa bình với một người khác. Tại sao có những quốc gia tách rời, mà rốt cuộc ra chỉ là một chủ nghĩa bộ lạc được tôn vinh. Và những tôn giáo, dù là Thiên chúa giáo, Ấn giáo, hay Phật giáo, họ đều có chiến tranh với nhau. Những quốc gia có chiến tranh, những nhóm người có chiến tranh, những học thuyết, dù nó là học thuyết của Nga, của Mỹ, hay bất kỳ những loại học thuyết khác, tất cả chúng đều có chiến tranh với nhau, xung đột. Và sau khi sống trên quả đất này được rất nhiều thế kỷ, tại sao con người không thể sống an bình trên quả đất tuyệt vời này? Câu hỏi này đã được đặt ra lặp đi lặp lại. Một tổ chức giống như thế này đã được thành lập vì hòa bình đó. Tương lai của tổ chức đặc biệt này là gì? Sau năm thứ 40, có cái gì sau đó?

Thời gian là một yếu tố lạ lùng trong cuộc sống. Thời gian rất quan trọng cho tất cả chúng ta. Và tương lai là, cái gì là hiện tại. Tương lai là ngay lúc này, bởi vì hiện tại, mà cũng là quá khứ, đang bổ sung chính nó ngay lúc này, trở thành tương lai. Đây đã là chu kỳ của thời gian, con đường của thời gian. Và ngay lúc này, không phải sau 40 năm của tổ chức này, nhưng ngay lúc này, ở thời gian hiện tại nếu không có sự thay đổi triệt để, sự thay đổi cơ bản; tương lai là, cái gì là ngay lúc này. Và điều đó đã được chứng thực theo lịch sử, và chúng ta có thể chứng thực nó trong đời sống hàng ngày của chúng ta.

Vì vậy câu hỏi thực sự là: liệu rằng những con người, các bạn và chúng tôi, đang ngồi trên cái bục – tôi xin lỗi vì đang ngồi trên đây – có là những con người hay không? Và nếu chúng ta lẫn nhau, hay giữa đàn ông và đàn bà, còn sống trong xung đột liên tục, sẽ không có hòa bình trên quả đất này. Người ta có lẽ nói về nó không ngưng nghỉ. Các chức sắc của Thiên chúa giáo La mã nói về “pacem in terris”, và họ cũng chịu trách nhiệm cho những cuộc chiến tranh thảm khốc trong quá khứ. Một trăm năm chiến

tranh, hành hạ tra tấn, tất cả mọi loại sự việc khủng khiếp họ đã gây ra cho con người. Đây là tất cả những sự kiện, những sự thật, không phải là ao ước của người nói. Và những tôn giáo, kể cả Hồi giáo, Ấn giáo, Phật giáo, và vân vân, họ đều có loại chiến tranh riêng của họ. Và cái tương lai sau lễ kỷ niệm lần thứ 40 này là điều gì đang xảy ra ngay lúc này.

Người ta tự hỏi không hiểu người ta có nhận ra việc đó không. Hiện tại không chỉ là quá khứ, nhưng còn chứa đựng tương lai; quá khứ đang bổ sung chính nó liên tục qua hiện tại và chiếu rọi vào tương lai. Nếu chúng ta không chấm dứt những cãi cọ, những đấu tranh, thù địch, căm hận, ngay lúc này nó sẽ giống như thế đó ngày mai. Và bạn có thể vươn dài cái ngày mai đó đến một ngàn năm, nó vẫn còn là ngày mai.

Vì vậy chúng ta phải có trách nhiệm tự hỏi chính mình liệu rằng chúng ta, như những con người, một mình hay một cộng đồng, hay trong một gia đình, liệu rằng chúng ta có thể sống hòa bình với nhau hay không? Những tổ chức đã không giải quyết được vấn đề này. Bạn có thể tái tổ chức nhưng chiến tranh vẫn còn tiếp tục. Vì vậy những tổ chức, dù nó là tổ chức thế giới hay một loại tổ chức đặc biệt có mục đích tạo ra hòa bình, những tổ chức như thế sẽ không bao giờ thành công bởi vì những con người, cá nhân, tập thể, quốc gia sống trong xung đột. Những quốc gia mạnh như Mỹ hay Nga đang có chiến tranh với nhau – kinh tế, học thuyết, và thực tế – tuy rằng vẫn chưa đổ máu. Vì vậy hòa bình không thể hiện hữu trên quả đất này nếu còn có những dân tộc, mà như chúng ta đã nói, là chủ nghĩa bộ lạc được tôn vinh. Những dân tộc tạo ra sự an toàn nào đó, con người cần sự an toàn và anh ta đầu tư trong chủ nghĩa quốc gia, hay là trong một học thuyết hay một niềm tin đặc biệt. Những niềm tin, những học thuyết và vân vân, đã tách rời con người. Và những tổ chức không thể mang lại hòa bình giữa con người và con người bởi vì anh ta tin tưởng điều gì đó, anh ta tin tưởng những học thuyết nào đó, anh ta tin tưởng chúa và những người khác lại không.

Tôi tự hỏi không hiểu có khi nào người ta đã suy xét, những tôn giáo được đặt nền tảng trên một quyển sách – như kinh Koran hay kinh Bible – trở thành tin tưởng mù quáng, chật hẹp và triệt để tuân theo giáo lý. Và những tôn giáo như Ấn giáo và Phật giáo, họ có nhiều, nhiều sách, tất cả đều được coi là thiêng liêng, đúng thực, ngay từ miệng của Chúa! Họ không quá tin tưởng mù quáng, họ có lòng khoan dung, họ thâm trầm. Do đó có sự xung đột đang xảy ra này: những người mà tin cậy, đặt lòng trung thành của họ trong những quyển sách, và những người mà không đặt lòng trung thành của họ trong bất kỳ quyển sách nào. Vì vậy xung đột giữa cái quyển sách và những người mà chấp nhận nhiều quyển sách. Tôi tự hỏi không hiểu người ta có ý thức được tất cả việc này hay không?

Và chúng ta đang tìm hiểu sâu sắc, nếu bạn có đủ nghiêm túc, liệu bạn và tôi, và những người của chúng ta mà có liên quan trong những tổ chức, có thể sống hòa bình với nhau không? Hòa bình yêu cầu nhiều thông minh, không phải những cuộc biểu tình chống lại một hình thức chiến tranh đặc biệt, chống lại một quả bom nguyên tử hay hạt nhân và vân vân. Đó là những sản phẩm của những cái trí, những bộ não mà khắc sâu trong chủ nghĩa quốc gia, trong hình thức đặc biệt nào đó của niềm tin, học thuyết, vì vậy họ đang cung cấp vũ khí – những vũ khí cực mạnh, dù nó là Nga, Mỹ hay Anh hay Pháp, những vũ khí đến phần còn lại của thế giới, và cũng nói về hòa bình, cùng lúc lại đang cung cấp vũ khí.

Nó là thế giới nòng vạc lớn lao và sự nòng vạc không bao giờ dung thứ thương yêu, ân cần, tình yêu. Tôi nghĩ rằng chúng ta đã mất chất lượng đó – chất lượng của nhân từ. Không phân tích cái gì là nhân từ – nó có thể được phân tích rất dễ dàng. Bạn không thể phân tích tình yêu, tình yêu không ở trong những giới hạn của bộ não, bởi vì bộ não là dụng cụ của cảm giác, nó là trung tâm của mọi phản ứng và hành động, và chúng ta cố gắng tìm được hòa bình, tình yêu, ở trong cái khu vực bị giới hạn này. Mà có nghĩa, tư tưởng không là tình yêu, bởi vì tư tưởng đặt nền tảng

trên trải nghiệm, mà bị giới hạn, và trên hiểu biết, mà luôn luôn bị giới hạn, dù rằng bây giờ hay trong tương lai. Vì vậy hiểu biết luôn luôn bị giới hạn. Và có hiểu biết, mà được chứa đựng trong bộ não như ký ức, từ ký ức đó nảy ra tư tưởng. Điều này có thể được quan sát rất đơn giản và dễ dàng nếu người ta xem xét chính mình, nếu người ta quan sát hoạt động của tư tưởng, trải nghiệm, hiểu biết riêng của người ta. Bạn không phải đọc bất kỳ quyển sách nào, hay trở thành một chuyên gia để hiểu rõ cách sống, cách suy nghĩ riêng của bạn.

Vì vậy tư tưởng luôn luôn bị giới hạn, dù nó bây giờ hay trong tương lai. Và chúng ta cố gắng giải quyết mọi vấn đề của chúng ta, cả công nghệ, tôn giáo, và cá nhân, qua hoạt động của tư tưởng. Chắc chắn tư tưởng không là tình yêu, tình yêu không là cảm giác hay vui thú, nó không là kết quả của ham muốn. Nó là cái gì đó hoàn toàn khác hẳn. Muốn bắt gặp tình yêu đó, mà là nhân từ, mà có thông minh riêng của nó, người ta phải hiểu rõ chính mình, chúng ta là cái gì – không qua những phân tích, nhưng hiểu rõ những đau khổ riêng của chúng ta, những vui thú riêng của chúng ta, những niềm tin riêng của chúng ta.

Bạn biết rằng bất kỳ nơi nào bạn đi, khắp thế giới, nhân loại, những con người, trải qua đau khổ, vì vô số những lý do khác nhau, nó có lẽ tầm thường hay biến cố rất, rất sâu đậm nào đó mà đã gây ra sầu muộn, đau khổ. Và mỗi con người trên quả đất này đều trải qua việc đó trên một kích cỡ nhỏ hay một biến cố kinh hoàng, như là chết. Và đau khổ được chia sẻ bởi tất cả nhân loại, lo âu, sầu muộn, cô độc, thất vọng, hung hăng của nhân loại. Vì vậy bạn, và chúng tôi, là phần còn lại của nhân loại, chúng ta không là những con người tách rời theo tâm lý. Bạn có lẽ là một người đàn bà, hay một người đàn ông, bạn có lẽ cao, đen, lùn và vằn vằn, nhưng bên trong, tâm lý mà còn quan trọng hơn nhiều, chúng ta là phần còn lại của nhân loại. Bạn là phần còn lại của nhân loại, và vì thế nếu bạn giết chết một người khác, nếu bạn xung đột với người khác, bạn đang hủy diệt chính mình. Bạn có

thể quan sát việc này rất, rất cẩn thận nếu bạn quan sát chính mình mà không biến dạng nó.

Vì vậy chỉ có thể có hòa bình khi nhân loại, khi bạn và tôi, không còn xung đột trong chính chúng ta. Và bạn có lẽ nói, “Nếu người ta đạt được, hay kết thúc mọi xung đột bên trong chính mình, làm thế nào nó sẽ ảnh hưởng phần còn lại của nhân loại?” Đây là một câu hỏi rất, rất cũ kỹ. Câu hỏi này đã được đặt ra hàng ngàn năm trước Christ, nếu ông ta đã từng tồn tại. Và chúng ta cũng phải hỏi liệu rằng trong chính mình sâu muộn, đau khổ và lo âu, và tất cả việc đó, có thể kết thúc hay không? Nếu người ta vận hành, nhìn, quan sát, lắng chú ý lớn lao, như bạn nhìn rất chú ý khi bạn đang chải tóc, hay cạo mặt, với chất lượng chú ý đó, được làm tăng thêm, bạn có thể quan sát chính mình – mọi sắc thái, mọi tinh tế. Và cái gương soi là sự liên hệ giữa những con người của bạn, trong cái gương đó bạn có thể nhìn thấy bạn chính xác như bạn là. Nhưng hầu hết chúng ta bị kính hãi khi nhìn thấy chúng ta là gì, và thế là chúng ta từ từ phát triển sự kháng cự, tội lỗi, và mọi công việc đó. Vì vậy chúng ta không bao giờ đòi hỏi sự tự do hoàn toàn – không phải để làm điều gì bạn thích, nhưng để được tự do khỏi sự chọn lựa. Nơi nào có nhiều chọn lựa nơi đó có nhiều rối loạn.

Vì vậy liệu chúng ta có thể sống trên quả đất này, “pacern in terris”, với hiểu rõ tường tận về nhân loại, mà là hiểu rõ chính mình thật sâu sắc, hay không? Không tùy thuộc chuyên gia tâm lý, chuyên gia phân tích nào. ~~Đ~~ Cũng phải được phân tích. Vì vậy liệu chúng ta, không nhờ vào những chuyên gia, như những người không chuyên đơn giản, chúng ta có thể quan sát những khuynh hướng, những đặc điểm riêng của chúng ta hay không? Bộ não của chúng ta – người nói không là một chuyên gia về não – bộ não của chúng ta đã bị quy định đến chiến tranh, đến hận thù, đến xung đột. Nó bị quy định qua thời kỳ tiến hóa lâu dài này, liệu rằng bộ não đó với những tế bào của nó, mà chứa đựng tất cả những ký ức, liệu rằng bộ não đó có thể làm tự do chính nó khỏi tình trạng quy định riêng của nó, hay không? Bạn biết rằng trả lời một câu hỏi

như thế rất đơn giản. Nếu bạn đi về hướng Bắc suốt những ngày tháng của cuộc đời bạn, giống như con người đã đi theo một hướng đặc biệt, mà là xung đột, và người nào đó xuất hiện và nói, “Hướng đó không dẫn đến đâu cả”. Ông ta nghiêm túc, và có lẽ bạn nghiêm túc. Sau đó ông ta nói, “Đi về hướng Nam, hướng Đông, bất kỳ hướng nào, ngoại trừ hướng đó.” Và khi bạn thực sự chuyển động khỏi hướng đó, có một sự thay đổi ngay tại chính những tế bào não bởi vì bạn đã phá vỡ cái khuôn mẫu. Và cái khuôn mẫu đó phải được phá vỡ ngay lúc này, không phải bốn mươi năm hay một trăm năm sau.

Và liệu rằng những con người có thể có được sinh lực, năng lượng để tự thay đổi hoàn toàn đến những con người có văn minh, không phải giết chóc lẫn nhau, hay không?

Chủ tọa: Chúng tôi xin phép đưa ra những câu hỏi.

K: Vâng, thưa ông, hãy đưa ra bất kỳ câu hỏi nào. Rất hân hạnh!

Chủ tọa: Chúng ta có ờh gian cho vài câu hỏi và Ông Krishnamurti đã vui vẻ đồng ý trả lời bất kỳ những câu hỏi các ông đưa ra. Khi các ông muốn đưa ra câu hỏi xin vui lòng dơ tay lên để cho âm thanh sẽ được kết nối. Cảm ơn các ông.

Câu hỏi: Tôi đưa ra một câu hỏi liên quan đến việc muốn một sự chuyển tải thuộc tinh thần mà tôi cảm thấy được nói kết đến. Tôi có đang được nghe rõ không? Tôi không nghĩ vậy. Tôi cảm thấy có một cảm nhận rời rạc đang được chuyển tải đến tôi. Tôi mong chờ một chuyển tải thuộc tinh thần sang chính tôi và những người bạn trong tổ chức này mà sẽ là một cảm nhận thăng hoa. Đó là điều gì tôi mong chờ được cảm nghiệm tại buổi thuyết giảng này, một cảm nhận tinh thần thăng hoa thêm nữa của trạng thái đồng nhất, hơn là một chuyển tải trí năng.

K: Trước hết, tôi không hiểu rõ cái từ ngữ “thuộc tinh thần”. Nó là cảm xúc, mơ mộng, phỏng đoán, hay một cái gì đó mập mờ trong không gian; hay là đối diện cái thực tại, điều gì đang xảy ra ngay lúc này, cả trong chính bản thân chúng ta lẫn trong thế giới? Bởi vì bạn là thế giới, bạn không tách rời khỏi thế giới. Chúng ta đã tạo ra xã hội này, và chúng ta là xã hội đó. Và dù người ta có được những cảm nghiệm nào chẳng nữa, người ta phải ngờ vực ngay tại những cảm nghiệm đó, người ta phải nghi vấn, phải nghi ngờ. Tôi tự hỏi không hiểu bạn có nhận ra rằng cái từ ngữ “ngờ vực”, đang tra tấn, đang lung lục, không được tán thành trong Thiên chúa giáo. Trái lại trong Phật giáo và trong Ấn giáo, đó là một trong những sự việc tối thiết, bạn phải nghi ngờ mọi thứ, cho đến khi bạn bất thành linh phát hiện hay chộp được *cái sự thật đó*, mà không là của bạn, hay của bất kỳ người khác; nó là sự thật, chân lý.

Và tìm hiểu này không thuộc trí năng. Trí năng chỉ là một phần của toàn cấu trúc con người. Người ta phải nhìn thấy *thế giới và cả chính mình* như là một con người tổng thể. Và sự thật không là một cái gì đó để được cảm nghiệm. Nếu người ta được phép vạch rõ, ai là người trải nghiệm tách rời điều trải nghiệm? Người trải nghiệm không là bộ phận của điều trải nghiệm hay sao? Nếu không anh ta sẽ không biết anh ta đã vừa có được trải nghiệm gì. Vì vậy người trải nghiệm là điều trải nghiệm; người suy nghĩ là điều suy nghĩ; người quan sát, trong ý thức thuộc tâm lý của nó, là vật quan sát. Không có khác biệt. Và nơi nào có sự khác biệt, sự tách rời, đó kia, xung đột xuất hiện. Theo cùng sự kết thúc xung đột có tự do, và chỉ đến lúc đó sự thật, chân lý mới có thể hiện hữu. Tất cả điều này không thuộc trí năng, vì ơn chúa. Đây là một cái gì đó mà người ta sống, và tìm được.

Câu hỏi: Ông nhấn mạnh rất nhiều vào tìm hiểu và ngờ vực. Tôi xin hỏi liệu ông có thể nói cho tôi sự trung thành cũng có một vai trò trong đó chứ?

K: Trung thành là gì? Bạn đặt trung thành của bạn trong cái gì? Người ta có sự trung thành trong trải nghiệm nào đó, người ta có sự trung thành trong niềm tin nào đó, hay trong một biểu tượng, và vân vân. Tại sao người ta có sự trung thành? Nó có phải từ sợ hãi, từ hoang mang, từ một ý thức mất an toàn hay không? Khi bạn có sự trung thành, ví dụ như một người Ấn độ giáo trong biểu tượng nào đó, và bạn bám chặt vào trung thành đó, hay vào biểu tượng đó, vậy thì bạn có chiến tranh với phần còn lại của thế giới. Nhưng khi tìm hiểu dịu dàng, không kết luận vội vã, đang tra vấn, đang dò xét chính mình, vậy thì từ đó sự rõ ràng đến. Và cần phải có rõ ràng để hiểu được *cái khác* mà là vĩnh hằng.

Câu hỏi: Vào lúc chấm dứt nói chuyện ông đã nói rằng chúng ta cần phá vỡ cái khuôn mẫu của xung đột giữa con người. Câu hỏi của tôi đặt ra cho ông là: ông nhìn thấy *cái khác* như một cái gì đó mà tất cả chúng ta phải nỗ lực hết sức để thành tựu? Và có một câu diễn tả mà hao hao giống việc này: trong những thời điểm tối tăm, con mắt bắt đầu nhìn thấy. Và tại sao tôi đang đưa ra việc này cho ông bởi vì trong một ý nghĩa điều đó hoặc là sẽ xảy ra, hoặc là sẽ không xảy ra, nhưng làm thế nào ông nhìn thấy nó đang xảy ra.

K: Tôi không hiểu rõ hoàn toàn câu hỏi của bạn, thưa bạn.

Người hỏi: Được rồi. Ông nói về phá vỡ cái khuôn mẫu, con người có một khuôn mẫu, bộ não có một khuôn mẫu, và cái khuôn mẫu đó phải bị phá vỡ cho mục đích có hòa bình trong thế giới.

K: Dĩ nhiên.

Người hỏi: Bây giờ ông nhìn thấy động thái phá vỡ cái khuôn mẫu là một chuyển động năng động, hay là một tiến triển tự nhiên trong sự tiến hóa của nhân loại?

K: Thưa bạn, chúng ta đã tiến hóa à?

Người hỏi: Tôi nghĩ rằng chúng ta đang tiến hóa liên tục.

K: Vậy là ông chấp nhận sự tiến hóa – sự tiến hóa tâm lý, chúng ta không đang nói về tiến hóa kỹ thuật và sinh học – sự tiến hóa tâm lý. Sau một triệu năm, của năm mươi ngàn năm, chúng ta đã thay đổi sâu sắc chưa? Chúng ta rất không nguyên thủy, sơ khai hay sao? Vì vậy tôi đang hỏi không hiểu bạn sẽ suy xét liệu có sự tiến hóa tâm lý hay không? Tôi nghi ngờ việc đó. Theo cá nhân, đối với người nói, không có sự tiến hóa tâm lý: chỉ có sự kết thúc của sâu muộn, của đau khổ, lo âu, cô độc, thất vọng và mọi chuyện như thế. Con người đã sống cùng nó được một triệu năm. Và nếu chúng ta lệ thuộc thời gian, mà là tư tưởng – thời gian và tư tưởng theo cùng nhau – nếu chúng ta lệ thuộc vào sự tiến hóa vậy thì một ngàn năm khác hay nhiều hơn, chúng ta vẫn còn sơ khai, man rợ.

Người hỏi: Câu hỏi của tôi là: điều gì sẽ phải xảy ra để bắt đầu có sự tiến hóa tâm lý như người nói hiểu nó?

K: Sự tiến hóa tâm lý là như thế nào? Tôi hoàn toàn không hiểu câu hỏi.

Người hỏi: Ông đã nói rằng ông không nghĩ đã có sự tiến hóa tâm lý. Câu hỏi của tôi là: điều gì có thể xảy ra để cho sẽ có, để cho có thể có, sự tiến hóa tâm lý?

K: Thưa bà, tôi e rằng chúng ta đã không hiểu lẫn nhau. Chúng ta đã sống trên quả đất này theo lịch sử, và cũng như là do tìm hiểu về thời cổ xưa, trên quả đất này được năm mươi ngàn năm hơn hay kém. Và trong suốt thời gian dài của tiến hóa, theo tâm lý, phía bên trong, thuộc chủ quan, chúng ta vẫn còn ở tình trạng man khai, nhiều hay ít – cảm hận lẫn nhau, giết chóc lẫn nhau. Và thời gian sẽ không giải quyết được vấn đề đó, mà là tiến hóa. Và liệu

có thể được, chúng ta đang hỏi, cho mỗi con người, mà là phần còn lại của nhân loại, liệu rằng cái chuyển động tâm lý đó có thể ngừng lại và nhìn thấy điều gì đó khởi đầu lại hay không?

***Người hỏi:** Tôi đã muốn đưa ra cho ông cùng câu hỏi đó được diễn đạt trong một cách khác: chúng ta nên làm gì cho mục đích thành tựu được sự kháng cự đến tiến hóa này. Tôi chỉ muốn nói một việc nữa. Có một Dr Bohm tháng vừa qua, ông ấy đã nói cùng một sự việc như ông đang nói trong một cách khác, ông ấy là một nhà khoa học, ông ấy đã giải thích cùng vấn đề. Tôi tự hỏi ông nghĩ chúng ta có thể làm gì ngay lúc này để thành tựu được việc này?*

K: Tôi đã hiểu rồi. Bạn có thể làm gì ngay lúc này? Đúng chứ? Thay đổi hoàn toàn! – cả về tâm lý lẫn phía bên ngoài. Đầu tiên cách mạng tâm lý, không phải tiến hóa, nhưng cách mạng, thay đổi hoàn toàn. Đó là một hành động thực sự của nhân loại, không phải đang cố gắng lãng phí thời gian vào cái ngoại vi.

***Câu hỏi:** Ông đã phát biểu rằng một điều kiện quan trọng cho sự hiểu rõ nhân loại là bắt đầu hiểu rõ chính mình thật kỹ càng. Ông có nhìn thấy trong những phòng này bốn mươi năm kế tiếp, tại Liên hiệp quốc, rằng sự hiểu rõ nhân loại này qua hiểu rõ chính chúng ta sẽ trở thành một bộ phận của sự thực hiện quyết định toàn cầu, hay không?*

K: Tôi không thể trả lời câu hỏi đó bởi vì tôi không lệ thuộc tổ chức này. Hãy hỏi những ông chủ!

***Người hỏi:** Tôi muốn thêm vào một nhận xét khác, có lẽ một nhận xét khuyến khích to tát hơn trong câu hỏi của tôi. Ông chỉ rõ rằng những tổ chức không thể cho câu trả lời, và ông cũng chỉ rõ rằng lịch sử của nhân loại khiến ông bi quan về tương lai hay sự cứu vớt. Tôi nghĩ rằng điều đó tùy thuộc vào bản chất của những tổ*

chức và liệu rằng chúng ta đang phục vụ cho những lợi ích của nhân loại và sẵn sàng để tiến hóa, như Liên hiệp quốc và nhiều nhóm khác tiến hóa, và như con người tiến hóa, miễn là chúng ta không hủy diệt chính chúng ta và miễn là chúng ta có thể liên kết chúng ta lại bằng thương yêu và tôn trọng mà những gene của chúng ta cũng được mã hóa cho đức tính đó. Không có kết thúc đến điều gì chúng ta làm thỉnh thoảng cho hành tinh này. Và ngụ ý ở đây, mà tôi chia sẻ, là rằng chúng ta có khả năng cho tình yêu và cộng tác, và rằng chúng ta không bị hủy diệt bởi vì chúng ta biểu lộ căm hận và sợ hãi và tham lam, và trong quá khứ chúng ta đã không chống nổi những xấu xa bất công giống như thế. Nhưng nhờ vào chính sự tồn tại của Liên hiệp quốc chúng ta có một hình ảnh minh họa của khả năng con người cho sự phát triển và chia sẻ những mục tiêu chung. Tôi nghĩ rằng hiện tại có chứa đựng tương lai và qua hành động mạnh mẽ trong hiện tại chúng ta có thể gây ảnh hưởng tương lai của chúng ta và sự sống còn của chúng ta. Do đó tôi hỏi, điều gì là đáp án cho câu hỏi ông đã đưa ra khi người ta thành tựu được hòa bình trong chính mình, nó sẽ ảnh hưởng nhân loại như thế nào, khi được cho những giới hạn của thời gian.

K: Câu hỏi là gì, thưa bạn?

Người hỏi: Câu hỏi là: khi người ta thành tựu được hòa bình bên trong người ta, làm thế nào nó sẽ gây ảnh hưởng phần còn lại của nhân loại nếu không có những cấu trúc có tổ chức?

K: Tôi đã giải thích việc đó, tha thứ cho tôi, thưa ông, tôi đã giải thích nó. Nói rằng, nếu tôi thay đổi làm thế nào nó sẽ gây ảnh hưởng nhân loại, phần còn lại của nhân loại? Đó là câu hỏi, phải không, thưa bạn? Hãy chờ một chút, thưa bạn.

Người hỏi: Đó là câu hỏi.

K: Tôi nghĩ rằng nếu tôi được phép nói rõ bằng sự tôn trọng nhất, đó là một câu hỏi sai. Hãy thay đổi và bạn sẽ thấy điều gì xảy ra. Đây thực sự là một vấn đề rất quan trọng. Chúng ta phải gạt đi tất cả những tranh cãi thiên vị. Làm ơn hãy nhận ra một việc gì đó phi thường: rằng theo tâm lý bạn là phần còn lại của nhân loại. Bạn là nhân loại, dù bạn sống ở Ấn, Nga, Trung quốc hay ở Mỹ, hay Châu Âu, bạn là phần còn lại của nhân loại, bởi vì bạn trải qua đau khổ, và mọi người trên quả đất này trải qua đau khổ trong cách riêng của anh ấy. Chúng ta chia sẻ trải qua đau khổ đó, nó không là trải qua đau khổ của tôi. Vì vậy khi bạn đưa ra một câu hỏi: nó sẽ tạo ra sự khác biệt gì nếu tôi hay bạn thay đổi? Nếu tôi được phép nói ra đây khiêm tốn, đó là một câu hỏi sai. Bạn đang lẩn tránh vấn đề trọng điểm. Và có vẻ chúng ta không bao giờ đối diện cái vấn đề trọng điểm, sự thách thức trọng điểm mà đòi hỏi rằng chúng ta phải sống hoàn toàn khác hẳn không phải như những người Mỹ, những người Nga, những người Ấn, hay những người Phật giáo hay những người Thiên chúa giáo.

Tôi tự hỏi không hiểu bạn có nhận ra rằng những người Thiên chúa giáo phải chịu trách nhiệm cho sự tàn sát con người nhiều hơn bất kỳ nhóm tôn giáo nào khác. Làm ơn đừng tức giận! Rồi thì đạo Hồi, thế giới Hồi giáo, rồi thì tiếp theo là Ấn giáo, Phật giáo. Vì vậy nếu những người tạm gọi là Thiên chúa giáo, gồm cả Cơ đốc giáo, khoảng tám trăm triệu người, nếu họ đã nói, “Không có chiến tranh nữa”, bạn sẽ có hòa bình trên quả đất này. Nhưng họ sẽ không nói điều đó. Chỉ Phật giáo, Ấn giáo, đã nói, “Đừng giết. Nếu bạn giết” – họ tin vào luân hồi – bạn sẽ trả giá đời sau. Vì vậy đừng giết, đừng giết một con vật nhỏ bé nhất, ngoại trừ cái gì bạn phải ăn, rau quả và vân vân. Nhưng đừng giết. Chúng tôi là những người Bà la môn đã được dạy dỗ theo hướng đó, không giết một con mồi, không giết động vật cho lương thực của bạn. Nhưng tất cả việc đó đã qua rồi. Vì vậy làm ơn chúng tôi đang đề nghị rằng máu chót trọng điểm để chấm dứt chiến tranh là, bạn phải chấm dứt những thù địch riêng của bạn, những xung đột riêng của bạn, những sầu muộn và đau khổ riêng của bạn.

Tại sao chúng ta lại chọn lựa, ngoại trừ những món đồ vật chất – hai món đồ vật chất tốt, giữa những bộ quần áo, giữa những chiếc xe hơi? Bạn chọn lựa ở đó bởi vì chức năng và hao tổn nhiên liệu của nó và vân vân. Nhưng theo tâm lý tại sao bạn lại chọn lựa? Tại sao lại có sự chọn lựa này? Có chọn lựa, bạn có thể chuyển từ một thị trấn đến một thị trấn, từ một công việc đến một công việc – không ở Nga, không ở thế giới độc tài, ở thế giới độc tài bạn bị kẹt cứng trong nơi làm việc của bạn, bạn không được phép chuyển chỗ làm – trừ khi ông chủ đồng ý. Và trong quốc gia này, trong những xã hội tạm gọi là dân chủ, bạn được chọn lựa làm điều gì bạn thích. Và bạn gọi điều đó là tự do – thành tựu chính mình, trở thành một người thành công vĩ đại. Ở đó bạn có rất nhiều sự lựa chọn. Bây giờ chúng ta đang nói về chọn lựa trong lãnh vực tâm lý. Nếu bạn nhìn thấy rõ ràng những sự việc, bạn không có chọn lựa. Rủi thay chúng ta lại không nhìn thấy những sự việc rất rõ ràng. Chúng ta không nhìn thấy rất rõ ràng là chủ nghĩa quốc gia là một trong những nguyên nhân của chiến tranh. Chúng ta không nhìn thấy rất rõ ràng rằng là những học thuyết nuôi dưỡng chiến tranh, dù nó là học thuyết Marx hay Lê nin, hay những hình thức học thuyết đặc biệt riêng của chúng ta. Vì vậy chúng ta chọn lựa từ một học thuyết đến một học thuyết, một tôn giáo đến một tôn giáo, một nhóm đến một nhóm, và chúng ta nghĩ chúng ta có tự do. Trái lại nó bộc lộ sự rối loạn. Và khi chúng ta bị rối loạn chúng ta hành động trong rối loạn, vì vậy tăng thêm rối loạn, như những chính trị gia đang làm – tha thứ cho tôi.

Câu hỏi: Chúng tôi có một câu hỏi được viết ra giấy ở đây cho ông Krishnamurti: ông có tin tưởng vào cái sự việc tạm gọi là linh hồn thấu suốt hay không?

K: Ông có tin tưởng vào cái sự việc tạm gọi là những linh hồn thấu suốt hay không? Tôi không hiểu nó có nghĩa là gì. Chờ một chút, thưa bạn.

Câu hỏi: Tôi xin lỗi vì bây giờ ông đang nói chuyện từ một diễn đàn công chúng và ngay khi bài giảng thuyết này chấm dứt, có thể ông quay trở lại một riêng tư mà có thể ông áp ủ nhiều. Vì vậy với hầu hết những con người trên thế giới có một phân chia giữa cuộc sống riêng tư và cuộc sống công chúng. Ông có thể bình phẩm về sự phân chia này hay không? Ông có cảm thấy nó dẫn đến xung đột, nó có cần thiết không?

K: Giữa cuộc sống công chúng và cuộc sống riêng tư. Đó là câu hỏi phải không? Tại sao bạn tách rời việc này? Tại sao chúng ta lại tách rời cuộc sống công chúng như thể một cái gì đó ở bên ngoài, và cuộc sống riêng tư? Nếu người ta sống đúng đắn, rõ ràng, không thuộc trí năng, nhưng tổng thể, vậy thì không có cuộc sống bên ngoài và cuộc sống riêng tư. Thuộc tổng thể, đó là sống như một con người tổng thể, không phải như một phe phái, không phải như một cá thể, không phải như một cái trí nhỏ nhen vun vạt, bộ não rặng động trong tư lợi của chúng ta. Xin lỗi nếu tôi nhấn mạnh. Câu hỏi chấm dứt chưa, thưa ông?

Chủ tọa: Còn hai câu hỏi nữa.

Câu hỏi: Nếu ông đang sống hòa bình và một người hung bạo tấn công, ông không phòng vệ hay sao?

K: Bạn sẽ làm gì lúc đó? Nếu bạn sống hòa bình và một người hung bạo hay một kẻ cướp tấn công bạn, bạn sẽ làm gì? Đó là câu hỏi phải không? Bạn sống hòa bình được một hay hai ngày, hay bạn sống hòa bình suốt cuộc đời bạn? Nếu bạn đã sống hòa bình trong nhiều năm vậy thì bạn sẽ làm những việc đúng khi bạn bị tấn công.

Thưa các bạn, người nói đã đi nói chuyện trong sáu mươi năm qua và hơn nữa – khắp thế giới ngoại trừ sau bức màn sắt, trước chiến tranh ông ta đã đi khắp Châu Âu – và những câu hỏi này đã được đặt ra cho người nói suốt sáu mươi năm. Cùng khôn

mẫu đang được lặp lại bởi thế hệ trẻ, bởi một nền văn minh mới mẽ như nước Mỹ, cùng những câu hỏi, cùng những dụng ý, để gài bẫy người nói, hay là để thực sự hiểu rõ người nói, hay là để hiểu rõ chính họ. Và nếu bạn trải qua sự bất hạnh hay sự may mắn khi phải nói chuyện suốt sáu mươi năm, bạn sẽ biết tất cả những câu trả lời và những câu hỏi. Không có sự khác biệt giữa câu hỏi và câu trả lời. Nếu bạn hiểu rõ câu hỏi thực sự sâu thẳm, câu trả lời ở trong câu hỏi.

Chủ tọa: Ông Robert Miller muốn đưa ra một câu hỏi.

Người hỏi: Ô, không phải là đưa ra một câu hỏi, nhưng chúc mừng ông về phát biểu của ông. Và để chứng thực cho phát biểu đó, tôi đã sống trong tổ chức này được gần bốn mươi năm và đã sống hơn sáu mươi năm, tôi cũng có được cùng một kết luận như ông. Tất cả chúng ta đều bị lập trình, chúng ta đang bị lập trình vào một quốc gia, vào một học thuyết, vào một tôn giáo. Và tất cả việc này đã chia rẽ những con người. Tôi đã phải mất bốn mươi năm trong ngôi nhà này để được lột bỏ khỏi sự lập trình hai ha y ba quốc tịch đã áp đặt vào tôi, mỗi lần tôi cũng có một khẩu súng để bắn vào hướng còn lại. Và chính tại nơi này sau khi đã nhìn thấy thế giới trong tổng thể của nó và nhân loại trong tổng thể của nó, tôi tìm được một kết luận rằng là một con người còn q uan trọng hơn là một người Do thái giáo, hay một người Cơ đốc giáo, hay một người Pháp, hay một người Nga, hay một người da trắng, hay một người da đen.

K: Hoàn toàn đúng.

Người hỏi: Và trong quyển sách của tôi, tôi sẽ không giết chóc dưới bất kỳ lý do nào, hay là cho bất kỳ lý do nào, hay là cho bất kỳ tôn giáo nào, hay là cho bất kỳ học thuyết nào. Đây là kết luận mà cũng là kết luận của ông.

K: Nó là một kết luận, thưa ông? Hay là một thực tế?

Người hỏi: Đó là thực tế của tôi.

K: Điều đó đúng. Không là một kết luận.

Người hỏi: Tôi không đang tranh cãi về những tôn giáo nhưng muốn nhắc rằng, “một con mắt cho một con mắt và một cái răng cho một cái răng”, không chính xác là một lời giáo huấn của Thiên chúa giáo. Trái lại Christ đã nghĩ rằng một phương cách hòa bình là chăm sóc những người anh em của bạn, có nhân từ và thương yêu lẫn nhau. Nhưng tôi muốn biết làm thế nào phá vỡ được cái khuôn mẫu của đôi nghịch giữa những con người. Tôi không đang nói về những chính thể bởi vì những chính thể được hình thành cũng bởi những con người và những chính phủ, họ là những con người cai trị những quốc gia. Làm thế nào chúng ta có thể phá vỡ được cái khuôn mẫu này? Tại sao con người lại không thể thực hiện những dòng tư tưởng ngợi sáng như thế mà Christ đã viết cho chúng ta và cũng được viết bởi mọi tôn giáo? Tôi rất mong muốn hiểu được liệu chúng ta có thể tìm ra được một công thức, một giải pháp để phá vỡ cái khuôn mẫu khủng khiếp của đôi nghịch và hận thù đó, ngay cả giữa những gia đình, như Krishnamurti đã vạch ra rõ ràng bởi vì không chỉ chiến tranh giữa những quốc gia, nhưng luôn luôn có một đối nghịch, thậm chí giữa các em bé: bạn thấy một em bé thích ở với mẹ còn em bé khác lại muốn ở nơi nào đó. Cái khuôn mẫu đó, làm thế nào chúng ta phá vỡ được nó?

K: Tôi xin phép trả lời câu hỏi của bạn được chứ? Chúng ta bị lập trình, giống những cái máy tính – chúng ta là những người Thiên chúa giáo, những người Tin lành giáo, những người Phật giáo và vân vân. Như Ông (?) đã nói rõ, chúng ta bị quy định. Chúng ta có nhận ra, hay nhìn thấy thực tế, thực tế không phải lý thuyết, không phải học thuyết, nhưng thực tế nhìn thấy rằng chúng ta bị lập trình,

hay không? Hay nó chỉ là một câu hỏi ngẫu nhiên? Nếu bạn thực sự bị lập trình, bạn có nhận ra những kết cục của bị lập trình hay không? Một trong những kết cục đã là sự hận thù, hay chiến tranh, hay tách rời chính bạn khỏi những người còn lại. Nếu bạn nhận ra rằng bạn đang bị lập trình, bị áp lực, bị thuyết giáo, và nếu bạn thực sự nhìn thấy điều đó, bạn từ bỏ nó, bạn không muốn một công thức cho nó. Ngay khoảnh khắc bạn có một công thức thì bạn đã bị kẹt cứng trong nó rồi. Vậy thì bạn trở nên bị lập trình lại bởi vì bạn có chương trình của bạn và người bạn khác cho bạn một chương trình khác. Vì vậy điều gì quan trọng là nhận ra được cái thực tế đang bị lập trình, không phải trí năng, nhưng bằng tất cả năng lượng, máu huyết của bạn.

Chủ tọa: Bởi vì bị giới hạn thời gian chúng ta sẽ không thể đưa ra bất kỳ câu hỏi nào thêm nữa. Đại diện cho Tổ chức Hòa bình Thế giới, “The Pacern in Terris Society”, và Phong trào Việt Nam Thế giới tốt lành hơn, “The Movement for a Better World”, chúng ta trân trọng cảm ơn diễn giả khách mời danh dự của chúng ta, và Brother Fellow và Ambassador Barry, mà là những Chủ tịch Danh dự của Tổ chức, “The Honorary Presidents of the Society”, và tất cả các bạn đã đến tham dự buổi diễn giảng hôm nay.

Tôi có một nghi lễ rất đơn giản trước khi bạn rời nơi đây. Ông Krishnamurti đã ở đây năm ngoái vào ngày 17 tháng 4, ngay khoảng thời gian chúng ta tổ chức ngày Hòa bình Thế giới, “The Pacern in Terris day”. Và năm nay chúng ta rất may mắn đã tổ chức lễ kỷ niệm lần thứ hai mươi hai của “The Pacern in Terris” và các bạn đã nghe về lễ đó rồi. Đại diện cho tổ chức Hòa bình Thế giới, “The Pacern in Terris Society” tại Liên Hợp Quốc, chúng ta rất vinh dự được trao tặng ông, Ông Krishnamurti, *Thầy Thế Giới*, **HUY CHƯƠNG HÒA BÌNH LIÊN HỢP QUỐC 1984.**

NÓI CHUYỆN CUỐI CÙNG 1985 tại SAANEN (Thụy sĩ)

Nói chuyện với công chúng

- 1- Tại sao con người sống trong xung đột.
- 2- Tự do hoàn toàn khỏi vô trật tự.
- 3- Tự lợi là cội gốc của sự sợ hãi.
- 4- Vẻ đẹp là sự yên lặng của tánh không tự lợi.
- 5- Yên lặng là nền tảng của vĩnh hằng.

Câu hỏi và trả lời: 1-2-3

SAANEN

NÓI CHUYỆN VỚI CÔNG CHÚNG *Lần thứ nhất*
Chủ nhật, ngày 7 tháng 7 năm 1985

Tại sao con người sống trong xung đột

Nếu người ta được phép, người ta muốn nói rõ rằng chúng ta là một tập thể của những con người nghiêm túc quan tâm đến cuộc sống hàng ngày. Chúng ta không quan tâm đến những niềm tin, những học thuyết, những giả thuyết, những kết luận lý thuyết hay là những khái niệm thần học, chúng ta cũng không đang cố gắng thành lập một giáo phái, một nhóm người tuân phục ai đó. Chúng ta không, chúng ta hãy hy vọng, không hời hợt nhưng trái lại cùng nhau chúng ta quan tâm đến điều gì đang xảy ra trong thế giới – tất cả những thảm kịch, nghèo đói, đau khổ hoàn toàn – và trách nhiệm của chúng ta đối với nó.

Người ta cũng muốn nói rõ, nếu người ta được phép, rằng bạn và tôi, người nói chuyện, đang dạo bộ, đang làm một chuyến hành trình, cùng nhau, không phải trong một chiếc máy bay trên độ cao 31.000 hay 40.000 feet, nhưng đang dạo bộ dọc theo một con đường yên lặng, một con đường dài vô tận khắp thế giới nơi người ta trông thấy chủ nghĩa khủng bố kinh hoàng, tàn sát con người vô mục đích, đe dọa con người, bắt cóc họ, chặn cướp máy bay xe ô tô, ám sát, những cuộc chiến tranh. Chúng ta có vẻ không lưu tâm gì lắm. Chỉ khi nào nó xảy ra rất gần thì chúng ta mới bắt đầu lưu tâm, lo ngại, sợ hãi. Khi nó ở xa chúng ta, chúng ta càng dừng dừng thêm.

Đây là chuyện gì đang xảy ra trong thế giới – phân chia kinh tế, phân chia tôn giáo, phân chia chính trị, và tất cả những phân chia giáo phái. Có quá nhiều nguy hiểm, hiểm họa. Người ta không biết rõ chuyện gì sẽ xảy ra trong tương lai, không những trong đời người riêng của chúng ta nhưng còn ở trong đời người của con cái và cháu chắt chúng ta. Toàn thế giới đang ở trong một tình trạng khủng hoảng to lớn và sự khủng hoảng không những ở ngoài mà còn ở trong mỗi một người chúng ta. Nếu các bạn ý thức được tất cả việc này, mỗi một người chúng ta có trách nhiệm gì đây? Người ta đã phải tự hỏi câu hỏi này rất thường xuyên: người ta phải làm gì đây? Người ta nên bắt đầu từ đâu? Mỗi người chúng ta nên làm gì đây, đối mặt với xã hội khủng khiếp này mà chúng ta sống trong đó, mỗi người đều quan tâm đến mình, đến thành đạt riêng của mình, đến thất vọng riêng của mình, đến đau khổ riêng của mình, đến đấu tranh về kinh tế riêng của mình, vân vân và vân vân? Mỗi người chúng ta đều quan tâm đến chính mình. Chúng ta sẽ làm gì đây? Chúng ta sẽ cầu nguyện Chúa – lặp đi lặp lại những lời cầu nguyện? Hay là lệ thuộc giáo phái nào đó, tuân phục vị đạo sư nào đó, tẩu thoát khỏi thế giới, khoác vào một bộ quần áo thời Trung cổ hay là cái áo choàng hiện đại có một màu sắc đặc biệt nào đó? Liệu chúng ta có thể rút lui khỏi thế giới, giống như những thầy tu hay không?

Nhìn thấy tất cả việc này, quan sát nó một cách gần gũi – không phải như một điều gì đó bạn đã đọc trong báo chí, hay là được nói bởi những phóng viên, những quyển tiểu thuyết, truyền hình – vai trò, trách nhiệm của mỗi người chúng ta là gì?

Như chúng ta đã nói, chúng ta không đang cố gắng giải khuây các bạn hay là đang cố gắng chỉ bảo điều gì các bạn nên làm – điều gì mỗi người chúng ta nên làm. Chúng ta đã có quá nhiều nhà lãnh đạo, chính trị, kinh tế, tôn giáo, môn phái, và họ đã hoàn toàn không giúp đỡ được gì, họ có những lý thuyết riêng của họ, phương cách riêng của họ, và có hàng ngàn người đang tuân phục họ, khắp thế giới. Họ giàu có khủng khiếp, không chỉ sự giàu

có của Thiên chúa giáo La mã mà còn cả sự giàu có của các vị đạo sư. Tất cả đều chấm dứt bằng tiền bạc.

Vì vậy, nếu người ta được phép hỏi: chúng ta sẽ cùng nhau làm gì đây? Hay là chúng ta sẽ làm gì đây như một con người riêng lẻ? Có phải chúng ta lại quan tâm, hay là chúng ta lại đang tìm kiếm sự thỏa mãn, sự hài lòng riêng biệt nào đó cho chính chúng ta? Có phải chúng ta lại gắn kết vào một biểu tượng nào đó, tôn giáo hay là biểu tượng nào khác, và bầu víu vào điều đó, hy vọng rằng điều gì đằng sau biểu tượng đó sẽ giúp đỡ chúng ta? Đây là một câu hỏi rất nghiêm túc. Bây giờ nó đang trở nên nghiêm túc hơn, bởi vì có sự đe dọa của chiến tranh và do đó hoàn toàn không chắc chắn.

Tôi xin được phép, người nói xin được phép, kể cho các bạn nghe một cuộc nói chuyện kéo dài trong nhiều ngày của ông ta với ông X. Ông X đã, trong chừng mực nào đó, đi khắp thế giới, ông ấy kể cho người nói. Ông ấy đã đọc khá nhiều, đã đi đến nhiều học viện khác nhau, thỉnh thoảng gia nhập, và vội vã chạy ra khỏi chúng. Ông ấy tuân phục một vị đạo sư rồi một vị khác và từ bỏ họ. Và trong một vài tuần lễ ông ấy đã cố gắng trở thành một thầy tu, và rồi thì ông ấy cũng từ bỏ. Và ông ấy đã tìm hiểu nhiều nhiều đảng chính trị khác nhau, toàn bộ phạm vi của những hoạt động chính trị, và cuối cùng ông ấy nói, “Tôi đến nói chuyện với ông. Tôi muốn có một cuộc nói chuyện với ông, ở cùng mức độ như tôi là, không phải mức độ ông khoe khoang. Tôi không biết vị trí thực sự của ông hay là ông như thế nào, mặc dù tôi đã đọc một điều gì đó về ông”. Tôi có được phép thực hiện cuộc nói chuyện này không? Nó có gây hứng thú cho ông không?

Và ông ấy tiếp tục, “Chúng ta hãy cùng nhau bàn luận những vấn đề như hai người bạn, ông và tôi – giống như hai người bạn đã sống cùng nhau trong thế giới, đã trải qua mọi loại cực nhọc đau khổ. Tất cả điều đó nói lên cái gì? Tại sao con người lại được sinh ra như thế này? Tại sao trong nhiều, nhiều, nhiều thiên niên kỷ anh ta đã trở thành điều gì hiện nay anh ta là – trải qua đau khổ, lo âu, cô độc, thất vọng, cùng bệnh tật, chết chóc và luôn luôn

những thần thánh luẩn quẩn nơi nào đó? Chúng ta hãy quên đi mọi điều về những thần thánh kia và cùng nhau nói chuyện như hai con người, đang sống trong thế giới này, trong quốc gia tuyệt vời này, trên quả đất quá đẹp đẽ, mà là người mẹ của mọi sự vật.”

Và thế là ông X này đã bày tỏ một điều gì đó về những suy nghĩ bên trong của ông ấy, những hoạt động bên ngoài của ông ấy. Và ông ấy nói, “Tất cả điều đó nói lên cái gì? Tại sao những con người, mà sản h sỏi kiêu cách, mà đã tự g ạo dụ chọ, mà đã trở thành những chuyên gia trong công nghệ và có thể tranh cãi vô tận cho đến khi những người khác nhàm chán, mà có thể sáng chế những thần thánh nam và nữ và mọi thứ – tại sao những con người khắp thế giới lại ở trong xung đột liên tục như vậy – không những với môi trường, không những với những chính phủ họ đã tuyển chọn, hay là với giáo điều nào đó được sáng chế bởi những giáo sĩ cổ xưa? Tại sao mỗi người lại luôn luôn, từ khoảnh khắc anh ta sinh ra đ ời cho đến khi anh ta chết đi, sống trong xung đột này? Đây là câu đ ỉ đ ầu tiên ông ấy đ ă hỏi, ông X này. Tại sao? Nguyên nhân của xung đột này là gì, không chỉ ở phía bên ngoài mà còn thẳm sâu, ở phía bên trong, một cách chủ quan, ở phía bên trong làn da như nó đã là – tại sao anh ta lại ở trong xung đột?”

Nhiều thế kỷ trước Thiên chúa giáo, những tôn giáo đã nói vô tận về hòa bình – hãy an bình, hãy yên t ĩnh, hãy hòa nh ả, quảng đ ại, triu mến, thương yêu. Bất kể sự truyền bá của họ xung đột này vẫn tiếp tục. Liệu có một câu trả lời cho câu hỏi này, một câu trả lời không thể bác bỏ được và kết thúc? Đó là, liệu rằng những con người trong thế giới này có thể, đang sống cuộc sống hàng ngày của họ, đi đến văn phòng, chăm sóc một ngôi nhà, ân ái, con cái và tất cả việc đó, và cũng cùng với sự tìm kiếm này, sự ao ước này về một điều gì đó còn quan trọng nhiều hơn là thuần túy những thứ thuộc vật chất của cuộc sống – liệu rằng họ có thể ngừng xung đột hay không? Câu đ ỉ này có khi nào được giải quyết hay không? Hiển nhiên là con người không thể giải quyết nó, mặc dù anh ta đã sống trên quả đất này trong nhiều triệu năm như một con người.

“Chúng ta đã thâm lạm được vô số trải nghiệm,” Ông X đang kể cho người nói. “Chúng ta đã thâm lạm được nhiều hiểu biết; chúng ta đã thâm lạm được một lượng khổng lồ thông tin thuộc công nghệ, nhưng ở phía bên trong chúng ta vẫn còn là những con người nguyên thủy man rợ, cố gắng giết chết lẫn nhau, cố gắng ganh đua lẫn nhau, cố gắng hủy diệt lẫn nhau.”

Vì thế ông X đã đến từ rất xa, một khoảng cách dài bằng xe buýt, xe lửa, máy bay, và ông ấy nói, “Hãy trả lời câu hỏi này: liệu có một nguyên nhân cho sự xung đột này hay không? Và nếu có một nguyên nhân vậy thì chúng ta sẽ khám phá ra nguyên nhân đó là gì. Không phải rằng là ông sẽ dẫn dắt tôi hay ông sẽ chỉ bảo tôi và tôi sẽ chấp nhận, hay là tôi sẽ tìm hiểu và suy nghĩ về nó và đạt được một kết luận nào đó của riêng tôi, nhưng trái lại cùng nhau như hai con người – không phải một người đang ngồi trên bục diễn thuyết và người còn lại đang ngồi ở dưới kia – nhưng hãy cùng nhau như hai con người đã trải qua muôn vẻ của cuộc sống, sự cô độc, nỗi thất vọng, lo âu, hoang mang, mong muốn tình yêu và không tìm được nó, hay là yêu thương và không thỏa mãn với nó, luôn luôn thôi thúc, thôi thúc, thôi thúc, luôn luôn mong muốn thành tựu một điều gì đó, dù rằng nó là thiên đàng hay là soi sáng hay là khai trí hay là trở thành một tỉ phú, mà trong chừng mực nào đó đều cùng là một sự việc, không bao giờ mãn nguyện, không bao giờ biết được hòa bình là gì, không bao giờ ngồi yên lặng dưới một cái cây nhìn ngắm những ngọn núi, những con sông, cọng cỏ và vẻ đẹp của quả đất cũng như ánh mặt trời, và vẻ huy hoàng của một buổi sáng sớm – hai con người đang tìm hiểu liệu rằng có một nguyên nhân của xung đột này.”

Vì thế ông X nói với người nói, “Chúng ta hãy nói chuyện, chúng ta hãy bàn luận cùng nhau, không bao giờ chấp nhận điều gì người khác nói. Tôi sẽ không chấp nhận một điều gì ông nói, ông sẽ không chấp nhận một điều gì tôi nói. Chúng ta ở cùng một mức độ. Ông có lẽ rất thông minh, ông có lẽ có một tiếng tăm mà rất vô nghĩa, ông có lẽ đi khắp thế giới, hay là một vùng đất nào đó của thế giới, tất cả việc đó đều không thành vấn đề. Nó không có giá

trị gì cả.” Với những điều kiện như thế người nói nhiệt tình đồng ý. “Vì thế chúng ta hãy tìm hiểu lời nguyên này mà con người đã chịu đựng từ lúc bắt đầu của thời gian: tại sao con người, mà gồm cả phụ nữ, sống theo cách này; tại sao con người lại có xung đột trong những liên hệ thân mật riêng của anh ta, thuộc về tình dục, trong một gia đình – nguyên cái mạng lưới của xung đột.”

Vì thế ông X đến gặp lại vào ngày hôm sau, và chúng tôi tiếp tục. Chúng tôi ngồi trên hàng hiên vào một ngày đẹp trời nhìn xuống thung lũng với núi non hùng vĩ bao quanh chúng tôi, đỉnh phủ đầy tuyết, những thung lũng tuyết vời, bầu trời trong xanh đáng yêu, và mặt trời lấp lánh trên những chiếc lá, quả đất lốm đốm sáng. Mọi sự vật dường như sinh động lạ kỳ, rộn ràng, tràn đầy năng lượng. Đó kia chúng tôi, ông ấy và người nói, đang nhìn ngắm vẻ đẹp kỳ diệu này và không bao giờ ở cùng vẻ đẹp, luôn luôn nhìn ngắm nó, không bao giờ cảm thấy vẻ đẹp bằng quả tim và cái trí của người ta, không bao giờ nhạy cảm với tất cả vẻ tráng lệ huy hoàng của quả đất. Ông ấy nói, “Chúng ta sẽ không nói về vẻ đẹp, đây là công việc của ông, ông kể cho tôi về nó.” Người nói trả lời ông ta sẽ kể về nó chốc nữa. “Đầu tiên chúng ta hãy cùng nhau tìm hiểu câu hỏi của xung đột này. Chúng ta đang hỏi: con người phải chịu đựng nó, quen thuộc nó, bám chặt nó, không bao giờ, không bao giờ có thể gạt bỏ nó hoàn toàn, để cho những bộ não của họ có thể vận hành như chúng nên làm, hoàn toàn không bị trói buộc, hoàn toàn tự do, không bị lập trình, không bị quy định, hay sao?”

Vì vậy bây giờ người nói đang đặt câu hỏi này cho các bạn. Và chúng ta cũng đã thảo luận, bàn cãi, cân nhắc vấn đề này: nguyên nhân của nó là gì? Chúng ta đang cùng nhau thực hiện một chuyến hành trình, không phải là tôi đang yêu cầu các bạn chỉ dẫn cho tôi, hay là tôi đang chỉ bảo các bạn. Nguyên nhân của nó là gì? Mọi nơi đều có đấu tranh. Các bạn có lẽ nói rằng có đấu tranh trong thiên nhiên, thú lớn sống nhờ vào thú nhỏ và vân vân. Trong một cánh rừng những cây nhỏ bé đang đấu tranh với những cây to lớn để có được ánh sáng. Các bạn có lẽ nói rằng mọi nơi trên quả

đất, trong thiên nhiên, đều có xung đột, một loại đấu tranh nào đó đang xảy ra, vì vậy tại sao chúng ta lại không nên cũng tiếp tục theo phương cách đó nữa vì chúng ta là thành phần của thiên nhiên. Điều gì con người gọi là xung đột, có lẽ không là xung đột ở ngoài đó; nó có lẽ là phương cách tự nhiên nhất cho thiên nhiên hành động: con diều hâu, con đại bàng giết chết con thỏ, gấu giết chết cá hồi, cọp giết chết con vật gì đó thật mau lẹ, hay là báo đốm; trong thiên nhiên, giết chóc, giết chóc, giết chóc đang tiếp tục, và người ta có lẽ nói rằng chúng ta là thành phần của thiên nhiên vì vậy chúng ta phải đấu tranh liên tục là điều không tránh khỏi. Nếu người ta chấp nhận rằng điều đó là tự nhiên, không tránh khỏi, không còn gì thêm nữa để được nói về nó; nếu chúng ta nói điều đó là tự nhiên, chúng ta sẽ tiếp tục trong phương cách đó bởi vì chúng ta là thành phần của toàn quả đất; nhưng nếu người ta bắt đầu nghi vấn nó, vậy thì các bạn ở đâu? Các bạn cùng nhau cố gắng tìm ra bởi vì chúng ta được nghĩ rằng có một chút xíu năng động hơn, thông minh hơn cây cối, những con cọp, những con voi (may mắn thay những con voi không giết chóc quá nhiều thứ, nhưng chúng chỉ phá hoại cây cối).

Vì thế, nếu chúng ta không chấp nhận rằng xung đột là phương cách của cuộc sống, vậy thì người ta phải làm gì đây? Người ta bắt đầu từ đâu để hiểu rõ toàn chuyện động của xung đột? Người ta tìm con đường vào tất cả việc này bằng cách nào đây? Một cách, người nói đã nói với ông X, là phân tích rất tỉ mỉ tất cả những nhân tố của xung đột, điều này tiếp nối điều khác – qua sự phân tích hay là được phân tích bởi một người khác, hay là chấp nhận những lời khuyên của những giáo sư, những triết gia, những nhà tâm lý. Nhưng liệu rằng phân tích sẽ mang lại sự khám phá nguyên nhân, mặc dù nó có lẽ cho bạn những kết luận thuộc trí năng nào đó, hay là lại có lẽ tập hợp tất cả những yếu tố phân tích vào chung một hiểu rõ tổng thể? Điều đó có thể được không? Hay là có một tiếp cận khác dẫn đến câu hỏi đó?

Tôi tự hỏi rằng liệu ông X có hiểu rõ điều gì người nói đang trình bày hay không? Người nói đang giải thích với ông X

rằng sự phân tích ngụ ý một người mà là người phân tích – đúng chứ? Do đó có một người phân tích và điều bị phân tích, cái chủ thể và cái khách thể. Có một sự khác biệt như vậy trong chính mình như là cái chủ thể và cái khách thể hay không? Đó là một câu hỏi người nói đã đưa ra ông X. Các bạn là ông X. Người phân tích đã được khuyến khích qua nền giáo dục, qua tình trạng bị quy định, qua bị lập trình, để tin tưởng rằng anh ta, người phân tích, hoàn toàn khác biệt cái điều mà anh ta phân tích, nhưng người nói trình bày rằng, “Tôi sẽ tìm hiểu toàn quan điểm đối với sự phân tích này.” Người nói thêm rằng, “Tôi không chấp nhận những điều gì những người chuyên nghiệp, kể cả những người kia mà đến từ Vienna, hay là những nhà tâm lý học gần đây nhất của nước Mỹ, giải thích về sự phân tích”. Người nói bảo với ông X, “Tôi không chấp nhận bất kỳ giải thích nào. Tôi tìm hiểu nó; tôi tìm hiểu không chỉ những hoạt động của phân tích mà còn ai là người phân tích. Nếu ông có thể hiểu rõ người phân tích trước vậy thì có cần thiết để tìm hiểu sự phân tích hay không?” Bạn hiểu rõ chứ, thưa bạn? Tôi có đang trình bày quá nhanh không? Chúng ta có thể cùng nhau tìm hiểu vấn đề này chứ?

Tôi phân tích chính tôi. Tôi đã gần gũi, hay là tham lam, hay là tham dục, hay là bất kỳ điều gì, và khi phân tích nó, đó là, tách rời nó ra và tìm hiểu nó rất cẩn thận từng bước một, ai là người quan sát? Người quan sát, người phân tích không là tất cả những hồi tưởng quá khứ được tích lũy hay sao? Anh ta bị quy định qua trải nghiệm, qua hiểu biết của anh ta, thái độ nhìn vào cuộc sống của anh ta, những khuynh hướng đặc biệt của anh ta, những thành kiến của anh ta, lập trình tôn giáo của anh ta: tất cả việc này là cái quá khứ, tất cả việc này là cái nền tảng của cuộc sống anh ta, từ nền thiếu. Anh ta là người quan sát, anh ta là người phân tích, dù rằng cái nền tảng đó có bao gồm hồi tưởng thuộc cộng đồng, hồi tưởng thuộc chủng tộc, ý thức thuộc chủng tộc hay không, anh ta là người quan sát. Và rồi thì người quan sát tách rời nó thành người quan sát và điều bị quan sát, vì vậy chính sự phân chia trong phân tích này tạo ra xu hướng đột. Chúng ta có

cùng nhau theo dõi đến đây không? Các bạn là ông X, tôi là người nói. Chúng ta đang cùng chung chuyến hành trình đây chứ? Người nói giải thích rằng cái khoanh khắc có một phân chia giữa người phân tích và đều bị phân tích rõ ràng phải có xung đột của loại nào đó, phức tạp, ngớ ngẩn, hay là vô nghĩa, nhưng nó là một xung đột – để chiến thắng, chinh phục, đè nén, thay đổi – tất cả những việc này là những nỗ lực trong hình thức lớn hay nhỏ.

Vì thế người ta khám phá rằng nơi nào có sự phân chia giữa người Thụy sĩ và người Đức, người Pháp và người Anh, tôi và bạn, chúng ta và chúng nó – bất kỳ nơi nào có phân chia phải có xung đột. Mặc dù người nói không gợi ý rằng không có phân chia; người giàu rất có quyền hành. Nhưng nếu chúng ta tạo ra một phân chia theo chủ quan của cá nhân – tôi tùy thuộc vào điều này và ta tùy thuộc vào điều kia, tôi là một người Thiên chúa giáo, bạn là một người Tin lành, tôi là một người Do thái và bạn là một người Ả rập – vậy thì có xung đột.

Vì thế bất kỳ nơi nào có phân chia giữa hai con người, giữa đàn ông và phụ nữ, giữa Chúa và quả đất, giữa “cái gì nên là” và “cái gì là” – tôi tự hỏi không hiểu ông X có đang theo sát tất cả điều này, không chỉ bằng lời, không chỉ bằng trí năng, mà là vô nghĩa, nhưng bằng quả tim của ông ấy, bằng toàn thân tâm của ông ấy, bằng đam mê, năng lượng và sức sống của ông ấy – rằng là bất kỳ nơi nào có phân chia nơi đó có xung đột. Vì vậy người ta bắt đầu khám phá gốc rễ của xung đột. Liệu rằng một con người đang sống trong một thế giới hiện đại, đi làm một công việc, kiếm tiền, kinh doanh ở đó, gia đình ở đây, hung hăng khi làm ăn và lại khúm núm với người vợ của anh ta – liệu rằng anh ta có thể sống để cho cuộc đời của anh ta không trở thành một mâu thuẫn? Mâu thuẫn đó có thể chấm dứt được hay không? Nếu không như vậy người ta sẽ sống trong xung đột, người ta trở thành một người đạo đức giả. Nếu người ta muốn là một người đạo đức giả, điều đó cũng được thôi, nhưng nếu người ta muốn sống rất chân thật, mà tuyệt đối cần thiết, sống chân thật đơn sơ, không phải vì người nào, không phải vì quốc gia của người ta, không phải vì lý tưởng

của người ta, nhưng để diễn tả chính xác điều gì người ta muốn nói và có định với điều gì người ta nói, không phải điều gì những người khác đã nói và bạn lặp lại, hay là tin tưởng điều gì đó và làm hoàn toàn trái ngược, đó là không chân thật – nếu người ta muốn sống rất chân thật không thể có mâu thuẫn.

Mọi người đều nói về hòa bình. Mọi chính phủ, mọi tôn giáo, và mọi người giảng đạo, gồm cả người nói, đều nói về hòa bình. Và để sống một cách hòa bình đòi hỏi sự chân thật và thông minh lạ thường. Vì vậy liệu rằng, sống trong thế kỷ hai mươi, có thể sống trước hết ở phía bên trong, trước hết thuộc về tâm lý, thuộc về chủ quan, và không có trong chính mình bất kỳ loại phân chia nào hay không? Làm ~~on~~ ^{any} tìm hiểu, sự tạo, hỏi han đầy đam mê. Đam mê không gồm có cuồng tín, đam mê không đòi hỏi bị hành hình vì nó. Nó không là điều gì mà bạn quá quỵến luyến đến nỗi chính quỵến luyến đó cho bạn đam mê – bạn hiểu rõ chứ? Đó không là đam mê, đó là đang bị trói cột vào một điều gì đó mà cho bạn cái cảm giác đam mê, năng lượng, giống như một con lừa bị trói vào một cái cọc; nó có thể lang thang quanh và quanh và quanh cái cọc đó nhưng nó vẫn còn bị cột ở đó.

Vì vậy liệu rằng chúng ta, ông X và người nói, không bảo cho nhau điều gì họ nên làm, có thể khám phá cho chính họ bằng sự chân thật đơn sơ, không có mọi ý thức dối gạt, không có mọi hình thức ảo tưởng, liệu rằng có thể sống trong thế giới này – trong đó bạn biết tất cả những điều kinh hoàng đang xảy ra – không còn xung đột, không còn phân chia hay không? Xin vui lòng, đừng chìm vào giấc ngủ, hãy còn quá sớm vào buổi sáng. Nếu bạn được hỏi – bạn là ông X – câu trả lời của bạn sẽ là gì ở phía bên trong? Nếu bạn là một người Thụy sĩ, một người Ấn độ giáo, một người Hồi giáo, hay là theo một phe phái nào, hay là một nhóm người nào, hay là đệ tử của vị đạo sư nào, bạn sẽ không phải từ bỏ hoàn toàn tất cả việc đó hay sao? Bạn có lẽ có một thông hành Thụy sĩ, người nói có một thông hành Ấn độ nhưng ông ta không là một người Ấn độ – họ không thích việc đó ở Ấn độ nhưng chúng tôi đã giải thích cho họ nhiều lần rằng là hãy

đừng lệ thuộc vào bất kỳ sự cúng bái nào, vào bất kỳ vị đạo sư nào, vào bất kỳ thứ gì. Bạn sẽ phát hiện ra rằng điều này khó khăn cực kỳ. Không chỉ là ở khúc cuối của nó bạn sống trong cô đơn, nhưng còn có sự hiểu rõ, sự tỉnh thức bên trong, thấu triệt, vào tất cả những việc rất vô nghĩa đó. Lệ thuộc vào điều gì, lệ thuộc vào một nhóm người, lệ thuộc vào môn phái, có lẽ cho người ta sự thỏa mãn chốc lát nhưng tất cả việc đó đang trở nên khá mỗi mạt, khốn khổ và xấu xa.

Vì vậy liệu rằng người ta có thể không quyền luyện đến bất kỳ việc này – đặc biệt gồm cả điều gì người nói đang trình bày hay không? Lại lòng thay, bộ não của bạn, mặc dù không là bộ não của một người khác, cũng là bộ não của người khác – bạn hiểu rõ chứ? Bộ não của bạn giống hệt bộ não của mỗi một con người khác. Nó có khả năng vô hạn, năng lực vô biên. Hãy quan sát điều gì chúng ta đã làm được trong thế giới công nghệ. Tất cả những nhà khoa học ở nước Mỹ bây giờ đều quan tâm đến những cuộc chiến tranh giữa các vì sao. Chúng ta sẽ không bàn đến điều đó. Bộ não có cái năng lực lạ lùng này nếu bạn tập trung vào việc gì đó, hướng chú ý của bạn đến điều gì đó. Họ đã hướng chú ý đến việc giết chóc những người khác, và thế là quả bom nguyên tử được sinh ra. Bộ não của chúng ta không là của chúng ta, chúng đã tiến hóa qua một khoảng thời gian dài, và trong sự tiến hóa đó chúng ta đã thu lượm vô số trải nghiệm, hiểu biết, nhưng trong tất cả những việc đó chẳng có bao nhiêu việc được gọi là tình yêu. Tôi có lẽ yêu thương người vợ của tôi, hay là con cái của tôi, hay là quốc gia của tôi. Quốc gia của tôi đã được phân chia bởi tư tưởng, theo địa dư, nhưng nó là thế giới. Thế giới trong đó người ta sống là toàn thể thế giới. Vì vậy bộ não của tôi mà đã tiến hóa qua một thời gian dài, bộ não đó với ý thức của nó không phải là bộ não của tôi bởi vì ý thức của tôi được chia sẻ góp phần bởi mọi con người khác.

Ông X đang nói, “Tôi đã đọc được điều gì đó mà ông đã nói, tôi không đang lặp lại điều gì ông đã nói, nhưng đây là điều gì tôi cũng cảm thấy. Tôi nhìn thấy, bất kỳ nơi nào tôi đã đến, trong

mọi ngõ ngách của quả đất, rằng là đều có những con người chịu đựng đau khổ, lo âu, cô độc khủng khiếp, và vì vậy ý thức của chúng ta được chia sẻ góp phần bởi mọi con người khác.” Bạn nhận ra việc này – không bằng trí năng nhưng thực sự, phải không? Nếu người ta thực sự cảm thấy việc này, vậy thì sẽ không có sự phân chia. Tôi hỏi ông X, “Ông nhìn thấy cái sự thật này, không phải một khái niệm về nó, không phải một ý tưởng về nó, không phải là một kết luận đẹp về nó, nhưng là sự thật về nó, phải không? Sự thật khác biệt hẳn cái ý tưởng về sự thật, đúng chứ?” Các bạn đang ngồi ở đó, nó là sự thật, nhưng tôi có thể tưởng tượng rằng các bạn đang ngồi ở đó mà hoàn toàn không là sự thật.

Thế là, bộ não của chúng ta, mà là trung tâm của ý thức chúng ta, với tất cả những đáp trả thuộc thần kinh, những đáp trả thuộc giác quan, trung tâm của tất cả hiểu biết của chúng ta, tất cả trải nghiệm của chúng ta, tất cả ký ức của chúng ta (ký ức của bạn có lẽ từ một nguồn cung cấp khác, nhưng nó vẫn còn là ký ức: bạn có lẽ được giáo dục cao, người khác có lẽ chẳng được giáo dục gì cả, thậm chí có lẽ không biết cả đọc lẫn viết, nhưng nó vẫn còn là bộ phận của cái tổng thể) – vì vậy ý thức của bạn được chia sẻ góp phần bởi mọi con người trên quả đất này. Do đó bạn là toàn thể nhân loại. Các bạn có hiểu rõ không, thưa các bạn? Các bạn ở trong thực tế, không phải theo lý thuyết hay là theo thần học, hay là trong **nát** Chúa – có thể thần thánh không có mắt! – nhưng trong thực tế có cái yếu tố cố định lạ lùng này rằng là tất cả chúng ta đều trải qua cùng cái khuôn, cùng lo âu, hy vọng, sợ hãi, chêt chóc, cô độc mà mang lại nỗi tuyệt vọng như thế đó. Vì vậy chúng ta là nhân loại. Và khi người ta nhận ra việc đó rất sâu sắc, sự xung đột với người khác kết thúc bởi vì các bạn đều giống như tôi.

Vì vậy đó là điều gì chúng tôi đã nói chuyện, ông X và ông K. Và chúng tôi cũng đã tiếp tục về nhiều vấn đề khác, bởi vì ông ấy ở đó trong nhiều ngày. Nhưng đầu tiên chúng tôi đã thiết lập được một sự liên hệ thực sự mà rất cần thiết khi có bất kỳ sự thảo luận nào, bất kỳ loại truyền đạt nào, không chỉ bằng lời nói, bởi vì từ ngữ không chuyển tải sâu sắc điều gì người ta muốn chuyển tải.

Vì vậy, vào cuối ngày thứ hai, chúng tôi nói, chúng tôi ở đâu đây? Các bạn, ông X và ông K, trong việc này chúng ta đang ở đâu đây? Có phải chúng ta đã tạo ra, không phải là thay đổi, thay đổi ám chỉ thời gian (chúng ta sẽ bàn về vấn đề này lần khác) – hay là chúng ta chôn vùi như chúng ta chôn hoạch mùa màng? Chúng ta gieo hạt – đó là, các bạn đã đến đây, mà là bộ phận của gieo hạt, và các bạn đã lắng nghe K và ông X – các bạn đã chôn vùi được điều gì? Chôn vùi có nghĩa là tích lũy. Các bạn đã chôn vùi quá nhiều thông tin – làm ơn lấy theo dõi việc này, chúng ta sẽ ngừng buổi nói chuyện mau thôi, đừng ngủ gục hay là căng thẳng. Các bạn đã chôn vùi quá nhiều thông tin từ những chuyên gia, từ những nhà tâm lý học, từ những nhà tâm thần học – chôn vùi, chôn vùi, chôn vùi. Bộ não giống như một thanh nam châm, chôn vùi. Và K hỏi ông X, “Ông cũng chôn vùi chứ? Nếu ông đã chôn vùi vậy thì nó trở thành giống như bất kỳ cuộc gặp gỡ nào khác.” Thế là K hỏi ông X, “Ông đã chôn vùi được gì? Hay là ông đã được tự do khỏi sự chôn vùi?” Làm ơn, nếu các bạn có kiên nhẫn, hãy lắng nghe điều này.

Chúng ta có khi nào ngừng chôn vùi không? Người ta phải chôn vùi cho những sự việc thực tế trong cuộc sống, nhưng khi nhìn thấy nơi nào chôn vùi không cần thiết, đó là nơi mà nghệ thuật sống xuất hiện. Bởi vì nếu chúng ta đang chôn vùi, bộ não của chúng ta không bao giờ tự do, không bao giờ trống không – chúng ta sẽ không tìm hiểu câu hỏi về trạng thái trống không bởi vì đó là một vấn đề khác – nhưng chúng ta có ý thức rằng chúng ta đang chôn vùi, chôn vùi, chôn vùi như là chúng ta chôn vùi những thói quen, hay không? Và khi chúng ta đã chôn vùi quá nhiều thì việc loại bỏ nó khó khăn vô cùng. Chôn vùi này quy định bộ não. Được sinh ra ở Ấn độ, tùy thuộc vào một kiểu con người nào đó, truyền thống, tôn giáo, hay là rất, rất tuân thủ vào một nền tảng đạo đức, các bạn đã chôn vùi tất cả việc đó. Và rồi thì muốn được tự do khỏi tất cả những điều chôn vùi đó đòi hỏi sự tìm hiểu, sự thấu đáo, sự quan sát, sự canh chừng, sự ý thức phi thường. Vì vậy liệu rằng có thể không chôn vùi được không?

Làm ơn hãy suy xét điều này, đừng khước từ nó, hãy tìm ra. Bạn phải thuê lương hiểu biết để đi đến nhà bạn, để lái một chiếc xe hơi, để nói một ngoại ngữ, nhưng ở phía bên trong liệu rằng có cần thiết để thuê lương không? Thấu triệt, khai sáng không là thuê lương. Trái lại nó là sự tự do hoàn toàn khỏi tất cả việc đó. Mà là, rốt cuộc ra, tình yêu, phải vậy không? Tôi không yêu bạn bởi vì tôi *đã thuê lương* bạn. Tôi đã thỏa mãn ái ân với bạn, hay là bạn là người có thể chia sẻ cộng tác được, hay là tôi cô độc và vì vậy tôi lệ thuộc bạn; rồi thì việc đó trở thành một vật dùng để mua bán; rồi thì chúng ta trực lợi lẫn nhau, khai thác lẫn nhau, bán lẫn nhau ở cuối con sông. Chắc chắn đó không là tình yêu, phải không? Tình yêu là *chất lượng* của b ộ não mà không thuê lương bất kỳ việc gì cả, và do đó điều gì nó bộc lộ sẽ là điều gì nó vừa khám phá, không phải điều gì người khác đã nói. Và trong đó có niềm đam mê khủng khiếp, không phải là ham muốn hay là thèm khát, nhưng đam mê. Nhưng nó không là *cu ng tín*. *Đ*ồng nhiên tôi không trở thành người ăn chay nghiêm ngặt hay là sẽ không sờ chạm vào muối. Tất cả những người cuồng tín đều có niềm đam mê của một loại nào đó nhưng họ đều trở thành hung bạo, có khuynh hướng sẵn sàng chết vì đam mê, và tất cả những chuyện xung quanh đó.

Vì thế, người nói, K, đang yêu cầu ông X tìm ra liệu rằng ông ấy có thể sống không còn thuê lương. Bạn không thể được nói cho biết về nó. Chúng ta có thể cùng nhau tìm hiểu về nó, nhưng cái sự thật của không bao giờ thuê lương, của ký ức được tích lũy không bao giờ vận hành, thực sự rất tinh tế; nó đòi hỏi nhiều tìm hiểu.

Chúng ta được phép ngừng ở đây chứ? Chúng ta đã nói chuyện trên một tiếng đồng hồ. Các bạn đã không nói nhưng K đã nói. Chúng ta đã thiết lập được nền tảng của một sự chuyển tải lẫn nhau trong đó không có người cao hơn hay là người thấp hơn, người mà biết và người mà không biết.

SAANEN

NÓI CHUYỆN VỚI CÔNG CHÚNG *Lần thứ hai*
Thứ tư, ngày 10 tháng 7 năm 1985.

Tự do hoàn toàn khỏi vô trật tự

Chúng ta xin được phép tiếp tục về đề tài chúng ta đã trình bày ngày hôm trước? Tôi nghĩ rằng nhận ra được đây không là một sùng bái cá nhân là một điều rất cần thiết. Cái người gọi là K không quan trọng gì cả. Điều gì quan trọng là ông ta đang nói cái gì, không phải là ông ta trông như thế nào, nhân cách của ông ấy, và tất cả những điều vô nghĩa chung quanh đó. Vì vậy xin vui lòng, nếu người ta được phép nói rõ cẩn thận và chính xác, cái người mà đang ngồi trên bục diễn thuyết chẳng quan trọng chút nào cả.

Chúng ta đã nói vào ngày hôm trước về mọi hình thức khác nhau của xung đột, nguyên nhân của nó là gì, tại sao xuyên suốt lịch sử của nhân loại, con người, dĩ nhiên gồm cả phụ nữ, đã sống trong mọi thời đại, trong suốt khoảng thời gian dài đặng đặng của tiến hóa, của nhiều, nhiều thiên niên kỷ, chúng ta vẫn còn xung đột với nhau – xung đột giữa đàn ông và đàn bà, xung đột giữa những con người, xung đột giữa một nhóm người, giữa những quốc gia, những giới tính, những tôn giáo. Tôi chắc chắn rằng người ta ý thức được tất cả điều này. Chủ nghĩa khủng bố, sự hung ác, tàn bạo khủng khiếp, tất cả những sự việc kinh tởm đang xảy ra trong thế giới – ai chịu trách nhiệm về tất cả điều này? Như chúng ta đã nói ngày hôm trước, đây là một cuộc họp mặt nghiêm túc, không phải trải qua một buổi sáng vui vẻ trong một cái lều

hay là lắng nghe một người nào đó; đây là một cuộc họp mặt đã được xác định, cộng tác, tích cực, chân tình. Sáng nay chúng ta đang hỏi, ai chịu trách nhiệm về tất cả điều này? Trách nhiệm hàm ý sự chăm sóc, sự chú ý, không chỉ về điều gì đang xảy ra phía bên ngoài trong thế giới, mà còn ở phía bên trong mỗi một con người chúng ta: ai chịu trách nhiệm về tất cả điều này? Những chính trị gia chịu trách nhiệm à? Đó có nghĩa là, hãy để cho họ làm điều gì họ muốn làm bởi vì chúng ta đã tuyển chọn họ trong một xã hội tạm gọi là dân chủ. Trong những chính thể chuyên chế độc tài họ không được tuyển chọn, họ chỉ nắm quyền lực và cai trị mọi người. Vì thế ai có trách nhiệm? Những tôn giáo à? Thế giới Hồi giáo? Thế giới Thiên chúa giáo? Thế giới Ấn độ giáo? Phật giáo và vân vân? Hay là chúng ta phải chịu trách nhiệm, mỗi người chúng ta? Làm ơn, hãy suy xét kỹ càng điều này. Có phải mỗi người chúng ta, đang sống trong thế giới này, trong môi trường này, không chỉ trong nước Thụy sĩ đáng yêu mà còn khắp thế giới, có phải mỗi người chúng ta – các bạn đang ngồi ở đó, và người nói ở đây – có phải chúng ta chịu trách nhiệm về tất cả việc này hay không?

Tôi hy vọng các bạn đặt câu hỏi này cho chính mình – có phải các bạn chịu trách nhiệm về việc tạo ra cái thế giới nguy hiểm, hoảng sợ này, tạo ra cái thế giới kinh hoàng, hung tợn này hay không? Nếu các bạn đã đi đến nhiều quốc gia các bạn nhìn thấy tất cả việc này, nghèo đói khủng khiếp, hàng triệu trên hàng triệu người nghèo, chết đói, và những người quá giàu có, sinh ra ở vị trí cao và hết cuộc đời của họ dùng cho việc giữ gìn của cải, những lâu đài, những khu nhà to lớn của họ và vân vân. Ai chịu trách nhiệm? Có phải chúng ta chịu trách nhiệm về việc tạo ra cái xã hội này quanh chúng ta, nền văn hoá, tôn giáo, thần thánh, tất cả những cảm xúc và sự lặp lại thuộc về thờ phụng nào đó, bởi vì chúng ta gặt dũ, tham lam, bạo hành, vô trật tự, căm hận, và chỉ giới hạn tình cảm của chúng ta đến rất, rất, rất ít người – có phải mỗi người chúng ta đã tạo ra cái thế giới này mà chúng ta sống trong đó? Điều đó đúng phải không? Mỗi người chúng ta chịu

trách nhiệm phải không? Bạn nói, “Tôi xin lỗi, tôi không chịu trách nhiệm”, hay là bạn có lẽ dửng dưng với toàn sự việc đó chừng nào bạn còn an toàn trong một quốc gia riêng biệt, được bảo vệ bởi những biên giới.

Vì vậy, chúng ta đến một câu hỏi rất nghiêm túc: trật tự là gì và vô trật tự là gì? Làm ơn, chúng ta đang thảo luận, đang cùng nhau tìm hiểu câu hỏi này? Không phải rằng là các bạn sẽ chấp nhận, hay là trong chừng mực nào đó đồng ý điều gì người nói đang trình bày, điều đó sẽ hoàn toàn vô ích, nhưng liệu rằng chúng ta cùng nhau có thể thực hiện một chuyến hành trình rất dài, không chỉ bằng trí năng, bằng lời nói, nhưng sâu sắc hơn nhiều để khám phá tại sao cái xã hội mà chúng ta chịu trách nhiệm lại đang tạo ra vô trật tự và tàn ác khủng khiếp như thế? Chúng ta có khác biệt cái xã hội này, cái sự vật mà chúng ta đã tạo ra, hay không? Đầu tiên không bắt buộc phải có trật tự trong ngôi nhà của chúng ta – không chỉ trong những bức tường phía bên ngoài của ngôi nhà và cái vườn, mà còn ở cái thế giới bên trong nơi tất cả chúng ta sống, thế giới chủ thể, thế giới tâm lý, hay sao? Có vô trật tự ở đó không? Các bạn hiểu rõ câu hỏi của tôi chứ? Tôi hy vọng người nói đang trình bày nó hoàn toàn rõ ràng. Chừng nào chúng ta còn sống, mỗi người chúng ta, trong vô trật tự, một cách tâm lý, một cách chủ thể, ở phía bên trong, bất cứ điều gì chúng ta làm sẽ tạo ra xung đột. Những chính thể độc tài chuyên chế đã nói rằng bằng cách thay đổi xã hội, môi trường, cưỡng bách nó, bắt buộc nó, họ sẽ thay đổi nhân loại, bộ não con người. Họ đã không thành công. Có sự bất đồng quan điểm, cách mạng liên tục, và tất cả những chuyện chung quanh nó.

Vì vậy nếu bạn nhìn thấy việc này, rằng là chúng ta đã tạo ra vô trật tự này, và vô trật tự này là cái xã hội chúng ta sống trong đó, vậy thì chúng ta sẽ làm gì đây? Các bạn bắt đầu ở đâu? Có phải các bạn muốn thay đổi xã hội giống như những người cải cách xã hội thực hiện, những người làm điều thiện thực hiện, những người mà muốn thay đổi luật pháp, nhờ vào khủng bố, nhờ vào cưỡng bách, hay không? Hay là có phải các bạn xếp đặt ngôi

nhà riêng của các bạn ở bên trong vào trật tự? Câu hỏi rõ ràng rồi chứ? Vì vậy làm cách nào tôi, hay là các bạn, sẽ xếp đặt ngôi nhà của chúng ta vào trong trật tự được? Bởi vì đó là nơi duy nhất tôi có thể bắt đầu, không phải bằng sự cải cách phía bên ngoài, bằng sự thay đổi luật pháp phía bên ngoài, bằng sự thành lập Liên hiệp quốc. Xin phép tôi được nói ra ngoài đề một chút xíu, chúng tôi đã được mời đến nói chuyện tại Liên hiệp quốc năm ngoái và năm nay. Một trong những nhân vật quan trọng của họ đứng dậy sau khi K đã nói chuyện và nói rằng, “Cuối cùng sau bốn mươi năm làm việc trong tổ chức này, rất gian khổ, tôi đã đến được một kết luận rằng chúng ta không được giết chóc lẫn nhau.” Bốn mươi năm! Và chúng ta đều giống nhau, hy vọng một điều gì đó sẽ xảy ra ở ngoài đó, một điều gì đó mà sẽ thúc đẩy chúng ta, ép buộc chúng ta, thuyết phục chúng ta, điều khiển chúng ta hành động. Chúng ta đã lệ thuộc vào phía bên ngoài – những thách thức phía bên ngoài, những cuộc chiến tranh phía bên ngoài và vân vân.

Vì vậy, chúng ta sẽ làm gì đây? Gia nhập những cộng đồng nhỏ bé, tuân phục vị đạo sư nào đó đều không tốt lành gì cả. Điều đó hoàn toàn vô trách nhiệm. Dâng hiến, buông xuôi, chính mình cho một người nào đó mà tuyên bố chính anh ta đã được khai sáng, dẫn dắt bạn đến ... bất kỳ điều gì anh ta sẽ dẫn bạn đến, thông thường là tiền bạc – vì vậy làm thế nào chúng ta sẽ bắt đầu ở bên trong để mang lại trật tự? Trật tự ám chỉ không xung đột, đúng chứ? Không xung đột trong chính mình, hoàn toàn không xung đột, phải không? Chúng ta đã tìm hiểu câu hỏi đó ngày hôm trước, nguyên nhân của xung đột là gì? Nhiều quyển sách đã trình bày về nó. Những nhà tâm lý học, những nhà phân tâm học, những nhà y khoa tự liệu, và vân vân, đã giải thích về nó bằng ngôn từ; hàng triệu từ ngữ đã đổ vào nó, và tuy nhiên chúng ta vẫn còn, tất cả mọi người chúng ta, vẫn còn trong xung đột. Nơi nào cái trí, bộ não ở trong vô trật tự, mà là bản thể của xung đột, bộ não đó không bao giờ có thể trật tự, đơn giản, rõ ràng. Điều đó có thể được coi là tự nhiên như là một luật lệ, giống như luật hấp dẫn, luật mặt trời mọc ở hướng đông và lặn ở hướng tây: nơi nào có

xung đột ở bên trong và chủ quan nơi đó phải có vô trật tự. Làm ơn, hãy tìm hiểu nó thật cẩn thận. Và bản chất của vô trật tự là gì? Không phải trật tự là gì, bởi vì một cái trí rối loạn có thể sáng chế trật tự và nói rằng, “Đó là trật tự.” Một bộ não bị kẹt trong những ảo tưởng, như bộ não của hầu hết mọi người, sẽ tạo ra trật tự riêng của nó từ sự rối loạn – đúng chứ? Vì vậy, bản chất của vô trật tự là gì? Tại sao chúng ta nói rằng phải có trật tự rồi sau đó lại ở trong vô trật tự? Tại sao chúng ta lại tách rời hai sự việc này? Chúng ta nói chúng ta nhận ra rằng chúng ta ở trong vô trật tự, mà khá đơn giản, và rồi thì chúng ta đang tìm kiếm trật tự từ đó. Những chính trị gia biết rõ có vô trật tự và họ đang tìm kiếm trật tự. Điều này rõ ràng phải không? Dĩ nhiên. Không chỉ những chính trị gia mà mỗi người chúng ta đều biết rõ rằng cuộc sống của chúng ta ở trong vô trật tự. Đi đến văn phòng vào buổi sáng từ chín giờ đến năm giờ vào buổi chiều – chúng ta sống một cuộc sống khủng khiếp làm sao đâu! – đấu tranh, chiến đấu, tham vọng, ham muốn, hung hăng, leo lên cái thang xã hội rồi sau đó đi về nhà rất dễ bảo, phục vụ người chồng hay người vợ của bạn, hay là bất kỳ người nào khác. Có vô trật tự trong việc này, và mọi thời gian bộ não đang tìm kiếm trật tự – mọi thời gian – bởi vì nó không thể sống trong vô trật tự; nó không thể vận hành rõ ràng, đẹp đẽ, nhạy cảm, đạt đến khả năng cao nhất của nó khi có vô trật tự. Vì vậy có một sự tìm kiếm nhỏ nhoi cho trật tự trong tất cả chúng ta. Do đó chúng ta đang hỏi: tại sao lại có sự phân chia này – muốn trật tự rồi lại sống trong vô trật tự? Tôi không biết các bạn có đang theo sát tất cả điều này hay không. Đừng bị rối trí. Nó rất đơn giản.

Chúng ta sống trong vô trật tự, điều đó không cần bàn cãi. Tại sao lại băn khoăn về trật tự? Chúng ta hãy xem thử liệu rằng chúng ta có thể giải quyết vô trật tự. Nếu bạn có thể giải quyết nó vậy thì có trật tự. Không có sự xung đột này giữa vô trật tự và trật tự. Hãy quan sát: điều này khá đơn giản. Chúng ta là những con người bạo hành, hung hăng, không chỉ ở thân thể mà còn thuộc tâm lý, phía bên trong. Chúng ta muốn gây tổn thương mọi người. Chúng ta nói mọi điều một cách tàn ác về những người khác. Bạo

hành không chỉ là hành động thuộc thân thể; bạo hành cũng thuộc tâm lý – hung hăng, bắt chước, so sánh chính mình với một người khác và vân vân, tất cả những điều đó là một hình thức của bạo hành. Chúng ta có tánh bạo hành, thừa hưởng từ bản chất thú vật. Và chúng ta không ở lại đó, công nhận “Tôi có tánh bạo hành;” chúng ta sáng cả ra không -bạo hành. Chúng ta nói, “Tôi phải không-bạo hành.” Tại sao lại băn khoăn với không bạo hành? Các bạn có tánh bạo hành. Hãy nhìn thấy điều đó, ở lại cùng nó, bám chặt nó, không trốn khỏi nó, rồi thì chúng ta cùng nhau có thể tìm hiểu nó và xem thử chúng ta có thể đi sâu đến mức độ nào để xua tan nó. Nhưng nếu bạn liên tục đang đấu tranh để trở thành không-bạo hành bạn không thể giải quyết vấn đề bạo hành, bởi vì khi bạn đang cố gắng để trở thành không-bạo hành bạn luôn luôn đang gieo trồng những hạt giống của bạo hành. Tôi bạo hành, tôi hy vọng một ngày nào đó không còn tánh bạo hành, cái ngày nào đó còn rất xa, và trong suốt khoảng thời gian ở giữa tôi gieo trồng, tôi vẫn còn bạo hành, có lẽ không còn nhiều như thế nhưng vẫn còn bạo hành. Vì vậy, tôi nói rằng, hãy đừng để tôi băn khoăn về không bạo hành, chúng ta hãy hiểu rõ bạo hành, bản chất của nó là gì, tại sao nó hiện hữu và liệu có thể được tự do khỏi nó hoàn toàn? Việc đó lý thú và sinh động nhiều hơn là theo đuổi không -bạo hành.

Vì vậy cũng tương tự như thế, phải hiểu rõ vô trật tự và quên đi trật tự là điều rất quan trọng. Bởi vì nếu chúng ta hiểu rõ, và thoát ra khỏi sự hiểu rõ bằng ngôn từ và trí năng đó, rồi thì chúng ta có thể tìm ra được phương pháp sống một cuộc sống không còn bạo hành. Tôi hy vọng chúng ta đã rõ ràng về vấn đề này.

Vì vậy vô trật tự là gì? Bộ não đang tìm kiếm trật tự, nó không được tập trung, chú ý để khám phá vô trật tự là gì. Đây là một cuộc đối thoại giữa các bạn và người nói. Đừng chờ ông ta trả lời câu hỏi đó, vì sau đó bạn sẽ chỉ lặp lại. Nếu các bạn có thể khám phá, tìm được sự thật của nó, nó là của các bạn, lúc đó các bạn có thể hành động, nhưng nếu các bạn chỉ lắng nghe điều gì

người nói đang nói rồi sau đó các bạn lặp lại, các bạn không biết – “Tôi không hiểu rõ, nó quá khó khăn,” và tất cả những chuyện vô lý như thế.

Vì vậy vô trật tự là gì? Nói một việc và nghĩ một việc khác, hành động một cách và che dấu những suy nghĩ, những cảm thấy riêng của bạn một cách khác. Đó chỉ là một vấn đề rất đơn giản. Điều đó đòi hỏi tánh chân thật lớn lao, nói những điều mà bạn có ý nói – không phải điều gì những người khác đã nói cho bạn biết xong rồi bạn nói theo đó. Đúng chứ? Có thể tất cả các bạn đã đọc nhiều, vì thế những bộ não của các bạn đầy ắp hiểu biết của người khác, những thành kiến, những ý tưởng của người khác, được thêm vào những cái riêng của bạn. Vì vậy bạn lặp lại. Bạn không bao giờ ngồi xuống, hay là dạo bộ trong cánh rừng, và tìm ra vô trật tự là gì. Để tìm ra, người ta phải có tánh chân thật nhiều lắm – đối mặt những sự việc như chúng là. Nếu tôi sợ hãi, tôi sợ hãi, tôi không giả vờ là tôi không sợ hãi. Nếu tôi đã nói dối, tôi nói rằng tôi đã nói dối, không bào chữa nó. Đối mặt chính xác người ta là gì, không phải người ta nên là gì. Chúng ta có cùng nhau hiểu việc này không? Chúng ta đang cùng nhau đi chung một con đường, vào lúc này phải không? Vì thế dần dần, hay lập tức, bạn tìm ra cho chính mình nguyên nhân của vô trật tự. Đó là, phải có vô trật tự nơi nào có xung đột thuộc bất kỳ loại nào – đúng chứ? Hoặc là vật chất, hoặc là chủ quan, hoặc là tâm lý. Và xung đột hiện hữu khi nào có hai yếu tố đối nghịch trong cuộc sống, điều tốt lành và điều xấu xa – đúng chứ? Có phải điều tốt lành là việc gì đó hoàn toàn khác biệt điều xấu xa hay hay không? Hay là điều tốt lành là một phần của điều xấu xa? Tôi đang trình bày rõ ràng chứ? Không à.

Xấu xa là gì? Và tốt lành là gì? Rõ ràng là khi giết một ai đó là xấu xa, nhân danh Chúa, nhân danh một người khác, nhân danh của vân vân và vân vân. Và tốt lành là gì? Sống tốt lành. Các bạn đang chờ đợi giải thích của tôi à? Có thể các bạn chưa bao giờ tìm hiểu tất cả việc này. Có phải là – chúng ta sẽ tìm hiểu vấn đề khá lý thú này. Điều tốt lành có tách rời điều xấu xa hay không?

Hay là điều tốt lành có gốc rễ của nó, có khởi đầu của nó trong điều xấu xa – các bạn hiểu không? Tôi sẽ không hỏi nếu các bạn hiểu rõ. Nó rất ngu xuẩn về phân tôi. Có hai yếu tố trong con người, điều tốt lành và điều xấu xa. Tôi nói rằng điều xấu xa là tức giận. Điều tốt lành là không tức giận. Nhưng tôi đã biết tức giận – đúng chứ? Và khi tôi nói rằng tôi không được tức giận, tôi sẽ tốt lành, điều tốt lành được sinh ra từ sự tức giận của tôi. Không phải thế à? Khi tôi nói rằng, “Tôi phải tốt lành” bởi vì tôi đã biết điều xấu xa. Đúng chứ? Nếu tôi không biết điều xấu xa thì tôi là điều tốt lành. Không phải những điều tốt lành! Tôi là điều tốt lành. Các bạn có hiểu rõ việc này không? Tôi tự hỏi liệu rằng các bạn có hiểu không. Đó là chừng nào tôi còn bạo hành tôi không biết được cái còn lại là gì. Nếu tôi không bạo hành vậy thì cái còn lại hiện hữu. Vì vậy điều tốt lành có được sinh ra từ điều xấu xa không? Và nếu nó được sinh ra từ điều xấu xa; điều tốt lành lúc đó nó không là tốt lành. Đúng chứ? Chúng ta cùng chung hiểu biết này phải không? Nó có vẻ khá kỳ bí, nhưng hãy làm ơn nó không phải vậy đâu. Nó rất đơn giản. Đó là lý do tại sao tôi đã nói rằng “Làm ơn hãy cho phép chúng ta suy nghĩ một cách đơn giản, rõ ràng, không thành kiến, không đem theo một thiên vị.”

Vì vậy tình yêu không là hận thù – đúng chứ? Nếu tình yêu được sinh ra từ hận thù vậy thì nó không là tình yêu. Điều đó rõ ràng phải không? Nếu tôi – tôi không như vậy, người nói không ghét người nào cả, nhưng giả sử ông ta hận thù, sau đó ông ta nói rằng, “Tôi không được hận thù, tôi phải thương yêu” – điều đó không là tình yêu. Nó vẫn còn là bộ phận của hận thù. Nó là một quyết định, nó là một động thái của tư tưởng. Và tư tưởng không là tình yêu. Lúc này tôi không trình bày vấn đề đó, trong chốc lát nữa, chúng ta sẽ tìm hiểu nó sau.

Vì vậy liệu rằng chúng ta có thể, mỗi một người chúng ta, đang cảm thấy trách nhiệm rằng chúng ta đã tạo ra cái xã hội trong đó chúng ta ở, mà rất kình tởm, vô luân, vượt ngai tước tượng, điều gì chúng ta đã làm, liệu rằng mỗi người chúng ta đang sống trong thế giới này, trong xã hội này, có thể hoàn toàn được tự

do khỏi vô trật tự hay không?. Điều đó có nghĩa là được tự do, kết thúc hoàn toàn xung đột, kết thúc sự cảm thấy có hai này trong chúng ta – có hai, những yếu tố đối nghịch trong chúng ta. Vì vậy nó không là vấn đề của ý thức nhạy bén hay sao – các bạn hiểu chứ? Ý thức được mọi tư tưởng – đúng chứ? Liệu chúng ta có thể làm được hay không?

Vì vậy điều đó dẫn đến một điểm rõ ràng: tư tưởng là gì? Suy nghĩ là gì? Nếu bạn được hỏi: suy nghĩ là gì, câu trả lời của bạn sẽ là gì? Suy nghĩ. Bây giờ các bạn đang suy nghĩ. Nhưng tôi đang hỏi các bạn, người nói đang hỏi các bạn: suy nghĩ là gì? Và các bạn bắt đầu suy nghĩ. Và tất cả cuộc sống của chúng ta là suy nghĩ và cảm xúc – đúng chứ? Cảm xúc, nó là cái đồng hồ của tôi, đứa trẻ nói, “Quyển sách của tôi”, “Đó là cái ghế xích đu của tôi” – vì vậy suy nghĩ là gì? Bằng suy nghĩ con người đã phóng một quả mìn lên mặt trăng. Nhưng suy nghĩ đó cũng cầm một lá cờ trên đó, mà thật là ... các bạn theo kịp chứ? Đi suốt một con đường lên mặt trăng rồi cầm một lá cờ! [*tiếng cười*] Đứng, đừng cười. Hãy xem thử tư tưởng đang làm gì.

Phát minh, tập trung, cộng tác to lớn của hàng ngàn con người, và huấn luyện họ đi lên trên đó và làm một việc ... nhất. Và vì thế tư tưởng đã tạo ra toàn thế giới của công nghệ. Những công việc kinh ngạc đang được làm, mà chúng ta chẳng tưởng tượng ra nổi, hoặc là chúng ta không biết gì cả – máy vi tính, tàu ngầm đặc biệt vân vân và vân vân. Tất cả những thứ đó đã được sáng chế bởi suy nghĩ – đúng chứ? Và nó đã xây dựng được những tòa nhà, cao ốc kỳ lạ nhất – đúng chứ? Khi bạn viết một lá thư bạn phải suy nghĩ, khi bạn lái một chiếc xe hơi dù rằng gần như tự động nhưng bạn phải suy nghĩ điều gì... và vân vân. Vì vậy suy nghĩ đã trở nên quá quan trọng cho tất cả chúng ta – đúng chứ? Suy nghĩ là bộ phận của chương trình của chúng ta. Chúng ta đã bị lập trình: tôi là một người Thiên chúa giáo, bạn là một người Tin lành giáo, tôi là một người Hồi giáo, bạn là một người Ấn độ giáo, bạn là một người Cộng sản, tôi là một người Dân chủ – các bạn theo kịp không? Nó là bộ phận của tình trạng bị quy định của chúng ta –

đúng chứ? Mà có nghĩa là, chúng ta đang bị lập trình bởi những tờ nhật báo, những tờ tạp chí, những chính trị gia, những giáo sĩ, giám mục, đức Giáo hoàng, bạn biết rõ toàn bộ sự việc này, chúng ta đang bị lập trình.

Vậy thì suy nghĩ là gì? Tại sao các bạn lại suy nghĩ? Tại sao các bạn lại phải suy nghĩ vậy? Tại sao các bạn lại không chỉ hành động mà thôi? Các bạn không thể. Trước hết các bạn lên kế hoạch rất cẩn thận điều gì các bạn sắp sửa làm – nó đúng hay là sai, nó có giống như nó nên là hay là nó không nên là, và tiếp theo những cảm xúc, những cảm tình riêng của bạn nói rằng nó đều đúng hay là nó đều sai, và rồi bạn đi và thực hiện nó. Tất cả việc này là một quy trình của suy nghĩ – đúng chứ? Tôi có nên lập gia đình, tôi có không nên? Người con gái đó phù hợp, người con gái đó thì... [*tiếng cười*] hay ngược lại. Suy nghĩ đã gây ra vô số thiệt hại lạ lùng – đúng chứ? Chiến tranh, hận thù, ganh tị, muốn gây tổn thương những người khác. Vì vậy suy nghĩ là gì? Suy nghĩ tốt lành, suy nghĩ tạm gọi là tốt lành và suy nghĩ tạm gọi là xấu xa, suy nghĩ đúng đắn và suy nghĩ sai lầm, nhưng nó vẫn còn là suy nghĩ – đúng chứ? Suy nghĩ phương Đông và suy nghĩ phương Tây, nhưng nó vẫn còn là suy nghĩ. Suy nghĩ là gì? Đừng mong đợi nơi tôi. Hãy đặt câu hỏi đó cho chính các bạn. Suy nghĩ là gì? Liệu rằng các bạn có thể suy nghĩ mà không có ký ức hay không? [*tiếng ho*] – xin lỗi. Bạn không thể suy nghĩ mà không có ký ức. Vậy thì ký ức là gì? Tiếp tục đi. Hãy dùng bộ não của bạn để tìm hiểu nó. Sự hồi tưởng? Sự kết hợp lâu dài của những ý tưởng, vô vàn những kỷ niệm. Tiếp theo bạn hỏi: ký ức là gì? Tôi nhớ ngôi nhà mà tôi đã sống ở đó. Tôi nhớ thời niên thiếu của tôi. Đó là cái gì vậy? Quá khứ. Đúng chứ? Quá khứ là ký ức. Bạn không biết điều gì sẽ xảy ra ngày mai nhưng bạn có thể chiếu rọi điều gì có lẽ xảy ra – nó có lẽ xảy ra điều gì, nó có lẽ làm điều gì. Việc đó vẫn còn là hành động của ký ức trong thời gian. Đúng chứ?

Vì vậy ký ức là gì? Ký ức đến bằng cách nào? Tất cả việc này thật đơn giản [*tiếng ồn xe lửa*]. Ký ức không thể tồn tại nếu không có hiểu biết. Đúng chứ? Nếu tôi không có hiểu biết về tai

nạn của tôi trong một chiếc xe xảy ra ngày hôm qua – nó đã không được ghi lại – tai nạn đó được ghi nhớ. Nhưng trước sự ghi nhớ đó đã có tai nạn, mà là hiểu biết – đúng chứ? Cái tai nạn trở thành một hiểu biết, rồi thì từ hiểu biết đó là ký ức, vâng ký ức. Nếu tôi không có tai nạn sẽ không có ký ức của một tai nạn. Các bạn có thể tưởng tượng những tai nạn của người khác. Vì vậy hiểu biết đặt nền tảng trên trải nghiệm – đúng chứ? Vì vậy trải nghiệm luôn luôn bị giới hạn. Tôi có thể có nhiều trải nghiệm hơn, vô số trải nghiệm khác nhau, không những thuộc vật chất, dục tình, mà còn cả trải nghiệm tạm gọi là bên trong của một vị chúa ảo tưởng nào đó và vân vân và vân vân. Đúng ư? Vì vậy, trải nghiệm, hiểu biết, ký ức, tư tưởng. Đúng chứ? Vì vậy hiểu biết – trải nghiệm luôn luôn bị giới hạn, luôn luôn. Tôi không thể trải nghiệm, trải nghiệm sự bao la về trật tự của vũ trụ. Tôi không thể trải nghiệm nó. Nhưng tôi có thể tưởng tượng nó. Nó rất tuyệt vời!

Trải nghiệm bị giới hạn và do đó hiểu biết bị giới hạn, dù rằng trong tương lai hay là bây giờ bởi vì tất cả hiểu biết đang được thêm vào, mỗi lúc một nhiều hơn – đúng chứ? Hiểu biết về khoa học có nền tảng từ đó. Từ trước thời Galileo và vân vân và vân vân và vân vân, đã có thêm vào, thêm vào, thêm vào. Hiểu biết luôn luôn bị giới hạn dù bây giờ hay là trong tương lai – đúng chứ? Vì thế ký ức bị giới hạn. Vì thế tư tưởng bị giới hạn – đúng chứ? Đây là nơi mà sự khó khăn hiện diện. Tư tưởng bị giới hạn. Tư tưởng đã sáng chế thần thánh, những đấng cứu rỗi, những nghi lễ, Lê nin và Mars và Stalin bị giới hạn, hiểu biết của họ. Vì thế tư tưởng, dù nó làm bất kỳ điều gì, cao quý hay là hèn hạ, tôn giáo hay là không tôn giáo, đạo đức hay là không đạo đức, có luân lý hay là vô luân, nó vẫn còn bị giới hạn. Bất kỳ điều gì tư tưởng làm đều bị giới hạn – đúng chứ? Chúng ta có cùng nhau theo dõi kịp đến đây không?

Vì vậy liệu rằng tư tưởng có thể tạo ra trật tự hay không? Bởi vì tư tưởng chính nó, bị giới hạn, có lẽ là cái nguồn của vô trật tự. Tôi tự hỏi không hiểu các bạn có theo kịp điều này không? Các bạn hiểu rõ câu hỏi của tôi à? Rất lý thú. Hãy quan sát xem thử.

Bất kỳ việc gì bị giới hạn phải tạo ra vô trật tự. Nếu tôi là một người Hồi giáo, mà rất giới hạn, tôi phải tạo ra vô trật tự. Nếu tôi là một người Do thái giáo, nó rất bị giới hạn, tôi phải tạo ra vô trật tự. Hay là một người Ấn độ giáo, Phật giáo, Thiên chúa giáo, và mọi chuyện chung quanh nó – đúng chứ? Vậy thì tư tưởng có chính là gốc rễ của vô trật tự hay không? Hãy tìm hiểu đi. Làm ơn hãy ngừng vực, đừng chấp nhận một sự việc mà người nói trình bày. Hãy tìm ra, hãy tra cứu, không phải ngày mai, nhưng là bây giờ đang ngồi ở đó, hãy tìm hiểu, tìm ra nó. Hướng niềm đam mê của bạn vào nó, không phải sự cuồng tín của bạn. Rồi thì bạn sẽ bắt đầu khám phá.

Vậy là, như những con người, chúng ta đã sống hàng triệu năm trong một tình trạng của bạo hành, vô trật tự, xung đột – và tất cả việc đó bị tạo ra bởi tư tưởng – đúng chứ? Tất cả nó. Vì thế tôi bắt đầu tìm hiểu, người ta bắt đầu tìm hiểu: có cái gì khác mà năng động, rõ ràng, chính xác và tràn đầy sinh lực như tư tưởng hay không? Các bạn hiểu chứ? Người ta khám phá, đúng vậy, K khám phá rằng tư tưởng rất bị giới hạn, cách đây lâu lắm rồi. Không ai chỉ bảo cho ông ta nhưng ông ta đã phát hiện được nó, hay là tình cờ bắt gặp nó. Và sau đó ông ta bắt đầu hỏi, liệu rằng có một dụng cụ khác giống như thế đó không? Đúng chứ? Tư tưởng ở bên trong bộ não này, ở bên trong cái hộp sọ này. Đúng chứ? Bộ não là vật chứa đựng tất cả tư tưởng, tất cả ký ức, tất cả trải nghiệm. Nó cũng là tất cả cảm xúc, cảm tình, những đáp trả thuộc thần kinh. Ở đó cũng chứa đựng cái ký ức to lớn, thuộc chủng tộc, thuộc không chủng tộc, thuộc cá nhân, tất cả đều ở đó. Và trung tâm của tất cả những điều đó là tư tưởng. Nó có lẽ nói rằng, “Không, nó là một cái gì khác”, nhưng điều đó vẫn còn là tư tưởng. Khi nó nói nó đang tìm kiếm một trạng thái siêu ý thức, nó vẫn còn là tư tưởng.

Vì vậy người ta hỏi, K hỏi, liệu rằng có một dụng cụ khác, không phải cái này, một dụng cụ khác, hay là không phải một dụng cụ khác, một phương cách, một chuyển động mà không thuộc loại này – đúng chứ? Các bạn đang hỏi câu hỏi này phải

không? Nếu các bạn đang hỏi nó thì ai sẽ trả lời cho bạn? Tư tưởng sẽ bảo cho bạn à? Làm ơn hãy cẩn thận. Điều này đòi hỏi sự khéo léo, sự tinh tế rất nhiều bởi vì tư tưởng có thể rất lừa dối. Nó nói rằng, “Được rồi tôi đã hiểu là tư tưởng bị giới hạn”, nhưng nó vẫn còn năng động. Rồi sau đó nó bắt đầu sáng chế, “Tôi biết tư tưởng bị giới hạn nhưng Chúa không bị giới hạn, và tôi đang tìm kiếm Chúa”. Tư tưởng bị giới hạn nhưng nó sáng chế những lễ nghi, những chiếc áo choàng thời Trung cổ, của những thầy tu, của những linh mục và mọi chuyện quanh nó.

Vì vậy để tìm ra việc đó, liệu rằng bộ não có thể sử dụng tư tưởng, hành động đầy suy nghĩ thận trọng khi nó cần thiết nhưng trái lại, không có tư tưởng, hay không? Các bạn hiểu chứ? Liệu rằng bộ não khi cần thiết có thể sử dụng tư tưởng được không? Rất cần thiết để sống với tư tưởng khi bạn lái một chiếc xe hơi, khi các bạn ăn, khi các bạn viết một lá thư, khi các bạn làm việc này và việc kia. Tất cả việc đó là chuyển động của tư tưởng bị giới hạn – đó có nghĩa là, khi cần thiết tư tưởng có thể hành động. Nhưng trái lại tại sao nó cứ phải huyền thuyên cả ngày? Các bạn hiểu chứ?

Vậy thì, liệu rằng có một dụng cụ khác nữa mà không là tư tưởng – mà không bị xếp đặt vào chung bởi tư tưởng, hay là bị tưởng tượng bởi tư tưởng, hay là bị sáng chế một cách tinh tế bởi tư tưởng, hay không? Các bạn hiểu chứ? Hãy tìm ra. Việc đó đòi hỏi sự hiểu rõ về thời gian. Tôi xin phép trình bày về nó nhé? Các bạn chưa mệt phải không?Ồ, các bạn đã trải qua đau khổ vì nó nên tùy thuộc vào các bạn mà thôi!

Các bạn phải hiểu rõ thời gian là gì? Không chỉ là thời gian của mặt trời lặn và mọc, không chỉ là thời gian của mặt trăng non và mặt trăng tròn, không chỉ thời gian của một ngày từ sáng đến tối, hai mươi bốn tiếng đồng hồ. Thời gian cũng gồm tất cả mọi vấn đề đã xảy ra trong cuộc đời của người ta, mà là hàng ngàn ngày hôm qua – đúng chứ? Và tất cả những vấn đề có lẽ xảy ra vào ngày mai. Thời gian là đường nằm ngang và đường thẳng đứng, trục tung và trục hoành, đúng chứ? Thời gian là quá khứ,

thời gian là bây giờ, đang ngồi ở đây, và thời gian cũng là ngày mai. Và đây là cái chu kỳ mà chúng ta bị vướng vào. Hàng ngàn ngày hôm qua, nhiều ngày trong cuộc đời của chúng ta, và trước khi tôi chết sẽ có một số ngày thêm nữa. Vì vậy toàn chuyển động này, toàn chuyển động vòng tròn này là thời gian. Chúng ta đồng ý chứ? Thời gian rất cần thiết để tăng trưởng từ một cái hạt bé tí đến một cái cây to lớn, từ một em bé nhỏ đến một người trưởng thành. Có thời gian vật lý và cũng có thời gian tâm lý. Tôi là cái này nhưng tôi ~~đ~~ là cái kia. Để trở thành cái kia tôi cần thời gian – đúng chứ? Các bạn đang theo sát tất cả điều này chứ? Thế là bộ não sống trong thời gian. Bộ não đã được vun quén, tăng trưởng, tiến hóa qua thời gian, từ tình trạng sơ khai nhất đến tình trạng tinh vi phức tạp nhất, phải mất thời gian. Vì vậy toàn bộ chuyển động của cuộc sống này như chúng ta biết là thời gian – đúng chứ? Đó là tất cả phải không?

Vậy thì chúng ta biết điều gì là hôm qua. Bạn có lẽ nhớ thời niên thiếu của bạn, bạn có lẽ nhớ cuộc sống của bạn trước đây hai mươi năm và trước đây mười ngày, mà là quá khứ – đúng chứ? Đang theo sát chứ? Mà là quá khứ. Quá khứ đó là hiện tại, được thay đổi chút ít, được bổ sung chút ít bằng những hoàn cảnh ở hiện tại. Các bạn đang theo dõi hay là tôi đang nói chuyện một mình đây? Đừng ngủ gục. Chỉ còn mười phút nữa thôi. Làm ơn đừng ngủ gục hay là chán nản. Chúng ta đang nói chuyện về cuộc đời của các bạn, không phải cuộc đời của tôi, chính là cuộc đời của các bạn, cuộc đời hàng ngày của các bạn – điều gì nó thực sự là, không phải điều gì nó nên là. Cuộc sống không chắc chắn, lo âu, thất vọng, cô độc, đơn điệu hàng ngày của bạn. Và cuộc sống đó là bộ phận của chuyển động thời gian. Thời gian cũng là sự kết thúc khi tôi chết. Chúng ta dính líu đến thời gian. Tôi sẽ có một công việc tốt hơn nếu tôi tiếp tục làm nó. Nếu tôi khéo léo nhiều hơn tôi sẽ có tiền thêm. Tất cả việc đó là thời gian. Và ngày hôm qua nhiều ngày hôm qua, đang được bổ sung chút ít bởi những hoàn cảnh, bởi những áp lực, là bây giờ – đúng chứ? Tất cả đã xảy ra từ hàng ngàn ngày hôm qua, trở nên bóng loáng chút ít, được bổ sung

chút ít và đối tượng lai – đúng chứ? Quá khứ đang bỏ sung chính nó qua hận tại để trở thành tương lai. Vì vậy tương lai là bây giờ. Tôi tự hỏi liệu các bạn có nhìn thấy điều này không? Việc này đòi hỏi – làm ơn chỉ cần bỏ ra chút ít thời gian cho nó.

Đó là tôi đã sống ở Ấn độ, với tất cả những truyền thống, những tín điều, những niềm tin mê tín và văn hoá, những truyền thống quá nhiều của ba đến năm ngàn năm: các bạn đã được nó dạy dỗ và các bạn đã sống ở đó trong cái vòng tròn nhỏ bé của đạo Bà la môn, và nếu người ta không tỉnh giấc các bạn vẫn như thế đó suốt cuộc đời cho đến khi bạn chết. Nhưng những hoàn cảnh, những hoàn cảnh kinh tế, đi lại, điều này và điều kia, khiến các bạn buông bỏ nó – đúng chứ? Vì vậy cái truyền thống quá khứ của ba đến năm ngàn năm bây giờ được thay đổi qua sự bỏ sung, mà là qua kinh tế – đúng chứ? Tôi phải kiếm nhiều tiền hơn; vợ của tôi, con cái của tôi phải có nhiều quần áo hơn. Nhưng quá khứ vẫn còn đang chuyển động mà bị thay đổi qua những hoàn cảnh – đúng chứ? Và sự thay đổi tiếp tục chuyển vào tương lai. Điều đó rõ ràng. Vì vậy các bạn hỏi tương lai là gì? Hãy hỏi chính các bạn: tương lai là gì? Tương lai của các bạn là gì? Có phải bạn là gì bây giờ là tương lai của bạn, được bỏ sung, nhưng nó vẫn còn là tương lai. Vì vậy có một sự tiếp tục từ quá khứ, đang thay đổi chút ít, đến tương lai – đúng chứ? Chúng ta đã sống trên quả đất này như những con người, chúng loại hiện đại, được hàng triệu năm. Lúc trước chúng ta là những con người man rợ và chúng ta vẫn còn là những con người man rợ, nhưng khoác vào những bộ áo quần sạch sẽ, cạo mặt, sạch sẽ, bóng loáng, nhưng ở phía bên trong chúng ta cắn lộn nhau, chúng ta giết lẫn nhau, chúng ta là những con người bộ lạc, và tất cả những chuyện chung quanh nó. Chúng ta đã không thay đổi nhiều lắm – đúng chứ? Vì vậy tương lai là bây giờ, bởi vì điều gì tôi đã là thì tôi vẫn còn là, được bỏ sung, và tôi sẽ tiếp tục như thế đó. Vì vậy tương lai là bây giờ và nếu tôi không phá vỡ cái chu kỳ đó, tương lai sẽ luôn luôn là cái bây giờ. Tôi tự hỏi liệu rằng các bạn có hiểu việc này hay không? Việc này không khó khăn lắm đâu; làm ơn đừng biến nó thành khó khăn. Tôi đã

tham lam trong ba mươi năm vừa qua và sự tham lam đó được bổ sung bởi vì tôi không thể kiếm thật nhiều, thỏa mãn chính tôi, nhưng tôi vẫn còn tham lam; nó tiếp tục – đúng chứ? Vì thế nếu tôi không ngừng tham lam bây giờ, ngày mai sẽ là tham lam. Điều đó rất đơn giản.

Vì vậy sau đó câu hỏi của chúng ta là: liệu rằng “cái gì là”, cái quá khứ, có thay đổi, chấm dứt hoàn toàn, hay không? Ngay lúc đó bạn phá vỡ cái chu kỳ. Khi bạn phá vỡ cái chu kỳ những tế bào trong bộ não chính chúng tự thay đổi. Chúng tôi đã thảo luận vấn đề này với những chuyên gia về não – nhưng hãy dừng bản thảo về tất cả việc đó. Các bạn thấy không, thưa các bạn, tôi đã sống chín mươi năm – tôi chín mươi tuổi, người nói chín mươi tuổi. Đừng biểu lộ sự thiện cảm với tôi vì ơn Chúa. [*tiếng cười*] Tất cả điều đó đã xảy ra trong suốt chín mươi năm, hay là năm mươi năm, hay là mười năm, hay thậm chí chỉ mười ngày, là quá khứ – ký ức, những trải nghiệm, nói chuyện ở đây, ở đó, khán giả ít, khán giả đông, danh tiếng và mọi điều vô nghĩa đó, tất cả việc đó đều ở trong quá khứ. Và ông ta cảm thấy quan trọng khi ngồi trên bục, ông ta có một danh tiếng, và ông ta phải duy trì cái danh tiếng đó, nếu không ... Vậy là ông ta muốn cái danh tiếng này, ngồi trên bục, tất cả công việc đó, được tiếp tục – đúng chứ? Nhưng ông ta có lẽ trở nên già yếu – không phải có lẽ, ông ta già yếu – và có lẽ ông ta rất khán giả bởi vì bộ não ông ta có lẽ hơi lẩn thẩn [*tiếng cười*] – không, hãy lắng nghe điều này cẩn thận; làm ơn hãy lắng nghe, nó không là vấn đề của sự đùa giỡn. Nó nghe vui vui, nhưng chỉ cần quan sát nó. Bộ não của ông ta có lẽ suy yếu và ông ta sẽ trở nên cố chấp. Vì vậy điều gì xảy ra nếu ông ta không được tự do khỏi khán giả bây giờ, danh tiếng của ông ta bây giờ – kết thúc nó. Rồi thì ông ấy có lẽ bị lẩn thẩn năm tới, được thôi, nhưng ông ta đã kết thúc nó. Các bạn hiểu không? Bộ não đã phá vỡ chu kỳ của thời gian.

Bộ não cấu thành bởi hàng triệu tế bào, chính những tế bào kia thay đổi. Có một chủng loại khác của tế bào bởi vì bạn đã chuyển động khỏi một phương hướng để đến một phương hướng

khác. Các bạn theo kịp chứ? Đó là, các bạn đang đi về phương Bắc suốt cuộc đời của bạn. Một người nào đó đến và nói rằng, “Nhìn kìa, không có gì phương Bắc đâu, vì ơn Chúa đừng phạm năng lực của bạn để đi về phương Bắc, hãy đi về phương Nam hay phương Đông”. Khẩn khắc bạn quay về phương Đông bạn đã phá vỡ cái khuôn mẫu. Bạn hiểu chứ? Cái khuôn mẫu mà những tế bào não đã thiết lập, bạn đã phá vỡ nó và đi về phương Đông. Nó đơn giản như việc đó, nếu người ta thực hiện nó.

Các bạn có thể đùa giỡn vô tận bằng những từ ngữ, viết vô số những quyển sách nhưng ngay khi các bạn thấy rõ bản chất của thời gian, các bạn thấy rằng chúng ta đã chẳng thay đổi bao nhiêu qua hàng triệu năm này. Chúng ta vẫn còn đang giết chóc lẫn nhau trong một phương cách hiểm độc hơn – đúng chứ? Bom nguyên tử có thể quét sạch sẽ chúng ta trong một giây, làm bốc hơi chúng ta. Chúng ta sẽ không còn tồn tại, không thứ gì sẽ tồn tại Nhưng nó cũng giống hết khi một người giết chết một người khác trước đây hai triệu năm. Chúng ta vẫn còn đang làm việc đó. Nếu chúng ta không phá vỡ cái khuôn mẫu, chúng ta sẽ làm cùng sự việc đó vào ngày mai. Các bạn theo kịp không? Điều này rất đơn giản. Họ giết chết lẫn nhau bằng một cái gậy cách đây hai ngàn năm, sau đó họ sáng chế ra mũi tên. Cái mũi tên, họ nghĩ như thế, sẽ ngừng mọi cuộc chiến tranh. Sau đó lại có binh đoàn Roma Legion và tất cả việc đó. Rồi thì chúng ta có ngày hôm nay. Những phương tiện hủy diệt khủng khiếp – đúng chứ? Cùng một sự việc như cách đây hai triệu năm, chúng ta vẫn còn đang giết chóc. Đó là cái khuôn mẫu mà bộ não đã chấp nhận, đã sống với, bộ não đã tạo ra cái khuôn mẫu đó. Và nếu bộ não có thể nhận ra cho chính nó, không nhờ vào áp lực, cưỡng bách, nhận ra cho chính nó rằng là thời gian chẳng có giá trị chút nào trong chuyển động của thay đổi, lúc đó các bạn đã phá vỡ cái khuôn mẫu. Lúc đó có một phương cách sống hoàn toàn khác hẳn.

Chúng ta được phép đứng dậy chứ? Các bạn không thể ngồi ở đây hoài, đã đến giờ ăn trưa rồi!

SAANEN

NÓI CHUYỆN VỚI CÔNG CHÚNG *Lần thứ ba*
Chủ nhật, ngày 14 tháng 7 năm 1985.

Nhìn thấy tánh tư lợi là gốc rễ của sự sợ hãi

Chúng ta xin được phép tiếp tục buổi nói chuyện của chúng ta chứ?

Chúng ta đã bàn về xung đột và nguyên nhân gây ra nó. Xung đột đang gia tăng càng ngày càng nhiều hơn trong thế giới, trong mọi hình thức, trong mọi góc cạnh của xã hội và vận vận. Chúng ta đã nói rằng nguyên nhân của xung đột là sự đối nghịch liên tục này, không chỉ trong chính chúng ta mà còn trong xã hội chúng ta sống. Xã hội là điều gì chúng ta đã tạo nên nó. Tôi nghĩ rằng điều đó khá rõ ràng và hiển nhiên, bởi vì chúng ta trong chính bản thân mình, từ khoảnh khắc được sinh ra đến khi chết đi, chúng ta sống trong đấu tranh, ganh đua, xung đột liên tục, mọi hình thức của những thái độ, những thành kiến, và những quan điểm xây dựng hay là phá hoại. Điều này đã là phương cách của cuộc sống chúng ta. Không chỉ vào thời điểm hiện nay mà còn có thể suốt cả hai triệu rưỡi năm vừa qua. Và chúng ta vẫn còn đang tiếp tục điều này trong cùng khuôn mẫu, cùng khuôn đúc – những cuộc chiến tranh, hủy diệt nhiều hơn bao giờ, những phân chia giữa những quốc tịch, mà là chủ nghĩa bộ lạc, những phân chia tôn giáo, những phân chia gia đình, những phân chia giáo phái và vận vận.

Sáng nay nếu chúng ta được phép nói rõ lại rằng chúng ta không có mặt ở đây như một nhóm người trí thức, hay là một

nhóm người khá tinh cảm, tưởng tượng, lãng mạn. Chúng ta cùng nhau, các bạn và người nói, sẽ cùng nhau thực hiện một chuyến hành trình, không phải là ông ta đang dẫn dắt bạn hay là bạn đang đi theo, nhưng cùng nhau, vai kề vai, có lẽ đang cầm tay nhau nếu cần thiết. Chúng ta đang thực hiện một chuyến hành trình, khá phức tạp, rắc rối, tinh tế và có lẽ vô tận, một chuyến hành trình không có điểm khởi đầu và kết thúc. Như chúng ta hiểu nó, một chuyến hành trình có điểm khởi hành và đích đến, một điều gì đó để bắt đầu, tiếp tục và tiếp theo đến một cái đích. Nhưng có lẽ nó không giống như vậy chút nào cả. Nó có lẽ là một chuyển động liên tục không ở trong chu kỳ của thời gian nhưng trái lại phía bên ngoài lực hấp dẫn của động lực như chúng ta biết nó. Chúng ta có thể tìm hiểu việc đó trong chốc lát nữa.

Vì vậy chúng ta hãy cùng nhau. Làm ơn, người nói bắt buộc nhấn mạnh điêm này. Các bạn không chỉ là những người lắng nghe và các bạn đồng ý hay là bác bỏ điều gì ông ta nói nhưng trái lại trong sự hợp tác, trong trách nhiệm, hãy cùng bước chân, không phải người này đằng sau người kia, hãy cùng nhau dạo bộ cùng một con đường, cùng một lối đi. Vì vậy chính là trách nhiệm của các bạn cùng với người nói không phải để chấp nhận hay là phủ nhận, hoặc để đồng ý hay là không đồng ý. Chúng ta đã được nuôi dưỡng, được giáo dục, trong cái hệ thống của đồng ý và không đồng ý này. Chúng ta đồng ý vài sự việc, chúng ta không đồng ý hoàn toàn những sự việc khác. Vì vậy luôn luôn có sự phân chia này, những người mà đồng ý, cùng nhau làm một điều gì đó, và những người mà phản kháng điều gì họ đang làm.

Liệu rằng trong buổi sáng nay chúng ta có thể cùng nhau xua đuổi khỏi bộ não của chúng ta, khỏi máu huyết của chúng ta, hoàn toàn cái ý tưởng của đồng ý hay là không đồng ý, hay không? Bởi vì nếu các bạn đồng ý với người nỮ và lại có vài người không đồng ý, vậy thì hiển nhiên có một xung đột giữa hai nhóm người. Người ta có lẽ dung thứ nó, người ta có lẽ chịu đựng nó, chấp nhận nó, nhưng luôn luôn có sự phân chia này – rõ ràng chứ? Vì vậy liệu rằng chúng ta, bởi vì nhìn thấy những hậu quả

của đồng ý và không đồng ý, ưng thuận và không ưng thuận, có thể cùng nhau quan sát, cùng nhau nhìn thấy một cách chính xác, không chỉ nhiều đến mức độ chúng ta có thể nhìn được điều gì đang xảy ra ở phía bên ngoài – điều đó khá đơn giản bởi vì chúng ta không được loan báo nhiều lắm về sự việc gì đang thực sự diễn ra, trong thế giới chính trị, trong thế giới của lực lượng vũ trang, trong thế giới khoa học và tất cả thế giới công nghệ – mà còn ở phía bên trong, một cách chủ quan, một cách cá nhân, nhìn thấy chính xác điều gì đang xảy ra, không nói rằng, “Ồ, điều này xấu xa, điều này tốt lành. Tôi chấp nhận điều này, tôi không chấp nhận điều kia”, nhưng chỉ quan sát, không có trong sự quan sát đó bất kỳ thành kiến nào – được không? Chúng ta có thể thực hiện việc này chứ? Liệu rằng chúng ta có thể quan sát chính bản thân chúng ta, thái độ của chúng ta, cách cư xử của chúng ta, cách suy nghĩ của chúng ta, những phản ứng của chúng ta, những kết luận, những tin tưởng, những trung thành của chúng ta và vân vân, hay không? Liệu rằng chúng ta có thể quan sát tất cả việc đó như nó là, không phải như nó nên là, hay là như nó phải là, chỉ quan sát nó, hay không? Chúng ta có thể thực hiện việc đó hay không? Việc đó đòi hỏi nhiều chú ý, bộ não phải cực kỳ năng động để khước từ bất kỳ loại phản ứng nào khi đang quan sát chính nó. Bởi vì, xét cho cùng, điều gì những người khác đã nói về chúng ta, những giáo sư, những chuyên gia tâm lý, những chuyên gia tâm thần và những đạo sư và tất cả những người kia; nó là điều gì họ nói, nó không là điều gì chúng ta thấy về chính bản thân của chúng ta. Tôi hy vọng chúng ta đang cùng nhau theo dõi.

Chúng ta đang nói tiếng Anh và những từ ngữ người nói đang sử dụng rất đơn giản, những từ ngữ đơn giản mà chúng ta sử dụng hàng ngày khi nói chuyện với nhau. Không có những biệt ngữ, những từ ngữ khó hiểu. Chúng ta cùng nhau bàn luận những vấn đề, như hai người bạn đang sử dụng những ngôn ngữ hàng ngày, thông thường. Vì vậy chúng ta đang hỏi: liệu rằng chúng ta có thể nhìn thấy chính xác chúng ta là gì mà không bày tỏ sự ủng hộ hay phản đối về nó, hay không? Bởi vì chúng ta sẽ tìm hiểu kỹ

càng tất cả những vấn đề đó buổi sáng nay. Không phải đồng ý và không đồng ý, nhìn thấy hậu quả của mỗi thái độ, gạt bỏ hoàn toàn nó, đánh giá, xác minh, xét đoán, mà cần quan sát giống như bạn quan sát bầu trời của một buổi tối đầy sao, và những hòn núi kia, uy nghi hoành tráng tương phản bầu trời xanh. Các bạn chỉ quan sát. Lẽu rằng cùng một cách như vậy chúng ta có thể quan sát chính mình và sự liên hệ của chúng ta với thế giới và sự liên hệ của thế giới với chúng ta, hay không? Nó là một tiến trình khá phức tạp – đúng chứ? Chúng ta có thể cùng nhau chứ? Hay là tôi đang đi trước, và bỏ lại các bạn đằng sau? Chúng ta có thể có thể cùng nhau đi, cùng nhịp chân hay không? Nếu chúng ta không hiểu rõ nhau, chúng ta nói rằng, “Tôi không hiểu ông đang nói về việc gì.” – được chứ? Chúng ta có thể bắt đầu như thế đó được không?

Chúng ta là gì? Tại sao chúng ta có tánh tư lợi bám rễ sâu như thế đó? Không phải là tư lợi phía bên ngoài – phía bên ngoài có một sự cần thiết nào đó của tánh tư lợi nếu không người ta phải lìa bỏ cuộc sống này – nhưng phía bên trong, thuộc tâm lý, thuộc chủ quan, tại sao lại có tánh tư lợi sâu xa bí hiểm như thế, trong tất cả chúng ta? Tánh tư lợi đó – bạn biết rõ từ ngữ đó có nghĩa là gì? Quan tâm đến chính mình, những lợi ích riêng tư của mình, những thất bại riêng tư của mình, sự phân chia riêng tư của mình, những ý kiến, những thành kiến riêng tư của mình, toàn bộ tồn tại của cuộc sống riêng tư của mình. Tánh tư lợi – tại sao chúng ta lại gắn kết với nó? Liệu có thể sống trong thế giới này mà không có tánh tư lợi đó, hay không? Trước hết thuộc tâm lý và sau đó xem thử liệu nó có thể được ở bên ngoài – đúng chứ? Chúng ta có cùng nhau theo dõi đến đây không, hay là tôi đang nói chuyện ở cái lều kia, bên ngoài cái hàng rào?

Các bạn có lần nào nhận thấy rằng chúng ta thiết lập một cái hàng rào quanh chúng ta hay không? Một hàng rào của tự bảo vệ, một hàng rào để chặn đứng bất kỳ tổn thương nào, một rào chắn giữa bạn với người khác, giữa bạn và gia đình của bạn và vân vân, có một rào chắn giữa bạn và người nói – đúng chứ? Dĩ nhiên

là vậy. Các bạn không biết người nói, người nói không biết các bạn, do đó các bạn đang lắng nghe khá lịch sự, hiếu kỳ về điều quái quỷ gì mà ông ta đang nói và hy vọng rằng các bạn sẽ rút ra được điều gì đó từ nó sau khi ngồi ở đây khoảng một tiếng đồng hồ hay là như thế trong cái lều nóng nực này, cái lều rộng lớn này và chờ đợi một việc gì đó – đúng chứ? Dĩ nhiên là vậy. Hiếu kỳ, chọn lựa điều gì phù hợp các bạn, điều gì không phù hợp các bạn, đang lắng nghe một phần, không khi nào toàn bộ, bởi vì người ta không muốn phơi bày mình ra cho chính mình, vì vậy tự nhiên người ta dựng lên hoặc là một rào chắn rất, rất mỏng, gần như không có, hoặc là một bức tường rõ rệt. Tại sao chúng ta lại làm điều đó? Đó cũng là tánh tư lợi phải không? Và cái tánh tư lợi này hiển nhiên phải tạo ra sự tách rời, để phá vỡ. Theo quốc gia, bạn có thể nhìn thấy cái rào chắn, ở một phía là nước Anh và phía còn lại là tất cả Châu Âu, và vượt ngoài nó. Có sự phân chia liên tục này, và nơi nào có phân chia phải có xung đột, điều đó hiển nhiên. Dù rằng bạn có một sự liên hệ thân mật rất sâu đậm với người chồng hay là người vợ của bạn, một cô gái hay là cậu trai, và vân vân, nơi nào có phân chia nơi đó phải có sự tách rời, phải có xung đột. Đó là một qui luật – đúng chứ? Dù rằng bạn thích nó hay không, đó là một qui luật. Nhưng khi người ta nhìn thấy điều đó, vậy thì chính cái động thái đang nhìn thấy là phương cách để phá sập cái rào chắn.

Vì vậy chúng ta phải tìm hiểu: nhìn thấy có nghĩa là gì? Quan sát có nghĩa là gì? Tôi đang quan sát chính tôi – đúng chứ? Tôi đang quan sát tôi là những phản ứng của tôi, những thành kiến của tôi, những tin tưởng của tôi, những hành vi của tôi, truyền thống trong đó tôi đã được nuôi dưỡng, danh tiếng, tất cả điều vô giá trị đó, tôi đang quan sát. Nếu tôi không quan sát rất, rất cẩn thận, lắng nghe mọi âm thanh đang xảy ra khi quan sát, vậy thì tôi đặt ra một phương hướng mà tôi phải đi. Các bạn đang theo sát tất cả điều này chứ? Hay là tôi đang nói chuyện một mình đây?

Chúng tôi đã nói chuyện ở Washington, nước Mỹ và họ vỗ tay điều gì tôi nói, đồng ý, khuyến khích. Ở đây tất cả các bạn đều

ngồi rất im lặng. Người ta thực sự không biết liệu rằng các bạn có thực sự đang đi cùng, thực sự đang lắng nghe, hay là tình cờ vào đây, một buổi giảng đạo sáng chủ nhật. Thay vì đi nhà thờ các bạn xuất hiện ở đây, hoặc là để tiêu khiển, hoặc là chỉ để nghe ông già kia đang nói cái gì, hoặc là, “Ồ tôi đồng ý với ông ta nhưng ông ta không đúng hoàn toàn về những vấn đề khác”. Chúng ta không bao giờ nhìn vào toàn bộ sự việc, toàn bộ vấn đề của cuộc sống, toàn bộ của sự hỗn độn từ nền tảng đến kích thước. Chúng ta không bao giờ nhúng vào toàn bộ sự việc và quan sát, học hỏi, không tích lũy hiểu biết, điều đó khá đơn giản, nhưng để học hỏi điều gì đang xảy ra trong chính mình, những đòi hỏi mà chúng ta yêu cầu lẫn nhau, những tổn thương, sự cô độc sâu thẳm, sự sâu thẳm, ưu tư, sự không chắc chắn, những sợ hãi, và tất cả những điều dễ chịu mà chúng ta trải qua, và gồm cả đau đớn, và cuối cùng có sự đau khổ của cái chết. Chúng ta không bao giờ nhìn thấy toàn bộ chuyển động này như một, nhưng trái lại chúng ta quan tâm suy xét nó theo từng thành phần.

Bây giờ chúng ta sẽ quan sát, nếu chúng ta được phép, cùng nhau, không những quan sát điều gì là nguyên nhân của sự phân chia này, mà còn quan sát điều rằng bộ não, mà đã bị quy định trong hàng triệu năm đến chiến tranh, đến xung đột, đến công việc, đến công việc, đến công việc vô tận, huyền thuyên không ngừng nghỉ, bị phân chia như những bộ lạc, những quốc gia và vân vân, chúa của bạn và chúa của tôi, triết lý phương Đông đối nghịch với triết lý phương Tây. Các bạn biết mọi việc đang xảy ra. Vì vậy liệu rằng sáng nay chúng ta có thể gạt đi tất cả, nếu chúng ta có thể, toàn bộ chuyển động của đồng ý hay không đồng ý, trong đó có sự chọn lựa – đúng chứ? Tôi đã chọn đi hướng này và bạn đã chọn đi hướng kia; tôi đã chọn tin Chúa, hay là không tin Chúa, và bạn nói, “Không, xin lỗi, tôi không thể chấp nhận điều đó, phải có Chúa, bởi vì tôi tin tưởng điều đó, tôi thích điều đó”, – hay là “Đó là truyền thống của tôi,” – và vân vân. Nếu một lần chúng ta nhận ra sự phân chia, sự đồng ý, sự không đồng ý, phần thưởng và hình phạt, vậy thì chúng ta có thể bắt đầu thực sự nhìn

thấy chính chúng ta, bởi vì chính chúng ta là thế giới. Chúng ta là gì, thế giới là như vậy. Nếu chúng ta bạo hành, ngò vục, keo kiệt, thế giới giống như thế đó. Việc này hiển nhiên bởi vì chúng ta đã tạo ra cái xã hội này, cái thế giới vô luân, xấu xa, ghê tởm này mà chúng ta sống trong đó, cùng với tất cả những thần thánh, bạn biết rồi, tất cả công việc đó. Nó đã trở thành một gánh xiếc to lớn, một gánh xiếc đau khổ hay là một gánh xiếc vui thú. Vì vậy liệu rằng chúng ta có thể nhìn thấy chính xác chúng ta là gì mà không bị biến dạng, hay không? Chúng ta là gì – nói về tâm lý chứ không phải sinh học? Theo sinh học nó đã được tập hợp qua thiên niên kỷ và thiên niên kỷ. Theo tâm lý, từ khi bắt đầu có con người, đã có bạo hành, thù hận, ganh tị, hung hăng, luôn luôn cố gắng để trở thành một sự việc gì đó nhiều hơn, nhiều hơn, nhiều hơn và nhiều hơn điều gì chúng ta là. Có phải chúng ta chỉ đang lắng nghe sự diễn tả hay là chúng ta nhìn thấy sự kiện, không phải ý tưởng của sự kiện? Các bạn hiểu rõ chứ? Có một sự khác biệt giữa sự kiện và ý tưởng của sự kiện. Đó là, chúng ta có một ý tưởng, nhìn thấy một điều gì đó và chúng ta tạo ra từ điều đó một ý tưởng, và sau đó theo đuổi cái ý tưởng. Tôi không nên giống như thế này nhưng tôi phải giống như thế kia. Đó là một ý tưởng. Trước hết tôi nhìn thấy tôi là gì, không phải tôi nên là gì – đúng chứ? Sau đó tôi nhìn thấy chính xác tôi là gì. Đó là một sự kiện. Sự kiện không cần một ý tưởng, một khái niệm, một học thuyết. Nó là như vậy. Tôi giận dữ. Đó là một sự kiện. Nhưng nếu tôi nói, “Tôi không được giận dữ”, vậy thì nó trở thành một ý tưởng. Chúng ta có cùng nhau hiểu rõ việc này chứ?

Vậy thì các bạn đang tạo ra việc gì từ điều này? Có phải các bạn đang rút ra được một nhóm những ý tưởng, hay là các bạn đang nhìn thấy sự kiện như nó là – rằng là chúng ta ganh tị, hung hăng, cô độc, sợ hãi và mọi chuyện còn lại quanh nó. Toàn bộ tinh thần, cái tư cách một người, cái tôi là tất cả điều này – đúng chứ? Các bạn nghi ngờ điều này à? Đó là, tất cả điều này là quá khứ, những kỷ niệm mà chúng ta đã gom góp được – đúng chứ? Tôi đã sợ hãi, tôi biết rõ sợ hãi là gì, và cái khoảnh khắc cảm giác đó xuất

hiện tôi nói rằng, “Đó là sợ hãi.” Chính cái câu nói “đó là sợ hãi” là một ý tưởng, không là một sự kiện. Tôi không biết các bạn có theo kịp đến đây không? Thừa các bạn, từ ngữ cái cây không là cái cây thật – đúng chứ? Cái tên K không là K thực sự. Từ ngữ không là cái vật – đúng chứ? Vì thế, khi bạn quan sát, bộ não của bạn bị kẹt trong toàn bộ mạng lưới của từ ngữ, từ ngữ, từ ngữ – đúng chứ? Liệu bạn có thể quan sát chính mình mà không có từ ngữ?Ồ, hãy cố gắng thêm nữa, thưa các bạn, hãy cùng tôi chơi trò chơi này, các bạn đồng ý chứ? Quả bóng ở phía sân của bạn. Đó là, liệu bạn có thể quan sát người vợ của bạn, người chồng của bạn, con cái của bạn, hay là người bạn gái của bạn; hay bất kỳ điều gì mà không có từ ngữ? Mà không có hình ảnh, hay không? Cái từ ngữ đó, cái hình ảnh đó, là sự phân chia – đúng chứ? Liệu bạn có thể quan sát người nói mà không có từ ngữ hay không? – Từ ngữ là tất cả những hình tượng về người nói, tiếng tăm, điều gì bạn đã đọc hay là không đọc, và vân vân, chỉ quan sát mà thôi. Điều đó có nghĩa là người ta phải nắm chặt, hiểu rõ bộ não vận hành như thế nào – đúng chứ? Bộ não riêng rẽ của bạn, không phải bộ não của những triết gia, hay là những nhà văn tinh thần, hay là những giáo sĩ hay là ai đó hay là người khác. Chỉ quan sát chính bản thân mình mà không có từ ngữ, rồi thì chúng ta có thể quan sát những sự kiện nào đó, tại sao con người lại bị tổn thương – đúng chứ? Tìm ra điều đó rất quan trọng.

Từ nền thiếu chúng ta đã bị tổn thương – làm và không làm – đúng chứ? Luôn luôn có áp lực, luôn luôn có ý thức của được thưởng và bị phạt. Bạn nói với tôi một điều gì đó tôi không làm – mà tôi tức giận và bị tổn thương – đúng chứ? Vì vậy chúng ta đã nhận ra một sự kiện rất đơn giản rằng là từ niên thiếu chúng ta đã bị tổn thương, và phần còn lại của cuộc đời chúng ta mang sự tổn thương đó – sợ hãi bị tổn thương thêm nữa, hay là gắng sức để không bị tổn thương, mà là một hình thức khác của sự kháng cự – đúng chứ? Vì vậy có phải là chúng ta ý thức được những tổn thương này và do đó tạo ra một rào chắn quanh chúng ta, cái rào chắn của sợ hãi – đúng chứ? Chúng ta có thể tìm hiểu vấn đề của

sợ hãi này được không? Chúng ta hãy tìm hiểu nhé? Không phải vì sự thích thú của tôi, nhưng tôi đang trình bày vì chính các bạn. Liệu rằng chúng ta có thể tìm hiểu nó rất, rất sâu xa và xem thử tại sao con người, mà là tất cả chúng ta, đã sống cùng sự sợ hãi trong hàng ngàn năm, hay không? Chúng ta hiểu rõ những hậu quả của sự sợ hãi – sợ hãi không được thưởng, sợ hãi một thất bại, sợ hãi sự yếu ớt của bạn, sợ hãi cảm giác riêng của bạn rằng là bạn phải đạt đến một cái mốc nào đó và lại không có khả năng – đúng chứ? Và tất cả việc này nuôi dưỡng những hình thức nào đó của sự sợ hãi. Các bạn có thích tìm hiểu vấn đề này không? Điều đó có nghĩa là tìm hiểu nó thấu đáo đến tận cùng, và không chỉ nói rằng, “Xin lỗi điều đó quá khó khăn”. Không có gì là quá khó khăn nếu bạn muốn thực hiện nó. Cái từ ngữ khó khăn ngăn cản bạn không hành động thêm nữa. Nhưng nếu bạn có thể xua tan cái từ ngữ khó khăn đó rồi thì bạn có thể tìm hiểu cái vấn đề rất, rất phức tạp này, không chỉ bằng lời nói, mà rất dễ dàng – chúng ta có thể giải thích sự gây hậu quả, mọi hậu quả và mọi hậu quả trở thành nguyên nhân và vân vân. Nó là một xâu chuỗi.

Trước hết, tại sao chúng ta lại sống cùng sự sợ hãi? Nếu bạn có một chiếc xe hơi bị hỏng máy bạn đi đến một tiệm sửa xe gần nhất, nếu bạn có thể, và sau đó máy móc được sửa chữa rồi bạn tiếp tục. Đó có phải là chúng ta không có – không có một người nào chúng ta có thể nương nhờ để giúp chúng ta vượt qua sự sợ hãi, hay không? Bạn hiểu rõ câu hỏi chứ? Có phải chúng ta muốn sự giúp đỡ từ một ai đó để được tự do khỏi sự sợ hãi – từ những nhà tâm lý học, những chuyên gia liệu pháp tâm lý, những nhà tâm thần học, hay là vị giáo sĩ, xưng tội, hay là vị đạo sư mà nói rằng, “Hãy dâng hiến mọi thứ cho ta, gồm cả tiền bạc của bạn, rồi thì bạn sẽ hoàn toàn an bình”, đúng như vậy chứ? Chúng ta làm việc này. Các bạn có lẽ cười, các bạn có lẽ vui, nhưng ở bên trong chúng ta luôn luôn đang làm việc này.

Vậy thì chúng ta muốn sự giúp đỡ ở đâu không? Cầu nguyện, cầu nguyện là một hình thức của giúp đỡ. Người nói đang bảo cho bạn phương cách để được tự do khỏi sự sợ hãi là một hình

thức của giúp đỡ. Nhưng ông ta sẽ không bảo cho bạn làm cách nào, bởi vì chúng ta đang cùng nhau đi, chúng ta đang dùng mọi năng lượng để khám phá cho chính bạn nguyên nhân của sợ hãi. Nếu bạn hiểu rõ một điều gì đó rất rành mạch bạn không phải quyết định, hay là chọn lựa, hay là xin xỏ sự giúp đỡ, bạn hành động – đúng chứ? Liệu bạn có hiểu rõ rành mạch toàn bộ kết cấu, bản chất phía bên trong của sự sợ hãi hay không? Hay là bạn đã sợ hãi và kỷ niệm của việc đó quay trở lại và nói đó là sợ hãi. Các bạn có hiểu rõ tôi đang trình bày điều gì hay không?

Vì vậy, chúng ta hãy tìm hiểu vấn đề này cẩn thận – không phải người nói tìm hiểu nó rồi sau đó bạn đồng ý, hay là không đồng ý, nhưng chính bạn đang cùng làm chuyên hành trình này với người nói, không phải bằng ngôn từ hay trí năng, nhưng đào sâu, thăm dò, xem xét – được chứ? Chúng ta đang tìm ra – chúng ta muốn đi, không phải, chúng ta muốn đào sâu như là bạn đào ngoài vườn, hay là để tìm nước, bạn đào sâu, bạn không đứng bên ngoài trên quả đất và nói rằng, “Tôi phải có nước.” Bạn đào, hay là đi đến một con sông. Vì vậy trước hết, chúng ta hãy rất rõ ràng: bạn có muốn sự giúp đỡ với mục đích để được tự do khỏi sự sợ hãi hay không? Nếu bạn muốn sự giúp đỡ vậy thì bạn đang thiết lập một quyền lực – đúng chứ? Vậy thì bạn chịu trách nhiệm cho sự thiết lập một quyền lực, một người dẫn dắt, một giáo sĩ. Vì vậy người ta phải tự hỏi trước khi chúng ta tìm hiểu vấn đề của sợ hãi, liệu rằng bạn có muốn sự giúp đỡ hay không? Dĩ nhiên bạn đi đến bác sĩ nếu bạn bị đau đớn, hay bị nhức đầu, hay là một loại bệnh nào đó. Ông ấy biết nhiều hơn về các bộ phận trong cơ thể của bạn vì vậy ông ấy sẽ bảo cho bạn biết phải làm gì. Chúng ta không đang nói về cái loại giúp đỡ đó. Chúng ta đang nói về liệu rằng bạn có cần sự giúp đỡ, một ai đó dạy dỗ bạn, hướng dẫn bạn, và nói rằng, “Hãy làm việc này, hãy làm việc kia, ngày này qua ngày khác và bạn sẽ được tự do khỏi sợ hãi.” Người nói không đang giúp các bạn. Đó là một điều chắc chắn, bởi vì bạn có hàng tá người giúp đỡ, từ những vị lãnh đạo tôn giáo to lớn – Chúa cấm! – đến những chuyên gia tâm lý nghèo nàn, hèn kém nh góc

đường. Vì vậy chúng ta hãy rất rõ ràng giữa chính chúng ta rằng là người nói không muốn giúp đỡ các bạn theo tâm lý bằng bất kỳ hình thức nào – được chứ? Các bạn vui lòng chấp nhận việc đó chứ? Thành thật chấp nhận việc đó chứ? Đừng nói vâng, điều đó khó khăn lắm. Trong suốt cuộc đời các bạn đã tìm kiếm sự giúp đỡ trong những phương hướng khác nhau, dù rằng một số người nói rằng, “Vâng, tôi không cần sự giúp đỡ.” Nó chỉ đòi hỏi sự trực nhận, đang nhìn thấy rõ cái nhu cầu được giúp đỡ đã làm gì cho con người. Bạn chỉ yêu cầu được giúp đỡ khi bạn bị rối loạn, khi bạn không biết phải làm gì, khi bạn hoang mang – đúng chứ? Nhưng khi bạn nhìn thấy rất rõ ràng những sự việc, nhìn thấy, quan sát, trực nhận, không những ở bên ngoài, nhưng ở bên trong nhiều hơn – khi bạn nhìn thấy rất, rất rõ ràng những sự việc, bạn không muốn bất kỳ sự giúp đỡ nào; đó kia nó hiện diện. Và từ đó hành động đến – đúng chứ? Chúng ta có cùng nhau hiểu rõ việc này hay không? Chúng ta hãy lặp lại, nếu các bạn muốn. Người nói không đang bảo cho các bạn biết làm cách nào. Đừng bao giờ đưa ra câu hỏi làm cách nào đó, và rồi thì luôn luôn có một người nào đó đưa cho bạn một sợi dây thừng. Người nói không đang giúp đỡ bạn bằng bất kỳ cách nào, nhưng cùng nhau chúng ta đi chung một con đường, tuy rằng có lẽ không cùng một tốc độ. Nhưng hãy điều chỉnh tốc độ riêng của bạn và chúng ta sẽ cùng nhau sánh vai đi. Rõ ràng chứ? Chúng ta tán thành rồi chứ?

Nếu các bạn không rõ ràng về vấn đề nhu cầu được giúp đỡ, các bạn sẽ phải đi đến một nơi nào khác. Có thể các bạn sẽ đi. Hay là nhờ vào một quyển sách, hay là nhờ vào một ai đó, không hướng về người nói. Xin lỗi khi phải làm buồn phiền các bạn vì nói rằng tôi không chịu chia tay ra; điều đó không phải vậy đâu. Nếu chúng ta đang đi cùng nhau thì chúng ta đang nắm chặt tay nhau. Không còn phải chia tay bạn ra và tìm kiếm sự giúp đỡ nữa – đúng chứ? Chúng ta đang cùng nhau làm việc hay là tôi lại đang làm việc một mình và trở nên phản kích bởi nó đây?

Nguyên nhân của sự sợ hãi là gì? Làm ơn hãy tìm hiểu từ từ. Nguyên nhân. Nếu các bạn có thể khám phá nguyên nhân của

sợ hãi vậy thì các bạn có thể làm một điều gì đó về nó, các bạn có thể thay đổi nguyên nhân – đúng chứ? Nếu một bác sĩ bảo với tôi, nói với diễn giả rằng, “Ông bị ung thư” – mà tôi không bị – nhưng giả sử bác sĩ bảo với tôi rằng tôi bị ung thư và nói rằng, “Tôi có thể cắt bỏ nó dễ dàng và ông sẽ khỏe lại.” Tôi đi tới ông ấy. Ông ta cắt bỏ nó và nguyên nhân chấm dứt. Vì thế nguyên nhân có thể luôn luôn được thay đổi, được nhổ bật gốc rễ. Nếu bạn bị nhức đầu bạn có thể tìm được nguyên nhân của nó, nếu bạn ăn uống không phù hợp, hay là bạn hút thuốc quá nhiều, hay là bạn uống rượu quá nhiều và mọi việc như thế; hoặc là bạn ngừng uống rượu, hút thuốc hoặc là bạn dùng một viên thuốc để điều trị nó. Lúc đó viên thuốc trở thành hậu quả mà trong chốc lát chấm dứt nguyên nhân – đúng chứ? Vì vậy nguyên nhân và hậu quả luôn luôn có thể được thay đổi, ngay lập tức hay là bạn tốn thời gian với nó. Nếu bạn tốn thời gian với nó, vậy thì trong khoảng thời gian đó những nhân tố khác len lỏi vào nó. Thế là bạn không bao giờ thay đổi hậu quả, bạn tiếp tục với nguyên nhân. Chúng ta có cùng nhau hiểu rõ không? Vậy thì nguyên nhân của sợ hãi là gì? Tại sao chúng ta lại không tìm hiểu nó? Tại sao chúng ta lại chịu đựng nó, khi biết hậu quả của sợ hãi, những kết cuộc của sợ hãi? Nếu thuộc về tâm lý bạn không bị sợ hãi, không có nỗi sợ hãi gì cả, bạn sẽ không còn thần thánh, bạn sẽ không còn những biểu tượng để thờ phượng, không còn những nhân cách để kính yêu. Rồi thì bạn được tự do lạ lùng phần tâm lý. Sợ hãi cũng làm người ta co rúm lại, căng thẳng, lo lắng, muốn tẩu thoát nó và do đó sự tẩu thoát trở nên quan trọng hơn nỗi sợ hãi. Các bạn đang theo kịp chứ? Vì vậy chúng ta sẽ cùng nhau tìm hiểu nguyên nhân của sợ hãi – nguyên nhân cơ bản của nó là gì? Và nếu chúng ta khám phá ra nó cho chính mình, rồi thì nó chấm dứt. Nếu chúng ta hiểu rõ nguyên nhân, hay là nhiều nguyên nhân, chính **ta** nhận đó chấm dứt nguyên nhân – đúng chứ? Các bạn có đang lắng nghe tôi, lắng nghe người nói, để giải thích nguyên nhân hay không? Hay là **tâm** chí các bạn không bao giờ cần hỏi một câu hỏi như thế? Tôi chịu đựng sợ hãi, giống như người cha của tôi, người ông của tôi, nguyên cái chủng tộc trong

đó tôi được sinh ra, nguyên cái cộng đồng, nguyên cái cấu trúc của thần thánh và nghi lễ đều dựa vào sợ hãi và sự khao khát để đạt được một trạng thái phi thường nào đó – đúng chứ?

Vì vậy, chúng ta hãy tìm hiểu việc này. Chúng ta không đang bàn luận về, cùng nhau [*tiếng ồn xe lửa*] – chúng ta không đang bàn luận về vô số hình thái khác nhau của sợ hãi – sợ hãi bóng tối, sợ hãi người vợ, người chồng của mình, sợ hãi xã hội, sợ hãi chết chóc, sợ hãi – bạn biết không, chúng ta không đang nói về những hình thái khác nhau của sợ hãi. Nó giống như một cái cây có nhiều, nhiều cành, nhiều bông hoa, nhiều quả, những bông hoa trở thành quả, nhưng chúng ta đang nói về gốc rễ của cái cây đó. Gốc rễ của nó. Không phải là một hình thái sợ hãi riêng biệt của bạn. Bạn có thể lần ra dấu tích hình thái sợ hãi riêng biệt của bạn từ gốc rễ của sợ hãi. Vì vậy chúng ta đang hỏi: chúng ta đang quan tâm đến những sợ hãi của chúng ta, hay là đến tổng thể của sự sợ hãi? Đến tổng thể cái cây, không chỉ là một cái cành của nó. Bởi vì nếu chúng ta không hiểu rõ làm thế nào cái cây đó sống được, nó cần bao nhiêu nước, chiều sâu của đất và vân vân, chỉ xén tỉa cành cây sẽ không được gì cả; chúng ta phải tìm hiểu gốc rễ của sợ hãi. Vậy thì gốc rễ của sợ hãi là gì? Đứng chờ đợi tôi trả lời. Tôi không là người lãnh đạo của bạn. Tôi không là người giúp đỡ bạn. Tôi không là vị đạo sư của bạn – cảm ơn Chúa! Chúng ta đi cùng nhau, như hai anh em, và tôi cố như vậy, người nói có ý như vậy, nó không chỉ là ngôn từ. Như hai người bạn tốt đã quen nhau từ khởi đầu của thời gian, đi cùng một con đường, cùng một tốc độ, quan sát mọi thứ chung quanh bạn và trong bạn, vì vậy hãy cùng nhau chúng ta tìm hiểu sợ hãi. Làm ơn, hãy cùng nhau. Nếu không như vậy, cuộc nói chuyện này sẽ chỉ thuần túy là ngôn từ, và khi chấm dứt cuộc nói chuyện bạn sẽ nói rằng, “Thực sự ra tôi sẽ phải làm gì với sự sợ hãi của tôi đây?”

Sợ hãi rất phức tạp. Nó là một phản ứng rất mạnh. Nếu bạn ý thức được nó, nó là một cú choáng, không chỉ về sinh học, về thể trạng, mà còn là một cú choáng đến bộ não. Bộ não có một khả năng, vì người ta tự khám phá ra cho chính mình, không phải từ

điều gì những người khác nói, nó có khả năng giữ được khoẻ mạnh bất kể một cú choáng. Tôi không biết tất cả về việc đó, nhưng chính cú choáng rời mọc sự bảo vệ riêng của nó. Nếu bạn tự tìm hiểu nó, bạn sẽ hiểu rõ. Vì vậy sợ hãi là một cú choáng – trong khoảnh khắc, hay là tiếp tục trong những hình thức khác, những diễn tả khác, những phương thức khác. Vì vậy chúng ta sẽ tìm hiểu ngay tại gốc rễ của nó. Để hiểu rõ gốc rễ của nó, chúng ta phải hiểu rõ thời gian – đúng chứ? Thời gian như hôm qua, thời gian như hôm nay. Tôi nhđ điều gì đó tôi đã làm, mà tôi bị then thường hay là căng thẳng, hay là lo lắng, hay là sợ hãi; tôi nhớ tất cả điều đó v à nó tiếp tục đến tương lai. Tôi ấ tức giận, ghen tuông, ganh tị – đó là quá khứ. Tôi vẫn còn ganh tị, được thay đổi chút ít; tôi hơi hơi ộng lượng với mọi thứ nhưng ganh tị vẫn tiếp diễn. Toàn quy trình này là thời gian, đúng không? Bạn hiểu chứ? Hãy nói vâng, vì Chúa! Không, đừng nói vâng! Bạn hiểu chứ? Đó là, chúng ta công nhận điều gì là thời gian?

Chúng ta hãy bắt đầu lại. Bạn xem điều gì là thời gian? Qua đồng hồ, mặt trời mọc, mặt trời lặn, sao hôm, trăng non và trăng tròn sau đó mười lăm ngày. Với bạn thời gian là gì? Thời gian để học một kỹ năng? Thời gian để học một ngôn ngữ? Thời gian để viết một lá thư? Thời gian để đi từ đây về nhà của bạn? Tất cả việc đó là thời gian như khoảng cách – đúng chứ? Tôi phải đi từ đây đến đó. Đó là một khoảng cách được bao phủ bởi thời gian – đúng chứ? Nhưng thời gian cũng ở phía bên trong, thuộc tâm lý; tôi là điều này, tôi phải trở th ành điều kia. Trở thành điều kia được gọi là tiến hóa. Tiến hoá có nghĩa từ hạt đến cái cây. Và cũng vậy tôi ngu dốt nhưng tôi sẽ học. Tôi không biết nhưng tôi sẽ biết. Hãy cho tôi thời gian để được tự do khỏi bạo hành. Bạn đang theo sát chứ? Hãy cho tôi thời gian. Hãy cho tôi một vài ngày, một tháng hay là một năm và tôi sẽ được tự do khỏi nó. Vì vậy chúng ta sống bằng thời gian – không phải chỉ đi làm việc mỗi ngày từ chín đến năm giờ, Chúa cấm, mà còn thời gian để trở thành một điều gì đó. Nhìn xem, bạn hiểu rõ tất cả việc này – đúng chứ? Thời gian, chuyển động của thời gian. Tôi đã sợ hãi bạn và

tôi nhớ sợ hãi đó; sợ hãi đó vẫn còn ở đó và tôi sẽ sợ hãi bạn vào ngày mai. Tôi hy vọng là không, nhưng nếu tôi không làm một điều gì đó rất nghiêm túc về nó tôi sẽ sợ hãi bạn vào ngày mai. Vì vậy chúng ta sống bằng thời gian – đúng chứ? Làm ơn, chúng ta hãy rõ ràng về việc này. Chúng ta sống bằng thời gian, mà là, tôi đang sống, tôi sẽ chết. Tôi sẽ trì hoãn cái chết càng lâu càng tốt; tôi đang sống và tôi sẽ làm mọi thứ để lẩn tránh cái chết mặc dầu nó không tránh khỏi – đúng chứ? Thế là cả tâm lý lẫn sinh học, chúng ta sống bằng thời gian.

Thời gian có là một yếu tố của sợ hãi hay không? Làm ơn hãy tìm hiểu. Thời gian – đó là, tôi đã nói dối, tôi không muốn bạn biết, nhưng bạn rất thông minh; bạn nhìn tôi và nói rằng, “Bạn đã nói dối”, “Không, không, tôi không nói dối” – tôi biện hộ ngay tức khắc bởi vì tôi sợ bạn phát hiện được tôi là người nói dối. Hay nói dối một ít. Vì vậy tôi sợ hãi – đúng chứ? Vì một điều gì đó mà tôi đã làm, mà tôi không thích bạn biết và tôi sợ hãi việc đó. Mà là điều gì? Tư tưởng, phải vậy không? Tôi đã làm một điều gì đó mà tôi nhớ và sự nhớ lại đó nói rằng, hãy cẩn thận, đừng để anh ta khám phá ra bạn nói dối bởi vì bạn đã có danh tiếng như một người thật thà, và vì vậy bạn bảo vệ chính bạn. Vậy là suy nghĩ và thời gian đi cùng nhau. Không có sự phân chia giữa tư tưởng, suy nghĩ và thời gian. Làm ơn hãy rõ ràng về vấn đề này, nếu không bạn sẽ khá hoang mang sau này. Nguyên nhân gây ra sợ hãi là thời gian-tư tưởng, gốc rễ của nó – đúng chứ?

***Khán giả:** Tôi không hiểu rõ lắm.*

K: Chờ đã, thưa bạn. Bạn có thể đặt câu hỏi khi có buổi họp mặt đặt câu hỏi và trả lời. Tôi tin rằng vào thời điểm nào đó tuần tới.

Vì vậy, chúng ta có rõ ràng về điều này rằng là thời gian, đó là, quá khứ, với tất cả những sự việc mà người ta đã làm, và tư tưởng, dù rằng dễ chịu hay khó chịu, đặc biệt nếu nó khó chịu, tôi muốn bảo vệ nó, hay thay đổi nó, hay không thể thay đổi vì vậy tôi nói, “Ô tôi sợ hãi nó.” Đúng chứ? Mà là suy nghĩ về nó. Do đó

thời gian và tư tưởng là gốc rễ của sợ hãi. Đây là một sự thật rõ ràng. Một sự thật bằng từ ngữ rất đơn giản. Nhưng để tìm hiểu đằng sau từ ngữ và nhìn thấy sự thật của thời gian-tư tưởng, rõ ràng bạn sẽ phải hỏi rằng: làm thế nào tư tưởng ngừng lại được? Đó là một câu hỏi tự nhiên, không à? Nếu tư tưởng tạo ra sợ hãi, mà quá hiển nhiên, vậy thì làm thế nào tôi ngừng được suy nghĩ? Các bạn hiểu rõ câu hỏi của tôi chứ? Hãy bảo cho tôi biết làm thế nào tôi ngừng được suy nghĩ? Bởi vì tôi nhìn thấy nguyên nhân là tư tưởng, bởi vì tôi nhớ điều gì tôi đã làm, tôi sợ hãi nó, tôi không muốn bạn phát hiện, vì vậy nó là suy nghĩ – đúng chứ? Sau đó tôi yêu cầu bạn, “Làm ơn hãy giúp tôi ngừng được suy nghĩ của tôi.” Tôi sẽ là một người ngu xuẩn khi hỏi một câu hỏi như thế nhưng tôi đang hỏi nó. Làm thế nào tôi ngừng được suy nghĩ đây? Điều đó có thể được hay không? Hãy tiếp tục đi, thưa bạn, tìm hiểu đi, đừng để tôi tiếp tục. Suy nghĩ. Bởi vì chúng ta sống bằng suy nghĩ. Mọi việc chúng ta làm đều qua tư tưởng. Để viết một lá thư, để học một ngôn ngữ, để đi tới văn phòng của bạn, để làm tất cả công việc kinh doanh, là nguyên qui trình của suy nghĩ. Chúng ta đã bàn về điều này cận kề vào một ngày nào đó rồi. Chúng ta sẽ không phí thời gian tìm hiểu nguyên nhân, sự bắt đầu của suy nghĩ, nó đến bằng cách nào – trải nghiệm, hiểu biết, mà luôn luôn bị giới hạn, ký ức và sau đó tư tưởng. Tôi chỉ đang lặp lại nó một cách vắn tắt.

Vì vậy liệu có thể ngừng được suy nghĩ? Liệu có thể không huyền thuyên suốt ngày? Cho bộ não nghỉ ngơi, mặc dầu nó có nhịp điệu riêng của nó, dòng máu chảy lên nó, hoạt động riêng của nó. Riêng tư của nó, không phải hoạt động bị áp đặt bởi tư tưởng – bạn hiểu chứ? [*tiếng ồn của xe lửa*] – Dường như có nhiều xe lửa hôm nay. Cho tôi được phép nói rõ, cho người nói được phép nói rõ, đó là một câu hỏi sai lầm. Đó là ai mà ngừng suy nghĩ? Bạn hiểu câu hỏi của tôi chứ? Nó vẫn còn là tư tưởng, phải vậy không? Khi tôi nói ằng, “Ước gì tôi có thể ngừng suy nghĩ rồi thì tôi sẽ không còn sợ hãi”, chính cái câu nói “Tôi mong ước tôi có thể ngừng nó”, đó là ai mà mong ước ngừng suy nghĩ? Nó vẫn còn là

tư tưởng phải không, bởi vì nó muốn một điều gì khác nữa – đúng chứ?

Vậy thì bạn sẽ làm gì đây? Bạn hiểu câu hỏi của tôi chứ? Bất kỳ chuyển động nào của tư tưởng để khác biệt cái gì nó là, vẫn còn là suy nghĩ – đúng chứ? Tôi tham lam nhưng tôi không được tham lam – nó vẫn còn là suy nghĩ. Suy nghĩ đã gom góp tất cả những sự việc linh tinh, tất cả những công việc xảy ra trong nhà thờ. Giống như cái lều này đã được sắp xếp cẩn thận vào cùng nhau bởi tư tưởng. Rõ ràng tư tưởng là gốc rễ của sự hiện hữu của chúng ta. Vì vậy chúng ta đang hỏi một câu hỏi rất nghiêm túc, khi hiểu ra rằng tư tưởng đã làm gì, đã sáng chế được những thứ lạ kỳ nhất, máy vi tính, tàu chiến, bom nguyên tử, giải phẫu, thuốc men, và cũng những thứ đó đã thúc đẩy con người làm thêm, đi tới mặt trăng và vân vân. Tư tưởng chính là gốc rễ của sợ hãi – đúng chứ? Bạn có nhìn thấy điều đó không? Không phải làm thế nào để chấm dứt tư tưởng. Chúng ta có thực sự nhìn thấy rằng suy nghĩ là gốc rễ của sợ hãi, mà là thời gian? Nhìn thấy, không phải bằng những từ ngữ “tôi đang nhìn thấy”, nhưng thực sự nhìn thấy. Khi bạn gặp đau khổ khủng khiếp, đau khổ đó không khác biệt bạn và bạn hành động ngay lập tức – đúng chứ? Vì vậy liệu rằng bạn có thể nhìn thấy rõ ràng như bạn nhìn thấy cái đồng hồ, người nói và người bạn đang ngồi bên cạnh bạn, nhìn thấy rằng tư tưởng là nguyên nhân gây ra sợ hãi hay không? Đừng, làm ơn đừng hỏi rằng, “Làm thế nào tôi nhìn thấy được?” Cái khoảnh khắc bạn hỏi làm thế nào, một ai đó sẵn lòng giúp đỡ bạn và rồi thì bạn trở thành nô lệ của họ. Nhưng nếu bạn [*tiếng ồn của xe lửa*] – nhưng nếu chính bạn nhìn thấy rằng thời gian-tư tưởng thực sự là gốc rễ của sợ hãi – không cần thời gian, không cần cố ý. Nó không cần quyết định, chỉ đang thấy. Một con bọ cạp gây chết người, một con rắn gây chết người – tại ngay thời điểm trực nhận về chúng, bạn hành động.

Vì vậy người ta hỏi tại sao chúng ta lại không nhìn thấy? Tại sao chúng ta lại không nhìn thấy rằng một trong những nguyên nhân của chiến tranh là những quốc gia – đúng chứ? Một trong những nguyên nhân. Tại sao chúng ta lại không nhìn thấy rằng

một người có lẽ được gọi là một người Hồi giáo, và bạn có lẽ được gọi là một người Thiên chúa giáo, tại sao chúng ta lại đánh nhau vì những cái tên, vì sự tuyên truyền? Đúng chứ? Chúng ta nhìn thấy nó, hay là chỉ ghi nhớ nó, hay là nghĩ ngợi về nó? Các bạn hiểu rõ rồi, thưa các bạn, rằng các bạn là, ý thức của các bạn là phần còn lại của nhân loại. Nhân loại, giống như bạn và những người khác, trải qua mọi hình thái của khó khăn, đau khổ, lao dịch, lo âu, cô độc, trầm cảm, buồn phiền vui thú – mọi con người đều trải qua việc này. Không chỉ là người Thụy sĩ, không chỉ là các bạn, nhưng mỗi con người khắp thế giới, dù họ là người Liên xô, người Mỹ, và những người khác. Vì vậy ý thức của chúng ta, thân tâm của chúng ta, là toàn thể nhân loại. Các bạn hiểu chứ? Điều này là như thế. Chúng ta miễn cưỡng làm sao đâu khi chấp nhận một sự thật đơn giản như vậy, bởi vì chúng ta quá quen thuộc đến cuộc sống cá nhân – tôi, cái tôi lệ thuộc là trước hết. Nhưng nếu bạn hiểu rõ rằng ý thức của bạn được chia sẻ bởi tất cả những con người khác đang sống trên quả đất tuyệt vời này rồi thì toàn bộ cách sống của bạn thay đổi. Nhưng chúng ta không hiểu rõ điều đó. Bạn cần tranh luận, bạn cần nhiều thuyết phục, áp lực, tuyên truyền, mà tất cả việc đó đều quá vô ích bởi vì chính bản thân của bạn phải tự nhìn thấy điều này.

Vậy thì, liệu rằng chúng ta, mỗi người chúng ta, mà là phần còn lại của nhân loại, mà là nhân loại, có thể nhìn thấy một sự thật rất đơn giản? Quan sát, nhìn thấy rằng nguyên nhân gây ra sợ hãi là tư tưởng-thời gian hay không? Ngay lúc đó chính trực nhận là hành động. Và từ đó bạn không phụ thuộc bất kỳ người nào. Vị đạo sư cũng giống như bạn – bạn hiểu chứ? Vị lãnh đạo có lẽ khoác vào những cái áo choàng khác nhau và mang những món trang sức, nhưng lột bỏ tất cả những thứ đó khỏi con người ông ấy thì ông ấy cũng giống như các bạn và tôi. Nhưng ông ấy đã đạt được quyền hành to lớn hơn và chúng ta cũng muốn quyền hành, chức vụ, giai cấp, tiền bạc nhiều hơn. Vì vậy liệu chúng ta có thể quan sát tất cả việc này, nhìn thấy nó rất rõ ràng, và rồi thì chính

trực nhận đó chấm dứt tất cả những thứ vô nghĩa này. Rồi thì bạn là một người tự do.

Chúng ta được phép ngừng ở đây chứ? Và chúng ta được phép đứng dậy chứ? Để cho người nói đứng dậy thì các bạn phải đứng dậy trước.

SAANEN

NÓI CHUYỆN VỚI CÔNG CHÚNG *Lần thứ tư*
Thứ tư, ngày 17 tháng 7 năm 1985

Vẻ đẹp là sự yên lặng khi cái tôi không còn

Các bạn đã nghe tất cả các lời loan báo. Tôi cũng xin phép loan báo rằng tôi sắp sửa nói chuyện được chứ? Và cũng thêm rằng các bạn sẽ góp phần trong cuộc nói chuyện. Nó không là một cuộc nói chuyện một mình, nhưng cùng nhau, và người nói có ý nói cùng nhau, không phải rằng ông ta đang dẫn dắt các bạn hay là ông ta đang giúp đỡ các bạn hay là đang cố gắng thuyết phục các bạn, nhưng trái lại cùng nhau, và từ ngữ đó rất quan trọng, hãy cùng nhau chúng ta thực hiện một chuyên hành trình rất, rất dài. Đó là một con đường khá khó khăn – tôi sẽ không sử dụng từ ngữ đó, nó là một từ ngữ nguy hiểm – một con đường, một lối đi, một phương cách mà sẽ k h á p h ứ t ậ p bởi vì chúng ta sắp sửa nói chuyện về tánh tư lợi, sự khổ hạnh, cách cư xử và trong cuộc sống hàng ngày của chúng ta liệu rằng có thể chấm dứt được mọi khổ đau. Đây là một câu hỏi rất quan trọng: tại sao sau quá nhiều ngàn năm con người vẫn không bao giờ được tự do khỏi khổ đau, không chỉ là nỗi khổ đau của mỗi con người, sự đau đớn, sự lo âu, sự cô độc liên quan đến nỗi khổ đau đó mà còn là sự khổ đau của nhân loại. Chúng ta sẽ nói về việc đó. Và cũng vậy, nếu chúng ta còn thời gian, chúng ta sẽ nói về vui thú và cũng nói về sự chết.

Sáng nay thật tuyệt vời, đẹp, bầu trời trong xanh, những ngọn đồi bất động và những cái bóng đậm và sâu, và những dòng nước đang chảy, cánh đồng cỏ, rừng cây và bãi cỏ xanh. Chúng ta

cũng nên – chúng ta nên cùng nhau nói về ý nghĩa của vẻ đẹp vào một buổi sáng tuyệt vời như thế này. Chúng ta có thể nói về vẻ đẹp là gì được chứ? Bởi vì nó cũng là một vấn đề rất quan trọng. Không phải là vẻ đẹp của thiên nhiên hay là cái sức sống lạ thường, cái năng lượng tràn đầy sinh lực của một con cọp. Có thể các bạn chỉ nhìn thấy những con cọp tại một vườn thú nơi những con vật tội nghiệp này bị giam giữ để cho bạn giải trí. Nếu bạn đi đến một số miền đất trên thế giới nơi người nói đã đi, ông ta ở rất gần một con cọp hoang dã, chỉ cách có hai feet. Đừng bị kích động quá!

Và chúng ta cũng nên tìm hiểu vấn đề này bởi vì nếu không có vẻ đẹp và tình yêu thì không có chân lý. Và chúng ta nên tìm hiểu rất kỹ càng từ ngữ vẻ đẹp. Vẻ đẹp là gì? Các bạn đang hỏi câu hỏi đó và người nói cũng đang hỏi câu hỏi đó. Vì vậy cả hai chúng ta đang cùng nhau tìm hiểu, không chỉ là từ ngữ, những ngụ ý của từ ngữ đó, mà là sự bao la, chiều sâu không đáy của vẻ đẹp. Chúng ta nên nói về nó chứ? Chúng ta có thể nói về nó, nhưng nói chuyện, những từ ngữ, những giải thích và những diễn tả không là vẻ đẹp. Từ ngữ vẻ đẹp không là vẻ đẹp. Nó là một cái gì đó hoàn toàn khác hẳn. Vì thế người ta phải, nếu người ta được phép vạch rõ, người ta phải rất cảnh giác với những từ ngữ. Bởi vì bộ não của chúng ta làm việc, năng động trong một chuyển động của những từ ngữ. Từ ngữ chuyển tải điều gì người ta cảm thấy, điều gì người ta suy nghĩ, và chấp nhận những lời giải thích, những diễn tả bởi vì nguyên cấu trúc của bộ não, hầu hết của nó, là từ ngữ. Vì vậy người ta phải tìm hiểu nó rất, rất kỹ càng không chỉ về vẻ đẹp mà còn về sự khổ hạnh về tán h tư lợi. Chúng ta sẽ tìm hiểu tất cả những câu hỏi này sáng nay, nếu chúng ta muốn.

Vì vậy chúng ta đang tự hỏi: vẻ đẹp là gì? Có phải vẻ đẹp ở trong một con người, trong một khuôn mặt hay không? Có phải vẻ đẹp ở trong những nhà bảo tàng, những bức tranh, những bức tranh cổ điển, những bức tranh hiện đại hay không? Có phải vẻ đẹp ở trong tất cả âm nhạc – Beethoven, Mozart, Bach và những nhạc sĩ khác hay không? Có phải vẻ đẹp ở trong một bài thơ?

Trong văn chương? Này múa? Và mọi ồn ào đang xảy ra trong thế giới được gọi là âm nhạc? Tất cả điều đó là vẻ đẹp à? Hay là vẻ đẹp là điều gì đó hoàn toàn khác hẳn? Đúng chứ? Chúng ta sẽ cùng nhau tìm hiểu nó. Làm ơn, nếu người ta được phép nói rõ, đừng chấp nhận những từ ngữ, đừng hoàn toàn thỏa mãn với những lời giải thích và diễn tả, nhưng chúng ta hãy, nếu chúng ta có thể, gạt bỏ khỏi bộ não tất cả đồng ý và không đồng ý và nhìn nó cẩn thận, ở cùng nó, thâm nhập vào từ ngữ.

Như chúng ta đã nói, nếu không có cái chất lượng đó của vẻ đẹp, mà là nhạy cảm, thì không có sự thật, chân lý. Chất lượng đó ngụ ý không chỉ vẻ đẹp của thiên nhiên – những sa mạc, những cánh rừng, những con sông và những ngọn núi hùng vĩ với vẻ cao quý, uy nghi vô hạn của chúng – mà còn cả sự cảm thấy về nó, không phải là những tưởng tượng lãng mạn và những trạng thái cảm tính – những việc đó chỉ là những cảm giác. Vậy thì, chúng ta đang hỏi, không hiểu vẻ đẹp có là một cảm giác hay không. Bởi vì chúng ta sống bằng những cảm giác – cảm giác dục tình, kèm theo nó là vui thú, vẫn cả sự đau khổ liên quan đến cái cảm giác không được mãn nguyện và vân vân. Nếu sáng nay chúng ta có thể gạt khỏi bộ não của chúng ta tất cả những từ ngữ kia và suy xét, tìm hiểu câu hỏi quan trọng, rất phức tạp, rất sâu sắc này, bản chất của vẻ đẹp là gì? Chúng ta không đang viết một bài thơ.

Khi bạn quan sát những ngọn núi kia, những tảng đá to lớn kia đang nhô vào bầu trời, nếu bạn yên lặng quan sát nó bạn cảm nhận được sự mênh mông của nó, vẻ hoành tráng vĩ đại của nó. Và trong khoảnh khắc, trong một giây, sự cao quý bao la của nó, cái khối vững chắc của nó, xóa đi tất cả những tư tưởng của bạn, những vấn đề của bạn, trong một giây – đúng chứ? Và bạn nói rằng, “Điều đó kỳ diệu làm sao đâu!”. Vì vậy điều gì đã xảy ra ở đó? Vẻ hoành tráng của những ngọn núi kia, sự mênh mông vô hạn của bầu trời và màu xanh cùng những ngọn núi phủ tuyết, trong một giây xóa tan tất cả những vấn đề của bạn. Nó khiến bạn quên bản chính mình trong một giây. Bạn bị nó mê hoặc, bạn bị nó gây ấn tượng. Giống như một đứa trẻ, mà đã nghịch ngợm suốt

ngày hay là trong cốc lát, em có quyền được tồn tại, và bạn cho em một món đồ chơi phức tạp. Em bé mê mải món đồ chơi đó cho đến khi làm hỏng nó. Món đồ chơi đã kiểm soát em bé và em yên lặng, em đang tận hưởng nó. Đúng chứ? Em bé đã quên bằng gia đình, người mẹ, những câu “Hãy làm việc này, đừng làm việc kia”, món đồ chơi trở thành đồ vật gây hứng thú nhất cho cậu bé. Bạn hiểu chứ?

Cùng một cách như vậy, những ngọn núi, con sông, những cánh đồng và những cánh rừng hấp dẫn bạn, bạn quên bằng mình. Đúng chứ? Đó là vẻ đẹp phải không? Bạn hiểu câu hỏi của tôi không? Bị hấp dẫn bởi ngọn núi, bởi con sông, hay là bởi những cánh đồng cỏ có nghĩa rằng bạn giống như một em bé bị mê hoặc bởi một món đồ chơi, và trong khoảnh khắc bạn yên lặng, bị kiểm soát, bị chi phối bởi một thứ gì đó. Đó là vẻ đẹp phải không? Bị kiểm soát? Bạn hiểu chứ? Dâng nộp mình đến một thứ gì đó to lớn hơn và cái thứ đó ép buộc bạn quên bặt mình trong một giây phút không? Vậy thì bạn lệ thuộc. Lệ thuộc như một em bé lệ thuộc vào một món đồ chơi, hay là lệ thuộc vào rạp chiếu bóng hay truyền hình, khi trong khoảnh khắc bạn đã gắn kết mình với nam diễn viên hay nữ diễn viên. Chắc chắn rằng mọi sự việc đó là một hình thức làm bạn mất đi chính mình – đúng chứ? Liệu rằng bạn sẽ coi trạng thái đó – bị chế ngự, bị chi phối, bị thu hút – liệu rằng bạn sẽ coi trạng thái yên lặng một giây đó là vẻ đẹp phải không? Khi bạn đi đến một nhà thờ, một ngôi đền, một thánh đường, lời cầu kinh, những nghi thức, sự ngậm nga của giọng nói, mọi thứ đều được tổ chức, đều được sắp đặt vào chung một cách cẩn thận để tạo ra một cảm giác nào đó, mà bạn gọi là tôn sùng, mà bạn gọi là một ý thức về tôn giáo. Đó là vẻ đẹp à? Hay vẻ đẹp là một điều gì đó hoàn toàn khác hẳn. Bạn hiểu chứ? Chúng ta đang cùng nhau hiểu rõ câu hỏi này chứ?

Liệu rằng có được vẻ đẹp nơi nào có sự nỗ lực cố ý hay không? Hay là có vẻ đẹp chỉ khi nào cái tôi không còn – khi cái tôi lệ thuộc, người quan sát không còn. Vì vậy liệu rằng có thể không bị thu hút, không bị chế ngự, không bị chi phối – có thể ở trong

trạng thái đó, mà không còn cái tôi, mà không còn bản ngã, mà không còn cái tôi lệ thuộc luôn luôn đang suy nghĩ về chính nó, hay không? Bạn hiểu câu hỏi của tôi chứ? Liệu rằng có thể đang sống trong thế giới hiện đại này với tất cả những chuyên dụng của nó, sự thô thiển tâm thường của nó, sự ồn ào khủng khiếp đang xảy ra liên tục của nó – không phải tiếng ồn của dòng nước đang chảy, của con chim đang hót; liệu rằng có thể sống trong xã hội này mà không còn cái tôi, cái tôi lệ thuộc, cái bản ngã, cái cá tính, sự khẳng định của cá thể, hay không? Trong trạng thái khi thực sự có tự do khỏi tất cả những việc này, chỉ lúc đó vậy mới có vẻ đẹp. Bạn có lẽ nói rằng, “Ồ việc đó khó khăn quá, việc đó không thể thực hiện được. Tôi thích ngắm một bức tranh hơn, hay là ở trong một nơi dễ thương có sự cảm nhận của a tĩnh lặng và thanh thản hơn.”

Nhưng tôi đang bi: liệu rằng có thể sống trong thế giới này mà không còn tánh tư lợi hay không? Tư lợi có nghĩa gì vậy? Những hàm ý của từ ngữ đó là gì? Nếu không còn tánh tư lợi, chúng ta có thể tồn tại và sống đến mức độ nào ở đây, trong sự náo nhiệt, sự ồn ào, sự thô thiển, sự ganh đua, những tham vọng cá nhân vân vân và vân vân? Chúng ta cùng nhau tìm ra – được chứ?

Tánh tư lợi bạn đã biết rõ từ ngữ đó có nghĩa là gì vì vậy tôi không phải giải thích nó. Tánh tư lợi ẩn nấp trong nhiều cách, ẩn nấp dưới mỗi ý tưởng và mỗi hành động, ẩn nấp trong cầu nguyện, trong tôn sùng, trong có một nghề nghiệp tốt, trong có hiểu biết nhiều, trong có một danh tiếng đặc biệt, giống như người nói. Khi có một vị đạo sư nói rằng, “Tôi biết tất cả về nó, tôi sẽ bảo cho bạn tất cả về nó” – ở chỗ đó không có tánh tư lợi hay sao? Một người có lẽ là một chuyên gia, một nhà chuyên môn, có tài năng và có lực giống của tánh tư lợi này. Nó đã ở cùng chúng ta hàng triệu năm. Bộ não chúng ta bị quy định đến tánh tư lợi. Và nếu người ta ý thức được điều đó, mà có nghĩa chỉ ý thức về nó, không phải nói rằng, “Tôi không tư lợi, điều đó sai, điều đó đúng – làm thế nào người ta có thể sống mà không còn tư lợi?” Bạn đã

biết tất cả những tranh luận để ủng hộ hoặc để chống đối. Chỉ cần ý thức được người ta có thể thâm nhập đến mức độ nào, người ta có thể tìm hiểu chính mình và tìm được cho chính mình, cho mỗi một người trong chúng ta sâu xa đến mức độ nào, người ta có thể sống sâu thẳm đến mức độ nào khi không còn ý thức của tư lợi.

Vì vậy nếu muốn chúng ta sẽ tìm hiểu tất cả việc đó. Bởi vì – không phải bởi vì, xin lỗi. Tánh tư lợi phân chia, tánh tư lợi là sự phân chia bñ lao nhất. Từ ngữ *corruption* có nghĩa là đập vỡ mọi thứ thành những mảnh nhỏ và nơi nào có tư lợi nơi đó có tách rời – quan tâm của bạn đối chọi với quan tâm của tôi, ham muốn của bạn đối chọi với ham muốn của tôi, sự khẩn trương để leo lên những nấc thang thành công của tôi đối chọi với sự khẩn trương của bạn. Vì vậy nơi nào có tư lợi, chỉ quan sát nó, bạn không thể làm bất kỳ điều gì về nó – bạn hiểu chứ? – chỉ cần quan sát, ở cùng nó và xem thử điều gì đang xảy ra. Nếu bạn đã có lần tháo dỡ một chiếc xe hơi, như người nói đã làm, và chiếc xe đã chạy lại sau đó, nếu bạn đã có lần tháo dỡ một chiếc xe vậy thì bạn biết tất cả những bộ phận, bạn biết nó vận hành như thế nào và bạn học hỏi tất cả về nó, chứ không phải chỉ chui vào và lái đi. Tôi đang nói về những chiếc xe đời 1925, vào thời kỳ đó chúng là những chiếc xe rất xinh đẹp, mạnh mẽ, tin cậy, dễ vận hành và đơn giản. Và khi bạn biết máy móc của nó, bạn cảm thấy dễ chịu; và bạn biết chạy nhanh chạy chậm như thế nào vân vân và vân vân. Vì vậy, nếu người ta biết, hiểu rõ, ý thức được tư lợi riêng của người ta lúc đó bạn bắt đầu học hỏi về nó – đúng chứ? Bạn không nói rằng, "Tôi phải chống lại nó, hay ủng hộ nó, hay là làm thế nào tôi có thể sống mà không có nó, hay ông là ai mà lại bảo cho tôi về bản thân tôi?" vân vân và vân vân. Khi bạn bắt đầu ý thức không chọn lựa, bạn không nói rằng, "Ồ, đây là tư lợi của tôi, đây là ... của a tôi," nhưng khi ý thức không chọn lựa được tánh tư lợi của bạn, khi ở cùng nó, khi nghiên cứu nó, khi học hỏi nó, khi quan sát tất cả những rối ren của nó, khi đó bạn có thể tìm được – người ta có thể tìm được cho chính mình nơi nó cần thiết, nơi nó hoàn toàn không cần thiết – đúng chứ? Nó cần thiết để sống hàng ngày, để

có lương thực, quần áo, chỗ ở và tất cả những thứ thuộc vật chất. Nhưng theo tâm lý, ở phía bên trong, liệu rằng nó cần thiết để có bất kỳ loại tư lợi nào, hay không? Bạn hiểu rõ câu hỏi của tôi chứ?

Đó là, tìm hiểu sự liên hệ – đúng chứ? Bởi vì trong sự liên hệ lẫn nhau của chúng ta, có sự tư lợi hỗ tương. Bạn gây thỏa mãn cho tôi và tôi gây thỏa mãn cho bạn, Bạn tận dụng tôi và tôi tận dụng bạn. Tôi bán bạn và bạn bán tôi ở khu chợ búa. Bạn hiểu tất cả việc này chứ? Chúng ta – trong liên hệ của chúng ta, có tư lợi hay không? Hầu rõ điều này là quan trọng bởi vì – xin đi, tôi không dùng từ ngữ đó, nó ngu xuẩn.

Phải tìm được liệu rằng có tư lợi trong liên hệ của chúng ta hay không. Nơi nào có tuổi phải có sự phân chia, đang phá vỡ một liên hệ – đúng chứ? Tôi khác hẳn bạn – tư lợi. Liên hệ là gì? Liên hệ đến quả đất, đến mọi vẻ đẹp của thế giới, đến thiên nhiên và đến những con người khác, đến người vợ, người chồng, bạn gái, bạn trai của người ta và vân vân; sự bó buộc đó là gì, cái sự việc đó mà chúng ta nói, “Vâng, tôi có liên hệ” là gì? Làm ơn hãy cùng nhau tìm hiểu việc đó. Làm ơn đừng dựa vào sự diễn tả mà người nói đang say mê trình bày. Chúng ta hãy quan sát nó ân thận.

Liên hệ là gì? Và khi không có liên hệ chúng ta cảm thấy cô độc, sầu thảm, bứt rứt – bạn biết chứ, một loạt những chuyển động được che dấu trong cấu trúc của tánh tư lợi. Liên hệ là gì? Khi bạn nói, “Vợ của tôi”, “Chồng của tôi” bạn có ý gì qua từ ngữ đó? Khi bạn liên hệ đến Chúa, nếu có một vị Chúa, điều đó có nghĩa là gì? Vì vậy hiểu rõ từ ngữ đó rất quan trọng. Tôi liên hệ với người vợ của tôi, con cái của tôi, gia đình của tôi. Chúng ta hãy bắt đầu ở đó. Đó là phần cốt lõi của tất cả xã hội, gia đình. Trong thế giới người Á đông gia đình có rất nhiều ý nghĩa, đối với họ nó rất quan trọng, một gia đình. Người con trai, cháu trai, ông bà – bạn hiểu chứ? Nó là trung tâm mà tất cả xã hội đều đặt nền tảng. Vì vậy người ta nói, “Vợ của tôi, con gái ủa tôi, bạn của tôi,” điều đó có nghĩa là gì? Hầu hết các bạn đã lập gia đình, hay là có bạn gái, bạn trai – đúng chứ? Liên hệ có nghĩa là gì? Bạn liên

hệ đến điều gì? Khi bạn theo một vị đạo sư và nói, “Tôi đang theo ông ấy”, bạn đang theo cái gì? Bạn hiểu chứ? Chúng ta hãy rời người vợ và người chồng trong chốc lát và sẽ quay trở lại đề tài đó vài giây sau. Bạn có lẽ không thích tìm hiểu câu hỏi đó, người chồng và người vợ, bạn trai và bạn gái, nhưng chúng ta sẽ tiếp cận nó lặng lẽ hơn.

Khi bạn theo một ai đó, một vị đạo sư, một vị tiên tri, khi bạn theo người nói, hay là người nào khác, nhà chính trị và văn văn, bạn đang theo đuổi cái gì, bạn đang bị chi phối vì điều gì, đang hiến dâng cho cái gì? Bạn hiểu chứ? Nó có phải là cái hình ảnh mà bạn đã tạo ra về người nói hay về vị đạo sư? Hay nó là cái hình ảnh mà bạn có trong bộ não của bạn rằng nó là sự việc đúng để làm và do vậy tôi phải tuân theo – bạn hiểu chứ? Chính là cái hình ảnh, cái bức tranh, cái biểu tượng, mà bạn đã xây dựng lên và mà – bạn đang tuân theo nó, không phải là cái con người? Bạn hiểu chứ – không phải điều gì ông ta muốn nói? Người nói đã nói chuyện suốt bảy mươi năm. Tôi rất buồn cho ông ta! Và bất hạnh thay ông ta đã hình thành được một tiếng tăm nào đó, và những quyển sách lẫn những công việc quanh nó, vậy là bạn đã tự nhiên dựng lên một hình ảnh về ông ta và bạn đang tuân theo việc đó; không phải điều gì lời giảng dạy nói. Lời giảng dạy nói rằng, “Đừng theo ai cả!” Nhưng các bạn đã dựng lên một hình ảnh quanh ông ta mà bạn ham muốn, mà gây thỏa mãn cho bạn, mà thuộc về tánh tư lợi tham lam – đúng chứ?

Bây giờ chúng ta hãy quay trở lại người vợ và người chồng và những chuyện chung quanh nó. Khi bạn nói, “Vợ của tôi,” bạn có ý gì qua từ ngữ đó, nội dung của từ ngữ đó là gì, đằng sau từ ngữ đó là gì – bạn hiểu chứ? Hãy quan sát nó. Nó có phải là tất cả những kỷ niệm, những cảm giác, vui thú, đau khổ, lo âu, ghen tuông, tất cả việc đó thể hiện trong từ ngữ người vợ hay người chồng phải không? Người chồng là tham vọng, muốn có được một vị trí tốt hơn, tiền bạc nhiều hơn, và người vợ không chỉ ở nhà nhưng bà ta cũng còn có tham vọng riêng của bà ta, ham muốn riêng của bà ta. Vì vậy họ là như thế. Họ có lẽ nằm chung giường,

nhưng cả hai luôn luôn tách rời – đúng chứ? Chúng ta hãy đơn giản với những sự thật này và chân thực. Và thế là luôn luôn có xung đột. Người ta có lẽ nhận thức được nó và nói, “Ồ không, giữa hai chúng tôi không có xung đột gì cả,” nhưng cào xới từng chút bằng một cái xẻng nặng hay là tách nó ra bằng một con dao mổ và bạn sẽ tìm được ở đó gốc rễ của tất cả việc này là tánh tư lợi – đúng chứ? Và tư lợi có lẽ cũng có trong những nghề nghiệp. Dĩ nhiên là có – những bác sĩ, những nhà khoa học, những triết gia, những giáo sĩ, mọi nghề nghiệp đều có lòng ham muốn để thành tựu. Chúng ta không đang phóng đại, chúng ta chỉ đơn giản đang trình bày “cái gì là”, không cố gắng che đậy nó, không cố gắng đi khỏi nó; nó ở đó. Đó là cái hạt giống mà chúng ta được sinh ra, và hạt giống đó tiếp tục nở hoa, tăng trưởng cho đến khi chúng ta chết. Và khi chúng ta cố gắng kiểm soát tánh tư lợi, chính sự kiểm soát đó lại là một hình thức khác của tư lợi. Tánh tư lợi vận hành khôn ngoan làm sao đâu. Và không những thế nó còn che dấu sự khổ hạnh ở phía sau nó.

Vì vậy bây giờ chúng ta phải xem xét kỹ ý chúng ta muốn nói gì qua từ ngữ khổ hạnh? Hạnh kiểm đúng đắn – đúng chứ? Khổ hạnh là gì? Toàn thế giới, đặc biệt là thế giới tôn giáo, đã sử dụng cái từ ngữ đó, đã đặt ra những luật lệ nào đó về nó, đặc biệt cho những vị thầy tu và vô số những tu viện khác nhau ở phương Tây. Ở Ấn độ và Á châu không có tu viện nào ngoại trừ Phật giáo, may mắn thay không có những tu viện có tổ chức nào cả. Vì vậy bạn có ý gì qua từ ngữ khổ hạnh mà kèm theo nó là giá trị cao quý? Chúng ta tìm từ ngữ đó trong từ điển. Nó đến từ tiếng Hi Lạp, có một cái miệng khô khan, đó là, khô khan, khắc khổ, không chỉ là cái miệng. Khắc khổ, đó là khổ hạnh à? Khắc khổ: khước từ sự xa xỉ của tắm nước nóng, có chút ít quần áo, hay là mặc một dạng áo choàng đặc biệt, hay là giữ lời thề độc thân, sống nghèo khổ hay là ăn chay hay là nhịn hưởng sự tiện nghi, kiểm soát mọi ham muốn của mình. Chắc chắn rằng tất cả những điều đó không là khổ hạnh. Nó là sự phô diễn hoàn toàn ở bên ngoài – đúng chứ?

Vì vậy liệu rằng có sự khổ hạnh mà không là một cảm giác hay không? Đó là không cố gắng giả tạo, đó là không bị gạt găm, đó là không nói rằng, “Tôi sẽ khổ hạnh với mục đích để ...” Liệu có sự khổ hạnh mà người khác không thể thấy được hay không? Các bạn đang hiểu rõ tất cả điều này chứ? Liệu có sự khổ hạnh mà – một sự khổ hạnh mà không có kỷ luật, mà có ý thức của tổng thể ở bên trong, trong đó không còn khao khát, không còn tách rời, không còn phân chia hay không? Và cùng với khổ hạnh đó có sự cao quý, sự yên tĩnh.

Người ta cũng phải, nếu chúng ta có thời gian chúng ta cũng phải, chúng ta phải hiểu rõ bản chất của ham muốn. Nó có lẽ là gốc rễ của toàn cấu trúc của tánh tư lợi. Ham muốn – đúng chứ? Chúng ta có cùng nhau lưu điều này hay không? Ham muốn là một cảm giác lớn lao. Ham muốn là những giác quan bộc lộ trong hoạt động. Như chúng ta đã nói trước đây, những cảm giác có tầm quan trọng nhiều đối với chúng ta – cảm giác của tình dục, cảm giác của trải nghiệm mới mẻ, cảm giác của gặp gỡ một ai đó nổi tiếng. Tôi phải kể cho bạn một câu chuyện hay này: một người bạn của chúng tôi gặp Nữ hoàng Anh và bắt tay bà ấy, sau khi bắt tay xong thì một người xuấ hện trước mặt người đó và nói rằng, “Hãy cho phép tôi được bắt tay với cô nhé bởi vì cô đã bắt tay nữ hoàng!” [*tiếng ồn của xe lửa*]

Chúng ta luôn luôn ồng bằng cảm giác, cảm giác quan trọng cực kỳ cho chúng ta. Cảm giác của được an toàn – làm ơn hãy quan sát nó – cảm giác của thành tựu, cảm giác của vui thú, hài lòng và vân vân. Cảm giác có liên hệ gì với ham muốn? Bạn hiểu không? Ham muốn có phải là một cái gì đó tách rời cảm giác hay không? Làm ơn ấy tìm hiểu nó. Hiểu rõ điều này rất quan trọng. Tôi không đang giải thích nó. Chúng ta đang cùng nhau quan sát nó. Sự liên hệ của ham muốn với cảm giác là gì? Khi nào cảm giác trở thành ham muốn? Hay là chúng không tách rời? Bạn theo kịp chứ? Hay là chúng luôn luôn ở cùng nhau – đúng chứ? Bạn có đang tìm hiểu kỹ càng như người nói đang làm hay không? Hay là bạn chỉ đang nói, “Vâng, hãy tiếp tục đi.”? Hay là bạn đã

nghe điều này trước kia và nói, “Ồ Chúa ơi, ông ta lại quay trở lại vấn đề đó!”?

Bạn biết rằng bạn càng hiểu rõ hoạt động của tư tưởng nhiều bao nhiêu, bạn càng thực sự khám phá được chiều sâu, gốc rễ của tư tưởng nhiều bấy nhiêu, sau đó bạn bắt đầu nhìn thấy rất nhiều điều. Sau đó bạn hiểu được toàn bộ hiện tượng của thế giới, thiên nhiên, sự thật của thiên nhiên, và sau đó bạn hỏi, “Chân lý là gì?”. Tôi sẽ không bàn luận về đề tài đó vào lúc này.

Vì vậy chúng ta sống, cuộc sống của chúng ta bị đặt nền tảng vào cảm giác và ham muốn. Và chúng ta đang hỏi: sự liên hệ thực sự giữa cảm giác và ham muốn là gì? Khi nào cảm giác biến thành ham muốn – đúng chứ? Bạn đang theo sát chứ? Ham muốn trở thành yếu tố thống trị vào khoảnh khắc nào? Tôi nhìn thấy một cái máy ảnh đẹp, cùng tất cả những cái tiến mới nhất. Tôi cầm nó lên và ngắm nghía nó. Nó được thu nhận rồi, có cảm giác khi quan sát – đúng chứ? Đang ngắm nghía cái máy ảnh đẹp, được chế tạo hoàn hảo, rất phức tạp và có giá trị lớn lao, như là một niềm vui thú của sở hữu, niềm vui thú của chụp những bức ảnh. Vì vậy có cảm giác, khi đang ngắm nghía cái máy ảnh đó. Rồi thì cảm giác đó liên quan với ham muốn như thế nào? Bạn hiểu chứ? Khi nào ham muốn đó phát triển thành hành động, và nói rằng, “Tôi phải có nó.”? Bạn hiểu chứ? Đúng chứ, thưa các bạn?

Bạn có lần nào quan sát chuyển động của cảm giác, dù nó là tình dục, dù nó là dạo bộ trong những thung lũng, dù nó là leo lên những ngọn đồi, nhìn xuống thế giới từ một độ cao, hay nhìn ngắm một mảnh vườn đẹp khi bạn chỉ có một bãi cỏ nhỏ xíu quanh nơi ở của bạn, hay chưa? Bạn nhìn thấy việc này xảy ra và sau đó điều gì xảy ra mà biến đổi cái cảm giác thành ham muốn? Bạn đang theo sát chứ? Làm ơn đừng chìm vào giấc ngủ. Sáng nay thật quá dễ thương. Nếu bạn ở cùng câu hỏi này: sự liên hệ của cảm giác với ham muốn là gì; hãy ở cùng nó, đừng cố gắng tìm ra câu trả lời, nhưng hãy nhìn nó, quan sát nó, xem những ám chỉ của nó. Đó là ở cùng nó. Sau đó bạn sẽ khám phá cái cảm giác đó, mà là điều tự nhiên, cái cảm giác đó bị chuyển thành ham muốn khi tư

tưởng tạo ra cái hình ảnh từ cảm giác đó. Bạn hiểu chứ? Đó là, tôi có một cảm giác, có một cảm giác khi trông thấy cái máy ảnh, rất đắt tiền, rất đẹp và vân vân. Có cảm giác. Sau đó tư tưởng xuất hiện và nói rằng tôi mong ước có cái máy ảnh đó, bạn cầm nó, bạn chụp những bức ảnh. Vậy là tư tưởng tạo ra cái hình ảnh từ cảm giác đó – đúng chứ? Ngay khoảnh khắc đó ham muốn bị sinh ra. Tôi không biết đã trình bày rõ ràng chưa? Chính bạn hãy quan sát nó, hãy tìm hiểu nó. Bạn không cần bất kỳ quyển sách nào, bất kỳ triết gia nào, bất kỳ người nào giúp đỡ, bạn chỉ cần quan sát nó. Quan sát nó một cách nhẫn nại, một cách ngập ngừng, thật chậm chậm, rồi thì bạn bất ngờ bắt gặp nó thật là mau lẹ. Đó là khi cảm giác trở thành, hay là khi cảm giác là một nô lệ của tư tưởng và tư tưởng, với hình ảnh của nó tạo ra một cái gì đó – bạn hiểu chứ? Và tại khoảnh khắc đó ham muốn bị sinh ra. Và chúng ta sống bằng ham muốn: “Tôi phải có cái này. Tôi không muốn nó. Tôi phải trở thành...” Bạn theo kịp chứ? Nguyên chuyển động của ham muốn này.

Bây giờ ham muốn có sự liên hệ gì với tánh tự lợi? Chúng ta đang theo đuổi cùng một vấn đề. Chừng nào còn có ham muốn, mà tư tưởng đang tạo ra cái hình ảnh từ cảm giác; chừng nào còn có ham muốn đó phải còn có tự lợi – đúng chứ? Dù rằng tôi muốn lên thiên đàng, hay trở thành một giám đốc ngân hàng, hay là một người giàu có, nó đều giống nhau. Nếu một người ham muốn để là một vị thánh, một người cao quý, và một người khác có năng khiếu lớn lao nào đó, nó đều giống hệt nhau. Một người được gọi là mộ đạo, một người khác được gọi là trần tục. Những từ ngữ đã làm què quặt chúng ta nhiều biết bao! Bạn không quan sát nó.

Vì vậy chúng ta phải đi đến một câu hỏi – bây giờ đã mười một giờ rồi – đau khổ là gì? Có phải là đau khổ tồn tại chừng nào còn có tự lợi? Làm ơn hãy tìm hiểu nó. Nếu bạn hiểu rõ tất cả điều này, bạn không cần đọc một quyển sách nào cả. Nếu bạn thực sự sống cùng điều này, những cánh cổng vào thiên đàng đều mở rộng – không phải là thiên đàng, bạn hiểu chứ, đó chỉ là một hình thức của ngôn ngữ. Vậy là tôi đang đặt một câu hỏi rất nghiêm túc mà

đã ám ảnh con người từ khi anh ta bắt đầu hiện hữu, một triệu năm hay nhiều hơn nữa. Đau khổ là gì, những giọt nước mắt, thương xót, tiếng cười, lo âu, cô độc, thất vọng? Và liệu nó có thể chấm dứt? Hay là con người mãi mãi phải bất hạnh sống cùng đau khổ? Mọi người trên quả đất, mọi người, dù rằng họ ở vị trí cao hay không là gì cả, mọi người đều trải qua tình trạng rối loạn của đau khổ, sự choáng váng của nó, sự thương xót của nó, sự hoang mang của nó, sự cô độc hoàn toàn của nó. Và đau khổ của một người nghèo mà không bắt đọc lẫn viết, chỉ có một bữa ăn một ngày, ngủ trên vỉa hè cũng giống như bạn; anh ta có nỗi đau khổ riêng của anh ta, và bạn có nỗi đau khổ riêng của bạn. Bạn hiểu rõ tất cả điều này chứ? Có nỗi đau khổ của hàng triệu người bị hành hình bởi những người có quyền hành, bởi những người cuồng tín, bị hành hạ bởi những tôn giáo – những người tin tưởng và những người không tin tưởng. Những tôn giáo, đặc biệt là Thiên chúa giáo đã giết hại i nhiều người hơn bất kỳ tổ chức nào – xin đi! Những cuộc chiến tranh lớn, hàng trăm năm, ba mươi năm, của những người tôn giáo, nhà thờ. Tất cả những việc này có đau khổ trong thế giới – đúng chứ? Đau khổ của một người mà không có gì cả ngoại trừ một bữa cơm một ngày và ngủ trên vỉa hè. Các bạn không biết bất kỳ điều gì về nó cả.

Vì vậy có đau khổ. Từ ngữ đó có nghĩa là gì? Có phải nó chỉ là một hồi tưởng về một điều gì mà bạn đã mất và vì vậy bạn cảm thấy đau khổ – bạn hiểu chứ? Bạn có một người anh, người con trai hay là người vợ, bị chết, và bạn có một bức ảnh, tấm ảnh của người đó ở trên cái đàn dương cầm, trên cái kệ lò sưởi, hay là bên cạnh giường ngủ, và bạn có những kỷ niệm của những ngày tháng khi họ còn sống. Sự hồi tưởng về sự kiện đó – những kỷ niệm đó bỗng nhiên bị cắt đứt – đúng chứ? Đó là đau khổ phải không? Có phải đau khổ bị gây ra, bị nuôi dưỡng bởi ký ức hay không? Các bạn hiểu rõ câu hỏi của tôi chứ? Khi một ai đó bị cắt ngang bởi cái chết, bởi tai nạn, tuổi già hay là bất kỳ biến cố nào, và kỷ niệm đó tiếp tục, đó là đau khổ phải không? Đau khổ liên quan đến ký ức phải không? Hãy cố gắng lên, thưa các bạn!

Tôi có một người con trai, hay là một người anh trai, hay là một người cô mà tôi thích – tôi sẽ dùng từ ngữ “thích” trong chốc lát. Tôi **g**i thích đó là tình yêu. Tôi thích những người đó rất nhiều. Tôi sống với họ. Tôi nói chuyện với họ. Chúng tôi đùa giỡn chung. Tất cả kỷ niệm đều được lưu trữ lại. Và người con trai của tôi, người anh của tôi, người mẹ của tôi, hay một người nào đó, bị chết, bị đem đi, đã xa rời mãi mãi. Và tôi thấy một cú choáng váng, rơi nước mắt, và tôi cảm thấy cô độc khủng khiếp. Và tôi chạy đến nhà thờ, đền chùa, đọc một quyển sách, làm việc này hay việc kia, để tẩu thoát. Hay là nói rằng, “Được rồi tôi sẽ cầu nguyện và tôi sẽ vượt qua. Chúa Giê su sẽ cứu tôi.” Bạn biết rõ tất cả những việc đó. Xin lỗi tôi không đang làm giảm giá trị từ ngữ đó. Sử dụng những từ ngữ khác – Phật hay là Krishna – đều cùng là một sự việc với những cái tên khác biệt. Hay là cùng biểu tượng, cùng nội dung của biểu tượng – những biểu tượng thay đổi nhưng lại có cùng nội dung.

Vì vậy có phải là – có phải đau khổ chỉ là sự chấm dứt tánh thực tại của những kỷ niệm nào đó? Thực tại mà đã tạo ra, mà đã gom tụ những kỷ niệm kia đã chấm dứt và do đó tôi cảm thấy tôi bị mất mát. Tôi đã mất người con trai của tôi. Đó là đau khổ phải không? Hay là chúng ta không đang **k**hắc nghiệt lắm, chỉ suy xét thôi – đó là tự thương xót bản thân phải không? Quan tâm nhiều hơn nữa đến những kỷ niệm, lo âu, đau khổ của tôi, hơn là quan tâm đến sự kết thúc của một người nào đó – bạn hiểu chứ? Đó có phải là – đau khổ có phải là tự lợi hay không? Làm ơn hãy tìm hiểu tất cả điều này. Tôi nuôi dưỡng cái kỷ niệm đó. Tôi trung thành với người con trai của tôi. Tôi trung thành với người vợ cũ của tôi, mặc dù tôi lấy một người vợ mới, tôi rất trung thành với ... của tôi, mà là sự hồi tưởng những sự việc đã xảy ra trong quá khứ. Đó là **đ**au khổ phải không? Hay là có sự đau khổ của thất bại, thành công, bạn biết rõ toàn bộ động lực của tánh tự lợi đang gắn kết chính nó vào từ ngữ đó và rơi lệ. Và những giọt lệ này đã bị chảy xuống bởi những người đàn ông và đàn bà qua hàng triệu năm – đúng chứ? Và chúng ta vẫn còn đang khóc. Chiến tranh ở

Li băng, ở Afghanistan, sự tàn nhẫn man rợ của nó. Và những con người Afghanistan và Li băng đang khóc, bị bắn tan nát chỉ vì một ý tưởng rằng chúng ta phải thống trị, chúng ta phải khác biệt – đúng chứ? Cái ý tưởng. Tư tưởng đang hủy diệt lẫn nhau. Và hãy suy nghĩ về tất cả những con người đã than khóc trước bạn.

Vì vậy liệu rằng có một kết thúc cho đau khổ hay không? Từ ngữ đau khổ ngụ ý đăm mê. Chừng nào còn có tư lợi gắn kết chính nó với những kỷ niệm đã trôi qua, mà vẫn còn ở đó nhưng thực tại đã trôi qua, cái tư lợi đó là bộ phận và mảnh đất nuôi dưỡng chuyển động của đau khổ – đúng chứ? Tất cả việc đó có chấm dứt được không? Nơi nào có đau khổ nơi đó không thể có tình yêu. Vậy thì tình yêu là gì? Bạn biết chứ, chúng ta đã thâm nhập những vấn đề rất, rất nghiêm túc. Nó không chỉ là một điều gì đó để bạn chơi đùa cho một buổi sáng Thứ tư hay là Chủ nhật. Nó là một điều gì đó nghiêm túc vô cùng. Nó không đang phi nước đại trên con đường rộng lớn. Nó đang đi bộ thỏ trên con đường mòn, quan sát mọi sự việc. Bạn biết chứ, đang quan sát, đang quan sát, đang quan sát, đang ở cùng những sự việc mà làm hài lòng bạn, đang ở cùng những sự việc trừu tượng, tất cả những tưởng tượng, tất cả những sự việc mà bộ não đã xếp đặt vào chung, gồm cả Chúa. Nó là hoạt động của tư tưởng. Chúa đã không tạo ra chúng ta. Chúng ta đã tạo ra Chúa trong hình ảnh riêng của chúng ta, mà là – tôi sẽ không bàn về việc đó, nó quá dễ dàng và đơn giản.

Vì vậy để nói về tình yêu cũng bao hàm cả sự chết. Tình yêu, chết và sáng tạo. Bạn hiểu rõ chứ? Bạn có thể mất cả một tiếng đồng hồ về điều này bởi vì nó rất, rất nghiêm túc. Chúng ta đang hỏi: sáng tạo là gì? Không phải là sáng chế. Làm ơn hãy phân biệt rõ ràng hai từ ngữ sáng tạo và sáng chế, một bộ mới của những ý tưởng – bạn hiểu chứ? Đó là, một bộ mới của những ý tưởng. Và những bộ mới của những ý tưởng kia là những sáng chế, thuộc về công nghệ, thuộc về tâm lý, thuộc về khoa học và vân vân. Chúng ta không đang nói về những ý tưởng. Chúng ta đang nói về những sự việc rất nghiêm túc, đó là tình yêu, chết và

sáng tạo. Vấn đề này không thể được trả lời trong năm phút. Hãy tha thứ cho tôi. Chúng ta sẽ bàn luận về vấn đề đó vào ngày mai, chủ nhật kế tiếp. Không phải rằng tôi đang mời mọc các bạn. Chúng ta sẽ tìm hiểu vấn đề này, và cũng tìm hiểu tôn giáo là gì, thiên định là gì và liệu rằng có một điều gì đó mà vượt ngoài những từ ngữ, và đo lường và tư tưởng. Các bạn hiểu chứ? Không phải là sắp xếp vào chung bởi tư tưởng. Một điều gì đó mà không thể diễn tả được, vô hạn, không thời gian. Chúng ta sẽ tìm hiểu tất cả những điều đó. Nhưng các bạn không thể – người ta không thể đến được nó – hay là để cho nó hiện hữu nếu còn có sợ hãi, hay là mất đi những liên hệ đúng đắn, các bạn theo kịp chứ? Nếu bộ não của các bạn không được tự do khỏi tất cả những việc đó, bạn không thể nào hiểu được cái đó, cái khác lạ, đúng không? Bây giờ chúng ta được phép ngừng ở đây chứ?

SAANEN

NÓI CHUYỆN VỚI CÔNG CHÚNG Lần thứ năm
Chủ nhật, ngày 21 tháng 7 năm 1985

Yên lặng là nền tảng của vĩnh hằng

Đây sẽ là cuộc nói chuyện cuối cùng tại Saanen. Chúng ta sẽ tiếp tục tại Brockwood ở nước Anh.

Chúng ta xin phép được tiếp tục điều gì chúng ta đang nói vào lần cuối cùng gặp nhau ở đây. Khi bàn luận nhiều đề tài chúng ta luôn luôn nói rằng đây không là một bài giảng thuyết; một bài giảng thuyết có nghĩa là thông tin, giảng dạy về một chủ đề đặc biệt. Đây không phải là một bài giảng thuyết và nó cũng không là một cuộc giải trí. Giải trí có nghĩa là giải khuây cho bạn, đi xem phim, hay là đi một buổi lễ trong một nhà thờ, trong một ngôi đền, trong một thánh đường. Đây không là một cuộc giải trí. Nó cũng không chỉ là một đề tài của tri thức, lý thuyết, tâm lý. Chúng ta sẽ sử dụng từ ngữ nào đây? – tìm hiểu tâm lý, hay đúng hơn là tìm hiểu triết học. Triết học có nghĩa là yêu quý sự thật, không phải nói về điều gì đã được nói, và chúng ta không bàn luận hay là quan tâm đến điều gì những người khác đã nói. Chúng ta cùng nhau, bạn và người nói, như hai con người, bạn, không phải là số khán giả đông đúc này nhưng bạn như một con người và người nói đang cùng nhau có một cuộc nói chuyện, về cuộc sống của họ, về những vấn đề của họ, về mọi khổ sở trong cuộc sống của họ – sự hoang mang của họ, những sợ hãi của họ, những khát vọng của họ, những ham muốn của họ để đạt được thành công, cũng ở trong thế giới kinh doanh hay là trong thế giới tạm gọi là tôn giáo, hay là

trong thế giới tinh thần, mà sự thành công là để đạt đến Niết bàn, Thiên đàng hay là Giác ngộ cũng giống như là thành công trong thế giới kinh doanh. Tôi hy vọng chúng ta hiểu nhau. Sự thành công không khác biệt nhiều lắm. Một con người thành công trong cuộc sống, kiếm được thật nhiều tiền, rồi thì phát triển, mở rộng, thay đổi và tiếp tục theo hướng thành công. Không có gì khác biệt nhiều giữa người đó hay cái người tạm gọi là – cái người đang đi tìm chân lý đang đạt được một cái gì đó của thành công theo hướng đó. Cả hai đều đang tìm kiếm thành công. Một người mà bạn gọi là vật chất, trần tục; người còn lại mà bạn gọi là không vật chất, thuộc tinh thần, tôn giáo. Chúng ta không đang bàn về cả hai loại người kia. Chúng ta quan tâm đến bạn, như một con người, một người hay hai người. Bạn và người nói đang nói chuyện cùng nhau. Ông ta có ý nói cùng nhau, mặc dù bạn đang ngồi đó và rồi thay ông ta đang ngồi ở đây trên cao.

Bạn và người nói đang bàn về sự liên hệ, giữa người đàn ông và đàn bà, con trai và con gái và vân vân. Chúng ta cũng đã bàn về sự sợ hãi, liệu rằng có thể mãi mãi trong cuộc sống, đang sống trong thế giới hiện đại, mà được tự do hoàn toàn theo tâm lý khỏi tất cả sợ hãi. Chúng ta đã bàn về nó rất, rất kỹ càng. Và chúng ta cũng đã nói về thời gian, thời gian qua đó chúng ta sống, cái chu kỳ của thời gian mà là quá khứ đang diễn tiến trong hiện tại và tiếp tục vào tương lai. Quá khứ là toàn thể hậu trường của chúng ta, chủng tộc, cộng đồng, tôn giáo, những trải nghiệm, những kỷ niệm, tất cả những việc này là hậu trường của mỗi một người chúng ta, dù rằng chúng ta được sinh ra ở phương Đông xa xôi hay là Châu Âu, hay là Châu Mỹ. Nền văn minh đó, nền văn hoá đó là hậu trường của tất cả chúng ta. Cái hậu trường đó trải qua những thay đổi, nó được diễn tiến trong hiện tại và tiếp tục đến tương lai. Con người, bạn và một người khác, bị vướng mắc trong cái chu kỳ thời gian này. Việc đó đã diễn tiến qua hàng triệu, và hàng triệu năm. Vì vậy quá khứ trôi qua hiện tại, tự bỏ sung chính nó, là tương lai. Và việc đó đã là sự tiến hóa của chúng ta. Mặc dù về sinh học chúng ta đã thay đổi từ một triệu năm đến lúc

này, nhưng ở tâm lý, phía bên trong, một cách chủ thể, trong chừng mực nào đó chúng ta vẫn còn là điều gì chúng ta đã là cách đây một triệu năm – man rợ, tàn nhẫn, bạo hành, ganh đua, vị kỷ, tự cho mình là trung tâm. Đó là một sự thật. Vì vậy tương lai là hiện tại – đúng chứ? Điều này có rõ ràng cho bạn và người nói hay chưa? Tương lai. Đó là quá khứ đang tự bổ sung chính nó mà trở thành tương lai, vì vậy tương lai là bây giờ nếu không có một thay đổi thuộc tâm lý, từ căn bản. Chúng ta có cùng nhau hiểu rõ không? Và đó là điều gì chúng ta quan tâm đến. Liệu có thể được cho những con người, bạn và một người khác, tạo ra một thay đổi tâm lý, một cuộc cách mạng toàn bộ thuộc tâm lý trong chính mình, vì biết rằng nếu chúng ta bị tổn thương bây giờ, bị đau khổ thuộc tâm lý bây giờ, giống như hầu hết mọi người đều như vậy, đang bổ sung chính nó trong hiện tại nhưng tiếp tục vào tương lai. Vì vậy tổn thương của tương lai là bây giờ. Điều đó rõ ràng chứ?

Vì vậy liệu rằng có thể được cho những con người, cho bạn, để hoàn toàn tạo ra một thay đổi? Sự thay đổi đó biến đổi chính những tế bào não. Đó là, nếu một người đi theo hướng Bắc suốt cuộc đời, một người nào đó đến và nói rằng, “Đi theo hướng Bắc không có ý nghĩa, không có giá trị gì cả, không có gì ở đó cả. Hãy đi theo hướng Nam, hay là hướng Đông, hay là hướng Tây.” Và bởi vì bạn lắng nghe, bởi vì bạn quan tâm, bởi vì bạn cố ý, bạn đi về hướng Đông, chính cái khoảnh khắc bạn quay về hướng Đông đó, có một biến đổi trong tất cả những tế bào não bởi vì đi về hướng Bắc đã trở thành cái khuôn mẫu, cái cách thức, và khi bạn đi về hướng Đông bạn phá vỡ cái khuôn mẫu đó – đúng chứ? Nó đơn giản như điều đó. Nhưng điều đó đòi hỏi không những lắng nghe, không chỉ đến những từ ngữ, không chỉ bằng động thái nghe của đôi tai, nhưng còn lắng nghe mà không còn nội diễn dịch, mà không còn bất kỳ so sánh nào, lắng nghe trực tiếp, rồi thì chính động thái lắng nghe đó phá vỡ tình trạng bị quy định. Không đẩy lên tất cả những truyền thống của bạn, hậu trường của bạn, diễn dịch của bạn, không có tất cả những việc này, nhưng giống

như khi một em bé lắng nghe một câu chuyện hay, em gạt đi mọi hư hỏng, nghịch ngợm và lắng nghe.

Và chúng ta cũng đã bàn luận về nhìn thấy. Nhìn thấy rất, rất rõ ràng cái gì là, cái gì đang xảy ra trong thế giới hiện nay, những cuộc chiến tranh ở Afghanistan, những sự việc khủng khiếp đang diễn tiến ở đó. Ở Li băng, ở Nam mỹ, ở vùng Viễn đông. Con người cách đây một đến hai triệu năm đã giết chóc bằng một cây gậy, sau đó anh ấy đã sáng chế một mũi tên. Anh ấy nghĩ rằng việc đó sẽ chấm dứt mọi cuộc chiến tranh. Bây giờ bạn có thể làm bốc hơi hàng triệu và hàng triệu con người bằng một quả bom. Chúng ta đã tiến bộ khủng khiếp ở phía bên ngoài, thuộc công nghệ. Máy vi tính có thể sẽ đảm đương tất cả suy nghĩ của chúng ta. Nó sẽ làm việc tốt hơn, quá tốt hơn những gì chúng ta có thể làm được trong một giây. Và tôi không biết liệu rằng bạn có tìm hiểu vấn đề này hay không? Nhưng bạn nên tìm hiểu. Điều gì xảy ra cho bộ não con người khi máy vi tính có thể làm hầu hết mọi thứ bạn có thể làm, dĩ nhiên ngoại trừ ái ân; nó không thể ngấm các vì sao và nói rằng, “Hôm nay là một buổi tối tuyệt vời làm sao đâu!” Nó không thể trân trọng vẻ đẹp là gì. Vì vậy điều gì sẽ xảy ra cho bộ não con người? Có phải nó sẽ tàn tạ khi máy vi tính laser có thể đảm đương giúp bạn mọi thứ hay không? Nó sẽ tiết kiệm nhiều sức lao động. Vậy là hoặc bạn nhờ vào giải trí, ảnh hưởng to lớn của kỹ nghệ giải trí, thể thao; hoặc một hình thức giải trí khác: đi đến nhà thờ, đền chùa, thánh đường để được tiêu khiển, cảm xúc; hoặc quay đến một hướng hoàn toàn khác hẳn bởi vì thuộc tâm lý, ở bên trong, bạn có thể đi vô tận. Bộ não có khả năng kỳ, bộ não của mỗi con người. Hãy nhìn xem công nghệ đã làm được gì. Nhưng thuộc tâm lý, ở bên trong, chủ thể, chúng ta vẫn còn là cái gì chúng ta là, năm này qua năm khác, thế kỷ này qua thế kỷ khác: xung đột, đấu tranh, đau khổ, âu lo và mọi chuyện chung quanh. Đó là điều gì chúng ta đã bàn luận qua bốn buổi nói chuyện vừa qua, ba buổi – có phải ba buổi không?

Khán giả: Bốn buổi.

Krishnamurti: Đúng rồi, cảm ơn các bạn.

Và chúng ta cũng đã nói về tư tưởng. Bản chất của suy nghĩ là gì, suy nghĩ là gì. Chúng ta đã tìm hiểu nó rất kỹ càng. Tất cả tư tưởng là ký ức, đặt nền tảng vào hiểu biết, hiểu biết luôn luôn bị giới hạn, dù rằng hiện tại, trong quá khứ hay trong tương lai. Hiểu biết luôn luôn, liên tục, vĩnh viễn bị giới hạn, bởi vì nó dựa vào trải nghiệm, mà cũng luôn luôn bị giới hạn, vì vậy hiểu biết bị giới hạn, ký ức, tư tưởng. Đó là quy trình suy nghĩ của chúng ta. Và tư tưởng đã sáng chế ra tất cả những nghi lễ trong mọi nơi thuộc tôn giáo. Nó đã sáng chế ra thần thánh nhờ vào sự sợ hãi của chúng ta và vân vân. Chúng ta đã nói về điều đó cận kề và rất nhiều thời gian.

Sáng nay chúng ta nên bàn luận cùng nhau, bạn và người nói, không phải toàn thể khán giả. Không có toàn thể khán giả, chỉ có bạn và người nói. Chúng ta nên bàn luận cùng nhau, bạn và người nói, về tình yêu, sự chết, tôn giáo là gì, thiên định là gì, liệu rằng có bất kỳ điều gì vượt ngoài nỗ lực của con người, hay con người là sự đo lường duy nhất? Liệu rằng có điều gì đó vượt ngoài mọi cấu trúc của tư tưởng, liệu rằng có điều gì đó không có thời gian hay không? Đây là điều chúng ta phải quan tâm đến, bạn và người nói vào sáng nay. Được chứ?

Chúng ta sống bằng cảm giác. Chúng ta bàn về điều đó. Chúng ta muốn – nguyên cấu trúc đều đặt nền tảng vào cảm giác – tình cảm, ái ân, tưởng tượng, huyền hoặc và vân vân. Và như chúng ta đã nói, cũng vậy tánh tự lợi là sự hư hỏng đòi trụ lớn nhất. Và có phải cảm giác, mà là sự kích thích của những giác quan, đó là tình yêu hay sao? Cùng nhau chúng ta đang tìm hiểu vấn đề này, bạn và người nói. Chúng ta đang đi chuyến hành trình rất dài. Nó là một con đường dài, bạn và người nói đang rảo bước cùng nhau. Không phải là ông ta đi trước và bạn nễo theo sau nhưng cùng nhau, cùng bước chân. Có lẽ nắm tay nhau, thân thiện, không đang chi phối nhau, không đang cố gắng gây ấn tượng lẫn nhau. Vì vậy chúng ta, bạn và người nói, đang rảo bước lặng lẽ,

đang tìm hiểu, đang suy xét, đang nhìn ngắm, đang lắng nghe, đang quan sát.

Vì vậy chúng ta đang hỏi nhau: tình yêu là gì? Cái từ ngữ đó đã bị làm hư hỏng, bị khinh bỉ, bị hạ thấp giá trị. Vì vậy chúng ta phải rất cảnh giác đến sự lạm dụng từ ngữ đó. Tình yêu là gì? Nó chỉ là cảm giác phải không? Tôi yêu quý bạn và tôi lệ thuộc bạn, bạn lệ thuộc tôi. Có lẽ tôi bán bạn và bạn bán tôi. Tôi sử dụng bạn, bạn sử dụng tôi. Nếu tôi, nếu người nói bảo rằng, “Tôi quý bạn” bởi vì bạn ngồi ở đó, và bạn nuôi dưỡng tánh tự phụ của tôi bởi vì bạn là số khán giả lớn và tôi cảm thấy sung sướng, thỏa mãn, hài lòng. Vì vậy có phải sự hài lòng, mãn nguyện, quyến luyến, đó là tình yêu hay không? Tình yêu được gom góp vào bởi tư tưởng hay sao? Vì vậy bạn và người nói đang cùng nhau tìm hiểu, làm ơn đừng chìm vào giấc ngủ trong một buổi sáng dễ thương đáng yêu như thế này.

Vì vậy tình yêu là cảm giác hay sao? Tình yêu là hài lòng hay sao? Tình yêu là mãn nguyện hay sao? Lệ thuộc? Và tình yêu là ham muốn à? Làm ơn hãy cùng nhau tìm hiểu, làm ơn hãy đừng đồng ý hay là không đồng ý. Chúng ta đã quen thuộc sự việc đó – chúng ta luôn luôn tiếp cận mọi việc bằng cách hoặc là chúng ta đồng ý hoặc là không đồng ý. Nếu chúng ta có thể gạt bỏ khỏi vốn từ ngữ của chúng ta, khỏi bộ não của chúng ta, nói rằng “Tôi đồng ý” và “Tôi không đồng ý”, “Ý kiến của tôi là như thế này và ý kiến của bạn là như thế kia.” Những nhận xét. Nếu chúng ta có thể gạt bỏ tất cả việc đó và chỉ đối diện những sự kiện như chúng là, không những trong thế giới bên ngoài, mà còn trong chính chúng ta. Những sự kiện như chính chúng là. Dù đó đòi hỏi sự chân thật lớn lao, sự khẩn cấp của chân thật. Liệu bạn có thể làm điều đó sáng nay và đối diện những sự việc như chính chúng là, không tưởng tượng một cách lãng mạn, một cách cảm tính hay đó là truyền thống của chúng ta, gạt bỏ tất cả những sự việc đó, hay không? Rồi thì chúng ta có thể bắt đầu tra xét, tìm hiểu câu hỏi tình yêu là gì.

Chúng ta đã nói rằng, nó là cảm giác phải không? Ham muốn phải không? Như chúng ta đã nói từ trước trong những buổi nói chuyện này, chúng ta đã tìm hiểu rất sâu sắc về toàn bộ cấu trúc của ham muốn. Chúng ta không còn thời gian để bàn luận lại nữa. Nói vắn tắt, ham muốn là kết quả của cảm giác, và cái cảm giác đó, tư tưởng cho một khuôn mẫu, một hình ảnh – bạn hiểu chứ? Đó là, cảm giác, sau đó tư tưởng cho một hình ảnh đến cái cảm giác đó, và ngay tại khoảnh khắc khi tư tưởng tạo khuôn cái cảm giác đó, ngay khoảnh khắc đó ham muốn được sinh ra. Chúng ta đã tìm hiểu điều đó. Vì vậy chúng ta đang hỏi: tình yêu là ham muốn phải không? Tình yêu là tư tưởng phải không? Làm ơn hãy tìm hiểu. Chúng ta quan tâm đến cuộc sống của bạn, mỗi một người của chúng ta, cuộc sống của chúng ta, cuộc sống hàng ngày của chúng ta, không phải cuộc sống tinh thần nào đó, không phải theo sau vị đạo sư nào đó với những điều vô nghĩa của ông ấy, không phải khoác vào những cái áo choàng đặc biệt nào đó, dù nó là cái áo choàng thời Trung Cổ, hay là của những nhà thờ, hay là cái áo choàng của những vị đạo sư mới đây. Câu hỏi này rất quan trọng: tình yêu chỉ là cấu trúc của tư tưởng phải không? Trong liên hệ của chúng ta với nhau, đàn ông, đàn bà, nam, nữ và vân vân, ngoại trừ những cảm giác thuộc ái ân, khi một người nói với người khác, “Tôi yêu bạn”, nó có phải là lệ thuộc hay không? Một người đang thỏa mãn chính anh ấy, hay chính cô ấy trong người còn lại và thế là trong liên hệ đó tư tưởng chen vào, và sau đó tư tưởng tạo ra hình ảnh, và cái hình ảnh đó chúng ta gọi là tình yêu. Vì vậy chúng ta đang hỏi: có phải rằng tình yêu – thật là bất hạnh khi phải sử dụng từ ngữ đó – có phải rằng tình yêu được xếp đặt bởi tư tưởng hay không? Tình yêu là phản kháng à? Có thể có được tình yêu khi có tham vọng, khi có ganh đua với nhau hay không? Có tình yêu khi cóút lợi hay không? Làm ơn không chỉ lắng nghe người nói. Hãy lắng nghe chính bạn. Hãy lắng nghe, tìm ra cho chính mình. Khi bạn khám phá được cái gì thật sự là, bạn có thể đi rất xa. Nhưng nếu bạn chỉ lệ thuộc người khác, những từ ngữ của ông ta, những quyển sách của ông ta, danh tiếng của ông ta, điều

đó hoàn toàn vô nghĩa. Gạt bỏ tất cả những điều đó đi và người ta phải nhìn lại chính mình. Người ta phải có đam mê. Đam mê chỉ có thể hiện hữu, như chúng ta đã nói vào một ngày trước, khi đau khổ chấm dứt. Đam mê nhưng không có sự cuồng tín, mà sau đó trở thành chủ nghĩa khủng bố. Tất cả những phong trào cuồng tín trong thế giới đều có niềm đam mê khủng khiếp. Cuồng tín nuôi dưỡng đam mê. Đam mê đó không phải là đam mê mà hiện hữu khi có chấm dứt đau khổ. Chúng ta đã tìm hiểu điều đó.

Vì vậy chúng ta đang hỏi: tình yêu là tất cả việc này phải không? Ghen tuông, mà có trong hận thù, giận dữ, ham muốn, vui thú và vân vân, tất cả việc đó là tình yêu hay sao? Chúng ta có dám đối diện tất cả việc đó không? Liệu rằng bạn, và người nói, có đủ thành thật để tự khám phá cho chính chúng ta hương thơm của từ ngữ tình yêu hay không?

Và từ đó chúng ta nên xem xét chết có vị trí nào trong cuộc sống của chúng ta? Chết, nói về nó, không phải là ý tưởng bệnh hoạn gì lắm. Nó là bộ phận của cuộc sống chúng ta. Có lẽ từ thời niên thiếu cho đến khi chúng ta kết thực sự, luôn luôn có sự sợ hãi kinh khiếp của chết chóc này. Bạn có sợ chết không? Chúng ta đã đẩy nó đi càng xa bao nhiêu càng tốt. Vì vậy chúng ta hãy tìm hiểu cùng nhau cái sự việc lạ lùng mà chúng ta gọi là chết đó là gì. Nó đúng là lạ lùng lắm. Chúng ta hãy tìm hiểu mà không có bất kỳ sự tin tưởng, trạng thái an ủi, lãng mạn, trong thuyết đầu thai lại, cuộc sống sau khi chết, mà là một ý tưởng tuyệt vời, sự thanh thản hoàn toàn. Nguồn gốc của nó có lẽ bắt đầu bởi những người Ấn độ giáo rất, rất cổ xưa; và người Hi Lạp, người Ai cập đã nói về nó, sau đó là triết gia Pythagoras người Hi Lạp đã nói về nó. Nếu có một sự tiếp tục của mỗi người chúng ta, đó là, sống bây giờ, cùng một cái sự vật như thế sẽ là một cơ hội tốt hơn trong đời sau; nếu một người tin tưởng vào việc đó thành thật, sâu đậm, giống như hàng triệu người, vậy thì bây giờ bạn làm gì có ý nghĩa quan trọng – đúng chứ? Bây giờ bạn là gì, bạn cư xử như thế nào, cuộc sống hàng ngày của bạn ra sao. Bởi vì nếu có một sự tiếp tục dĩ nhiên đời sau bạn sẽ có một lâu đài đẹp hơn, cái tủ lạnh tốt hơn, những

chiếc xe hơi sang trọng hơn, người vợ hay người chồng giỏi giang hơn. Những người mê say tin tưởng điều đó, họ không cư xử đúng cách, họ không có chút lo lắng nào về tương lai hơn là bạn hay một người khác.

Vì vậy liệu rằng chúng ta cũng có thể gạt đi cái ý tưởng an ủi đó? Cũng không phải là một thể giới Thiên chúa giáo tin tưởng rằng bạn lên thẳng thiên đàng, hay là xuống sâu dưới đó! Tôi muốn, người nói muốn kể cho bạn một chuyện vui về nó nhưng ông ta ẽ không kể [*tiếng cười*]. Đó là một câu chuyện rất vui, nhưng mất nhiều thời gian lắm và chúng ta bị giới hạn.

Chết là gì? Sống là gì? Cuộc sống hàng ngày. Và chết là gì? Nếu chúng ta không hiểu đang sống hàng ngày của chúng ta, chết có liên hệ gì đến việc đó? Bạn hiểu chứ? Vì vậy chúng ta phải tìm hiểu đang sống là gì? Chúng ta có ý nói gì qua từ ngữ sống? Chúng ta có ý nói gì qua từ ngữ cuộc sống tốt đẹp? Cuộc sống tốt đẹp có nghĩa là có nhiều tiền bạc, xe hơi, thay đổi người vợ, hay là những cô gái, hay là đi từ một vị đạo sư này đến một vị đạo sư khác và bị kẹt trong trại tập trung của ông ấy? [*tiếng cười*] Làm ơn, đừng cười, đây là việc gì đang thực sự xảy ra. Cuộc sống tốt đẹp có phải là sự thụ hưởng, vui thú, phấn khích vô tận, một chuỗi dài của những cảm giác, đi đến văn phòng từ sáng đến khuya trong suốt sáu mươi năm dài, hay không? Vì Chúa, hãy đối diện tất cả điều này. Làm việc, làm việc và sau đó chết. Đây là điều gì chúng ta gọi là sống. [*đưa trẻ khóc*] Tiếc rằng bạn và tôi không thể ganh đua [*tiếng cười*]. Xin ỉi. Chúng ta gọi sống là như vậy à? – xung đột liên tục, vấn đề liên tục, điều này tiếp theo điều kia. [*tiếng ồn của xe lửa*] Trong cuộc sống này mà chúng ta bầu vúi, mà chúng ta biết rõ, chúng ta đã thâm lượm thông tin, hiểu biết khổng lồ, về mọi thứ thực tế, và chúng ta bám vào cái hiểu biết đó. Nhưng những kỹ niệm kia mà chúng ta có được, chúng ta lại quuyền luyến sâu đậm. Tất cả điều này được gọi là sống – đau khổ, lo âu, không bền vững, và sự xung đột khốn khổ vô tận. Và cái chết đến qua tai nạn, tuổi già, lão suy. Đó là một từ ngữ phù hợp. Lão suy là gì? Tại sao lại qui lỗi nó cho tuổi già? Tại sao bạn lại nói rằng, “Ồ,

ông ấy là một lão già suy yếu”? Tôi có lẽ như vậy. Bạn có lão suy không? Lão suy là trạng thái quên lãng, lặp lại, quay trở về những kỷ niệm cũ kỹ, sống lãng đãng và vân vân – đúng chứ? Thông thường những điều đó được gọi là lão suy. Tôi đang hỏi bạn – tôi đã hỏi câu này, người nói đã đặt câu hỏi này cho chính mình rất thường xuyên – vậy là cả hai chúng ta đều ở cùng chung nhóm người. Lão suy có phải là một vấn đề thuộc tuổi già hay không? Hay là lão suy bắt đầu từ lúc chúng ta đang lặp lại, lặp lại, lặp lại. Bạn theo kịp không? Khi bạn tuân theo truyền thống, tiếp tục, đi đến những nhà thờ, đền chùa, giáo đường, lặp lại, lặp lại, lặp lại. Bạn quý gói và người khác gục đầu xuống đất, và người Ấn độ giáo phủ phục toàn thân. [*tiếng ồn của xe lửa*] Vì vậy lão suy có thể tại bất kỳ tuổi tác nào – đúng chứ? Hãy hỏi chính bạn câu hỏi đó.

Vì vậy cái chết có thể xảy đến qua tuổi già, qua một tai nạn, qua bệnh tật, đau khổ khủng khiếp. Và khi cái chết đến, có một kết thúc đến tất cả tiếp tục của bạn – đúng chứ? Kết thúc đến mọi kỷ niệm của bạn, đến mọi quyến luyến của bạn, đến tài khoản ngân hàng của bạn, đến sự nổi tiếng của bạn. Bạn có lẽ là nhân vật chính yếu của giải trí, mà cũng vậy đều kết thúc.

Vì vậy chúng ta nên tìm hiểu tiếp tục là gì – bạn hiểu chứ? Và kết thúc là gì? Chúng ta sẽ tìm hiểu chứ? Đó là gì mà tiếp tục? Đó là một chuỗi của những chuyển động mà trở thành một tiếp tục. Và đó là gì, nghĩa lý của từ ngữ kết thúc? Một việc gì đó mà kết thúc. Tại sao chúng ta lại kinh hãi khi kết thúc một việc gì đó, dù rằng nó là một truyền thống, một kỷ niệm, một trải nghiệm? Tất cả những việc đó có thể kết thúc được không? Không phải một kết thúc có tính toán, một kết thúc mà không nỗ lực, không quyết tâm; tôi kết thúc một việc gì đó để đạt được một việc gì khác. Chết, bạn không thể cãi cọi với cái chết – đúng chứ? Có một câu chuyện của Ấn độ cổ thật là hay. Lại nữa nó quá dài. Nó thật sự là một câu chuyện hay. Tôi không biết liệu rằng chúng ta có đủ thời gian hay không vì chúng ta phải bàn luận về tôn giáo, thiên định, và không hiểu có một điều gì đó vượt khỏi mọi nỗ lực của con người. Được rồi tôi sẽ lặp lại câu chuyện đó rất, rất vắn tắt.

Một người Bà la môn – một Brahmana, bạn hiểu chứ, thuộc chức sắc cao nhất của Ấn độ cổ – đã thu lượm được nhiều thứ, những con bò và mọi thứ, và ông ấy quyết định cho hết những thứ đó, món này đến món khác. Và cậu con trai đến gặp người cha và hỏi rằng, “Tại sao cha lại cho đi tất cả những thứ này?” Ông ấy giảng giải rằng khi bạn thu lượm được nhiều thứ bạn phải cho nó hết và bắt đầu lại. Bạn hiểu rõ ý nghĩa của nó, ý nghĩa? Bạn thu lượm và sau đó cho hết mọi thứ mà bạn đã thu lượm được. (Tôi không yêu cầu bạn làm như thế). Vì vậy cậu bé cứ tiếp tục hỏi câu hỏi đó và người cha tức giận cậu bé rồi nói, “Cha sẽ gửi con đến thần Chết nếu con còn hỏi cha bất kỳ câu hỏi nào thêm nữa”. Nhưng người con lại hỏi, “Tại sao cha lại muốn gửi con đến thần Chết?” Vì là một người Brahmana nên khi ông ấy nói lời nào thì phải giữ chặt, do đó ông gửi cậu con trai đến thần Chết. Và cậu con trai có mặt tại nhà của thần Chết sau khi đã nói chuyện với tất cả những vị thầy, những triết gia, những vị đạo sư và những người liên hệ, cậu trai có mặt tại nhà của thần Chết. Tôi đang nói vấn đề này. Và ở đó cậu trai chờ đợi ba ngày. Hãy theo dõi ý nghĩa của tất cả điều này, sự tinh tế của tất cả điều này. Cậu trai chờ đợi ở đó ba ngày. Rồi thần Chết xuất hiện và xin lỗi vì đã bắt cậu trai phải chờ đợi lâu bởi vì xét cho cùng cậu là một người Brahmana, vì vậy ông ấy xin lỗi và nói rằng, “Ta sẽ cho người bất kỳ thứ gì người muốn, giàu có, phụ nữ, những con bò, tài sản, bất kỳ thứ gì người muốn.” Và cậu trai trả lời rằng, “Nhưng ông sẽ kết thúc nó, ông sẽ luôn luôn ở điểm kết thúc của mọi thứ.” Và tiếp theo thần Chết nói về vô số những vấn đề khác mà cậu bé không thể hiểu được – đúng chứ? Đó là một câu chuyện thật tuyệt vời.

Nhưng chúng ta hãy quay lại những điều thực tế. Có thể bạn thích nghe kể nhiều câu chuyện. Tôi biết nhiều lắm, nhưng tôi sẽ không kể lúc này.

Vậy thì, chết là gì? Thời gian có liên hệ trong nó không? Thời gian là chết phải không? Tôi đang hỏi bạn, làm ơn hãy suy xét nó. Thời gian không chỉ thuộc đồng hồ, thuộc mặt trời mọc và lặn, nhưng cũng thuộc tâm lý, phía bên trong. Chừng nào còn có

tánh tư lợi, mà là bánh xe của thời gian, phải có chết. Vì vậy thời gian có liên quan đến chết không? Ô, cố gắng lên, thưa các bạn. Nếu không có thời gian, có chết hay không? Chúng ta có cùng nhau theo kịp không? Làm ơn điều này bắt buộc – đây là thần định thực sự, không phải là những suy nghĩ giả dối. Thời gian, thời gian thuộc tâm lý, không phải thời gian của cái đồng hồ to lớn, cái đồng hồ trên cổ tay bạn. [*tiếng ồn của xe lửa*] Với chúng ta thời gian rất quan trọng. Thời gian để thành công, thời gian để phát triển và thay đổi trong thành công đó. Thời gian có nghĩa là tiếp tục. Tôi đã là, tôi là, tôi sẽ là. Có sự tiếp tục liên tục trong chúng ta, mà là thời gian – đúng chứ? Nếu không có ngày mai – tôi được phép bàn luận tất cả điều này chứ? Đây là một đề tài nguy hiểm. Làm ơn hãy chú ý nếu bạn quan tâm đến nó, thay vì ngáp dài, nghỉ ngơi và thư giãn. Nếu không có ngày mai, bạn sẽ khiếp sợ cái chết à? Nếu chết là lúc này, tức khắc, không có sợ hãi phải không? Không có thời gian. Bạn đang nắm bắt điều gì tôi đang nói chứ? Vì vậy, chừng nào tư tưởng còn vận hành trong lãnh vực của thời gian – mà chúng ta đang làm suốt ngày – hiển nhiên có cảm giác rằng cuộc sống có lẽ chậm dứt và do đó tôi sợ hãi. Vì vậy thời gian có lẽ là kẻ thù của chết. Hay là thời gian là chết.

Điều đó có nghĩa rằng, nếu người nói quyền luyến đến khán giả của ông ta bởi vì sự quyền luyến đó ông ta nhận được nhiều phần khích, cảm xúc, quan trọng, tư lợi, ganh ghét một người có số khán giả lớn hơn – đúng chứ? Nếu người nói quyền luyến, dù với một khán giả, với một quyển sách, với một trải nghiệm, với một phong cách, với một tiếng tăm, vậy thì ông ta khiếp sợ cái chết. Quyền luyến có nghĩa là thời gian. Tôi tự hỏi liệu rằng bạn có hiểu rõ tất cả việc này hay không? Quyền luyến có nghĩa là thời gian. Vì vậy liệu rằng tôi có thể, bạn có thể được tự do hoàn toàn khỏi quyền luyến, mà là thời gian – đúng chứ? Tôi quyền luyến bạn. Tôi lệ thuộc bạn. Tôi khóc vì bạn. Và bạn làm y hệt với tôi. Chúng ta quyền luyến lẫn nhau. Và chết đến và kết thúc việc đó. Vì vậy liệu tôi có thể kết thúc sự quyền luyến đó bây giờ hay không? Không phải chờ đợi cái chết, nhưng hoàn toàn

được tự do khỏi sự quyến luyến đó hay không? Vâng thưa anh. Hãy đối diện sự kiện đó.

Vì vậy đang sống là đang chết và do đó sống là chết. Cùng nhau. Các bạn hiểu rõ tôi đang nói gì chứ? Ồ hãy cố gắng lên thưa các bạn. Đó là lý do tại sao người ta phải đặt nền tảng cho hiểu rõ về chính mình mà không dựa vào những triết gia, những nhà phân tâm học, những quyển sách và vân vân, nhưng hiểu rõ về chính mình, quan sát thái độ của mình, cách cư xử của mình, những thói quen của mình – sự tích lũy cá nhân, truyền thống, cộng đồng, chủng tộc mà chúng ta đã góp nhặt được từ thiên niên kỷ qua thiên niên kỷ – hiểu rõ tất cả mọi việc ở bên trong chính mình. Và sự hiểu rõ, sự ý thức của tất cả việc đó không thuộc về thời gian, nó có thể trực nhận tức khắc. Và cái gương soi mà trong đó bạn nhìn được mọi việc này là sự liên hệ giữa bạn và người khác, giữa bạn và người vợ của bạn, để nhìn thấy trong liên hệ đó tất cả quá khứ, những thói quen hiện tại, tương lai, mọi thứ đều ở đó. Để biết được cách nhìn như thế nào, cách quan sát như thế nào, cách nghe mọi từ ngữ, mọi chuyển động của tư tưởng như thế nào; điều đó đòi hỏi sự cảnh giác, sự chú ý lớn lao.

Vậy là chết không phải trong tương lai. Chết là lúc này khi không có thời gian, khi không còn cái tôi đang trở thành cái gì đó, khi không còn tánh tr lợi, hoạt động ích kỷ, mà tất cả đều là quy trình của thời gian.

Vì vậy sống và chết luôn luôn cùng nhau. Và bạn không biết được vẻ đẹp của nó. Có năng lượng vô biên trong nó. Chúng ta sống bằng năng lượng. Bạn nhận vào đầy đủ thực phẩm, ăn uống đúng cách và vân vân, và nó cho một chất lượng nào đó của năng lượng. Năng lượng đó bị biến dạng khi bạn hút thuốc, uống rượu hoặc những việc như thế. Bộ não có năng lượng phi thường. Và cái năng lượng phi thường đó bắt buộc phải tìm ra cho chính mình, không phải được chỉ bảo bởi một người khác, phải chính mình tự khám phá cho cái sự việc đó xảy ra.

Vì vậy chúng ta sẽ tìm hiểu sự việc đó. Đó là, tôn giáo là gì? Làm ơn hãy hiểu rõ, chúng ta đã nói về sự sợ hãi, chúng ta đã

nói về những tổn thương tâm lý, để không phải mang nó theo suốt phần còn lại của cuộc đời một con người. Chúng ta đã nói và cùng nhau tìm hiểu nó, liên hệ là gì, ý nghĩa của sự liên hệ. Không gì có thể tồn tại trên quả đất mà không có sự liên hệ, và liên hệ đó bị hủy diệt khi mỗi người chúng ta theo đuổi tham vọng riêng của anh ấy, tham lam riêng của anh ấy, thành tựu riêng của anh ấy, và vân vân. Chúng ta đã nói về sợ hãi. Chúng ta đã cùng nhau tìm hiểu điều đó, vấn đề của tư tưởng, thời gian, đau khổ và chấm dứt đau khổ. Và sáng nay chúng ta cũng đã nói về chết. Lúc này chúng ta có khả năng, đầy sinh lực để tìm hiểu tôn giáo là gì. Bởi vì chúng ta đã có năng lượng. Bạn hiểu chứ? Bởi vì chúng ta đã gạt đi tất cả xung đột, tư lợi của con người. Nếu bạn đã làm việc đó, vậy thì nó cho bạn sự đam mê và năng lượng vô hạn, năng lượng không kể xiết. Và tôn giáo là gì?

Tôn giáo có phải là tất cả những sự việc mà tư tưởng đã góp nhặt vào hay không? Những nghi lễ, những cái áo choàng, những vị đạo sư, sự lặp lại liên tục, những lời cầu nguyện và những sự việc như thế, đó là tôn giáo à? Hay nó là một quan tâm thuộc kinh doanh to tát. Có một ngôi đền ở nam Ấn độ kiếm được một triệu đô la trong ba ngày. Bạn hiểu tôi đang nói điều gì chứ? Cứ ba ngày ngôi đền đó thu được một triệu đô la, mỗi ba ngày và đó được gọi là tôn giáo. Họ tiêu xài số tiền đó, ồ, trong nhiều cách khác nhau. Và Thiên chúa giáo, hãy nhìn điều gì nó đã làm, giàu có khủng khiếp. Tòa thánh Vatican, những nhà thờ khắp thế giới. Đi xuống Fifth Avenue của New York, họ đó kìa, giàu có đến mức xa hoa phù phẫm. Đó là tôn giáo hay sao? Mỗi sáng Chủ nhật đi đến một nơi nào đó để nghe một người giảng đạo và lặp lại một nghi lễ, đó là tôn giáo à? Hay tôn giáo không có bất kỳ liên quan nào đến những công việc như thế đó? Bởi vì nó chỉ có thể trả vấn câu hỏi này khi nào nó được tự do khỏi tất cả việc đó, không còn bị vướng mắc trong những phức tạp, rắc rối, trong trình diễn, trong quyền hành, vị trí, chức sắc của tất cả công việc đó. Rồi thì chỉ đến lúc đó bạn mới có thể hỏi câu hỏi: tôn giáo là gì? Có phải Chúa được tạo ra bởi tư tưởng, bởi sợ hãi hay không? Hay con

người là hình ảnh của Chúa? Hay Chúa là hình ảnh của con người? Đúng chứ? Nếu người ta có thể gạt đi tất cả để tìm ra cái đó mà không bị gộp nhặt bởi tư tưởng, bởi cảm giác, bởi sự lặp lại, bởi những nghi lễ, tất cả điều đó không là tôn giáo – ít nhất ra đối với người nói. Tất cả việc này không có liên quan gì đến cái đó mà là thiêng liêng.

Vậy thì chân lý là gì? Có một sự việc như là chân lý hay không? Liệu rằng có một sự việc như thế, một chân lý tuyệt đối, không thể thay đổi được, mà không còn lệ thuộc vào thời gian, môi trường sống, truyền thống hiểu biết, điều gì Phật đã nói, điều gì một ai đó đã nói, hay không? Cái từ ngữ không là chân lý. Cái biểu tượng không là chân lý. Cái con người không là chân lý. Do đó không có tôn sùng cá nhân. K không quan trọng chút nào cả. Vì vậy chúng ta đang tìm kiếm điều gì là chân lý. Nếu mà có thật. Và không hề có điều gì đó vượt ngoài thời gian. Châm dứt tất cả thời gian. Và họ đã nói rằng thiên định là điều cần thiết để tìm được nó – đúng chứ? Để có một cái trí yên lặng. Chúng ta sẽ tìm hiểu việc đó. Nếu bạn cho phép tôi. Chúng ta có thời gian rất ngắn ngủi. Xin lỗi. Theo đồng hồ.

Thiên định là gì? Từ ngữ đó theo từ điển có nghĩa là suy nghĩ sâu sắc. Suy xét cẩn thận. Và cũng vậy nó có một nghĩa lý khác hẳn: đo lường, cả tiếng Phạn lẫn tiếng La tinh và vân vân, thiên định có nghĩa không chỉ là suy nghĩ sâu sắc, suy xét cẩn thận mà là còn có khả năng đo lường – đúng chứ? Mà có nghĩa là so sánh, dĩ nhiên. Không có đo lường nếu không có so sánh. Vì vậy liệu rằng bộ não có thể được tự do khỏi đo lường hay không? Không phải đo lường bởi thước kẻ, bởi cây thước, kí lô mét, mile, nhưng bộ não được tự do khỏi tất cả đo lường của trở thành và không trở thành của so sánh và không so sánh. Bạn hiểu chứ? Liệu rằng bộ não có thể được tự do khỏi hệ thống đo lường này hay không? Tôi cần đo lường để may một bộ quần áo. Tôi cần đo lường để đi từ đây đến một nơi khác. Khoảng cách là đo lường, thời gian là đo lường.Ồ cố gắng lên. Bạn hiểu chứ? Vì vậy liệu rằng bộ não có thể – không phải là cái trí, chúng ta sẽ nói vấn đề

về sự khác biệt giữa cái trí và bộ não sau – liệu rằng bộ não có thể được tự do khỏi đo lường hay không? Đó là so sánh – không có so sánh chút nào cả. Đây là thiên định thực sự, cho bộ não hoàn toàn được tự do. Liệu rằng có thể được, đang sống trong thế giới hiện đại, kiếm tiền, nuôi dưỡng con cái, ái ân, mọi nhiễu loạn, sự thô tục, cảnh huyên náo đang xảy ra nhân danh tôn giáo. Không hiểu người ta có thể được tự do khỏi tất cả những chuyện đó hay không? Không phải với mục đích đạt được điều gì đó. Bạn hiểu chứ? Được tự do.

Vì vậy thiên định không phải là thiên định có ý thức, bạn hiểu rõ điều này chứ? Nó không thể là thiên định có ý thức, tuân theo một hệ thống, một vị đạo sư, thiên định tập thể, thiên định theo nhóm, thiên định đơn lẻ, theo phương pháp của Zen, Phật, Ấn độ giáo, bạn biết rồi, nó không thể là một hệ thống bởi vì lúc đó bạn luyện tập, luyện tập, luyện tập, và bộ não của bạn trở nên mỗi lúc một đờ đẫn, mỗi lúc một máy móc. Vậy là liệu rằng có một thiên định mà không có phương hướng, mà không có dụng ý, không có ý thức, hay không? Hãy tìm ra. Điều đó đòi hỏi một năng lượng, chú ý, đam mê lớn lao. Không phải là thèm khát dục vọng quyền hành, đó chỉ là ... Rồi thì chính cái năng lượng, đam mê đó, sự mãnh liệt của nó là yên lặng. Không phải là yên lặng được lên kế hoạch trước. Nó là sự yên lặng mệnh mang này mà trong đó thời gian, không gian không còn. Rồi thì, có *cái đó* mà không tên tuổi, mà thiêng liêng, vĩnh hằng.

Chúng ta được phép đứng dậy chứ?

SAANEN

CÂU HỎI VÀ TRẢ LỜI CÔNG CHÚNG *Lần thứ nhất* *Ngày 23 tháng 7 năm 1985*

Chúng ta có mặt hơi sớm! Tôi đã được kể lại rằng có rất nhiều người buồn bã khi phải rời đi, chấm dứt Saanen. Nếu người ta buồn bã thì đây là thời điểm chúng ta sẽ rời bỏ! Và như đã được tuyên bố trước kia, chúng ta sẽ rời nơi đây. Đây là cuộc họp mặt cuối cùng tại Saanen.

Có nhiều câu hỏi đã được đưa ra, bạn không thể mong đợi tất cả những câu hỏi trên đều được trả lời, có quá nhiều. Có thể sẽ phải mất nhiều ngày để trả lời chúng, và tôi không nghĩ rằng chúng ta sẽ có cơ hội trải qua nhiều ngày nữa. Và người nói không đọc trước những câu hỏi nhưng chúng đã được chọn lựa rất cẩn thận.

Trước khi trả lời những câu hỏi mà các bạn đã đặt ra này, tôi xin phép được đặt cho các bạn vài câu hỏi. Tôi được phép chứ? Các bạn có hoàn toàn đồng ý hay không?

Tại sao các bạn lại đến đây? Đó là một câu hỏi đúng đắn. Cái lý do, cái nguyên nhân các bạn đến đây là gì? Chúng ta đang hỏi câu hỏi đó. Có phải đó là sự hiếu kỳ hay không? Có phải đó là danh tiếng mà cái con người, người nói đã hình thành trong tám mươi năm vừa qua hay không? Có phải đó là bởi vẻ đẹp của thung lũng này hay không? Núi non hùng vĩ con sông đang chảy và những cái bóng to lớn và những triền núi đáng yêu, hay bởi vì sự vây quanh của phương tiện truyền thông đại chúng? Điều gì đã đem chúng ta đến đây? Đó là, nếu điều đó nghiêm túc, chúng ta quan tâm đến cuộc sống hàng ngày của chúng ta, cái cách chúng ta

đang thể hiện trong cuộc sống, những vấn đề chúng ta có, có thể thuộc mọi loại, tuổi già, chết, tình dục – bạn đã biết rằng bộ não của chúng ta quá thân thuộc với sự xâm nhập hoàn toàn của những vấn đề. Nếu người ta được phép hỏi một cách nghiêm túc, có phải bởi vì mỗi người đều mong đợi ai đó bảo cho biết phương cách để sống, phương cách để tìm hiểu, để làm điều gì; có phải đó là lý do mà bạn có mặt ở đây hay không? Hay là bởi vì mỗi người đều muốn nhìn thấy người ta thực sự đang là gì khi chúng ta đang ngồi đây, và tìm hiểu điều đó rất cần thận để tìm ra được liệu rằng chúng ta có thể vượt khỏi điều đó, đó là lý do chứ?

Vì các bạn không thể trả lời tất cả các câu hỏi đó, người ta hỏi – tôi đang hỏi các bạn, người nói đang hỏi các bạn: tất cả điều đó có ý nghĩa gì đây? Các bạn hiểu chứ? Người nói đã có mặt ở thung lũng này hai mươi tám năm và công việc này đang diễn tiến ở Saanen này suốt hai mươi lăm năm. Nhiều thời gian lắm, một phần trong cuộc đời chúng ta. Và liệu rằng người ta có được phép hỏi cái câu hỏi của bạn, khi kết thúc tất cả điều đó, cái gì còn lại, nội dung của cuộc sống chúng ta là gì? Có bất kỳ hành động nào phá vỡ cái khuôn mẫu hay không? Hay là cái khuôn mẫu, cái hình nặn đang lặp đi lặp lại và lặp đi lặp lại. Các bạn hiểu rõ câu hỏi của tôi chứ? Những thói quen được tập trung liên tục mà người ta có, chúng có vẻ phá vỡ quá khó khăn. Thói quen của tư tưởng, thói quen của cuộc sống hàng ngày của mỗi người. Khi chúng ta quan sát tất cả những điều đó sau hai mươi tám năm, liệu rằng có một sự phá vỡ cái khuôn mẫu mà chúng ta sống trong đó hay không? Hay là chỉ tiếp tục ngày này sang ngày khác, thêm vào nhiều thêm một chút nữa, loại trừ một ít, và vào khúc cuối sự tồn tại của một người, hồi tiếc đồng thời cảm thấy tội lỗi rằng tại sao người ta lại không sống khác hẳn? Đây có phải là cái quy trình mà chúng ta đang trải qua hay không? Tôi đang hỏi câu hỏi. Đây là tất cả những câu hỏi các bạn đã yêu cầu người nói! Nó nói về điều gì? Cuộc sống của chúng ta. Tất cả mọi sự việc đang xảy ra chung quanh chúng ta, ừm sự việc thảm khốc đang xảy ra ở Afghanistan và vân vân, nó chỉ ở ngoài đàng đó, thật xa mảnh đất

dễ thương này và vân vân, hay sao? Chúng ta như những cá nhân, ở chỗ nào trong toàn bộ cái khuôn mẫu của sự hiện hữu này? Cặn bã đọng lại trong cái sàng lọc là gì? Bạn biết cái sàng lọc là gì chứ? Khi bạn rửa rau hay là vo gạo, những thứ khác. Vì vậy cái gì còn lại trong chúng ta?

Vậy là tôi phải ngừng đặt những câu hỏi phải không? Chúng ta có ý thức được điều gì đang xảy ra cho chúng ta trong tư tưởng hàng ngày của chúng ta, hay là người ta có ý thức được mỗi cảm giác, phản ứng, đáp trả, những thói quen hay không? Hay là nó chỉ đang chảy đi giống như một con sông?

Câu hỏi 1: Ông muốn trả lời câu hỏi nào đầu tiên trong những câu hỏi này?

Câu hỏi:

+ Ông có ý nói gì qua từ ngữ sáng tạo?

+ Nhiều vị thầy, vị đạo sư nói rằng theo căn bản họ đang đưa ra những lời giáo huấn giống như ông. Ông nói gì? Ông hiểu những câu hỏi này không?

+ Tội lỗi là gì? Người ta tuyệt vọng bởi vì những hành động gây ra tội lỗi không bao giờ có thể chấm dứt.

Được rồi, tôi có thể tiếp tục đọc những câu hỏi này. Các bạn muốn hỏi câu hỏi nào trước? Những vị đạo sư? Sáng tạo là gì? Ô, tôi quên bẵng. Tội lỗi? Chúng ta có thể bắt đầu với những vị thầy được không?

Những vị thầy, vị đạo sư nói rằng theo căn bản họ đang đưa ra những lời giáo huấn giống như ông. Ông trả câu hỏi đó, câu phát biểu đó như thế nào? Đừng chứ?

Tôi lạ lùng khi thấy rằng tại sao họ lại so sánh chính họ với người nói. Tôi lạ lùng – người ta thắc mắc tại sao thậm chí họ lại công nhận rằng điều gì người nói đang trình bày là điều gì họ cũng đang trình bày. Tại sao họ nói những điều này? Tôi biết đây là một sự thật, cả ở Ấn độ, Châu âu và ở Mỹ, nhiều vị đạo sư, nhiều

nhóm gã mạo khác nhau nói rằng, “Vâng, chúng tôi cũng đang vận hành cùng một việc, di chuyển cùng con sông giống như ông đang làm.” Điều này đã được nói riêng tư với tôi, với người nói và chúng tôi đã thảo luận vấn đề này với những vị đạo sư này, với những người này ở địa phương, hay là ở ngoại quốc – bạn gọi họ là gì nữa? – những vị lãnh đạo. Chúng tôi đã tìm hiểu câu này.

Trước hết, tại sao họ lại so sánh điều gì họ đang nói với K? Tại sao họ lại duy trì quan điểm đó? Bạn hiểu chứ? Ý định đằng sau điều đó là gì? Nó có phải là để ở cùng bè phái hay không? Bạn hiểu chứ? Nó có phải bởi vì họ nghĩ rằng họ có lẽ không “hoàn toàn trọn vẹn” nhưng bằng cách so sánh bản thân họ với K họ có lẽ trở nên “trọn vẹn hoàn toàn” hay không?

Vì vậy khi nói chuyện với họ, với một số người của họ, chúng tôi đã tìm hiểu điều đó. Trước hết tôi nghi ngờ điều gì họ đang nói và tôi nghi ngờ những trải nghiệm riêng của người nói. Phải có một sự ngờ vực, một không tin tưởng, không nói rằng, “Vâng, chúng ta cùng ở trên một con thuyền.” Vì vậy ý lẽ rằng chúng ta có thể tiếp cận câu hỏi này bằng sự ngờ vực, bằng một ý thức rõ ràng của hoài nghi cho cả hai phía, những người nói rằng chúng ta đang chèo lái chung một con thuyền trên cùng con sông; có lẽ họ đang ở phía trước thật xa và người nói đang tụt lại phía sau thật xa, nhưng nó vẫn cùng chung con sông. Vì vậy khi nói chuyện với họ, bạn ngờ vực, nghi vấn, đòi hỏi, thúc đẩy xa hơn và xa hơn, sâu hơn và sâu hơn, họ đến một kết thúc, và vào cuối cuộc nói chuyện, người nói đã nghe nhiều người trong số họ nói rằng, “Điều gì ông nói là hoàn hảo, là chân lý. Ông hiến thân cho chân lý”, và mọi chuyện như thế. Vì vậy họ nói, vân vân. Rồi họ chào và đi khỏi và nói rằng, “Chúng tôi phải giúp đỡ những người bình thường vì việc này chỉ dành cho những người ưu tú.” Tôi đã trả lời rằng, “Càng vô lý hơn!” Bạn hiểu chứ?

Vì vậy tại sao chúng ta lại so sánh, vị đạo sư của tôi giỏi hơn vị đạo sư của bạn? Tại sao chúng ta không thể nhìn những sự việc như chúng là? Đặt câu hỏi, nghi vấn, hỏi han, đòi hỏi, tìm hiểu – được không? Không bao giờ nói phe của tôi giỏi hơn phe

của bạn, hay là nhóm này giỏi hơn nhóm kia, hay là tất cả chúng ta đều đang làm cùng một sự việc. Vào một ngày khác tôi lại nghe nói rằng, “Điều gì ông đang nói thì tôi cũng đang nói, sự khác biệt là gì?” Tôi trả lời, “Không có gì cả.” Chúng ta sử dụng cùng ngôn ngữ, tiếng Anh hay tiếng Pháp, một chút ít tiếng Ý, chúng ta sử dụng cùng ngôn ngữ, nhưng cái nội dung, cái chiều sâu nằm sau những từ ngữ có lẽ hoàn toàn khác biệt. Chúng ta quá dễ dàng hài lòng với những giải thích, với những diễn tả, với một ý thức của, bạn đều biết rõ, tất cả biểu hiện huy hoàng, tất cả vinh quang, tất cả những sự việc linh tinh quanh đó, và chúng ta đều bị gây ấn tượng mạnh mẽ bởi chúng. Bộ não chúng ta không chịu làm việc đơn giản. Đó là một trong những câu hỏi tôi muốn đặt cho các bạn.

Bạn có khi nào quan sát, nhìn thử bộ não của bạn làm việc như thế nào chưa? Quan sát như một người đứng ngoài nhìn vào bộ não của bạn đang làm việc? Bạn hiểu chứ? Bạn có khi nào làm chưa? Hay là bộ não lại đang tiếp tục trong những thói quen, những niềm tin, những giáo điều, những nghi lễ cũ kỹ, hay là kinh doanh buôn bán và vân vân, chỉ đang tiếp tục một cách máy móc. Nếu tôi được phép hỏi, bộ não của bạn giống như thế đó à? Yên lặng! Bạn có khi nào quan sát một tư tưởng đang đuổi theo một tư tưởng khác, một chuỗi những liên tưởng, một chuỗi của những kỷ niệm, đang bám vào trải nghiệm riêng của bạn hay không? Vào một ngày nào đó, ở nước Mỹ, một người mà chúng tôi quen biết trong một thời gian có nói rằng ông ấy sống dựa vào trải nghiệm của ông ấy, trải nghiệm của ông ấy đã chỉ bảo ông ấy – đúng chứ? Trải nghiệm của ông ấy là có thật, thực tế, rất sâu sắc, và đối với ông ấy trải nghiệm đó là quan trọng nhất. [*tiếng ồn của máy bay*] Chúng tôi không thể tranh luận với điều đó. Và chúng tôi nói rằng tại sao ông không nghi ngờ trải nghiệm của ông, nó có lẽ không thật? Nó có lẽ thật, nó có lẽ tưởng tượng, nó có lẽ lãng mạn, tất cả mọi ủy mị đa cảm và những chuyện chung quanh nó, tại sao bạn lại không nghi ngờ chính bản chất cái sự việc đó lúc bạn nói rằng,

“Trải nghiệm của tôi chỉ bảo cho tôi biết.” – phía bên trong? Và người ta không còn gặp lại ông ấy nữa – bạn có hiểu được không?

Vì vậy ý thức được tất cả những sự việc này không quan trọng hay sao: tại sao họ lại so sánh, tại sao họ nói tất cả chúng ta ở chung một con thuyền. Chúng ta có lẽ ở chung một con thuyền, có thể chúng ta như thế, tất cả chúng ta. Nhưng tại sao lại cho rằng chúng ta lại ở chung một con thuyền với bạn? Bạn hiểu chứ? Nó có phải do sự ham muốn không? Ồ, tôi không biết nữa. Bạn biết tất cả việc đó, phải vậy không? Vì vậy liệu rằng chúng ta có thể không chấp nhận bất kỳ vị đạo sư nào, bất kỳ vị lãnh đạo nào, đặc biệt kể cả người nói, hay không? Không bao giờ chấp nhận bất kỳ sự việc gì theo tâm lý ngoại trừ rằng là chúng ta luôn luôn quan sát chính bản thân mình trong sự liên hệ của chúng ta, chúng ta quan sát câu nói của chúng ta, giọng nói, âm điệu của giọng nói, những từ ngữ chúng ta sử dụng, tất cả việc đó. Liệu rằng người ta có thể suốt ngày, hay là một khoảng thời gian nào đó trong ngày, ý thức được tất cả việc đó hay không? Và rồi sau đó bạn có lẽ không cần bất kỳ vị đạo sư, bất kỳ vị lãnh đạo, bất kỳ quyển sách, gồm cả những thuyết giảng của người nói. Rồi thì có một điều gì đó hoàn toàn khác hẳn đang xảy ra khi người ta thực sự chú ý – đúng chứ?

Câu hỏi 2:

Tội lỗi? Tôi không phải đọc câu hỏi đó. Tất cả những câu hỏi bị xáo trộn ở đây rồi. Tại sao chúng ta cảm thấy tội lỗi? Bạn biết từ ngữ đó có nghĩa là gì. Chịu trách nhiệm và xứng đáng bị khiển trách vì đã làm điều gì sai trái. Tội lỗi. Tại sao chúng ta cảm thấy tội lỗi? Nhiều người như thế. Nó hành hạ cuộc sống của chúng ta. Sau đó nó trở thành một vấn đề kinh khủng và đó là nền tảng của tội lỗi cho nhiều, nhiều người. Tội lỗi có trong không tin tưởng, tội lỗi có trong không là số còn lại của nhóm người, tội lỗi, bạn biết cái cảm giác của tội lỗi, không là cái từ ngữ, nhưng là cái cảm giác đằng sau cái từ ngữ đó – rằng là chúng ta đã làm điều gì đó sai trái và cảm thấy ăn năn hối hận, lo lắng ưu tư, và do đó sinh ra sợ hãi, hoang mang. Tội lỗi này là một nhân tố gây méo mó

trong cuộc sống của chúng ta. Điều này rõ ràng rồi. Vì vậy tại sao chúng ta có cái cảm giác này? [*tiếng ồn của xe lửa*]. Tại Brockwood không có xe lửa. Không có máy bay. Chúng ta có thể nói chuyện yên lặng. Nhưng bạn sẽ nhớ những hòn núi này? Có thể đó là lý do tại sao bạn lại buồn bã.

Chúng ta đang hỏi: tại sao chúng ta lại có cái cảm giác ăn năn hối hận này? Có phải vì rằng chúng ta đã không làm một điều gì đó mà đúng đắn? Mà không thực tế? Mà không được sắp xếp bởi điều kiện sống chúng ta phải tuân theo? Tội lỗi của một người đàn ông mà cảm thấy, hay một người phụ nữ mà cảm thấy, ông ấy hay bà ấy không ủng hộ cuộc chiến tranh của quốc gia riêng của họ. Bạn biết rõ vô số hình thái của tội lỗi và những nguyên nhân của nó. Chúng ta đang hỏi: tại sao cái cảm giác này lại tồn tại? Có phải vì rằng chúng ta không có trách nhiệm – bạn hiểu chứ? Chúng ta không có trách nhiệm, không đòi hỏi sự hoàn hảo của chính chúng ta? Các bạn có đang theo dõi ... của tôi.

Hãy chờ một tí, bây giờ, có phải vì rằng, người nói đang hỏi, có phải vì rằng chúng ta lười biếng, không muốn vận dụng, không chú ý và do đó hơi hơi thiếu trách nhiệm, hay không? Và đối diện với sự thiếu trách nhiệm đó chúng ta cảm thấy tội lỗi? Tôi đã tuân phục một người nào đó, giả sử rằng tôi đã tuân phục một người nào đó, vị đạo sư của tôi, mà đã buông thả trong mọi sự việc, dục tình và vân vân, và tôi cũng đã buông thả giống như ông ấy, nhưng ông ấy thay đổi quan điểm, ông ấy đã trở nên già nua và ông ấy nói rằng, “Không còn nữa.” Và đệ tử của ông ấy liền nói rằng, “Không còn nữa.” Bạn hiểu chứ? Một người đã làm tất cả những việc này để tuân phục vị đạo sư rồi vị đạo sư đó đã khá già nua và nói rằng, “Kh ông còn nữa.” Và trời ơi tôi cảm thấy rằng đáng lẽ ra tôi không nên làm những việc đó, tôi đã sai lầm rồi. Bạn theo kịp chứ? Nguyên vấn đề của tội lỗi. Tại sao và bằng cách nào chúng ta giải quyết nó? Điều đó quan trọng hơn nhiều.

Làm thế nào chúng ta biết được, hay là cảm thấy được, hay là có được sự ăn năn hối hận vì không là chúng ta là gì? Và vì vậy làm những sự việc gây hư hại cho chúng ta, và do đó [*tiếng ồn của*

máy bay] – những hòn núi vàng vọng nhiều tiếng ồn hơn, chúng tạo ra nhiều ồn ào hơn – do đó chúng ta **lấy** tìm ra **phương** cách để giải quyết nó. Chúng ta hãy tìm ra phải làm gì với nó, được chứ? Không phải là tìm hiểu những nguyên nhân của nó, chúng ta biết rồi. Tôi đã làm một điều gì đó mà không phù hợp, mà không đúng cách, mà không thật và sau đó tôi nhận ra rằng cái hành động đã sinh ra điều đó là khá đáng tiếc, bất hạnh, gây buồn bã cho những người khác và tôi cảm thấy tội lỗi. Và nhiều hình thức khác nhau của cùng một sự việc có nhiều nguyên nhân khác nhau – đúng chứ? Vì vậy chúng ta sẽ làm gì khi chúng ta có **ội** lỗi và làm thế nào để giải quyết nó – đúng chứ? Chúng ta sẽ làm thế nào đây? Sự tiếp cận của bạn đến nó là gì? Bạn hiểu câu hỏi của tôi chứ? Làm thế nào bạn đến gần được vấn đề? Có phải rằng bạn muốn nó được tan biến, rằng là bạn muốn nó được quét sạch để cho bộ não của bạn không còn bị vướng mắc trong nó, hay không? Vì vậy bạn tiếp cận nó bằng cách nào? Bằng ham muốn để làm tan biến nó? Bạn hiểu chứ? Để được tự do khỏi tội lỗi? Bạn tiếp cận nó như thế nào? Điều đó rất quan trọng, phải vậy không? Làm thế nào bạn đến gần một vấn đề? Nếu bạn có một phương hướng cho vấn đề đó, nó phải được giải quyết bằng cách này, hay bằng cách kia; chừng nào còn có một phương hướng – bạn theo kịp không? Hay là một động cơ thúc đẩy, vậy thì động cơ thúc đẩy hay phương điều khiển cái vấn đề. Bạn hiểu chứ? Vì vậy chúng ta có tiếp cận một vấn đề giống như vấn đề tội lỗi mà không có bất kỳ động cơ thúc đẩy nào hay không? Bạn hiểu rõ câu hỏi của tôi chứ? Hay là chúng ta luôn luôn tiếp cận mọi vấn đề với một động cơ thúc đẩy? Đúng chứ? Tôi không hiểu chúng ta có đang cùng nhau theo kịp đến đây, hay không? Liệu có thể tiếp cận một vấn đề mà không có bất kỳ ý thức của hiểu biết quá khứ để là động cơ thúc đẩy, và quan sát nó như thể lần đầu tiên hay không? Chúng ta có thể làm được việc đó hay không? Bạn hiểu chứ?

Vậy là có hai việc được bao hàm: bạn tiếp cận như thế nào và vấn đề là gì – đúng chứ? Bạn có những vấn đề, phải không, nhiều, nhiều vấn đề, tại sao vậy? Không chỉ những vấn đề của tiền

bạc, tình dục [*tiếng ồn của máy bay*] – sáng nay thật dễ thương, bầu trời trong xanh không một đám mây và họ đang vui đùa! Một vấn đề là gì? Không phải là chúng ta đang chỉ trích cái vấn đề hay là đang nói nó **phải** được giải quyết bằng cách này hay cách kia, chúng ta đang **ìm hi ếu** chính cái vấn đề, cái từ ngữ, và nội dung của cái từ ngữ, một vấn đề, một điều gì đó mà bạn phải trả lời, dù rằng nó là một vấn đề kinh doanh, vấn đề gia đình, vấn đề tình dục, vấn đề tinh thần – xin **lỗi** vì phải dẫn chứng – vấn đề “tinh thần”, những vấn đề của tuân phục người nào, người lãnh đạo, thuộc chính trị – nó là một vấn đề. Tại sao chúng ta lại có những vấn đề? [*tiếng ồn của máy bay*] – chúng ta có thể yêu cầu họ lái đi chỗ khác hay không? Được rồi.

Vì vậy trước hết chúng ta hãy tìm hiểu từ ngữ vấn đề. Theo từ điển, một vấn đề có nghĩa là một việc gì đó gây mất bình tĩnh cho bạn – đúng chứ? Một việc gì đó xô đẩy bạn – đúng chứ? Một thách thức, một sự việc mà bạn phải đáp lại – đúng chứ? Nghĩa lý của từ ngữ đó là một việc gì đó mà làm bạn dao động – đúng chứ? Và chúng ta **gì** việc đó là một vấn đề. Tại sao chúng ta lại có những vấn đề? Bạn hiểu câu hỏi của tôi chứ? Chúng ta được phép tìm hiểu nó một chút nhé? Được chứ? Làm ơn đừng chấp nhận bất kỳ điều gì người nói trình bày, bất kỳ điều gì. Nhưng chúng ta hãy cùng nhau xem xét nó. Chúng ta hãy tìm **hầu** câu hỏi này, cái vấn đề.

Từ niên thiếu khi bạn đầu tiên [*tiếng ồn của máy bay*] – chúng ta có thể đồng lòng la hét để đuổi người lái máy bay đi nhé? – từ thuở niên thiếu, khi bạn đưa một cô con gái hay là một cậu con trai đến trường, cậu ta phải học cách đọc và viết – đúng chứ? Cách đọc, cách viết và đưa trẻ chưa bao giờ đọc hay viết, và vì vậy đọc và viết trở thành một vấn đề cho em – đúng chứ? Và khi đứa trẻ lớn lên, bộ não của em đã được đào tạo cho những vấn đề – đúng chứ? Rõ ràng rồi. Trường học. Tôi phải học toán, hóa, sinh học, khoa học, vật lý, tiếp theo đó trung học, cao đẳng, đại học, nguyên quy trình của việc đó, học tất cả những việc đó là một vấn đề và vì vậy bộ não bị quy định trong những vấn đề – đúng chứ? Đây là

một sự thật. Người vợ của tôi trở thành một vấn đề, đối với cô ấy tôi trở thành một vấn đề, kinh doanh, Chúa, mọi thứ đều trở thành vấn đề, sống như thế nào, làm cái gì, vân vân và vân vân. Bộ não của chúng ta, bộ não của các bạn được điều kiện, được giáo dục để sống cùng những vấn đề. Đây là một sự thật, không phải một sáng chế bởi người nói – đúng chứ? Nó là như thế. Vì vậy nguyên cuộc sống của chúng ta, đang sống, trở thành một vấn đề – đúng chứ? Liệu rằng chúng ta có thể nhìn việc này như một sự kiện, không phải như một ý tưởng hay là một lý thuyết, nhưng như một sự kiện và xem thử chúng ta có thể làm gì. Liệu rằng bộ não có thể được tự do để giải quyết những vấn đề, chứ không là tiếp cận nó bằng một cái trí đã chật cứng những vấn đề rồi. Bạn hiểu rõ những câu hỏi của tôi chứ? Không à? Tôi đã đi học. Tôi đã đến một ngôi trường, ở đó tôi không hứng thú đến bất kỳ điều gì người giáo viên đang nói. Tôi đang nhìn ra ngoài cửa sổ, đang vui thích một mình, ông ta đánh vào đầu tôi. Và tôi trở lại trạng thái bình thường. Và người thầy đã nói, “Viết đi”. Ông ấy cầm bàn tay của tôi, điều khiển nó và tôi nói, “Chúa ơi, Tôi phải học” bạn theo kịp chứ? – nó trở thành một vấn đề cho tôi – đúng chứ? Và tôi phải học không chỉ là đọc, viết mà còn cả toán, địa lý, lịch sử, chính trị, bạn biết rồi, vì vậy nguyên nền giáo dục của tôi – tôi không đang chống lại nền giáo dục nhưng tôi đang vạch rõ – nguyên nền giáo dục của tôi trở thành một vấn đề khủng khiếp. Và nếu tôi có thể đậu một bằng tiến sĩ, trở thành một người nào đó, nó vẫn còn là một vấn đề. Vì vậy bộ não từ thuở niên thiếu bị quy định để sống với những vấn đề – đúng chứ?

Bây giờ câu hỏi của chúng ta là: liệu có thể được tự do khỏi những vấn đề và sau đó tấn công những vấn đề – bạn hiểu chứ? Có những vấn đề. Nhưng tôi không thể giải quyết chúng nếu bộ não không được tự do. Nếu nó không tự do, khi giải quyết một vấn đề những vấn đề khác được tạo ra, giống như trong chính trị. Tôi không hầu liệu rằng bạn có nhận thức được điều này hay không? Những con người tội nghiệp giải quyết một vấn đề và có hàng tá vấn đề liên quan đến nó. Rồi họ không thể giải quyết hàng

tá vấn đề đó và họ chạy trốn chúng để bám chặt một điều gì khác và tiếp tục điều này – đúng chứ? Vì vậy người nói đang hỏi: liệu rằng trước hết chúng ta có thể được tự do khỏi những vấn đề, chứ không là tháo gỡ điều kiện các vấn đề – tháo gỡ điều kiện bộ não mà đã được giáo dục để sống với những vấn đề – đúng chứ? Rõ ràng phải không? Kết thúc.

Bây giờ chúng ta hãy tiếp tục. Có thể được chứ? [*tape đang lật qua*] Hãy trả lời tôi. Liệu có thể được tự do trước rồi sau đó đương đầu với những vấn đề. [*tiếng ồn của máy bay*] Chúa ơi đây là nơi quá ồn ào! Bạn trả lời câu hỏi đó như thế nào đây? Bạn nói rằng việc đó thực hiện được hay là bạn nói rằng, không việc đó không thể thực hiện được? Khi bạn nói rằng việc đó có thể làm được hay là không thể làm được thì bạn đã khoá chặt chính bản thân lại rồi – đúng chứ? Bạn đã khép lại những cánh cửa. Bạn đã ngăn cản chính mình để không tra vấn, không tìm hiểu vấn đề – đúng chứ?

Vì vậy chúng ta đang nói rằng phải làm bộ não tự do khỏi thế giới đã được giáo dục cho những vấn đề của nó, nó bị quy định; bộ não có thể tháo gỡ điều kiện, tháo gỡ ảnh hưởng hay không? Đầu tiên tôi phải hiểu rõ câu hỏi, câu hỏi hàm ý điều gì? Hãy tra xét câu hỏi. Sau đó đạt được kết luận rằng bộ não có thể được tự do khỏi tình trạng đang bị quy định của nó hay không? Bạn hiểu chứ? Bạn làm gì hay không làm gì? Làm ơn đừng chìm vào giấc ngủ. Bạn làm gì hay không làm gì? [*tiếng ồn của xe lửa*]. Đó là, bạn lắng nghe tiếng ồn của cái xe lửa đó như thế nào, tiếng lạch cách, bạn lắng nghe nó như thế nào? Tiếng ồn đó. Bạn lắng nghe nó như thế nào? Bạn chống cự nó phải không? Hay là, tôi sẽ không bảo bạn thêm nữa. Bạn chống cự nó phải không? Hay là, bạn nói rằng, “Nó là bộ phận của cuộc sống, hãy để cho nó trôi chảy.” Bạn hiểu chứ? Tiếng ồn này đang diễn tiến, tiếng lạch cách, tiếng ồn thô tục, tất cả tiếng nhạc, tạm gọi là nhạc, nó đang tuôn tràn – đúng chứ? Có phải bạn chống cự tất cả những tiếng ồn đó phải không? Hay là để cho nó trôi chảy, trôi đi – bạn hiểu chứ?

Vì vậy, đây là một câu hỏi: liệu có thể làm tự do bộ não khỏi sự điều kiện của nền giáo dục này mà đã gây ra một trạng thái trong đó bộ não bị quy định, và để được tự do khỏi trạng thái bị quy định đó hay không? Tôi xin phép tìm hiểu nó – được chứ? Tôi sẽ tìm hiểu nó, người nói sẽ tìm hiểu nó không phải muốn thuyết phục bạn về bất kỳ điều gì, chỉ trình bày thôi. Bạn đi ngang qua một cửa sổ và bạn nhìn vào cửa sổ, cửa hàng, nhìn vào tất cả những cái áo và tất cả những thứ ở trong nó, rồi bạn đi khỏi nó và nhìn một cửa hàng khác. Bạn đang nhìn ngắm cửa sổ bày hàng và không có ý định mua sắm. Bạn không có ý làm gì cả, chỉ tìm ra điều gì ông ta đang nói, lắng nghe điều gì ông ta đang nói. Không đang chấp nhận hay là khước từ, chỉ nhìn, lắng nghe. Bộ não bị quy định bởi nguyên nền văn hóa của những vấn đề, nó bị quy định bởi việc đó. Đó là một từ ngữ hay – nền văn hoá của những vấn đề. Và bộ não bị quy định đó có khác người quan sát hay không? Bạn hiểu câu hỏi của tôi chứ? Có phải bộ não, bộ não của tôi khác biệt tôi mà đang phân tích, đang nhìn, đang tra vấn, đang xem xét, đang chấp nhận, đang không chấp nhận, đó là người quan sát – đúng chứ? Cái người mà nói rằng, “Tôi đang quan sát nó”, anh ta có khác biệt bộ não hay không? Bạn hiểu câu hỏi của tôi chứ? Đó là một câu hỏi rất đơn giản, đừng làm phức tạp nó. Giận dữ, tham lam, ganh tị có khác biệt tôi hay không? Hay tôi là giận dữ. Giận dữ là tôi. Tham lam là tôi. Cái đức tính đó là tôi. Không có khác biệt. Nhưng văn hoá, giáo dục, đã khiến chúng ta tách rời thành hai – đúng chứ? Có ganh tị. Tôi khác biệt nó. Tôi phải kiểm soát nó, hay chiều theo nó – đúng chứ? Và do đó có xung đột. Tôi không biết bạn có đang theo kịp tất cả điều này không? Hay bạo hành là tôi? Bạo hành không là một việc gì đó khác biệt tôi, tôi là bạo hành. Bạn có hiểu không? Bạn có hiểu không? Khi người ta nhận ra sự thật rằng tôi không có khác biệt với cái đức tính, cái chất lượng của tôi, lúc đó một chuyển động hoàn toàn khác hẳn đang xảy ra – đúng chứ? Không có xung đột. Bạn hiểu chứ? Không có xung đột. Chẳng nào còn có sự tách rời, có xung đột trong tôi – đúng chứ?

Bây giờ tôi nhận ra điều này, rằng tôi là cái đức tính, cái chất lượng đó. Tôi là bạo hành. Tôi, cái tôi lệ thuộc, là tính tham lam, tính đố kỵ, tính ghen tuông và tất cả những chuyện như thế. Thế là tôi đã xóa bỏ hoàn toàn sự phân chia này trong tôi. Tôi là điều đó. Không phải tôi là đáng Tôi cao – tôi sẽ không tìm hiểu việc đó. Tôi là cái đức tính, cái chất lượng đó. Vì vậy liệu rằng tôi có thể, liệu rằng bộ não có thể ở cùng sự kiện đó, ở lại với sự kiện đó hay không? Bạn hiểu rõ câu hỏi của tôi chứ? Liệu rằng tôi có thể ở lại, liệu rằng bộ não của tôi, mà quá năng động, đang suy nghĩ, đang lắng nghe, đang cố gắng, đang nỗ lực, liệu rằng bộ não có thể ở lại với cái sự kiện rằng tôi là điều đó hay không? Bạn hiểu chứ? Hãy ở lại cùng nó, đừng lẩn tránh, đừng cố gắng kiểm soát, bởi vì ngay cái khoảnh khắc bạn kiểm soát liền có một người kiểm soát và điều bị kiểm soát, do đó nó trở thành nỗ lực – đúng chứ? Làm ơn, tôi đang giải thích rất đơn giản. Nếu bạn thực sự nắm bắt được cái sự thật này, cái yếu tố này, bạn loại bỏ hoàn toàn nỗ lực. Nỗ lực có nghĩa là mâu thuẫn. Nỗ lực có nghĩa là tôi hoàn toàn khác biệt cái sự kiện đó – bạn biết rồi, tất cả những chuyện chung quanh. Vì vậy ngay khi bạn hiểu rõ cái sự kiện đó, không bằng ý tưởng, nhưng sự thật rằng bạn là cái đức tính, cái chất lượng của bạn, tức giận của bạn, đố kỵ của bạn, ghen tuông của bạn, hận thù của bạn, hoang mang của bạn, bối rối của bạn, bạn là điều đó. Không phải là công nhận bằng lời, không phải là đồng ý bằng lời, rồi thì chúng ta sẽ không gặp gỡ nhau. Nhưng không hiểu bạn có thể thực sự nhìn thấy cái sự kiện này và ở lại cùng nó, được chứ? Khi bạn ở lại cùng nó, điều gì ám chỉ trong việc đó? Chú ý – đúng chứ? Không chuyển động đi khỏi sự kiện. Chỉ cần ở cùng nó. Nếu bạn gặp sự đau đớn cấp kỳ bạn không thể ở lại cùng nó, nhưng nếu bạn ở lại với nó theo tâm lý, phía bên trong nói rằng, vâng nó là như vậy. Điều đó nghĩa là không chuyển động – được chứ? Không hiểu bạn có theo kịp không. Không chuyển động nào đi khỏi cái sự kiện đó. Vậy là khi không còn chuyển động đi khỏi cái sự kiện, bản thể không xung đột. Rồi thì bạn đã phá vỡ cái khuôn mẫu của bộ não – đúng chứ? Bởi vì nó nói rằng,

“Tôi phải làm một điều gì đó. Điều đúng đắn để làm là gì? Ai sẽ bảo cho tôi điều đúng đắn để làm?” – bạn theo kịp chứ? “Tôi phải đi gặp một bác sĩ điều trị bệnh tâm thần” – bạn biết mọi lộn xộn xảy ra. Nhưng khi một lần bạn cầm được một món nữ trang, [*tiếng ồn của máy bay*] Ô, nó giống như đang cầm một món nữ trang, được chạm trổ tuyệt đẹp, được gắn kết tinh vi và bạn đang cầm nó, bạn đang ngắm nghía nó, đang quan sát tất cả bên trong, bên ngoài, nó gắn kết lại bằng cách nào, bạch kim, vàng, những viên kim cương, tất cả những thứ đó, bạn ngắm nghía nó, bởi vì bạn là món nữ trang, bạn là trung tâm của tất cả cái này, món nữ trang tinh tế phức tạp mà bạn thuộc về nó. Cái khoảnh khắc người ta thấy được sự kiện đó, toàn bộ sự việc đều thay đổi.

Vì vậy tội lỗi – xin đi tôi đã trình bày ngoài câu hỏi. Chúng ta đã phải nói ngoài đề. Tội lỗi. Nó không là một vấn đề, bây giờ bạn hiểu rõ rồi. Nó là một sự kiện. Nó không là một điều gì đó phải được giải quyết, một điều gì đó phải được vượt qua. Bạn đã làm một điều gì đó, mà là một sự kiện, và bạn cảm thấy tội lỗi, đó là một sự kiện, và bạn ở lại cùng nó. Giống như một món nữ trang bạn ở lại cùng nó, một món nữ trang không đẹp lắm, nhưng nó vẫn còn là một món nữ trang. Vì vậy bạn ở lại cùng nó. Khi bạn ở lại cùng nó, nó bắt đầu – làm ơn lắng nghe – nó bắt đầu nở hoa và héo tàn. Bạn hiểu không, thưa bạn? Giống như một bông hoa, nếu bạn cứ banh nó ra, xem thử những cái rễ có đang vận hành đúng cách không, bông hoa sẽ không bao giờ nở, nhưng khi bạn nhìn thấy cái sự kiện, mà là cái hạt và sau đó ở lại cùng nó, ngay khi đó nó thể hiện trọn vẹn. Tất cả những hàm ý của tội lỗi, tất cả những ám chỉ nhỏ nhiệm của nó, nó ẩn nấp ở đâu, việc đó giống như một bông hoa đang nở. Và nếu bạn cho phép nó nở hoa, không hành động, không nói rằng, “Tôi phải làm, không làm,” rồi thì nó bắt đầu héo tàn và chết. Bạn hiểu chứ? Làm ơn hiểu rõ điều này. Với mọi vấn đề bạn đều có thể làm như vậy. Về Chúa, về bất kỳ điều gì. Rồi thì bạn có một thấu triệt tất cả điều đó. Đó là thấu triệt. Không là hồi tưởng, thêm vào. Điều này rõ ràng phải không? Nếu bạn khám phá nó, nếu nó là như vậy, nó là

một điều gì đó, một sự kiện kinh hoàng thuộc tâm lý mà làm tự do bạn khỏi tất cả những đấu tranh quá khứ, và những đấu tranh hiện tại, và nỗ lực cố gắng.

Câu hỏi ba: Ông có ý nói gì khi dùng từ ngữ sáng tạo?

Chúng ta sẽ tìm hiểu câu hỏi đó nhé? Nó là một vấn đề khá phức tạp. Tôi sẽ đọc câu hỏi lại: ông có ý nói gì qua từ ngữ sáng tạo? – người nói có ý gì? Tôi muốn đặt câu hỏi đó cho bạn.

Nhiều người nói về sáng tạo – đúng chứ? Tất cả họ đều đang nói về nó. Những nhà vật lý thiên thể học và những triết gia và những triết gia lý thuyết – đúng chứ? Chúa đã sáng tạo và vân vân. Đây là câu hỏi rất nghiêm túc mà những người Ấn độ giáo cổ xưa, những người Do thái giáo cổ xưa, đã đặt câu hỏi này, không chỉ là những nhà khoa học mới đây. Việc này đã là một vấn đề to tát, một đề tài quan trọng mà họ muốn hiểu rõ. Chúng ta được phép tìm hiểu vấn đề này chứ? Bạn có quan tâm đến nó không?

Sáng tạo là gì? Khi bạn hỏi câu hỏi đó bạn cũng phải hỏi câu hỏi, phát minh là gì? Phát minh có phải là sáng tạo không? Bạn có hiểu rõ không? Tôi, trong một phòng thí nghiệm, một nhà khoa học trong một phòng thí nghiệm đang làm thí nghiệm. Và ông ấy bất ngờ tìm được điều gì đó mới mẻ. Ông ấy nhận bằng phát minh nó – đúng chứ? Và ông ấy kiếm được tiền từ nó cùng với những chuyện quanh nó. Sự phát minh, mà là sáng chế một cái gì đó mới mẻ, đó là sáng tạo à? Làm ơn hãy cẩn thận, đừng đồng ý hay không đồng ý, chỉ quan sát nó. Phát minh ắt nên tăng trên hiểu biết – đúng chứ? Bạn đang theo kịp chứ? Nó được dựa vào những trải nghiệm trước của người nào khác, tất cả những trải nghiệm kia là hiểu biết trong hiện tại và bạn thêm vào nó. Đây là như thế. Cái người sáng chế ra động cơ phản lực, không có cánh quạt đây. Trước hết ông ấy hiểu rõ tất cả về cánh quạt đây và máy đốt cháy bên trong, sau đó sự hiểu biết đó không đủ. Ông ấy gạt đi sự hiểu biết đó, chờ đợi, có được một ý tưởng từ sự hiểu biết đó – bạn theo kịp chứ? Trước hết ông ấy phải có hiểu biết về cánh quạt

đây, bộ máy bên trong, sau đó một ý tưởng mới lóe ra, mà là động cơ phản lực – đúng chứ? Tôi có lẽ đang trình bày điều đó không đúng lắm, hay là phóng đại, nhưng điều này là như vậy. Đó là, nhà vật lý lý thuyết, hay là nhà khoa học thuộc mọi loại, trước hết có hiểu biết, thậm chí là hiểu biết chút xíu – đúng chứ? – hay là nhiều hiểu biết, từ đó một ý tưởng mới mẻ, hay ho đột ngột lóe lên. Và cái ý tưởng mới mẻ đó là một phát minh. Vì vậy chúng ta đang luôn luôn thêm vào – đúng chứ? Và đó là sáng tạo hay sao? – mà đặt nền tảng trên hiểu biết, và những kết luận của hiểu biết – bạn hiểu chứ? Đó là sáng tạo hay sao? Hay là sáng tạo không có liên quan gì với hiểu biết? Bạn hiểu câu hỏi của tôi chứ? Hay sáng tạo là một loạt của những phát minh trong vũ trụ, cái hố đen hay là họ khám phá điều gì đó mới mẻ và họ đang thêm vào, đang thêm vào cái hiểu biết có từ trước. Và hiển nhiên khi họ quan sát sao Hỏa, sao Thủy, sao Thổ, sao Kim và vượt khỏi nó, họ biết được cái gì về các vì sao – sao Kim cấu tạo ra sao, nhiều loại khí khác nhau và vân vân và vân vân và vân vân, nhưng điều gì họ giải thích như là những chất khí đó không là sao Kim. Bạn hiểu chứ? Cố gắng lên, thưa các bạn. Từ ngữ sao Kim không là sao Kim. Những chất khí hoà hợp lại, mà tạo thành sao Kim không là cái vẻ đẹp đó mà bạn ngắm nhìn vào sáng sớm, hay buổi chiều muộn – đúng chứ?

Vì vậy chúng ta đang hỏi có phải phát minh hoàn toàn khác biệt sáng tạo hay không? Mà có nghĩa rằng sáng tạo không có liên quan gì đến hiểu biết. Bạn sẽ tìm thấy điều này khá khó khăn, nếu bạn không phiền, nếu bạn muốn đây vui vẻ, nếu bạn không quá mệt, nếu bạn vẫn còn năng lượng để tìm hiểu, chúng ta sẽ đi sâu thêm. Chúng ta đang hỏi – chúng ta biết phát minh là gì rồi. Đừng chấp nhận điều gì người nói đang trình bày, việc đó sẽ khủng khiếp lắm. Nó sẽ hủy hoại bộ não của bạn nếu chỉ nói vâng, vâng, vâng. Nó sẽ hủy hoại bộ não của bạn, như bộ não đã bị hủy hoại bởi những việc khác. Người nói không có ý định hủy hoại bộ não của bạn, hay là thêm vào cho bộ não đã bị hủy hoại sẵn rồi – đúng chứ? Vì vậy ông ta nói hãy có sự ngờ vực, nghi vấn, đừng chấp nhận hay là phủ nhận, chỉ tìm ra. Chúng ta biết phát minh là

gì, hay ít nhất đối với người nói nó rất rõ ràng. Điều đó không có nghĩa là nó rất rõ ràng với bạn. Chúng ta đang hỏi điều gì là sáng tạo? Chúng ta phải trả lời câu hỏi này trong mười phút nữa.

Điều gì là sáng tạo? Nó có liên quan đến sự cố gắng của con người hay không? Nó có liên quan với tất cả những trải nghiệm của anh ấy, với hàng triệu năm của khoảng thời gian hay không? Làm ơn lấy tra xét tất cả điều này. Mà có nghĩa rằng, nó có liên quan với chiến tranh, với giết chóc, với công việc buôn bán, với tất cả những kỷ niệm mà con người đã tích lũy, thu lượm, tích lũy, góp nhặt, hay không? Nếu nó là như vậy thì nó vẫn còn là thành phần của hiểu biết – đúng chứ? Do đó nó không thể là sáng tạo được – đúng chứ? Vì vậy điều gì là sáng tạo? Nó có liên quan đến – làm ơn lắng nghe, lắng nghe, đừng vận dụng bất kỳ điều gì về nó, bạn không thể – nó có liên quan đến tình yêu hay không? Đó là cái tình yêu không là hận thù, ghen tuông, lo lắng, hoang mang, tình yêu người vợ của bạn, mà là tình yêu của cái hình ảnh mà bạn đã hình thành về người vợ của bạn, hay là về người chồng của bạn, hay là về người bạn gái của bạn, hay là cái hình ảnh bạn đã dựng lên về vị đạo sư của bạn mà bạn đã sùng bái rất nhiều, hay là cái hình ảnh trong một ngôi đền, thánh đường và những nhà thờ. Vì vậy chúng ta đang hỏi tình yêu có cần thiết cho sáng tạo hay không? Hay tình yêu, cũng là nhân từ, cái tình yêu đó có là nhân từ, sáng tạo hay không? Và sáng tạo hay là tình yêu có liên quan đến sự chết không? Bạn hiểu tất cả những câu hỏi này chứ? Bạn hiểu chứ? Tôi xin lỗi khi hỏi bạn hiểu chứ – tôi rút lại câu hỏi đó. Chỉ lắng nghe.

Vì vậy tình yêu có là được tự do khỏi tất cả những con người mà đã cho cái ý nghĩa cụ thể đến từ ngữ tình yêu, hay không? Được tự do khỏi tất cả những điều đó. Tình yêu có liên quan đến chết không? Và tình yêu là nhân từ và chết phải không? Tất cả điều đó là sáng tạo phải không? Có thể có sáng tạo mà không có chết hay không? Đó là kết thúc. Kết thúc mọi hiểu biết – Vedanta, một kết thúc. Tôi chắc chắn bạn đã nghe từ ngữ đó. Từ ngữ Vedanta có nghĩa là sự kết thúc của hiểu biết, không phải là

những lý thuyết, những ý tưởng và tất cả những điều đó. Không phải như vậy. Nhưng sự kết thúc của hiểu biết mà là chết, mà có nghĩa không thời gian, bất tận, mà là tình yêu. Bạn hiểu chứ? Xin lỗi, tôi sẽ không lặp lại điều đó. Tôi thật ngu xuẩn khi lặp lại!

Vì vậy tình yêu, sự chết. Tình yêu có nghĩa là nhân từ. Tình yêu, nhân từ có nghĩa là thông minh tột đỉnh, không phải thông minh của những quyển sách và những học giả, trải nghiệm. Điều đó cần thiết tại một mức độ nào đó nhưng thông minh đó, cái chất lượng hoàn hảo của tất cả thông minh, khi có tình yêu, nhân từ. Không thể có được nhân từ và tình yêu nếu không có chết, mà là sự kết thúc của mọi thứ. Rồi thì có sáng tạo. Đó là vũ trụ, không dựa theo những nhà khoa học và vật lý thiên văn, nhưng vũ trụ là trật tự siêu đẳng. Dĩ nhiên. Mặt trời mọc và mặt trời lặn. Trật tự siêu đẳng. Và trật tự đó chỉ có thể tồn tại khi có sự thông minh tột đỉnh. Và thông minh đó không thể hiện hữu nếu không có nhân từ và tình yêu và sự chết. Đây không là một tiến hành của thiên định nhưng là sự tìm hiểu thâm sâu, thăm thẳm. Tìm hiểu trong yên lặng vô biên, không phải là tôi đang tìm hiểu. Yên lặng vô biên, không gian vô tận, mà là yếu tố cơ bản cho tình yêu và nhân từ và sự chết, có thông minh đó mà là sáng tạo. Sáng tạo chỉ – ở đó khi hai trạng thái còn lại ở đó, sự chết và tình yêu. Mọi thứ khác đều là phát minh, sáng chế.

SAANEN

CÂU HỎI VÀ TRẢ LỜI CÔNG CHÚNG *Lần thứ hai*
Ngày 24 tháng 7 năm 1985

Chúng ta sẽ tiếp tục những câu hỏi của chúng ta nhé? Chúng ta hãy quên đi trong chốc lát những câu hỏi. Chúng ta sẽ quay trở lại với nó.

Chuyện gì đang xảy ra cho tất cả chúng ta, đang sống trong thế giới này, mà quá kinh khủng? Nếu bạn đi lại nhiều bạn sẽ thấy được sự nguy hiểm của đi lại – những vụ nổ phi trường, những người khủng bố, và toàn những chuyện như thế. Khi bạn nhìn thấy tất cả những việc đó bạn đối diện thế giới như thế nào đây? Chúng ta có già nua, nhưng thế hệ sắp đến, cháu chắt, và con cái vân vân, điều gì sẽ xảy đến cho chúng? Bạn có để ý việc đó không? Tương lai của thế hệ sắp đến, mà bạn là bộ phận của nó, là gì? Bạn giáo dục chúng như thế nào, mục đích của giáo dục là gì? Tất cả chúng ta đều được giáo dục một cách không cẩn trọng, bạn đã đi học, cao đẳng, đại học nếu bạn may mắn, hay là chúng ta đã và đang giáo dục chính mình bằng cách quan sát tất cả những biến cố đang diễn ra trong thế giới và học hỏi từ nó. Nhưng sự học hỏi đó rất bị giới hạn, rất nhỏ nhoi, chật hẹp. Và nếu người ta có con cái, và cháu, hay là chắt chít, chúng ta đối xử với chúng như thế nào, sự trả lời của chúng ta là gì? Chúng ta không lo âu cho con cháu hay sao? Tôi tin rằng có khoảng 500.000 em bỏ nhà ra đi ở Mỹ, dùng chân ở New York và hành nghề mại dâm và tất cả việc đó – bạn biết nó có nghĩa là gì không? Trong một quốc gia như thế này, bộ phận của phần còn lại của thế giới, không có nghèo đói, không có những khu nhà ổ chuột, họ tuyệt đối không có người nào

đang chết đói. Có những khu nhà ổ chuột ở nước Mỹ, ở Anh, có lẽ ở cả Paris nữa, gần đây hơn, và tất cả những con người kia ở Ấn độ và Châu á, nó rất kinh hoàng, rất tồi tệ. Và khi chúng ta quan sát chính chúng ta và thế hệ tương lai kế tiếp của chúng ta, chuyện gì sẽ xảy ra cho chúng đây? Cùng cái khuôn mẫu đang được tái diễn phải không? Cùng nhân tâm chai lì phải không? Sự vô trách nhiệm của việc được huấn luyện trong một quân đội để giết hàng ngàn và hàng ngàn, và bị giết chết? Trách nhiệm của chúng ta là gì? Hay là bạn chẳng muốn suy nghĩ gì về tất cả những việc đó? Hay là bạn chỉ quan tâm đến vui thú riêng của chúng ta, với hoạt động ích kỷ tự coi mình là trung tâm của riêng chúng ta?

Đây là một câu hỏi thật sự rất nghiêm túc, gây kinh hãi, gây đau khổ. Hoặc là người ta trở nên cay đắng, tức giận, hoặc là bày tỏ ngạc nhiên, không ưng thuận. Và khi bạn quan sát tất cả việc này, trách nhiệm của chúng ta là gì? Sự đau khổ của tất cả việc này. Bạn hiểu chứ? Chúng ta làm gì? [*tiếng ồn của máy bay*]. Bạn có những trường học thích hợp phải không? Hiểu biết có vai trò gì trong tất cả việc này? Dù nó là hiểu biết tự nhiên hay lý thuyết, những nhà vật lý lý thuyết và vân vân, chúng ta có liên hệ gì với tất cả việc này? Những hành hạ thể xác và tinh thần. Mỗi quốc gia đều say mê buông thả trong sự hành hạ những người khác. Người mẹ của tôi có bị hành hạ – bạn hiểu chứ? Người con trai của tôi, chính bản thân tôi – không phải chính tôi – có lẽ bị hành hạ vì một thông tin nào đó, vì những lý do quốc gia, cộng sản [*tiếng ồn của xe lửa*], hay là dân chủ nào đó. Điều gì đang xảy ra ở Bắc Ai len, Beirut và vân vân, Afghanistan. Chúng ta có quyền hay không? Hay là vì không làm gì, chúng ta trở nên bị quan yếm thế, cay nghiệt và biểu lộ ngạc nhiên, không đồng ý tất cả việc này?

Vì vậy chúng ta phải suy xét tất cả những việc này, không chỉ là tiến triển riêng của chúng ta, hạnh phúc riêng của chúng ta, những hoạt động tự coi mình là trung tâm của chúng ta.

Chúng ta xin phép tiếp tục với những câu hỏi. Có lẽ việc đó sẽ dễ chịu nhiều hơn, ít thách thức hơn, ít đòi hỏi hơn cho

những năng lượng và những khả năng của bộ não chúng ta. Bộ não có khả năng lạ lùng, nếu bạn đã quan sát tất cả tiến bộ của thế giới công nghệ, số lượng to lớn của năng lượng, trong lãnh vực của thuốc men – dù rằng nó đúng đắn hay sai lầm, đó không là sự quan tâm của chúng ta – trong lãnh vực của công nghệ, vi tính, giải phẫu, giải phẫu mắt, những tiến bộ khổng lồ, những tiến bộ không đếm được. Và nó tiếp tục và tiếp tục. Trong những phương hướng khác bộ não lại rất bị giới hạn, và sự giới hạn đó đang bị lợi dụng bởi thế giới công nghệ. Chúng ta đang bị bóc lột tàn nhẫn. Có nguyên một bộ lạc Châu phi đang bị cố tình giết chết bởi sự thiếu ăn, nguyên một bộ lạc đi khỏi quốc gia của họ để đến một vùng đất khác trong một quốc gia khác, cách xa mảnh đất quê hương của họ. Những người Cộng sản đã thực hiện việc đó và vẫn còn đang thực hiện, những trại tập trung của họ. Không chỉ là những trại tập trung của những người độc tài chuyên chế mà còn cả những trại tập trung của những vị đạo sư – đúng chứ? Bạn không bực bội khi tôi nói như vậy chứ? Và những trại tập trung của tất cả những thầy tu trong thế giới. Đây thực sự là một vấn đề khủng khiếp.

Câu hỏi thứ nhất: *Khi người ta hiểu rõ một điều gì đó, người ta phải hành động dựa vào sự hiểu rõ này hay là sự hiểu rõ này tự ý hành động?*

Khi người ta hiểu rõ một điều gì đó, người ta phải hành động dựa vào sự hiểu rõ này hay là sự hiểu rõ này tự ý hành động – đúng chứ? Câu hỏi rõ ràng phải không?

Bây giờ chúng ta có ý gì qua – tôi đã không đọc câu hỏi này, tất cả những câu hỏi này, tôi muốn đến với nó thoải mái, tự nhiên – chúng ta có ý nói gì qua từ ngữ hiểu rõ? Chúng ta sử dụng từ ngữ đó quá dễ dàng. Vì vậy chúng ta phải tìm hiểu, xem xét tỉ mỉ từ ngữ đó. Chúng ta đang thảo luận, đang tìm hiểu cùng nhau, người nói không đang trả lời câu hỏi. Cùng nhau chúng ta đang nghiên cứu câu hỏi. Cùng nhau chúng ta đang tìm tòi, khoét sâu

vào nghĩa lý của những từ ngữ trước, theo tự điển, mà là cách sử dụng thông thường của ngôn ngữ. Chúng ta có ý nói gì qua từ ngữ hiểu rõ, hiểu rõ một điều gì đó? Hiểu rõ về chính mình, hiểu rõ mấy vi tính như thế nào, mà thật là kỳ diệu, sử dụng nó như thế nào, hiểu rõ hoàn toàn tiên hành của một cuộc giải phẫu – bạn hiểu chứ? Chúng ta có ý nói gì qua từ ngữ đó? Nó thuần túy thuộc trí năng phải không? Tôi hiểu rõ. Mà là một truyền đạt mau lẹ giữa hai người, hay là nửa tá người hay là một trăm người, điều đó không thành vấn đề, một hiểu biết mau lẹ về nghĩa lý của từ ngữ, mau lẹ diễn dịch tới bộ não, ngay tức khắc được truyền thông đến bộ não và cái trí năng nói rằng, “Vâng, tôi hiểu rõ” – đúng chứ? Đó là, tôi có một vấn đề, tôi đã lý luận nó, tôi đã tìm được một kết luận và tôi hiểu rõ nó. Hay là tôi hiểu rõ làm thế nào để tháo rời một chiếc xe hơi và vân vân. Đó là, có phải hiểu rõ chỉ là một công việc thuộc trí năng, một công việc thuộc lý thuyết mà với lý thuyết đó tôi có thể nói vô tận về nó, thêm vào nhiều ý tưởng cho nó và nghĩ rằng tôi đang khuếch trương, đang tăng trưởng, đang hiểu rõ, hay không? Trong hiểu rõ đó có bất kỳ chất lượng thuộc cảm giác nào hay không? Bạn hiểu rõ câu hỏi của tôi chứ? Có một cái gì đó mà nói rằng, “Điều đó không hoàn toàn, hoàn toàn, hoàn toàn, bạn phải thêm vào nó nhiều hơn nữa.” phải không? Đó là như vậy, có trí năng, có cảm giác, có hành động – đúng chứ? Những cảm giác tồn tại tự nhiên – người ta hy vọng – nhưng cũng thế những cảm giác kia đã trở thành mơ mộng, cảm tính và rất, rất hời hợt thô thiển, và những cảm giác phải được công nhận bởi bộ não, do đó nó là bộ phận của bộ não – đúng chứ? – bộ phận của cảm giác của cảm thấy, cảm giác của tưởng tượng, cảm giác của nhìn ngắm một hòn núi, và vẻ đẹp và sự yên lặng và vẻ cao quý và sự uy nghi của nó rồi đặt nó trên một miếng vải vẽ, hay là viết một bài thơ về nó. Nó vẫn còn là bộ phận của hoạt động của bộ não. Tất cả việc đó.

Vậy thì có phải cái trí năng, mà nói rằng, “Tôi hiểu rõ”, tách biệt khỏi phần còn lại của nó, hay không? Hay là cái trí năng, mà là khả năng để nhận thức rõ, để phân biệt rõ, để xác định rõ và

hành động – đúng chứ? Vì vậy cái trí năng thống trị điều phối mọi thứ khác. Tôi rất khôn ngoan – tôi hy vọng rằng tôi không như thế nhưng giả sử rằng tôi rất khôn ngoan, lanh lẹ thuộc phần trí năng, mà thống trị nguyên cuộc đời của tôi cho đến khi tôi bắt đầu già nua, rồi thì tôi tin tưởng, rồi thì tôi trở thành một tín đồ Công giáo, một tín đồ Tin lành giáo, một tín đồ Phật giáo, hay là bất kỳ thứ gì. Rồi thì tôi chơi một trò chơi với chính bản thân tôi. Vì vậy chúng ta đang hỏi [*tiếng ồn xe lửa*] chúng ta đang hỏi có phải hiểu rõ là nguyên một chuyển động, không phải chỉ là một hành động của bộ não, không phải chỉ là một hành động của trí năng. Bạn có hiểu rõ câu hỏi của tôi hay không? Bây giờ chúng ta sẽ phải tìm hiểu hành động là gì – đúng chứ? Đó là gì mà người ta phải làm, hành động? Điều gì quyết định hành động? Bạn có hiểu rõ câu hỏi của tôi không? Cái gì tạo ra hành động? Chúng ta có ý nói gì qua từ ngữ hành động? Hành động. Bạn hiểu rõ câu hỏi của tôi chứ? Tôi sẽ không hỏi là bạn có hiểu rõ hay không. Tôi sẽ không hỏi thêm nữa. Chúng ta có ý nói gì qua từ ngữ hành động? Làm. Có phải cái hành động đó được đặt nền tảng trên một lý tưởng, hay là trên một lý thuyết, hay là trên một kết luận, kết luận dựa vào quá khứ, và trên cái kết luận đó, quá khứ, mơ mộng, lý luận, hay là tưởng tượng, đó là, chúng ta hãy đặt tất cả điều đó vào chung một từ ngữ – thuộc về hệ tư tưởng hay không? Đó là tôi hành động dựa trên một ý tưởng – đúng chứ? Vậy thì một ý tưởng là gì? Tại sao chúng ta lại có nhiều ý tưởng như thế? Cái từ ngữ ý tưởng, không phải là nó đúng hay sai, nhưng chúng ta đang tìm hiểu câu hỏi của ý tưởng. Những nhà khoa học, nhà vật lý, hay là những triết gia lý thuyết khoa học, họ cần những ý tưởng, nếu không họ cảm thấy không còn nữa. Họ luôn luôn cần những ý tưởng mới mẻ. Vì vậy chúng ta phải tìm hiểu chúng ta có ý gì qua từ ngữ một ý tưởng. Tôi tin rằng, người nói tin rằng có một nguồn gốc từ ngôn ngữ Hi Lạp, mà có nghĩa là quan sát, chứng kiến. Đó là một sự kiện. Có một cái đồng hồ ở đó. Nó báo rằng mười một giờ kém mười phút, và đó là một sự kiện. Và có những không-sự kiện. Đúng chứ? Và những không-sự kiện khác biệt hoàn toàn cái sự kiện – đúng chứ?

Khoảng cách. Và thế là có cái sự kiện và cái ý tưởng về cái sự kiện. Vì vậy chúng ta theo đuổi cái ý tưởng, không phải là tìm hiểu cái sự kiện. Một ý tưởng trở nên quan trọng hơn cái sự kiện nhiều. Những người theo chủ nghĩa xã hội, những người theo chủ nghĩa cộng sản, những người khác, theo phái tả, theo phái hữu, theo phái trung, họ có những ý tưởng, những lý thuyết, những kết luận, thuộc tính chất lịch sử, thuộc lý luận biện chứng, Lê nin, Stalin, hay là một triết gia giống như ông Adam Smith và những chính trị gia người Mỹ, và họ cố gắng sắp xếp con người vào những ý tưởng kia – đúng chứ? Và để làm cho con người ăn khớp vào đó họ hành hạ con người, họ nói rằng, “Bạn không thể làm điều này, bạn không thể làm điều kia” – bạn theo kịp chứ? Vì vậy đối với họ những ý tưởng trở nên quá quan trọng hơn con người mà là một sự kiện.

Vì vậy, chúng ta làm việc này phải không? Có phải là chúng ta, mỗi người chúng ta, luôn luôn chuyển động khỏi cái sự kiện, phải không? Bạn hiểu chứ? Rồi theo đuổi cái ý tưởng đó – cái ý tưởng đó rồi hành động theo cái ý tưởng đó, phải không? Mà có thể chẳng liên quan gì đến cái sự kiện cả – đúng chứ? Vì vậy chúng ta có ý gì qua từ ngữ hành động? Hoặc là bạn hành động theo những trải nghiệm, những kỷ niệm quá khứ của bạn, hoặc là một kết luận nào đó cho tương lai thuộc phần tư tưởng. Tương lai và quá khứ. Vì vậy hành động của bạn đặt nền tảng trên quá khứ, hay là trên tương lai, do đó không là một hành động – đúng chứ? Chúng ta đang tìm bày rõ ràng gì? Nếu chúng ta đang hành động tùy theo những kỷ niệm, những kết luận, những trải nghiệm, những hiểu biết nào đó, lúc đó chúng ta đang hành động từ quá khứ. Từ ngữ hành động có nghĩa là làm. Động thái đang làm, không lệ thuộc quá khứ, hay là lệ thuộc tương lai. Vì vậy câu hỏi là – hãy tìm hiểu nó, rất nghiêm túc – liệu rằng có một hành động mà không đặt nền tảng trên thời gian hay không? Đừng bị rối ren khó xử. Nếu người ta nắm bắt được sự quan trọng, nội dung, ý nghĩa sâu xa của quá khứ, cái phương cách mà quá khứ được bổ sung chiếu rọi chính nó vào tương lai, và nếu tôi hành động tùy

theo quá khứ, nó không là hành động, nó chỉ là ký ức vừa tìm được những kết luận nào đó hành động mà thôi. Hay là hành động xảy ra tùy theo một khái niệm tương lai nào đó. Vì vậy nó luôn luôn bị vướng mắc trong lãnh vực của thời gian, trong chu trình của thời gian – đúng chứ?

Bây giờ chúng ta đang hỏi liệu rằng có một hành động mà không đặt nền tảng trên thời gian hay không? Hãy nghĩ ra đi, thưa các bạn. Hãy nghĩ ra đi, đừng chờ đợi tôi, chờ đợi người nói giải thích, hãy nghĩ ra đi. Nó là một câu hỏi rất đơn giản, nhưng có ý nghĩa to tát đằng sau nó. Đó là, tôi đã luôn luôn hành động lệ thuộc vào truyền thống của tôi. Truyền thống đó có lẽ chỉ có một ngày, hay là đã năm ngàn năm rồi. Tôi đã luôn hành động tùy theo cái truyền thống đó. Bạn biết rõ truyền thống có nghĩa là gì, chuyển đi, truyền lại. Vì vậy cha mẹ của bạn, ông bà, cha mẹ, một ngàn cha mẹ, đã truyền lại những truyền thống, những kết luận nào đó của tư tưởng của họ, cảm thấy của họ, dần dần len lỏi qua những thế hệ khác nhau, tôi là việc đó, bộ phận của việc đó. Đó là nền tảng quá khứ của tôi – một người Bà la môn và mọi chuyện quanh nó. Và tôi hành động tùy theo việc đó. Hay là tôi khước từ tất cả việc đó, nói rằng, “Ngu xuẩn làm sao đâu” và hướng về tương lai. Tôi phải làm việc này. Tôi không được làm việc kia, tùy theo Lê nin, Stalin nói, và những người như thế. Tôi sẽ tuân theo.

Và tôi gọi cả hai việc này là hành động. Và tôi đặt câu hỏi rằng liệu có một hành động mà không dựa vào hai việc này hay không – đúng chứ? Một hành động mà không nằm trong chu trình của thời gian. Bạn phải sử dụng, xin lỗi, bạn phải sử dụng bộ não của bạn.

Làm thế nào người ta – hay là người ta sẽ làm gì khi bạn được đặt câu hỏi đó? Có một hành động mà không bị kẹt trong bánh xe của thời gian hay không? Bộ não của người ta phản ứng đến câu hỏi đó như thế nào? Bởi vì bộ não đã bị quy định vào thời gian, bị định hướng theo quá khứ, tương lai. Đó là, bị kẹt trong lãnh vực của thời gian, trong mạng lưới của thời gian – đúng chứ? Vì vậy bộ não thối lui trong chốc lát, không thể trả lời câu hỏi đó,

nó nói rằng, “Nó có quá nhiều rắc rối, thôi mà hãy để tôi yên. Tôi đã quen thuộc cái khuôn mẫu này, nó đã gây ra cơ ọc, đau khổ, nhưng có những đèn bù khác cho nó, tiếp tục đi. Đừng hỏi những câu hỏi này. Đừng đặt ra những câu hỏi quá khó này.” Chúng không khó đâu. Từ ngữ khó làm cho nó trở nên khó. Vì vậy tôi sẽ không sử dụng từ ngữ đó. Nhưng tôi phải tìm ra một hành động – đúng chứ? Tôi xin phép được trình bày nó chứ? Bạn có muốn tôi trình bày nó không?

Hành động liên quan đến tình yêu, không phải liên quan đến ký ức. Ký ức, đang nhớ lại những hình ảnh, không là tình yêu. Cảm giác mà dựa vào nó hay là qua nó tôi hành động. Vì vậy cảm giác không là tình yêu. Đđó ... hay là sự liên quan của tình yêu với hành động là gì? Bạn theo kịp không? Tình yêu là ký ức à? Chúng ta được gặp gỡ nhau, chúng ta đã ngủ với nhau, chúng ta đã làm mọi sự việc cùng nhau, dạo bộ lên hòn núi, xuống thung lũng, quanh những ngọn đồi, cùng nhau được truyền hình vây quanh, những cộng tác, những cãi cọ, mọi công việc. Và điều đó được gọi là tình bè lạn, triu mến, tình yêu, nắm tay nhau, tất cả việc đó – đúng chứ? Hầu hết việc đó đều dựa vào cảm giác, hình ảnh, và quyến luyến. Nếu không có quyến luyến tôi bị lạc lõng, tôi cảm thấy cô độc khủng khiếp. Cảm thấy cô độc. Tôi bị thất vọng, hay là tôi cảm thấy cay đắng và tất cả những chuyện như thế. Tất cả việc đó là tình yêu à? Chúng ta đã tìm hiểu nó. Hiển nhiên nó không phải. Vì vậy sự liên hệ giữa tình yêu và hành động là gì? Tiếp tục đi, thưa bạn. Nếu tình yêu ở trong lãnh vực của thời gian, vậy thì nó không là tình yêu. Vì vậy tình yêu là hành động – tôi thắc mắc không hiểu bạn có nắm bắt được điều này không? Không có tình yêu trước và hành động sau, hay là ký ức và tất cả điều đó. Vì vậy đối với người nói, đừng chấp nhận nó, đối với người nói không có phân chia giữa trực nhận, chất lượng của tình yêu đó. Khi có chất lượng đó nó là hành động. Nó không là một qui trình trí năng của khẳng định, hay là chọn lựa. Tôi sẽ không trình bày phức tạp thêm. Nó là một hành động của trực nhận ngay lập tức,

hành động. Bây giờ chúng ta phải tiếp tục. Ngày hôm qua chúng ta chỉ trả lời được ba câu hỏi và còn nhiều câu hỏi lắm.

Câu hỏi thứ hai: Ông đã nói nhiều lần – ông đã nói nhiều sự việc về bạo lực. Ông có đề cho một trong những người bạn của ông bị hành hung ngay trước mặt ông hay không?

Ông đã nói nhiều sự việc về bạo lực. Ông có đề cho một trong những người bạn của ông bị hành hung ngay trước mặt ông hay không? Đó là một câu hỏi cũ và hay phải không? Bạn sẽ làm gì nếu người em gái của bạn bị hành hung ngay trước mặt bạn – đúng chứ? Đó cũng là câu hỏi. Bạn sẽ làm gì, bạn? Đánh gục anh ta à? Bắn anh ta? Karate? [*cười*]. Bạn có biết ý nghĩa của từ ngữ Karate là gì không? Nó đã được giải thích cho tôi. Không cái gì. Không cái tôi. Không phải là nghệ thuật chiến đấu để phòng vệ bản thân. Vì vậy bạn sẽ làm gì? Hãy tìm ra, thưa bạn. Bạn ở đó, với người chồng hay là người vợ của bạn hay là với người bạn gái của bạn, bạn biết tất cả việc đó. Và người nào đó xuất hiện và hành hung người chồng hay người vợ của bạn. Bạn sẽ phản ứng ra sao theo bản năng? Bạn sẽ tấn công, phải không? Tự nhiên thôi. Bạn sẽ đánh người ấy. Nếu bạn biết võ karate, hay là một loại thủ thuật yoga nào đó, bạn sẽ quật ngã người ấy. Vì vậy câu hỏi này được đặt ra cho tôi, cho người nói – đúng chứ? Chúng ta biết rõ phản ứng thông thường của người ta, bạo hành. Nếu bạn bạo hành, tôi sẽ bạo hành. Nếu bạn tức giận tôi, tôi sẽ tức giận với bạn gấp hai lần. Nếu bạn gọi tôi là một người ngu, và tôi nói bạn là người còn ngu xấu hơn tôi nhiều. Và vân vân và vân vân. Câu hỏi này được đặt ra cho tôi, cho người nói. Đây là một câu hỏi cũ, người nói, tôi trả lời tất cả những câu hỏi như điều gì đó mới mẻ. Tôi nên làm gì đây? Bạn đang chờ đợi tôi phải không?

Tôi hành động hung bạo phải không? Nếu tôi đã sống một lối sống bạo lực suốt cuộc đời của tôi – đúng chứ? – vậy thì đáp lại của tôi tự nhiên sẽ là bạo hành. Nhưng nếu tôi đã sống như tôi đã thể hiện không có bạo lực, không chỉ bạo lực thuộc vật chất mà

còn cả bạo lực về tâm lý, mà là hung hăng, ganh đua, so sánh, bắt chước, tuân phục. Đó là mọi thành phần của bạo lực. Như K đã sống theo lối đó khi người bạn của tôi, hay là người chị gái của tôi, hay là người vợ của tôi, bị hành hung – dù sao chẳng nữa tất cả những người đó đều đã chết, đặc biệt là những người chị của tôi – vì tôi đã sống như vậy, tôi sẽ hành động. Bạn hiểu chứ? Nó tùy thuộc vào cái cách tôi đã sống như thế nào. Nghệ thuật sống, mà là nghệ thuật vĩ đại nhất – không là tất cả những bức tranh, những bài thơ, đó là phần của nghệ thuật. Nhưng nghệ thuật vĩ đại nhất là nghệ thuật sống. Không là phụ thuộc người nào đó nhưng là để tìm ra cho chính mình cái nghệ thuật siêu việt. Và nếu tôi là như thế, nếu tất cả lẽ sống của tôi, ngoại trừ một hoặc hai lần tôi mất bình tĩnh, điều đó được thôi, tôi có lẽ, người ta có lẽ bị khuấy động bởi vì ồn ào, và tất cả điều đó. Nhưng sự cảm thấy thực sự của bạo lực, nếu người ta đã sống cùng bạo lực người ta sẽ hành động một cách hung bạo. Nếu người ta đã sống một cuộc sống có bạo lực, anh ta sẽ gặp gỡ những sự cố xảy ra vì hậu quả của bạo lực, và hành động của anh ta sẽ tùy thuộc vào cái cách anh ta đã sống. Một câu trả lời đơn giản – đúng chứ? Bạn không phải suy nghĩ nát óc về việc này, phải vậy không? Không.

Câu hỏi thứ ba: Thông minh là gì?

Thông minh là gì? **B**n nghĩ thông minh là gì? Nghĩa lý của từ ngữ đó, nếu bạn xem trong một quyển từ điển tốt, quyển từ điển định nghĩa, nó là chữ interlegere, đọc giữa những hàng chữ. Bạn hiểu chứ? Có một khoảng không gian giữa hai hàng chữ. Đọc giữa những hàng chữ. Đó là một định nghĩa. Định nghĩa khác là thu lượm thông tin mọi loại và nhận thức rõ ràng trong số những thông tin khác nhau **đ**âu gì là thông tin đúng. Việc đó tùy thuộc vào sự chọn lựa, vào sự giáo dục của người ta, vào cách sống của người ta và vân vân. Vì vậy có sự thông minh, có thông minh của thân thể – đúng chứ? Không à? Tôi đang nói chuyện một mình hay sao? Bạn sẽ tham gia chứ, cùng nhau? Có thông minh của thân thể

nếu bạn để cho nó một mình, không phải là uống nhiều rượu, bạn biết rồi, chất cồn, thuốc men, và sống theo sở thích, cảm giác, thể là thân thể mất đi thông minh riêng của nó. Thân thể là một dụng cụ lạ lùng – đúng chứ? Tất cả những dây thần kinh được nối đến bộ não như thế nào, lá gan làm việc ra sao – bạn theo kịp phải không? Quả tim. Từ khoảnh khắc nó được sinh ra cho đến khi nó chết, quả tim đập liên tục. Nó là một cái máy phi thường – đúng chứ? Nó là sản phẩm của một triệu năm – đúng chứ? Tuyệt hảo – nếu bạn tìm hiểu nó, nếu bạn đã xem một số những cuộn phim, những ảnh chụp, trên truyền hình nơi họ chiếu lên cái cơ thể, nó thật là kinh ngạc khi thấy thiên nhiên đã làm gì qua suốt một triệu năm, hay là hai triệu năm. Và chúng ta hủy hoại sự thông minh tự nhiên của cơ thể bằng cách làm đủ mọi loại những sự việc phi lý. Nhậ nhệ, ái ân có nơi chỗ của nó nhưng bạn biết rõ toàn bộ cái vấn đề của nó, tham vọng, tham lam, đánh nhau, tranh đấu, căng thẳng khủng khiếp tác động vào thân thể, đau tim, và lộ trình khác cho sự tuần hoàn máu sau một ca giải phẫu trầm trọng, tất cả điều đó ảnh hưởng đến bộ não, những dây thần kinh, các cơ quan, do đó cái dụng cụ sinh học, vật chất từ từ bị hủy hoại, từ từ tàn tạ và mất đi sinh khí của nó, năng lượng của nó – đúng chứ? [*tape lật qua*] Nếu người ta để nó một mình một cách tự nhiên, không lệ thuộc vào thích thú, vậy thì nó tự chăm sóc cho nó, bạn không phải làm một việc gì cả, ngoại trừ cho một con người như K đã chín mươi tuổi vì vậy phải cẩn thận một chút xíu.

Vì vậy thông minh là gì? Có thông minh thân thể – đúng chứ? Hãy tưởng tượng cái cách mà quả tim, lá gan, những dây thần kinh, tất cả cơ bắp, cấu trúc, bộ não, tự nó bảo vệ chính nó. Nếu có bất kỳ hiểm nguy nào, nó phản ứng, những cái hạch nào đó, tôi không biết tất cả về nó nhưng bạn có thể nhìn thấy nó, nhanh nhẹn làm sao đầu khi nó đến để bảo vệ chính nó. Vì vậy có thông minh thân thể. Chúng ta hãy để cho nó một mình lúc này.

Vậy thì cái gì là sự thông minh mà một bác sĩ thông minh, một người theo chế độ kỹ thuật thống trị, một người ứng dụng công nghệ, hay là cái con người mà sắp xếp những máy móc rất,

rất, rất phức tạp vào chung, cái con người mà, hàng ngàn người tụ họp lại để phóng một hỏa tiễn lên mặt trăng, việc đó đòi hỏi sự thông minh, sự cộng tác, nhìn thấy mọi sự việc đều hoàn hảo – đúng chứ? Việc đó đòi hỏi thông minh và cộng tác to tát [*tiếng ồn của xe lửa*]. Việc đó đòi hỏi thông minh to tát, một loại thông minh nào đó. Và sự thông minh mà rất ranh mãnh, rất tính toán, mà đã xếp đặt toàn bộ những nghi thức của thế giới – những đền chùa, những thánh đường, những nhà thờ, đó cũng là rất khôn ngoan, rất thông minh, để kiểm soát con người qua sự kế thừa tông đồ của họ, xin lỗi, nếu bạn là một người Thiên chúa giáo hãy quên đi điều gì tôi đang nói! Tất cả việc đó. Ở Ấn độ cũng có một từ ngữ tiếng Phạn dành cho nó, cái hành động truyền xuống nó này, cái nguồn gốc, cái nguyên bản. Truyền xuống ơn trên, phước lành của ông ấy, hay là kế thừa tông đồ của ông ấy, việc đó cũng đòi hỏi một chuyển động khá thông minh – đúng chứ? Việc đó cũng rất thông minh, để kiểm soát con người, để làm cho họ tin tưởng điều gì đó mà có lẽ tồn tại hay có lẽ không tồn tại và để có lòng trung thành, và để được rửa tội đặt tên thánh. Bạn theo kịp chứ, toàn thể việc đó rất là thông minh nếu bạn đã quan sát nó, rất là thông minh – mà những người cộng sản đang thi hành – đúng chứ? Họ có Chúa của họ, Lê nin, và dưới ông ấy là Stalin, suốtmột con đường truyền xuống đến những quý ông hiện tại. Vì vậy nó cũng là cái chuyển động. Và tất cả việc đó cũng rất thông minh, một cách từng phần, thiên vị. Và những nhà khoa học, những nhà vật lý lý thuyết, tất cả đều rất thông minh từng phần – đúng chứ?

Vậy thì một thông minh tổng thể là gì? Bạn hiểu chứ? Mà toàn bộ, mà không bị phân chia. Tôi rất thông minh trong hướng đó nhưng trong những hướng khác tôi lại không lưu tâm, tôi lại tối tăm. Tôi rất giỏi như những nhà khoa học vật lý, bạn biết tất cả việc đó. Vì vậy có sự thông minh từng phần trong nhiều giai đoạn của cuộc sống. Và chúng ta đang hỏi liệu rằng có một sự thông minh mà trọn vẹn – bạn hiểu chứ? Mà không từng phần, mà không phân chia – đúng chứ? Chúng ta sẽ tìm ra. Bạn sẽ tìm ra phá

không? Hay là tôi sẽ tìm ra và báo cho bạn? Làm ơn, tôi sẽ trả lời câu hỏi đó? Hay là bạn sẽ trả lời nó?

Liệu rằng có một sự thông minh mà không thể bị suy đồi, mà không đặt nên tảng trên những hoàn cảnh, thực dụng, tự coi mình là trung tâm, và vì ấy vỡ vụn, từng mảnh, không tổng thể, hay không? Liệu rằng có một sự thông minh mà không có lỗi lầm, mà không có những lỗ thủng trong nó, mà bao trùm nguyên lãnh vực của con người, hay không? Hãy tìm hiểu nó. Muốn tìm hiểu nó bộ não phải hoàn toàn được tự do khỏi mọi kết luận – đúng chứ? Mọi loại quyền luyện – đúng chứ? Mọi loại chuyển động tự cho mình là trung tâm, tánh tự lợi. Do đó có một bộ não mà được hoàn toàn tự do khỏi sợ hãi, tuyệt vọng và khi có sự kết thúc của tuyệt vọng, có đam mê đằng sau nó. Từ ngữ tuyệt vọng có một nghĩa lý sâu sắc hơn là chỉ rơi lệ và đau khổ và âu sầu và ưu tư. Đam mê không dành cho một việc gì đó. Đam mê trong nó, cho chính nó. Tôi có lẽ có đam mê cho một niềm tin – một niềm tin có lẽ khẩn cầu đam mê trong tôi. Một biểu tượng, một cộng đồng, một hiến dâng, một tưởng tượng. Tất cả việc đó vẫn còn rất giới hạn. Vì vậy đầu tiên phải có, người ta phải khám phá, người ta phải tình cờ gặp gỡ được cái đam mê này mà không là thêm khát ham muốn và cũng không có bất kỳ động cơ thúc đẩy nào. Bạn hiểu chứ? Có đam mê như thế hay không? Hay chỉ là cảm giác, cảm giác, vân vân? Có đam mê như thế khi có một kết thúc đến đau khổ. Khi có một kết thúc đến đau khổ có tình yêu và nhân từ. Và khi có nhân từ, không phải vì điều này hay điều kia, nhưng nhân từ, vậy thì nhân từ đó có thông minh, tinh hoa tốt đỉnh riêng rẽ của nó. Thông minh đó không thuộc thời gian, nó cũng không lệ thuộc vào bất kỳ lý thuyết nào, vào bất kỳ công nghệ nào, vào bất kỳ người nào, thông minh đó không là cá nhân hay vũ trụ, hay những từ ngữ vây quanh nó.

Câu hỏi thứ tư: Ôi Thượng đế ơi! Liệu rằng có bất kỳ lợi ích nào cho cái con người bị bệnh tật thân thể hay không?

Liệu rằng có bất kỳ lợi ích, phần thưởng, gây lợi lộc, gây tốt lành nào cho cái con người đang bị bệnh tật thân thể hay không? Bạn hiểu chứ? Tôi đã trình bày lại rõ ràng chứ? Tôi sẽ dịch nó sang tiếng Pháp? Sau đó tôi phải dịch nó sang tiếng Ý. Các bạn nghe rõ chứ [*dịch câu hỏi sang tiếng Pháp và tiếng Ý*]. Liệu rằng có bất kỳ lợi ích nào cho cái con người đang bị bệnh tật thân thể, đang bị bệnh, hay không? Lúc này tôi đặt cho bạn câu hỏi đó.

Tôi chắc chắn rằng hầu hết mọi người chúng ta đã bị bệnh một lần này hay lần khác. Hoặc là bệnh tinh thần, đó là bộ não, bệnh tật của bộ não, mà là loạn thần kinh, mất quân bình tâm thần và vân vân, hoặc là bệnh thân thể, một cơ quan nào đó không vận hành đúng cách và vì vậy bị bệnh trầm trọng. Bạn có lẽ bị ung thư, chờ chết, hay là sắp sửa được giải phẫu và vân vân, đó là bệnh tật. Bây giờ bạn chỉ cần lắng nghe. Sự khác biệt giữa bệnh tật và khỏe mạnh là gì? Khỏe mạnh là gì? Nó có nghĩa là gì khi nói rất khỏe mạnh? Bệnh tật và khỏe mạnh – đúng chứ? Câu hỏi là: liệu rằng có bất kỳ lợi ích, tốt lành nào từ bệnh tật, bệnh tật của con người hay không? Bạn nghĩ gì đây? Đối với câu hỏi đó người nói sẽ nói rằng có – xin lỗi! Nhưng làm thế nào bạn, khi bạn bị bệnh, bộ não của bạn đang vận hành như thế nào, – đúng chứ? Những đáp trả, những phản ứng của bạn là gì? Ham muốn khi người ta bị bệnh là lẩn tránh đau đớn, nhanh chóng uống một viên thuốc, hay là ngay lập tức đi khám bác sĩ. Và xem thử nào – bạn biết chứ, nếu bạn có tiền để trả và ông ấy bảo bạn phải làm gì và bạn quay về cái giường rồi vượt qua cơn bệnh – đúng chứ? Vì vậy cái gì – liệu rằng có một lợi lộc do bệnh tật hay không? [*tiếng ồn của xe lửa*]. Người nói nói rằng có. Đó là việc làm trong sạch của thân thể, khi bạn bị cơn sốt nó tiêu rụi những sự vật nào đó, và bạn uống một viên thuốc để chấm dứt cơn sốt đó. Bạn ngăn chặn nó và bạn muốn bình phục thật mau bởi vì bạn có lẽ mất công ăn việc làm và bạn có lẽ vân vân và vân vân. Vì vậy ý định của bạn là khỏi bệnh càng nhanh càng tốt. – đúng chứ? Điều đó tự nhiên, không cần bàn cãi. Rõ ràng phải không? Bạn hiểu chứ?

Vì vậy nếu bạn không sợ bệnh tật, kia kia – bệnh tật có một ý nghĩa hoàn toàn khác hẳn. Người nói, nếu tôi được phép nói riêng tư một chút, đã bị tê liệt trong một tháng ở Kashmir, miền Bắc Ấn độ vì nhiều lý do khác nhau, họ đã cho gã đàn ông tội nghiệp này dùng thuốc kháng sinh quá nhiều, một số lượng khủng khiếp. Vậy là một vài ngày sau ông ta bị tê liệt trong một tháng. Tôi nghĩ rằng đó là kết thúc rồi – đúng chứ? Tôi đã nghĩ rằng nó đây rồi. Tôi, người nói không bị sợ hãi – ông ta đã nói, “Vâng, được rồi, bị tê liệt suốt phần còn lại của cuộc đời tôi”. Điều này đã thực sự xảy ra. Tôi không đang phóng đại. Họ bồng bế tôi, rửa ráy cho tôi và mọi chuyện, trong nguyên một tháng. Bạn biết điều đó có nghĩa là gì. Bạn không biết. May mắn thay bạn không biết. Nhưng nếu tôi đã gắng sức chống lại nó, và nói rằng, “Chúa ơi!”, – bạn theo kịp chứ? – Những ông bác sĩ ngu dốt làm sao đâu. Tôi kháng thuốc, kháng, kháng thuốc!” và vân vân. Tôi đang vật lộn chống lại căn bệnh này vì thế làm cho bệnh nặng thêm và tôi chẳng học hỏi được gì từ nó – đúng chứ? Nó đã không làm sạch sẽ thân thể của tôi, nó đã không gây lợi lộc. Nhưng nếu tôi vui đùa cùng nó, tôi đã, người nói đã vui đùa Ông ta đã bị bệnh rất, rất nặng nhiều lần. Tôi sẽ không nói thêm. Nhưng nếu người ta không sợ hãi khi ở cùng nó, để ở lại với nó, không cấp tốc chạy đến một bác sĩ, đến một viên thuốc, bạn có lẽ phải dùng đến nó sau, nhưng hãy đi vào căn bệnh chậm chậm, kiên nhẫn, quan sát những phản ứng của bạn là gì, tại sao lại có sự đam mê để được khỏe mạnh, để không bị đau đớn, vậy thì bạn đang kháng cự lại căn bệnh. Tánh tự lợi này có lẽ là một trong những yếu tố của bệnh tật. Nó có lẽ là lý do thực sự cho bệnh tật. Bạn hiểu rõ tất cả việc này chứ?

Vì vậy bệnh tật, bệnh tật thân thể có lợi lộc, lợi ích tự nhiên nào đó và vân vân. Rõ ràng phải không? Đúng chứ?

Câu hỏi thứ năm: Tại sao ông lại phân biệt giữa bộ não và cái trí?

Tại sao ông lại phân biệt giữa bộ não và cái trí? Tôi nghĩ rằng đây phải là câu hỏi cuối cùng. Còn sót lại nhiều câu hỏi nhưng đây phải là câu hỏi cuối cùng.

Trước hết bộ não là gì? Nên nhớ rằng chúng ta không là những nhà chuyên nghiệp. Chúng ta là những người bình thường mà không phải là những chuyên gia về bộ não, kể cả người nói, mặc dù ông ta đã nói chuyện với những chuyên gia về bộ não, nhưng họ đã đi quá xa. Diễn giả không là, không có căn bản, một chuyên gia về não. Vì vậy chúng ta đang hỏi lẫn nhau bộ não là gì, không phải là kết cấu của bộ não, kết cấu sinh học vật chất của bộ não, phân bên trái, phân bên phải, phân bên trái đã được sử dụng nhiều hơn phân bên phải, phân bên phải là bộ não mới mẻ có thể thu nhận thông tin mới và vân vân. Bạn theo kịp chứ? Tôi không biết bất kỳ điều gì về nó. Nó có lẽ là, có lẽ không là. Nhưng cái vật này mà chúng ta sống với nó là gì? Mà đang vận hành trong cuộc sống hàng ngày của chúng ta. Các chức năng này của bộ não trong cuộc sống hàng ngày của chúng ta là gì, không phải là ý thức cao hơn, ý thức thấp hơn, đang mang cái ý thức cao hơn xuống cái ý thức thấp hơn. Bạn biết rõ trò chơi đó. Đó là điều gì những vị đạo sư chơi cái trò chơi đó. Họ giúp đỡ bạn mang cái ý thức cao hơn xuống cái ý thức thấp hơn. Hay là từ cái ý thức thấp hơn rồi nhờ vào thiên định, nhờ vào tuân phục, nhờ vào lặp lại những luyện tập nào đó, vươn đến được cái ý thức cao hơn. Chúng ta không đang làm tất cả loại sự việc đó. Chốc lát nữa chúng ta sẽ giải thích ý thức là gì. Bạn không phiền tìm hiểu tất cả việc này chứ?

Cái chức năng, chức năng hàng ngày của bộ não chúng ta là gì? Bộ não của bạn, không phải là bộ não của tôi, bộ não của bạn, bộ não con người, dù rằng bạn sống ở Thụy sĩ, Mỹ, Nga và vân vân, hay là ở Ấn độ, hay là ở Viễn đông, mà diễn ra trong cuộc sống hàng ngày của chúng ta mà là sự sử dụng của bộ não, sự sử dụng của tư tưởng, sự sử dụng của chọn lựa, sự sử dụng của quyết định và hành động – chúng ta không đang nói về cái hành động như tôi đã giải thích nó, hãy tách điều đó ra. Vì vậy bất kỳ

nơi nào chúng ta sống, hoạt động của bộ não đảm trách một vai trò to tát trong cuộc sống của chúng ta – đúng chứ? Vì vậy cái bộ não này là gì? Chúng ta đang học hỏi, những con người không chuyên nghiệp. Hãy quan sát bộ não của chúng ta. Hành động và phản ứng – đúng chứ? Cảm giác. Bị quy định từ quá khứ – tôi là một người Ấn độ giáo, bạn là một người Thiên chúa giáo, tôi là một người Phật giáo, bạn là một người Hồi giáo và vân vân. Tôi thuộc về quốc gia này và bạn thuộc về quốc gia kia – đúng chứ? Tôi là người Cơ đốc, bạn là người Tin lành, hay là người Hồi giáo, hay là người Phật giáo, hay là điều này hay là điều kia. Tôi tin tưởng rất mạnh mẽ. Tôi đã đạt đến những kết luận nào đó. Tôi bám vào điều đó. Những thành kiến của tôi rất mạnh mẽ, những quan điểm của tôi rất mạnh mẽ và tôi bị trói buộc, tôi muốn thành tựu, tôi muốn trở thành một điều gì đó – bạn theo kịp chứ? Đó là một lễ thói hàng ngày của tôi, và còn nhiều hơn nữa. Sự khổ não của lo âu, sự cay đắng của lo âu, cách hành xử thực tế của lo âu, sự cô độc, sầu thảm khủng khiếp, và tẩu thoát khỏi cô độc đó qua truyền hình, những quyển sách, những nghi lễ đền chùa, nhà thờ, thánh đường – đúng chứ? Chúa. Xung đột. Xung đột. Xung đột – đúng chứ? Đó là điều gì bộ não bị vướng mắc trong mọi thời gian. Điều đó không đang được phóng đại. Chúng ta đang đối diện những sự kiện, những sự thật – đúng chứ? Nó là như thế. Vì vậy bộ não là trung tâm của tất cả những việc này. Những dây thần kinh, những kỷ niệm, những đáp trả thần kinh, thích, không thích, tôi ghét, tôi bị tổn thương – theo kịp chứ? Nó chính là cái trung tâm của tất cả sự hiện hữu của chúng ta, cảm giác, tưởng tượng, nghệ thuật, khoa học – bạn theo kịp chứ? Hiểu biết – đúng chứ? Vì vậy bộ não đó rất, rất bị giới hạn và tuy nhiên nó lại có khả năng phi thường. Về công nghệ nó đã thực hiện những công việc không thể tin được, không thể tưởng tượng được cách đây năm mươi năm. Tất cả những việc đó là hoạt động của bộ não. Bị quy định, sống bên trong tình trạng bị quy định đó – tôn giáo, chính trị, kinh doanh, giải phẫu và vân vân. Tất cả đều rất bị giới hạn. Quan tâm đến bản thân mình, đang phục vụ cho bản thân mình, tư lợi, nhân danh

Chúa, nhân danh mọi thứ – đúng chứ? Chúng ta có rõ ràng chưa? Điều này quá hiển nhiên. Nó nói rằng, “Tôi là người theo vật chất,” và cũng vậy nó nói, “Không, không, tôi còn tốt hơn điều đó. Có một linh hồn.” Để sử dụng tiếng Phạn “Có một Atman” và vân vân và vân vân. Và vì vậy ý thức là cái đó – đúng chứ? Con người đã viết những quyển sách và những quyển sách về ý thức, những người chuyên nghiệp, những người không chuyên nghiệp, nhưng chúng ta không là những người chuyên nghiệp, chúng ta đang giải quyết cái gì là.

Ý thức là chứa đựng của nó – đúng chứ? Điều gì nó chứa đựng tạo thành ý thức – đúng chứ? Nó chứa đựng lo âu, tin tưởng, trung thành, cay đắng, cô độc, ganh ghét, hận thù, bạo lực, bạn biết rồi, tất cả những phẩm chất, những trải nghiệm của những con người. Đó là ý thức. Cái ý thức đó không là ý thức của bạn bởi vì mọi người đều như vậy. Đây là điều khó khăn, nơi bạn sẽ gặp khó khăn. Mỗi con người trên quả đất này dù là những người nghèo khổ nhất, những người ngu dốt nhất, những người kém phẩm giá nhất, hoặc là những người thông thái nhất, những người có giáo dục nhất, đều có những vấn đề này. Họ có lẽ khoác vào những chiếc áo choàng và những cái vương miện và những thứ liên quan, nhưng cởi bỏ tất cả những thứ đó, họ giống như bạn và tôi. Xung đột, phiền muộn – đúng chứ? Vì vậy chúng ta chia sẻ ý thức của mỗi một người trong thế giới. Tôi biết bạn sẽ không chấp nhận nó, nhưng điều đó không thành vấn đề, đây là một sự thật, bởi vì bạn chịu đựng đau khổ và người dân làng đó ở Ấn độ mà sống một bữa mỗi ngày, hai bộ quần áo, ông ấy cũng chịu đựng đau khổ, không giống như cách các bạn chịu đựng đau khổ, nhưng nó vẫn là chịu đựng đau khổ – đúng chứ? Nó vẫn là chịu đựng đau khổ. Những kỷ niệm của bạn có lẽ khác hẳn người khác nhưng nó vẫn là kỷ niệm. Trải nghiệm của bạn có lẽ khác biệt một người khác nhưng nó vẫn còn là trải nghiệm. Vì vậy ý thức của bạn không là ý thức của bạn. Nó là ý thức của toàn thể nhân loại theo tâm lý. Bạn có lẽ cao, bạn có lẽ tóc vàng, tôi có lẽ tóc đen, nhưng vẫn vậy cái ý thức đó chia sẻ với tất cả chúng ta – theo tâm lý – đúng chứ?

Vì vậy bạn là toàn thể nhân loại. Không là người Thụy sĩ và mọi chuyện vô lý đó. Bạn là toàn thể nhân loại. Bạn biết điều đó có nghĩa là gì không? Nếu bạn chấp nhận nó như một ý tưởng vậy thì bạn rời khỏi, bạn di chuyển khỏi sự kiện, khỏi sự thật của nó, khỏi cái thực tại, cái thực chất của nó. Khi có cái sự thật, cái thực chất đó, rằng bạn là phần còn lại của nhân loại, bạn là phần còn lại của nhân loại – bạn hiểu chứ? – vậy là nguyên chuyển động của cuộc sống thay đổi. Bạn sẽ không giết chết một người khác, vì lúc đó bạn đang giết chết chính bạn. Có một người Mỹ – ôi, tôi đã quên tên của ông ấy – một tướng lĩnh Mỹ tại chiến trường. Ông ấy đang ở chiến trường và ông ấy đối diện với kẻ thù. Và ông ấy nói, ông ấy báo cáo cho ông chủ, “Chúng ta đã gặp kẻ thù. Chúng ta là kẻ thù.” Bạn hiểu chứ? Chúng ta đã gặp kẻ thù ở chiến trường nhưng chúng ta là kẻ thù, kẻ thù là chúng ta.

Vì vậy khi có sự thật này rằng bạn là toàn thể nhân loại – hãy áp ủ cùng nó, hãy chìm đắm trong nó, cảm thấy rõ rệt trong nó, đừng khước từ nó hay chấp nhận nó, nhưng như dòng sông đang chảy hãy cùng nó. Bạn sẽ hiểu được sự thay đổi sâu sắc xảy ra như thế nào, mà không thuộc trí năng, không thuộc tưởng tượng, không thuộc cảm tính, không thuộc lãng mạn. Trong thay đổi đó có ý thức bao la của nhân từ, tình yêu. Và khi có cái đó, bạn hành động theo thông minh tốt đỉnh đó. [*tiếng ồn xe lửa*]

SAANEN

CÂU HỎI VÀ TRẢ LỜI CÔNG CHÚNG Lần thứ ba
Ngày 25 tháng 7 năm 1985

Có quá nhiều câu hỏi phải trả lời, tất cả chúng, nhưng chúng tôi đã chọn lựa – một số trong những câu hỏi đã được chọn lựa. Người nói không đọc chúng trước.

Trước khi chúng ta tìm hiểu những câu hỏi này tôi xin phép nhận xét một điều. Con người đã bàn luận nhiều về nghệ thuật, về nghệ thuật là gì. Tôi tin rằng nghĩa lý gốc của từ ngữ đó là sắp xếp mọi thứ vào vị trí đúng của nó. Trước hết chúng ta có thể nói chút ít về nghệ thuật được chứ?

Bạn nghĩ điều gì là nghệ thuật quan trọng nhất, nghệ thuật tốt đỉnh? Đó có phải là nghệ thuật lắng nghe, nghệ thuật nhìn thấy, quan sát, trực nhận và vân vân, và nghệ thuật học hỏi, hay không? Nghệ thuật lắng nghe, nghệ thuật quan sát, nghệ thuật học hỏi. Và chúng ta có ý nói gì qua từ ngữ nhìn thấy, quan sát, trực nhận? Tôi đang hỏi. Cùng nhau chúng ta đang tìm hiểu những câu hỏi này, không phải rằng người nói đang nói chuyện một mình. Chúng ta đang nói chuyện cùng nhau về những câu hỏi này, những vấn đề này mà đang đối diện với chúng ta bất kỳ nơi nào chúng ta đi [*tiếng ồn của máy bay*]. Chúng ta sẽ phải chờ đợi.

Vì vậy chúng ta hãy bắt đầu với nghệ thuật nghe. Chúng ta không những nghe bằng tai, những từ ngữ được chuyển tải, được rung động và vân vân tới bộ não, và chắc chắn nó còn nhiều hơn thế nữa. Nghệ thuật nghe một điều gì đó. Giống như một đứa trẻ lắng nghe một câu chuyện rất hay, cậu ta bị nuốt trọn bởi câu chuyện, cậu ta hoàn toàn tham gia cùng nhân vật chính nam hay

nữ, cậu ta bị phấn khích, cậu ta đang lắng nghe. Chúng ta có khi nào lắng nghe [*tiếng ồn của máy bay*] – tôi e rằng chúng ta không thể làm điều gì cả – chúng ta có khi nào lắng nghe bất kỳ ai? Bạn có lắng nghe người vợ hay người chồng của bạn, hay là người bạn gái của bạn, thực sự lắng nghe điều gì họ đang chuyên tâm, đang cố gắng để diễn tả điều gì đó, hay không? Hay là chúng ta lại diễn giải điều gì đang được nói vào trong những từ ngữ đặc biệt riêng rẽ của chúng ta, so sánh nó với điều gì chúng ta đã biết sẵn, đang nhận xét, đang đánh giá, đang đồng ý hay không đồng ý, toàn bộ chuyển động xảy ra khi bạn đang lắng nghe một người khác? Đó là đang lắng nghe phải không? Lúc này người nói đang nói chuyện, bất hạnh thay, và có phải chúng ta đang lắng nghe, thực sự đang chú ý, đến những từ ngữ, đến nghĩa lý của những từ ngữ, đến nội dung của những từ ngữ, không đang diễn dịch, không đang so sánh, không đang nhận xét, không đang đồng ý, không đang không đồng ý, chỉ đang lắng nghe, hay không? Chúng ta đang làm việc đó bây giờ phải không? Và đó không là một trong những sự việc quan trọng nhất, bằng cách nào, với thái độ nào khi chúng ta lắng nghe một người khác, hay sao? Người khác có lẽ đang dùng một loại nước hoa quá nồng nàn và bạn bị khó chịu bởi nó, hay là bạn thích nó, và việc thích hay không thích một loại nước hoa, hay là những yếu tố khác, có lẽ ngăn cản người ta không đang lắng nghe, đang lắng nghe điều gì người khác phải nói.

Nếu bạn đã tìm hiểu vấn đề này khá sâu sắc, bạn sẽ phát hiện ra rằng đó là một trong những sự việc khó khăn nhất khi lắng nghe một người khác, trọn vẹn. Chúng ta đang làm việc đó bây giờ phải không? Hay là chúng ta bị bứt rứt khó chịu và vân vân?

Vì vậy có một nghệ thuật lắng nghe – đúng chứ? Và có một nghệ thuật của học hỏi, nghệ thuật của nhìn, nghệ thuật của nghe: nghệ thuật của nhìn, nhìn những sự vật như chúng là. Khi bạn nhìn một cái cây, có phải bạn diễn dịch nó ngay lập tức thành những từ ngữ và nói, “Cái cây”? Hay là bạn nhìn nó, trực nhận nó, thấy hình thể của nó, thấy vẻ đẹp của ánh sáng trên một chiếc lá,

thấy chất lượng của một cái cây? May mắn thay, nó không do con người tạo ra, nó ở đó. Vì vậy chúng ta có nhìn thấy chính chúng ta như chúng ta là, mà không chỉ trích, mà không nhận xét, đánh giá và vân vân, chỉ nhìn thấy chúng ta là gì, những phản ứng và những đáp trả của chúng ta, những thành kiến, những quan điểm của chúng ta, chỉ nhìn thấy chúng, rằng là chúng ta buông thả mình trong những quan điểm. Không phải để làm điều gì về nó nhưng chỉ quan sát nó – đúng chứ? Chúng ta có làm nó hay không?

Vì vậy có một nghệ thuật của nhìn thấy những sự vật như chúng là, mà không đặt tên, mà không vướng mắc trong mạng lưới của những từ ngữ, nguyên sự vận hành của suy nghĩ đang ngăn cản trực nhận. Đó là một nghệ thuật to lớn.

Và cũng có nghệ thuật học hỏi, phải vậy không? Và chúng ta có ý gì qua từ ngữ học hỏi? Thông thường người ta hiểu rằng học hỏi có nghĩa là học thuộc lòng, tích lũy, lưu trữ để sử dụng điều gì bạn đã lưu trữ một cách khéo léo hay không khéo léo. Điều đó thông thường được gọi là học hỏi, ghi nhớ. Bậc trung học, cao đẳng, đại học, hay là một môn học công nghệ nào đó, hay là học hỏi một ngôn ngữ, học đọc, học viết, học truyền đạt và vân vân. Những máy vi tính hiện đại có thể làm tất cả những việc đó giỏi hơn chúng ta. Chúng thực hiện nhanh chóng lạ lùng – đúng chứ? Vì vậy sự khác biệt giữa chúng ta và máy vi tính là gì? Tôi đang hỏi bạn. Đó là học hỏi, đang được lập trình [*tiếng ồn của xe lửa*]. Chúng ta cũng được lập trình trong nhiều hình thức khác nhau: truyền thống, văn hoá tạm gọi như thế, hiểu biết và vân vân. Chúng ta cũng đã được lập trình để là người Ấn độ giáo, Thiên chúa giáo, Tây phương và những hệ thống khác, người cộng sản và vân vân. Học hỏi là tất cả những việc đó à? – chỉ có ghi nhớ, lặp lại, đó là học hỏi hay sao? Chúng ta đang tìm hiểu. Chúng ta không đang nói điều đó không phải. Học hỏi làm thế nào để lái một chiếc xe hơi là cần thiết. Học hỏi một ngôn ngữ là cần thiết nếu bạn thích học những ngôn ngữ và vân vân. Và chúng ta đang hỏi tất cả việc đó là học hỏi hay sao? Hay học hỏi là một việc gì đó còn nhiều hơn nữa? Chúng ta có cùng nhau theo kịp điều này

không? Đừng chỉ nhìn tôi, làm ơn – cái con người này không lý thú lắm. Chúng ta đang hỏi điều gì đó, nó là: học hỏi chỉ là ghi nhớ hay sao? Và nếu đó là tất cả vậy thì máy vi tính có thể làm giỏi hơn chúng ta. Và học hỏi không là điều gì nhiều hơn thế hay sao? Học hỏi có nghĩa là đang học hỏi liên tục, không là đang tích lũy, không là đang thu lượm điều gì người ta đã nhìn thấy, điều gì người ta đã quan sát, đã nghe, đã học và đang lưu trữ nó.

Đối với người nói, học hỏi có nghĩa là một quan sát liên tục, đang lắng nghe, đang chuyển động, không bao giờ đang dựa dẫm, không bao giờ có một quan điểm, không bao giờ có một điểm dừng, không bao giờ đang quay trở lại ký ức và cho phép ký ức tác động – đúng chứ? Đó là một nghệ thuật to lớn.

Và nghệ thuật kỷ luật. Từ ngữ đó có nghĩa là học hỏi. Nó có nguồn gốc từ disciple, đệ tử, người mà học từ một người khác. Không nhất thiết từ người thầy giáo, từ vị đạo sư, họ thông thường khá ngu xuẩn. Nhưng kỷ luật chính mình vào một khuôn mẫu, giống như một người lính, giống như một thầy tu, giống như một con người mà muốn được khổ hạnh, kỷ luật thân thể của ông ấy – bạn hiểu chứ? Nguyên qui trình của kiểm soát, hướng dẫn, vâng lời, tuân phục và huấn luyện chính bản thân bạn cho việc đó. Điều đó thông thường được hiểu là kỷ luật. Đối với tôi, kỷ luật, đối với người nói, kỷ luật là một việc khủng khiếp. Bởi vì nếu bạn biết làm thế nào để – nếu có lắng nghe sắc sảo, tinh tường, không những bằng tai, mà còn lắng nghe chính bản thân bạn, lắng nghe mọi thứ đang xảy ra quanh bạn, lắng nghe chim chóc, con sông, cánh rừng, ngọn núi, bạn theo dõi chứ, đang lắng nghe. Và đang quan sát con côn trùng nhỏ nhất trên nền nhà, nếu bạn có thể nhìn thấy nó, nếu bạn có đôi mắt tốt. Và đang học hỏi. Tất cả những việc đó cấu thành một nghệ thuật sống mà trong chính nó trở thành kỷ luật, không phải là có một người mà kỷ luật chính anh ấy – bạn hiểu chứ? – nhưng một chuyển động liên tục. Đây là nghệ thuật sống, mà trong đó không còn xung đột gì cả. Vì rằng nơi nào có xung đột, cái xung đột đó làm tê liệt bộ não, hủy diệt bộ não.

Bằng nghệ thuật sống to lớn này, nó là tự do, và trong tự do đó bạn không cần kỷ luật, có chuyển động liên tục – đúng chứ?

Tôi sẽ quay trở lại những câu hỏi. Chao ôi! Ở đây nóng quá! Chúng ta đã có những ngày tuyệt vời nhất, ba tuần lễ, những buổi sáng dễ thương, những buổi chiều thật đẹp, những cái bóng dài và những thung lũng xanh sậm và bầu trời trong xanh và tuyết nữa. Chúng ta đã trải qua ba tuần lễ tuyệt vời. Người nói đã ở đây được hai mươi tám năm. Trọn vẹn một mùa hè không bao giờ giống như thế này. Vậy thì những ngọn núi, những cái cây và con sông nói lời tạm biệt chúng ta. Chúng ta có thể tiếp tục những câu hỏi của chúng ta chứ?

***Câu hỏi thứ nhất:** Tôi hiểu ra rằng tư tưởng chịu trách nhiệm cho sự rối loạn của tôi. Tuy nhiên khi tìm hiểu nó thêm sâu hơn – nhiều hơn – tìm hiểu nó thì nhiều tư tưởng thêm nữa được – nhiều tư tưởng thêm nữa được sinh ra và không có kết thúc cho nó. Làm ơn hãy nhận xét.*

Tôi hiểu ra rằng tư tưởng – tư tưởng chịu trách nhiệm cho sự rối loạn của tôi. Và tuy nhiên khi tìm hiểu nó thì nhiều tư tưởng thêm nữa được sinh ra và không có kết thúc cho nó. Làm ơn hãy nhận xét việc này.

Tư tưởng kết hợp với những tư tưởng khác – đúng chứ? Không có tư tưởng đơn chiếc. Nó là một chuỗi của những chuyển động mà chúng ta gọi là suy nghĩ – đúng chứ? Tôi nghĩ về đôi giày của tôi, rồi thì làm thế nào để giữ nó được sạch sẽ, tôi đánh bóng chúng, và tôi làm. Tôi chăm sóc mọi thứ và vân vân. Vì vậy một mình tư tưởng không thể nào tồn tại – đúng chứ? Một mình nó, không có tất cả những liên tư tưởng liên quan đến một tư tưởng đó. Và tư tưởng là một chuyển động mà chúng ta sống dựa vào nó. Đó chính là cuộc sống của chúng ta, suy nghĩ – đúng chứ? Điều đó quá rõ ràng. Bạn không thể ở đó và người nói không thể ở đây nếu chúng ta đã không suy nghĩ về nó trước. Chúng ta đã suy nghĩ về nó bởi vì đã có những liên quan từ trước, danh tiếng, những quyền

sách và tất cả những chuyện ba hoa và bạn đến và tôi đến, người nói đến. Vì vậy không có tư tưởng đơn chiếc nào tồn tại một mình cả. Phát hiện điều này quan trọng lắm, điều này. Tư tưởng luôn luôn liên quan đến điều gì khác nữa. Và khi theo đuổi một tư tưởng những tư tưởng khác phát sinh. Người nói đang đánh bóng đôi giày của ông ta và nhìn ra ngoài cửa sổ và ông ta trông thấy những ngọn núi kia và ông ta lang thang đi khỏi! Và ông ta phải quay trở lại và đánh bóng đôi giày của ông ta. Vì vậy điều này luôn luôn xảy ra – đúng chứ? Tôi muốn tập trung một điều gì đó và tư tưởng vọt đi khỏi trong một hướng suy nghĩ khác. Tôi kéo nó trở lại và cố gắng tập trung. Điều này diễn tiến liên tục từ thời niên thiếu cho đến khi chúng ta chết.

Và tôi càng suy nghĩ về tư tưởng nhiều bao nhiêu, càng có thêm nhiều tư tưởng bấy nhiêu – bạn hiểu chứ? Tôi không nên suy nghĩ theo những dòng tư tưởng đó. Tôi phải suy nghĩ đúng, có suy nghĩ đúng không, có suy nghĩ sai không, có suy nghĩ chủ định không, mục đích cuộc sống của tôi là gì và vân vân. Nguyên chu trình của suy nghĩ bắt đầu. Và không có kết thúc cho nó. Nó đã làm những sự việc phi thường nhất. Về công nghệ nó đã làm những việc kinh hoàng, những việc khủng khiếp. Nó đã dựng lên mọi lễ nghi của tất cả những tôn giáo, và nó đã tra tấn hành hạ con người – đúng chứ? Nó đã trục xuất một chủng tộc từ một vùng đất này đến một vùng đất khác trên thế giới, và vân vân và vân vân. Tư tưởng, dù là suy nghĩ của phương Đông hay phương Tây, vẫn là suy nghĩ. Nó không phải suy nghĩ của phương Đông hay là suy nghĩ của phương Tây, hai sự việc tách rời. Bởi vì tư tưởng là sợi chỉ – đúng chứ? Chúng ta cùng chung nhau.

Vì vậy câu hỏi là: liệu rằng có một kết thúc cho tư tưởng hay không? Không phải là cách suy nghĩ của bạn, hay là cách suy nghĩ của tôi, hay là nói rằng chúng ta đều suy nghĩ giống nhau, chúng ta đang chuyển động cùng phương hướng. Vì vậy chúng ta đang hỏi liệu rằng tư tưởng có khi nào ngừng lại. Mà là, liệu rằng có một kết thúc cho thời gian hay không? Mà là, suy nghĩ là kết quả của hiểu biết, ký ức. Muốn thâm lượm hiểu biết tôi cần thời

gian, người ta cần thời gian. Ngay cả máy vi tính mà rất phổ biến thường, máy vi tính hiện đại, bạn phải cho nó một phần giây trước khi nó sinh ra, phóng nhanh hỏi điều gì nó muốn nói. Vì vậy tư tưởng là thời gian – đúng chứ? Vì vậy khi chúng ta đang hỏi liệu rằng tư tưởng có khi nào kết thúc, cùng lúc chúng ta cũng đang hỏi liệu rằng có một kết thúc cho thời gian hay không? Nó là một câu hỏi khá lý thú nếu bạn tìm hiểu nó.

Đó là, chuyển động của thời gian. Thời gian, điều đó có nghĩa gì với chúng ta? Không chỉ thuộc tâm lý mà còn ở phía bên ngoài, mặt trời mọc, mặt trời lặn, học một ngôn ngữ và vân vân. Bạn cần thời gian để đi từ đây đến đó. Ngay cả chiếc máy bay hay là cái xe lửa nhanh nhất cũng cần thời gian để đến đây, đến đó. Vì vậy chừng nào – làm ơn theo dõi – chừng nào còn có một khoảng cách giữa [tiếng ồn của máy bay] – chừng nào còn có một khoảng cách giữa “cái gì là” và “cái gì có lẽ là”, “tôi là gì” và “tôi sẽ là gì”, đó là một khoảng cách. Nó có lẽ là một khoảng cách rất ngắn, hay là hàng thế kỷ của khoảng cách. Khoảng cách đó chỉ có thể được bao phủ hết bằng thời gian. Vì vậy thời gian ngụ ý sự tiến hóa – đúng chứ? Bạn gieo một hạt giống trong đất, nó mất nguyên một mùa để tăng trưởng, lớn lên, hay là cả một ngàn năm để trở thành một cái cây và trổ vụn – đúng chứ? Mọi thứ mà tăng trưởng, trở thành, đều cần thời gian. Mọi thứ. Vì vậy thời gian và tư tưởng, chúng không là hai chuyển động tách rời. Chúng là một chuyển động đồng nhất. [tiếng ồn của máy bay]. Và chúng ta đang hỏi liệu rằng thời gian và tư tưởng có một kết thúc, một ngừng lại, hay không? Bạn hiểu chứ? – Tôi đã nói rằng, tôi sẽ không nói nó, nên tôi sẽ không nói nó. Làm thế nào bạn tìm ra được? Đây đã là một trong những vấn đề đối diện với con người từ khi có sự bắt đầu của con người – đúng chứ? Con người đã hỏi câu hỏi này. Liệu tư tưởng, thời gian có thể đến được một kết thúc hay không? Bởi vì con người đã hỏi câu hỏi này, trong chuyển động của thời gian này, nó là một vòng tròn – đúng chứ? Thời gian là ngục tù. Sự hy vọng, tôi hy vọng, mà liên quan đến thời gian. Vì vậy con người đã hỏi câu hỏi này. Không phải là liệu rằng có trạng thái không

thời gian nhưng trái lại là liệu rằng có một kết thúc cho thời gian. Bạn hiểu rõ sự khác biệt chứ – đúng chứ? [*tiếng ồn của một em bé đang khóc*]. Chúng ta sẽ cùng nhau khóc lên nhé?

Vì vậy đây là một câu hỏi thực sự rất nghiêm túc [*tiếng ồn của em bé đang khóc*] – người mẹ tội nghiệp! Chúng ta không đang tìm hiểu cái không thời gian. Chúng ta đang tìm hiểu liệu rằng thời gian, mà là tư tưởng, có một kết thúc. Bây giờ làm thế nào bạn sẽ khám phá ra điều đó? Qua phân tích à? Qua cái sự việc tạm gọi là trực giác hay sao? Từ ngữ trực giác có lẽ rất nguy hiểm, nó có lẽ là ham muốn của tôi [*tiếng ồn của máy bay*]. Chúng ta đang nói rằng từ ngữ trực giác có lẽ là từ ngữ nguy hiểm nhất, từ ngữ đó đã được sử dụng quá nhiều. [*tiếng ồn của máy bay*] Có rất nhiều thung lũng ở Thụy sĩ, tại sao nơi này lại đặc biệt như vậy?

Có một lần người nói thấy mười chiếc máy bay ở California. Mặt trời đã lặn. Mười chiếc máy bay đã bay qua những ngọn đồi, cùng với khói phun ra của chúng, bất kỳ từ ngữ nào họ gọi nó, tôi đã quên bằng tên của nó lúc này rồi, được thấp sáng lên bởi mặt trời hoàng hôn. Nó là một cảnh đẹp nhất. Toàn bầu trời bùng sáng lên. Không có tiếng ồn, chúng vừa bay qua ngọn núi. Chúng ta đang nói rằng từ ngữ trực giác là một từ ngữ khá nguy hiểm bởi vì nó có lẽ là ham muốn được che giấu của chúng ta, nó có lẽ là tiềm thức của chúng ta, động cơ thúc đẩy đã bám rễ thật sâu mà chúng ta không ý thức được, nó có lẽ là sự thúc giục của khuynh hướng riêng của chúng ta, thái độ riêng biệt của chúng ta, nó có lẽ là sự tích lũy hiểu biết riêng rẽ của chúng ta. Vì vậy chúng ta đang hỏi liệu rằng bạn có thể gạt bỏ tất cả những việc đó, liệu rằng thời gian có một kết thúc hay không? Và chúng ta đã hỏi, làm thế nào bạn sẽ tìm ra được? Bạn, không phải người nói hay bất kỳ người nào khác, bởi vì điều gì những người khác nói không quan trọng gì cả. Bạn có lẽ thích âm thanh của từ ngữ, bạn có lẽ thích cái con người, hay là bạn có lẽ nói rằng, “Ồ nguyên nhóm người chúng ta cùng quan điểm với nhau” – tất cả những việc đó khá là ấu trĩ. Nhưng khi bạn đưa câu hỏi này cho chính mình, làm thế nào bạn tìm ra được?

Vì vậy chúng ta phải tìm hiểu rất, rất sâu sắc bản chất của thời gian, mà chúng ta đã làm trong suốt vài buổi nói chuyện vừa qua. Và cũng vậy chúng ta đã tìm hiểu rất kỹ càng bản chất của suy nghĩ. Vì vậy liệu tất cả những việc đó có thể chấm dứt? Hay nó là một chu trình từ từ? Bạn hiểu chứ? Nếu nó là một chu trình từ từ, chính từ từ này là thời gian. Vì vậy nó không thể từ từ – đúng chứ? Nó không thể là cuối cùng. Nó cũng không thể là giây kế tiếp. Bạn hiểu chứ? Nó không thể là cuối tuần tới hay là ngày mai, hay là một ít phút sau. Tất cả điều đó cho phép thời gian. Nếu người ta thực sự nắm bắt được tất cả những sự việc đó, hiểu rõ sâu sắc bản chất của tư tưởng, bản chất của thời gian, kỷ luật, nghệ thuật sống và vân vân, ở cùng nó yên lặng, không che kín nó bằng mọi loại những chuyển động, nhưng ở cùng nó, rồi thì [*tiếng ồn của máy bay*] – rồi thì có một thoáng hiện của nó, một thấu hiểu nó, mà không liên quan đến ký ức, không gì cả – đúng chứ? Hãy tìm ra đi! Người nói có thể giải thích dễ dàng, vâng có đấy. Điều đó sẽ quá ngây ngô. Nhưng để – cho bộ não hiểu rõ chuyển động riêng của nó [*tiếng ồn của máy bay*] – nếu chúng ta không thử nghiệm, bạn hiểu chứ? – không chỉ nói vâng, vâng hay là đồng ý, nếu chúng ta không thật tâm tìm hiểu, thử nghiệm, xô đẩy nó, đi vào nó thật sâu, nếu bạn không làm điều đó bạn không thể đột nhiên chụp được một ý thức lạ lùng của trạng thái không thời gian – đúng chứ? [*tiếng ồn của máy bay*]. Tôi hy vọng họ sẽ đi ăn trưa.

Câu hỏi thứ hai: Câu hỏi thứ hai nói rằng: xin vui lòng hãy nói thêm nữa về thời gian và chết.

Chúng ta đã nói nhiều về thời gian, tư tưởng, và thời gian có liên quan gì với chết. Tư tưởng, suy nghĩ có liên quan gì với cái việc lạ thường này được gọi là chết. Nếu người ta sợ hãi chết vậy thì người ta sẽ không bao giờ hiểu được chân giá trị, vẻ đẹp và chiều sâu của chết. Nếu bạn bị sợ hãi. Sợ hãi bị gây ra bởi tư tưởng và thời gian. Chúng ta đã trình bày điều đó rất kỹ càng. Sợ hãi không hiện hữu một mình. Sợ hãi hiện hữu nơi nào có một đòi

hỏi an toàn, không chỉ an toàn thuộc vật chất, thuộc sinh học nhưng còn nhiều hơn nữa. Thuộc tâm lý con người kiên quyết, đòi hỏi, yêu cầu một cách rõ ràng để được an toàn thuộc tâm lý [*tiếng ồn của em bé đang khóc*]. Một tiếng ồn ngừng thì một tiếng ồn khác lại bắt đầu.

Vì vậy chúng ta phải tìm hiểu an toàn, đó là được an toàn, được bảo vệ. Lúc nào có an toàn người ta trở nên rõ ràng. An toàn có nghĩa là sự bảo vệ – đúng chứ? Tôi phải bảo vệ điều đó mà cho tôi sự an toàn, dù đó là an toàn chức vụ, an toàn quyền hành, an toàn có nhiều vật sở hữu – đúng chứ? [*tape lật qua*] Khi có nhiều – hàng triệu trong ngân hàng cho bạn cảm giác to lớn của an toàn. Khi sở hữu một ngôi nhà đẹp cho bạn an toàn. An toàn cũng bao hàm có một người chia sẻ mà sẽ ở bên cạnh bạn – đúng chứ – mà sẽ giúp đỡ bạn, mà sẽ an ủi bạn, mà sẽ cho bạn điều gì bạn muốn và điều gì cô ấy muốn. Vì vậy trong gia đình chúng ta tìm kiếm sự an toàn. Trong cộng đồng chúng ta tìm kiếm nó. Trong quốc gia, trong chủ nghĩa bộ lạc chúng ta tìm kiếm nó và chính bản chất của chủ nghĩa bộ lạc, quốc gia lại ngăn cản sự an toàn đó bởi vì có chiến tranh, một bộ lạc giết chết một bộ lạc khác, một nhóm người hủy diệt một nhóm người khác. Vì vậy về phần vật chất mỗi lúc một trở nên khó khăn để được an toàn. Những người khủng bố có lẽ đột nhập vào tâm lều này và cho nổ tung nó lên. Tôi sẽ yêu cầu họ, “Làm ơn chờ một chút, cho phép chúng tôi nói xong đã, hãy làm nó ở bên ngoài.”

Thế là chúng ta không những chỉ cần an toàn vật chất mà còn cả an toàn tâm lý. An toàn tâm lý là một nhu cầu to lớn nhất, không chỉ là an toàn vật chất – đúng chứ? Vậy chúng ta đang hỏi: có an toàn tâm lý hay không? Làm ơn hãy hỏi chính bạn cái câu hỏi thực sự rất, rất nghiêm túc liệu rằng có được, ở phía bên trong, thuộc chủ thể, bên trong làn da như nó đã là, thuộc về tâm lý, liệu rằng có được an toàn hay không? Tôi có thể dựa vào bạn như một khán giả và bạn có thể dựa vào tôi như một người nói. Nếu người nói tìm kiếm sự an toàn trong bạn và ông ta không còn một người nào để nói chuyện, lúc đó ông ta cảm thấy mất an toàn

khủng khiếp. Vì vậy liệu có an toàn tâm lý hay không? Khi không có – hay là nếu không có an toàn tâm lý – đúng chứ – vậy thì an toàn vật chất là gì, đúng chứ?

Thế giới đang thay đổi liên tục từ ngày này sang ngày khác, nó đang biến động khác thường – đúng chứ? Điều đó quá rõ ràng. Và cũng vậy thuộc về vật chất người ta cần sự an toàn để ngồi đây, cùng nhau nói chuyện, nhưng việc này đang dần dần bị ngăn cấm – đúng chứ? Bạn không thể làm việc này trong những quốc gia cộng sản [*tiếng ồn của xe lửa*]. Vì vậy liệu người ta có thể công nhận sự thật rằng thuộc về tâm lý không có an toàn, hay không? Đó là sự thật, không có an toàn tâm lý. Tôi có thể tin tưởng, tôi có thể có sự trung thành nhưng bạn xuất hiện và xé toang nó. Bạn có thể nếu tôi sẵn lòng lắng nghe. Vì vậy tôi càng củng cố chính mình trong tin tưởng nhiều bao nhiêu, tôi càng thừa nhận sự tin tưởng đó đang bị xé nát nhiều bấy nhiêu – đúng chứ? Tôi có thể có sự trung thành vào điều gì đó, vào một biểu tượng, vào một con người, bằng thảo luận, lý luận hợp lý, khôn ngoan đúng mực, việc đó có thể bị phá tan. Vì vậy không có an toàn tâm lý gì cả. Mặc dù chúng ta đã tìm kiếm nó, mặc dù chúng ta đã cố gắng thỏa mãn chính chúng ta trong nó, tất cả những việc chúng ta đã làm, thuộc tâm lý, là để được an toàn. Tại đoạn kết của nó có chết – đúng chứ? Có chết. Và chết là sự việc lạ lùng nhất. Kết thúc đến một tiếp tục kéo dài. Trong tiếp tục đó chúng ta hy vọng tìm ra sự an toàn. Hãy quan sát nguyên chu trình của nó. Bởi vì bộ não chỉ có thể vận hành xuất sắc khi nó có an toàn hoàn toàn – đúng chứ? An toàn trong chủ nghĩa khủng bố, như một người khủng bố, an toàn trong niềm tin của tôi – đúng chứ? An toàn trong hiểu biết của tôi và vân vân và vân vân. Tất cả việc đó kết thúc khi có chết – đúng chứ? Tôi có lẽ hy vọng vào đời sau và tất cả những chuyện vô lý đó, nhưng chết thực sự là sự kết thúc của một tiếp tục kéo dài. Tôi đã gắn bó chặt chẽ với tiếp tục đó. Tiếp tục đó là tôi. Và chết nói rằng, “Tiếc quá ông cụ ời, đó là kết thúc. – đúng chứ? Và người ta không còn khiếp sợ chết, thực sự không còn khiếp sợ. Điều đó có nghĩa là bạn đang sống liên tục với chết, đó là liên tục

kết thúc – đúng chứ? Không phải là tiếp tục rồi kết thúc, nhưng là kết thúc mỗi ngày điều đó mà bạn đã thu lượm, điều đó mà bạn đã ghi nhớ, điều đó mà bạn đã trải nghiệm.

Vì vậy hãy sống mỗi ngày cùng cảm giác kết thúc đó, không phải là kết thúc theo trí năng, nhưng là kết thúc thực sự theo tâm lý. Đó là thời gian cho chúng ta hy vọng, tư tưởng cho chúng ta an ủi, tư tưởng bảo đảm cho chúng ta một tiếp tục, và bạn nói rằng, “Được rồi đời sau.” Tôi sẽ ngu xuẩn ở đời sau như là tôi ngu xuẩn bây giờ, nếu tôi không chấm dứt sự ngu xuẩn này ngay tức khắc – đúng chứ? Sự ngu xuẩn này, những ảo tưởng này, và những chuyện chung quanh nó, nếu tôi không chấm dứt nó ngay lúc này nó sẽ ở đó đời sau. Nếu có một đời sau.

Vì vậy, thời gian, tư tưởng, mà cho sự tiếp tục, và chúng ta bám víu vào tiếp tục đó và do đó có sợ hãi. Và sợ hãi hủy diệt tình yêu – đúng chứ? Vậy là tình yêu, nhân từ và chết. Chúng không là những chuyện động tách rời.

Vì vậy chúng ta đang hỏi: người ta có thể sống cùng với chết và tư tưởng lẫn thời gian có một kết thúc? Chúng đều liên quan với nhau. Đừng tách rời thời gian, tư tưởng và chết. Tất cả đều là một sự việc

Câu hỏi thứ ba: Bạo lực và bất lương không phải là mưu cầu an toàn vật chất trong khi những người khác đang chết đói hay sao?

Bạo lực và bất lương không phải là mưu cầu an toàn vật chất trong khi những người khác đang chết đói hay sao? Ai đang hỏi câu hỏi này? Làm ơn, người nói đang hỏi bạn, ai đã hỏi câu hỏi này? Cái người mà có an toàn vật chất và đang quan tâm đến những người nghèo khổ, những người đang chết đói, hay là những người đang chết đói đang hỏi câu hỏi này? Bạn hiểu câu hỏi của tôi chứ? Nếu bạn và tôi được sung túc vậy thì chúng ta có thể hỏi câu hỏi này. Nếu bạn và tôi thực sự rất nghèo khổ chúng ta sẽ hỏi câu hỏi này hay sao? Bạn thấy rồi, có quá nhiều những người đói mới xã hội trong thế giới, những người làm công việc từ thiện. Tôi

sẽ không bàn về điều đó bây giờ bởi vì chúng ta không có thời gian dành cho nó. Hãy quan sát điều đó cẩn thận. Họ đang thành tựu chính họ trong công tác xã hội, đang làm một việc gì đó cho những người nghèo khổ, phải vậy không? Câu hỏi này đã được đặt ra cho người nói khi ông ta ở Ấn độ, ông đang làm gì cho những người nghèo khổ? Họ đang chết đói, ông có vẻ đang được no đủ, ông làm gì đây?

Bạn hiểu rõ những câu hỏi này chứ? Vì vậy tôi đang hỏi ai đặt câu hỏi này? Tôi – chúng tôi không đang trốn tránh hay là thoái thác câu hỏi này. Chúng tôi đã được nuôi dưỡng, người nói đã được nuôi dưỡng trong nghèo khổ. Đó là người nói khi ông ta còn nhỏ, đang sống trong nghèo khổ, đang hỏi câu hỏi này phải không?

Vì vậy có nghèo khổ trong thế giới, những khu nhà ổ chuột, những điều kiện tồi tệ. Rõ ràng không có những khu nhà ổ chuột ở Thụy sĩ. Cảm ơn Chúa! Có những khu nhà ổ chuột, những khu dành riêng cho người nghèo, những người rất, rất, rất khổ cực, một bữa cơm một ngày và mọi chuyện khôn cùng. Chúng ta làm gì cho việc đó? Đó thực sự là câu hỏi, phải không? Bạn có lẽ giàu có, tôi có lẽ không giàu có lắm, nhưng câu hỏi là: chúng ta những con người, nhìn thấy tất cả việc đó, chúng ta làm gì cho việc đó, trách nhiệm của chúng ta là gì? Chúng ta có quan tâm – làm ơn chúng ta không đang trốn tránh câu hỏi – chúng ta có quan tâm đến sự nghèo khổ hay không? Nghèo khổ. Điều đó có nghĩa là gì? Ở đâu? Nghèo khổ vật chất? Hay là nghèo khổ tâm lý? Bạn hiểu chứ? Nghèo khổ tâm lý, thuộc về tâm lý rất nghèo khổ, trong ý nghĩa bạn có lẽ có nhiều hiểu biết về tinh thần nhưng bạn vẫn còn nghèo khổ. Người phân tích, ông ấy nghèo khổ, nghèo khổ, và ông ấy đang cố gắng sửa đổi người khác mà cũng nghèo khổ.

Vì vậy, nghèo khổ là gì? Nghèo khổ, không là thông minh nhưng là thiếu hiểu rõ. Bạn hiểu chứ? Vì vậy thiếu hiểu rõ là gì? Nó là không đọc sách, không viết lách, chỉ ăn một bữa một ngày, chỉ một miếng vải che thân hay sao? Hay là nghèo khổ bắt đầu trước hết thuộc tâm lý rồi sau đó bạn mới có thể khai triển mọi

chuyện ở bên ngoài. Bạn hiểu chứ? Nếu tôi giàu có ở bên trong thuộc tâm lý tôi có thể làm điều gì đó. Nếu chính tôi nghèo khổ ở phía bên trong, nghèo khổ sinh ra hậu quả không có gì cả ở bên ngoài. Vậy thì tôi cần được giúp đỡ. Vì vậy chúng ta phải hiểu rõ không chỉ nghèo khổ là gì, mà còn phải hiểu rõ những người nghèo khổ, sự thương cảm, lòng rộng lượng, tất cả những điều đó đều có liên quan đến việc này. Nếu bạn có một cái áo bạn đem cho nó đi. Một lần người nói đang đi bộ trong cơn mưa ở Ấn độ và một cậu trai còn nhỏ xuất hiện và nói rằng, “Thưa ông, cho tôi một ít tiền”. Người nói không có tiền. Rồi sau đó cậu trai nói, “Cho tôi cái áo của ông”. Tôi đã nói, “Được rồi”. Trời đang mưa như trút nước. Vì vậy tôi cởi áo đưa cho cậu trai. Rồi cậu trai lại nói, “Hãy cho tôi cái áo lót của ông.” Tôi lại nói rằng, “Chờ một lát. Hãy theo tôi về nhà. Cháu có thể có được bất kỳ thứ gì cháu thích, thức ăn, quần áo, bất kỳ thứ gì cháu thích, dĩ nhiên là trong giới hạn.” Thế là cậu trai đi theo tôi, nắm tay tôi, cậu trai rất nghèo, bẩn thỉu. Chúng tôi cùng nhau đi về nhà. Tôi để cậu trai ở dưới lầu, người nói để cậu trai ở đó và đi lên lầu lấy ít quần áo cho cậu ta. Và cậu ta đi khắp nhà, nhìn vào mọi cái tủ, không sót nơi nào. Người mà người nói đang ở chung bắt gặp cậu ta và hỏi rằng, “Cháu đang làm gì trong khu này của ngôi nhà?” cậu trai trả lời, “Ồ, ông ta bảo cháu vào.” “Nhưng ông ta không bảo cháu lên lầu và dòm ngó mọi nơi như thế này. Vì vậy tại sao cháu đang làm việc này?” Và cậu trai khiếp sợ rồi thú nhận rằng, “Cha cháu là tên ăn cướp.” Cậu ta đang dò xét kỹ càng ngôi nhà trước khi thực hiện vụ cướp. Bạn hiểu rõ sự trình bày chứ?

Vì vậy chúng ta không những giải quyết sự nghèo khổ ở phía bên ngoài nhưng còn ở cả bên trong nữa. Có thể không có nghèo khổ trong thế giới này nếu tất cả những nhà khoa học, nếu tất cả những quốc gia ngồi chung lại và nói rằng chúng ta phải giải quyết vấn đề này. Họ có thể làm được. Nhưng những dân tộc phân chia họ, những cộng đồng phân chia họ, những niềm tin tôn giáo phân chia họ – đúng chứ? Và thói dung túng bao che cho bè phái, bạn biết rồi, một ai đó mà tôi quen biết, tôi sẽ giúp đỡ bạn. Vì vậy

toàn thể thế giới chống lại hành động này – đúng chứ? Hành động này là gạt đi tất cả dân tộc tính, những niềm tin, tôn giáo và thực sự giúp đỡ, làm việc cùng nhau để giải quyết vấn đề nghèo khổ bên ngoài này. Nhưng không một ai sẽ thực hiện hành động này – đúng chứ? Chúng tôi đã nói chuyện với những nhà chính trị, đến những người có vị trí cao hơn, nhưng họ đều không hứng thú – đúng chứ? Vì vậy hãy bắt đầu với chính chúng ta trước.

***Câu hỏi thứ tư:** Làm thế nào bộ não bị giới hạn của chúng ta có thể nắm bắt được cái không giới hạn, mà là vẻ đẹp và sự thật? Nền tảng của nhân từ và thông minh là gì và liệu rằng nó có thể thực sự hiện hữu – liệu rằng nó có thể thực sự xảy đến cho mỗi một người chúng ta – và liệu rằng nó có thể thực sự trở thành hay là hiện hữu cho mỗi một người chúng ta?*

Làm thế nào bộ não bị giới hạn của chúng ta có thể nắm bắt được cái không giới hạn, mà là vẻ đẹp, tình yêu và sự thật? Nền tảng của nhân từ và thông minh là gì? Và liệu rằng nó có thể thực sự đột nhiên ập vào mỗi một người chúng ta? Đúng chứ? Câu hỏi rõ ràng phải không?

Làm thế nào bộ não bị giới hạn của chúng ta có thể nắm bắt được cái không giới hạn? Nó không thể, bởi vì nó bị giới hạn. Ngay khi chúng ta hiểu rõ được ý nghĩa, chiều sâu về chất lượng của bộ não và nhận ra sự thật, sự thật không là ý tưởng, nhận ra sự thật rằng những bộ não của chúng ta bị giới hạn bởi hiểu biết, bởi những đặc tính riêng, bởi kỷ luật đặc biệt, bởi lệ thuộc vào một tổ chức, vào chủ nghĩa quốc gia và mọi chuyện như thế, mà theo căn bản là tánh tư lợi, được nguy trang, được che dấu, dưới mọi loại – những áo choàng, những vương miện, những lễ nghi. Theo bản chất, giới hạn này hiện hữu khi có tánh tư lợi. Điều đó quá hiển nhiên. Khi tôi quan tâm đến hạnh phúc riêng của tôi, đến thành đạt riêng của tôi, đến thành công riêng của tôi và mọi chuyện chung quanh nó; chính tánh tư lợi đó giới hạn chất lượng của bộ não và năng lượng của bộ não – đúng chứ?

Và vì chúng ta đã giải thích, không phải rằng người nói là một chuyên gia về bộ não mặc dù ông ta đã nói chuyện với nhiều người về nó, những nhà chuyên nghiệp, nhưng nó vẫn còn là bộ não, không phải bộ não của họ, nhưng bộ não của bạn và bộ não của tôi. Bộ não đó trải qua thiên niên kỷ, hàng triệu năm, đã tiến hóa trong thời gian, chết – đúng chứ? – và tư tưởng. Nó đã tiến hóa. Tiến hóa có nghĩa là, phải vậy không, nguyên một chuỗi của những biến cố thời gian. Chúng ta đã là khi, bây giờ chúng ta là – mà đã phải mất hai triệu rưỡi năm, nhiều hơn hay là ít hơn. Muốn sắp xếp tất cả những lễ nghi tôn giáo vào chung cần thời gian. Vì vậy bộ não đã bị quy định, bị giới hạn bởi ý chí riêng của nó, đang tìm kiếm sự an toàn riêng của nó, đang gắn chặt vào nền tảng quá khứ riêng của nó, nói rằng, “Tôi tin tưởng”, “Tôi không tin tưởng”, “Tôi đồng ý”, “Tôi không đồng ý”, “Đây là quan điểm của tôi”, “Đây là niềm xét của tôi” – tách tư lợi. Dù rằng nó ở trong hệ thống cấp bậc của tôn giáo, hay là trong số những chính trị gia nổi tiếng, hay là cái con người tìm kiếm quyền hành qua tiền bạc, hay là vị giáo sư với số lượng hiểu biết học vấn khủng khiếp, hay là những vị đạo sư, nó đều là thành phần của tách tư lợi. Hãy đối diện với điều này.

Vì vậy bộ não của chúng ta trở nên rất, rất, rất nhỏ bé – không phải trong hình thể của nó hay là kích cỡ của nó, nhưng chúng ta đã làm suy sụp chất lượng của nó mà có khả năng vô hạn. Đúng chứ? Vô hạn. Thế giới công nghệ đã tiến bộ, và nó cũng có khả năng vô hạn để đi vào bên trong rất, rất, rất sâu thẳm. Nhưng tách tư lợi giới hạn nó. Để khám phá cho chính mình nơi nào tách tư lợi được che dấu, lại rất tinh tế. Nó có lẽ núp đằng sau một ảo tưởng, trong một ám ảnh, trong giả vờ, trong cái họ gia đình nào đó và mọi chuyện như thế. Hãy lật tung mọi cục đá, mọi cọng cỏ để tìm cho ra. Hoặc là bạn phải mất thời gian để tìm ra, mà lại nữa trở thành một ngục tù, hoặc là bạn chợt thấy cái sự việc, nắm chặt nó, có một thấu triệt vào nó ngay tức khắc. Khi bạn có một thấu triệt trọn vẹn, nó bao phủ toàn bộ lãnh vực. Đúng chứ?

Vì vậy người đặt câu hỏi nói rằng, làm thế nào bộ não mà bị quy định có thể nắm bắt được cái không giới hạn, mà là vẻ đẹp, tình yêu và sự thật? Nền tảng của nhân từ và thông minh là gì, và nó có thể đột nhiên xảy đến cho chúng ta – mỗi một người chúng ta hay không? Bạn đang mời mọc nhân từ à? Bạn đang mời mọc thông minh à? Bạn đang mời mọc vẻ đẹp, tình yêu, và sự thật à? Bạn đang cố gắng nắm bắt nó phải không? Tôi đang hỏi bạn. Có phải bạn đang cố gắng nắm bắt cái gì là chất lượng của thông minh, nhân từ, ý thức vô hạn của vẻ đẹp, hương thơm của tình yêu và sự thật đó mà không có con đường dẫn đến, hay không? Đó là cái gì bạn đang nắm bắt – đang muốn tìm được cái nền tảng mà nó cư ngụ phải không? Liệu rằng bộ não bị giới hạn có thể nắm bắt được cái này? Bạn hiểu rõ câu hỏi của tôi chứ? Bạn không thể nào nắm bắt được nó, sở hữu được nó. Bạn có thể thực hành mọi loại thiền định, ăn chay, hành hạ bản thân bạn. Tất cả việc này đã được làm. Trở nên khổ hạnh cực kỳ, mặc một mảnh vải, hay là một cái áo choàng. Trong thời kỳ thánh Francis đang sống, các giáo sĩ trang phục tươm tành lịch. Và ở Assisi, thánh Francis nói rằng, “Không” rồi khoác vào mảnh vải màu nâu và sợi dây buộc màu trắng. Bạn không nhận thấy tất cả điều đó sao? Nó kia. Người giàu có không thể tìm ra sự thật, người nghèo khổ cũng không thể, và cả những người mà đã thề nguyện sống độc thân, giữ yên lặng, khổ hạnh và vân vân và vân vân và vân vân. Không người nào có thể tìm ra sự thật – đúng chứ? Tất cả những việc đó đều được quyết định, được liên tiếp sắp xếp vào chung bởi tư tưởng; tất cả đều là sự vun quén của tư tưởng có chủ tâm, của dự định cố ý. Như có một người đã nói với người nói, “Hãy cho tôi mười hai năm và tôi sẽ làm cho bạn gặp được Chúa”.

Vậy là bởi vì bộ não bị giới hạn, dù bạn có làm bất kỳ điều gì, ngồi bắt chân chéo nhau, ngồi tư thế hoa sen, chìm trong một trạng thái mơ màng, thiền định, đứng bằng cái đầu, hay là một chân, hay là bất kỳ điều gì bạn làm, bạn sẽ không bao giờ gặp nó. Nhân từ không hiện hữu bởi những việc này.

Vì vậy người ta phải hiểu rõ tình yêu là gì. Tình yêu không là cảm giác. Tình yêu không là vui thú, ham muốn, thỏa mãn. Tình yêu không là ganh ghét, hận thù. Tình yêu có đồng cảm, rộng lượng, tế nhị và vâng vâng. Nhưng tất cả những chất lượng đó không là tình yêu. Để hiểu rõ điều đó, để đến được điều đó đòi hỏi một ý thức trân trọng và sự hiểu biết sâu sắc về vẻ đẹp. Không phải là vẻ đẹp của một người phụ nữ hay là của một người đàn ông, hay là của một ngôi sao đến ảnh cùng những chuyện chung quanh nó. Vẻ đẹp không ở trong những hòn núi, trong bầu trời, trong những thung lũng, hay là trong dòng sông đang chảy. Vẻ đẹp hiện hữu nơi nào cái tôi không ồn. Bạn có thể nhìn thấy những cái cây to lớn già cỗi từ ba đến năm ngàn năm ở California, và nhìn ngắm vẻ uy nghi của những cái cây đó rồi nói rằng, “Kỳ diệu làm sao đâu”, nhưng cái tôi ẩn nấp phía sau cái cây đó – đúng chứ? Vì vậy vẻ đẹp hiện hữu chỉ khi nào có tình yêu. Và vẻ đẹp, tình yêu là nhân từ. Không có mảnh đất cho nhân từ, nó không có sẵn nơi nào và lúc nào bạn cần đến. Và vẻ đẹp, tình yêu, sự thật đó là hình thái tột đỉnh của thông minh. Khi có thông minh đó có hành động, sự rõ ràng, ý thức bao la của chân giá trị cao quý. Nó là một điều gì đó không thể tưởng tượng được. Và *cái đó* mà không thể được tưởng tượng, hay là cái không giới hạn, không thể đặt vào từ ngữ. Nó có thể được diễn tả, những triết gia đã diễn tả nó nhưng không là *cái đó* mà họ đã diễn tả.

Vì vậy để đột nhiên bắt được trạng thái tuyệt vời này, phải có sự vắng mặt của cái tôi, bản ngã, hoạt động vị kỷ, sự trở thành. Phải có sự yên lặng kỳ lạ trong người ta. Yên lặng có nghĩa là trạng thái trống không của mọi thứ. Trong đó có không gian bao la. Nơi nào có không gian bao la nơi đó có năng lượng vô hạn, không phải là năng lượng thuộc tư lợi, nhưng là năng lượng không giới hạn.

Chúng ta được phép đứng dậy chứ?

BROCKWOOD PARK 1985

Nói chuyện với công chúng
và
Phỏng vấn trên truyền hình

- 1-Nói chuyện với công chúng lần thứ nhất:
Tại sao chúng ta có những vấn đề.
- 2- Nói chuyện với công chúng lần thứ hai:
Liên hệ của thời gian và tư tưởng đến sợ hãi.
- 3- Câu hỏi và trả lời công chúng lần thứ nhất:
Sống đơn giản thuộc tâm lý.
- 4-Câu hỏi và trả lời công chúng lần thứ hai:
Sống mong manh.
- 5-Nói chuyện với công chúng lần thứ ba:
Liên hệ của tự do đến tánh tự lợi.
- 6-Nói chuyện với công chúng lần thứ tư:
Bản chất của bộ não sống theo tôn giáo.
- 7-Phỏng vấn trên truyền hình:
Vai trò của một bông hoa.

BROCKWOOD PARK

Nói chuyện với công chúng lần thứ nhất

Ngày 24 tháng 8 năm 1985

Tại sao chúng ta có những vấn đề?

Tôi xin lỗi vì thời tiết xấu như thế! Các bạn mong đợi gì nơi người nói? Người ta sẽ, nếu bạn không phiền, cùng nhau chỉ bảo, cùng nhau suy xét, cùng nhau cân nhắc, cùng nhau quan sát điều gì đang xảy ra trong thế giới, cùng nhau suy nghĩ, và cùng nhau quan tâm sâu sắc đến điều gì chúng ta đang bàn luận. Không là một mình người nói – bạn là tất cả những người nói và những người học hỏi giống như người nói ở đây. Vì vậy cùng nhau chúng ta đang tìm hiểu kỹ càng. Muốn đề cử một vị giáo hoàng phải mất đến ba ngày. Họ đã tìm hiểu, dẫn đo, cân nhắc, suy xét trước và vân vân: vào cuối ba ngày họ đã chọn được một người mà được gọi là thiêng liêng của ông ấy, người Cha. Và cùng nhau chúng ta có gần mười ngày.

Tìm hiểu kỹ càng ngụ ý không chỉ là cùng nhau suy xét, cân nhắc, suy nghĩ ra, mà còn là đi vào những vấn đề rất sâu xa, chậm chậm, cẩn thận, đang biết những thành kiến riêng của người ta, những kỳ quặc riêng của người ta về thức ăn, quần áo và vân vân, để cho bạn không chỉ đang lắng nghe người nói mà còn đang lắng nghe những phản ứng và những thành kiến, những quyết định và những lời thề riêng của họ và tất cả những điên rồ mà người ta có – nếu bạn có thể tha thứ cho tôi. Để cho cùng nhau thật là nghiêm túc, không tách rời, không phân chia, không phải bạn ở một bờ và người nói ở bờ bên kia nhưng hãy cùng nhau quan sát điều gì đang xảy ra trong thế giới. Không chỉ trong thế giới của

quốc gia đặc biệt này mà còn khắp thế giới, chính trị, kinh tế, những nhà khoa học, những người tự do và vân vân, những người bảo thủ – tôi đã quên thêm họ vào – và tất cả những chuyện chung quanh nó. Vì vậy đây không là một buổi cắm trại cho kỳ nghỉ cuối tuần nhưng trái lại rất nghiêm túc – không là trạng thái nghiêm túc ở nhà thờ, trạng thái nghiêm túc như nhà thờ, nhưng trái lại trạng thái nghiêm túc mà ép tục không chỉ trong suốt những ngày chúng ta cùng nhau có nặt ở đây mà còn sau đó khi bạn rời khỏi đây, khi tất cả chúng ta chia tay nhau.

Và khi tìm hiểu kỹ càng cũng có một quyết định, một quan điểm để quyết định và sau đó hành động. Tất cả việc này được ngụ ý trong một từ ngữ đẹp đẽ đó. Vì vậy cùng nhau, hãy thật nghiêm túc, không chỉ là trí năng, không lãng mạn, không cảm tính hay là mơ mộng nhưng cùng nhau hãy quan sát điều gì đang xảy ra cho tất cả mọi người trong chúng ta.

Người ta tự hỏi tại sao các bạn lại có mặt ở đây và tôi lại có mặt ở đây. Các bạn phải trải qua quá nhiều cực nhọc và cố gắng, để dựng lên một cái trại, mang tất cả con cái và những con chó của bạn – bạn cũng có những con chó chứ? Và tất cả các em nhỏ, các cậu trai và các cô gái, các bạn đã phải chuốc lấy nhiều rắc rối để đến đây, chi phí, sự nhầm chán của đi lại, vận chuyển, tất cả những sự việc liên quan. Và chúng ta cũng phải luôn luôn nhớ rằng khi chúng ta đang cùng nhau tìm hiểu kỹ càng, không có sự giúp đỡ ở bên ngoài. Đó là một tìm hiểu kỹ càng. Người nói không đang cố gắng giúp đỡ, hay là đang cố gắng gây ấn tượng, thuyết phục, dụ dỗ, gây áp lực và tất cả việc đó. Chúng ta có thể để lại việc đó cho những chính trị gia, cho những tờ báo, cho truyền hình, và những nhà thờ khắp thế giới, dù chúng là những đền chùa, những thánh đường Hồi giáo, hay là những nhà thờ Thiên chúa giáo. Vì vậy chúng ta cùng nhau, không có bất kỳ áp lực, bất kỳ thuyết phục nào về phần người nói hay là về phần các bạn không có một quan để đặc biệt, và bám chặt vào nó. Cả hai chúng ta cùng đang xem xét, đang im hiểu những vấn đề lạ lùng mà chúng ta phải đương đầu, nguy hiểm, và người ta không biết

điều gì sắp sửa xảy ra trong tương lai, có sự hỗn loạn, hoang mang kinh khủng và thế giới đang mỗi lúc một độc ác hơn – nếu bạn đã đi lại, nếu bạn đã đọc báo chí, nếu bạn đã gặp vài chính trị gia, những vị thủ tướng và vân vân.

Vì vậy trước hết chúng ta phải quan sát thế giới, không phải thế giới của tôi, hay thế giới của bạn – thế giới mà đang xảy ra trước mặt chúng ta, những sự việc đang diễn tiến trong thế giới khoa học, trong thế giới trang bị vũ trang, cuộc đua đang xảy ra, những chính trị gia đang bám vào những học thuyết đặc biệt của họ, đang chiến đấu cho điều đó. Bạn biết rồi, tất cả những chuyện như thế. Làm thế nào bạn, nếu người ta được phép hỏi, tiếp cận những vấn đề này? Không phải chỉ vấn đề đặc biệt riêng của một người nhưng những vấn đề mà thách thức, mà đòi hỏi một hành động quyết định, làm thế nào bạn tiếp cận những vấn đề này? Thế giới của khoa học, thế giới của sinh học, thế giới của kinh tế, thế giới của bất bình đẳng xã hội, vô luân lý xã hội? Chúng ta biết rõ tất cả việc này, làm thế nào chúng ta tiếp cận nó? Như một người Anh? Như một người Pháp? Như một người Ấn độ giáo? Hay như một người Hồi giáo và vân vân? Nếu chúng ta tiếp cận nó với một quan điểm đặc biệt, hay là với một cái gì đó bị đào tạo – bị quy định theo sinh học, vậy thì động cơ thúc đẩy của chúng ta được biết rõ hay là không được biết và do đó sự tiếp cận của bạn sẽ bị giới hạn. Điều này hiển nhiên – đúng chứ? Nếu tôi, nếu người nói đang bám chặt vào nước Ấn độ của ông ta và tất cả sự vô nghĩa đó, vậy thì ông ta sẽ quan sát thế giới với tất cả những vấn đề phức tạp của nó từ một quan điểm chật hẹp, đặc biệt. Và vì vậy tiếp cận của ông ta sẽ bị quy định, tiếp cận của ông ta sẽ có thiên vị, tư lợi và vân vân. Vì vậy tiếp cận của ông ta sẽ luôn luôn là, với tất cả những vấn đề này, rất nhỏ nòi, rất bị giới hạn. Điều đó rõ ràng.

Vì vậy người ta đang hỏi, cùng nhau chúng ta đang hỏi, làm thế nào bạn sẽ tiếp cận những vấn đề này? – không là một vấn đề đặc biệt, dù nó là vấn đề của bạn, hay là của vợ bạn, của chồng bạn và vân vân, nhưng những vấn đề, một vấn đề. Làm thế nào

bạn tiếp cận một vấn đề? Mà là, làm thế nào bạn tiếp cận một thách thức? Một điều gì đó bạn phải đối diện, trả lời và hành động.

Một vấn đề là gì? Theo nghĩa lý tự điển nó là một điều gì đó làm bạn bối rối, làm bạn mất bình tĩnh – đúng chứ? Một điều gì đó mà bạn phải đối mặt và trả lời ngay tức khắc. Không phải chờ thời gian, với những hoàn cảnh, phản ứng theo thực dụng, theo ngẫu nhiên, hay là với một ý thức tự mãn nào đó, hay là với những kết luận rõ ràng nào đó. Làm thế nào bạn tiếp cận nó? Cùng nhau chúng ta đang tìm hiểu kỹ càng, khi ông phải là người nói đang ngồi trên bục, mà ông ta không thích chút nào cả. Nó không là một vấn đề thuộc cá nhân. Ông ta có một cái tên và mọi chuyện của cái tên đó. Nhân cách không tham gia vào *stim* hiểu kỹ càng này, bạn có thể xoá sạch nó đi. Vì vậy chúng ta tiếp cận để đối diện vấn đề trong cách nào? Vì vậy chúng ta sẽ phải hỏi cái gì là một vấn đề?

Tại sao chúng ta lại có nhiều vấn đề như thế? Tất cả cuộc sống của chúng ta từ khi bắt đầu đến kết thúc, từ lúc mới sinh ra đến khi chết, chúng ta bị nhồi nhét những vấn đề, chúng ta bị rã rời bởi những vấn đề – lo lắng, ưu tư, hoang mang, và xung đột, đấu tranh, đau khổ, âu sầu liên tục, tất cả những chuyện quanh nó. Vì vậy chúng ta cùng nhau không nên tìm ra phương cách để giải quyết những vấn đề hay sao? Đó là câu hỏi đầu tiên.

Chúng ta biết mỗi người chúng ta đều có một vấn đề thuộc loại này hay loại khác – sức khỏe, tuổi già, hay là căn bệnh nào đó, không chữa trị được, chờ chết, hay là những vấn đề tâm lý nào đó, hay là những vấn đề kỳ quặc, lập dị, ảo tưởng nào đó, mà chúng ta gọi là những vấn đề tôn giáo! [*tiếng cười*] – và vân vân. Vì vậy làm ơn chúng ta hãy tìm ra tại sao từ khi bắt đầu sự hiện hữu của chúng ta, khi chúng ta được sinh ra cho đến khi chúng ta chết, có sự giải quyết liên tục này của những vấn đề. Đúng chứ? Cùng nhau chúng ta có tìm hiểu nó được không? Không phải là người nói giải thích và bạn chấp nhận hay là bác bỏ, nhưng cùng nhau chúng ta đang cân nhắc, cùng nhau đang suy nghĩ, cùng nhau đang đánh giá, cùng nhau. Như chúng ta đã nói, một vấn đề là gì?

Một vấn đề là một điều gì đó gây mất bình tĩnh, nó là một thách thức, mà bạn phải đương đầu, vận dụng bộ não của bạn, sự tích cực của người ta, không chỉ nóng nảy đáp lại nó, toàn bộ não của bạn phải tham gia vào nó. Đúng chứ?

Từ niên thiếu chúng ta có một vấn đề, làm thế nào để đọc, khi bạn xa nhà bạn thấy luyến tiếc, nhớ nhà, và khi bạn ở trường bạn phải học viết, đọc tất cả những quyển sách khủng khiếp. Và điều đó trở thành một vấn đề – đúng chứ? Ngay từ niên thiếu khi bạn đi học, cao đẳng, đại học và vân. Nếu bạn là một công nhân mà trở thành một vấn đề. Bạn biết rõ nguyên cuộc sống là một vấn đề. Vì vậy những bộ não bị quy định từ thời niên thiếu đến sự giải quyết những vấn đề – đúng chứ? Chúng ta đồng ý chứ? Cùng nhau chúng ta ở trong quan đềm này chứ? Không phải tôi đang giải thích, bạn đang chấp nhận. Cùng nhau chúng ta ở trên một con thuyền. Bạn có lẽ chèo nhanh hơn, bạn có lẽ khỏe mạnh hơn, khéo léo hơn, những người khác có lẽ yếu ớt, nhưng chúng ta cùng ở trên một con thuyền. Vì vậy điều đó rõ ràng phải không? Bộ não của chúng ta từ niên thiếu bị quy định đến những vấn đề, chúng ta sống cùng những vấn đề. Điều đó hiển nhiên rất rõ ràng – đúng chứ? Vấn đề tình dục, vấn đề liên hệ, vấn đề quyền hành, giai cấp, chức vụ, thể lực và thống trị, vâng lời và không vâng lời, bạn biết rồi, nguyên chuyển động của cuộc sống. Vì vậy liệu rằng chúng ta có thể lắng nghe – hay là nghe – tình trạng bị quy định riêng của chúng ta, bị quy định, bị đào tạo, bị giáo dục để sống cùng những vấn đề? Và trong sự giải quyết một vấn đề bạn tạo ra những vấn đề khác, mà những nhà chính trị đang thực hiện nó tuyệt vời. Và chúng ta đều đang làm như vậy. Vì vậy liệu rằng có thể – cùng nhau chúng ta đang tìm hiểu, làm ơn đừng lắng nghe một mình người nói – liệu rằng trước hết có thể được tự do khỏi những vấn đề, bộ não, và sau đó giải quyết những vấn đề – bạn hiểu chứ? Vâng, nó có thể được không? Tôi không biết và bạn không biết.

Vì vậy chúng ta sẽ tìm hiểu điều đó trước tiên. Chúng ta có nhiều vấn đề trong cuộc sống, rất, rất phức tạp. Toàn thể phẩm chất của con người, toàn thể hoạt động của bộ não, những cảm

thấy, những thôi thúc, những quyền luyện, chúng ta có quá nhiều chúng. Và chúng ta có ẽ không bao giờ giải quyết xong bất kỳ vấn đề nào, trái lại chúng ta dần dần tàn tạ đi, chết. Vì vậy nó trở nên rất quan trọng, nó không quan trọng đối với bạn và đối với tất cả chúng ta hay sao, liệu rằng bộ não, mà đã được rèn luyện để sống và chia sẻ cùng chúng, tích cực hoạt động với những vấn đề, liệu rằng bộ não đó có thể, làm ơn cùng nhau hãy suy nghĩ ra điều này, không chỉ một mình tôi, liệu rằng bộ não này có thể không có những vấn đề nào cả và vì thế giải quyết được những vấn đề hay không? Bạn hiểu rõ chứ? Chính là bộ não tự do mới có thể hiểu rõ những vấn đề, giải quyết những vấn đề. Không phải là bộ não mà nghẹt ứ những vấn đề. Những nhà khoa học chật ních những vấn đề. Đầu tiên họ là những con người rồi sau đó mới là những nhà khoa học. Những con người có những vấn đề và những nhà khoa học với những lý thuyết của họ và mọi chuyện chung quanh nó có những vấn đề của họ – đúng chứ? Vì vậy nó là một chuyển động liên tục hay là một chuỗi xích của những vấn đề – đúng chứ? Bây giờ làm thế nào chúng ta có thể giải quyết việc này? Liệu rằng các bạn, chúng ta có thể cùng nhau giải quyết câu hỏi này mà rất nghiêm trọng bởi vì chúng ta đang đối diện một thế giới rất, rất nguy hiểm. Họ đang chơi đùa, những chính trị gia ở một phía, những tư tưởng gia ở một phía, và phía còn lại với quyền hành to lớn của họ và vân vân, cả hai phía, đang chờ đợi – đúng chứ? Những trang bị vũ khí, chạy đua, đang gia tăng. Và chúng ta bị kẹt giữa nó. Được rồi, thưa các ông.

Có nghèo đói khủng khiếp, của quốc gia này, hay là bạn không biết. Nghèo đói khủng khiếp, suy đồi, phân hóa và vân vân. Chốc nữa chúng ta sẽ nói về thần thánh và tất cả cấu trúc tôn giáo có tổ chức cùng với những nghi lễ, những cái áo choàng thời trung cổ và vân vân.

Vì vậy chúng ta đang hỏi lẫn nhau liệu rằng những bộ não của chúng ta có thể được tự do để giải quyết những vấn đề hay không? Được không? Bạn phải trả lời câu hỏi đó, đừng giữ im lặng. Bạn sẽ làm gì? Bất kỳ điều gì bạn làm sẽ là một vấn đề khác

- đúng chứ? Bạn nói rằng tôi sẽ làm việc này, tôi sẽ không làm việc kia, tôi sẽ tin tưởng điều này, tôi sẽ tin tưởng điều kia, điều này là sự thật, điều này là giả dối, tôi theo đuổi việc gì tôi muốn. Tất cả việc đó tạo ra nhiều vấn đề hơn - đúng chứ? Vì vậy trước hết chúng ta có bốn phận tìm ra liệu rằng những bộ não của chúng ta có thể được tự do khỏi những vấn đề, để hiểu rõ và giải quyết những vấn đề - đúng chứ? Đứng nhìn tôi. Có lẽ người ta đã không suy nghĩ, hay là đã không tìm hiểu câu hỏi này. Người ta sẽ hỏi, "Hãy cho tôi thời gian để suy nghĩ nó kỹ càng. Cho phép tôi quan sát cẩn thận, suy xét rồi sau đó kết luận." Nếu bạn cho phép thời gian, đó là, tôi sẽ suy nghĩ nó, tôi sẽ cân nhắc để đồng ý hay là không đồng ý, nơi nào cần thiết để có những vấn đề, nơi nào không cần thiết để có những vấn đề, và vân vân. Nếu bạn dùng thời gian với nó - đúng chứ. Chuyện gì xảy ra? Bạn trả lời. Chuyện gì xảy ra nếu tôi dùng thời gian với vấn đề nào đó mà phải được giải quyết ngay bây giờ, tức khắc? Nếu không thể giải quyết nó ngay tức khắc, sẽ có những vấn đề khác len lén chen vào - đúng chứ? Vì vậy liệu bạn có ngay tức khắc giải quyết cái vấn đề hay không? Hãy giải quyết cái câu hỏi, cái thách thức, rằng là bộ não của bạn đã bị rèn luyện trong quá nhiều năm để sống và chuyển động giữa những vấn đề, đến nỗi bộ não của bạn không bao giờ được tự do. Đó không phải là vấn đề thứ nhất hay sao? Bởi vì chúng ta phải đối diện nhiều vấn đề phức tạp khi chúng ta tiếp tục nói chuyện. Tại sao chúng ta những con người khắp quả đất, mà đẹp tuyệt vời, tại sao chúng ta đã sống hai triệu rưỡi năm trên quả đất này, hay là nhiều hơn hay là ít hơn, theo tâm lý, theo chủ quan, chúng ta đã thay đổi rất ít, chúng ta vẫn còn là những con người man rợ chưa khai hóa trong ý nghĩa thực sự của từ ngữ đó. Tại sao chúng ta đã không chuyển động ra khỏi cái khuôn mẫu đã sắp đặt cố định đó sau hàng triệu năm này? Đó là một vấn đề. Tại sao thế giới lại được phân chia thành những quốc gia, thành những hoạt động tôn giáo, tại sao thế giới đã đang đánh nhau, đang giết nhau, những sự việc kinh hoàng và những cuộc chiến tranh đã gây ra từ cây gậy, bom nguyên tử, tại sao chúng ta vẫn

còn tiếp tục như thế đó. Tại sao chúng ta chọn lựa những chính trị gia này. Tại sao chúng ta sợ hãi tương lai. Chúng ta đã có nhiều, nhiều vấn đề – đúng chứ?

Vì vậy hiểu rõ vấn đề xuất hiện như thế nào là điều rất quan trọng, nếu bạn cho phép, rằng là mỗi một người trong chúng ta đang bàn luận với nhau, đang cân nhắc, đang suy xét, chúng ta sẽ làm gì? Bạn sẽ làm gì? Dĩ nhiên nếu bạn vướng mắc vào một chế độ ăn kiêng, hay là tập luyện yoga, hay là một loại sự việc kỳ quặc tưởng tượng lạ lùng nào đó, vậy thì rõ ràng bạn đã mất hút. Bạn bị trôi buộc vào một điều gì đó. Nhưng bạn sẽ không bao giờ giải quyết được bất kỳ vấn đề nào phải không? Vì vậy cùng nhau chúng ta sẽ làm gì, khi biết rằng không có sự giúp đỡ bên ngoài – đúng chứ? Biết rằng bạn có thể tham dự tất cả những buổi họp trại trên thế giới, tất cả những vị đạo sư trên thế giới – người nói không là một vị đạo sư – hay là đến đây, không ai có thể giúp đỡ, ngoại trừ phần vật chất, trái lại không ai có thể giúp đỡ bạn – người chồng của bạn, người vợ của bạn, người bạn gái của bạn và vân vân, hay là anh sát, hay là những nhà khoa học tương lai – bạn theo kịp không? Chúng ta ở đây. Vì vậy liệu rằng cùng nhau chúng ta gạt đi cái ý tưởng muốn được giúp đỡ, muốn được chỉ bảo, muốn đi theo một ai đó, muốn tin tưởng một điều gì đó. Tất cả việc đó trở nên không liên quan, không thích hợp khi bạn phải giải quyết một điều gì đó thực sự. Sự thật là điều gì đó chúng ta là, vô số những vấn đề, những giọt nước mắt, những tiếng cười, khôn khổ, ưu tư, ghen ghét, hận thù, những vết thương, những tổn thương thuộc tâm lý.

Vì vậy chúng ta sẽ làm gì cùng nhau, không phải tách rời? Đúng chứ? Chúng ta không thể sống tách rời. Ngay cả những thầy tu được tổ chức với những tu viện, những dòng tu của họ ở thế giới phương Tây, họ lệ thuộc lẫn nhau. Ở thế giới Châu á, đặc biệt ở Ấn độ, người thầy tu một mình ông ấy đang lang thang khắp qua đất, khắp Ấn độ. Và họ có những vấn đề của họ. Tôi không biết có lần nào bạn đi theo một nhóm thầy tu hay chưa. Có một lần người nói đang đi theo một nhóm thầy tu ở Ấn độ, trong dãy núi Hi mã

lập sơn, và họ đang đọc kinh, đang đọc những quyển sách kinh của họ, không bao giờ quan sát dòng suối đẹp bên đường đi, nghe tiếng réo rắt của dòng suối đó, những đóa hoa, đường chân trời lạ lùng phủ tuyết, những ngọn núi cao hai mươi lăm ngàn feet, không bao giờ quan sát vẻ đẹp của quả đất. Họ chỉ quan tâm đến chính họ và những thần thánh nhỏ bé của họ. Vì vậy làm ơn hãy trả lời câu hỏi này cho chính bạn: liệu rằng bộ não của bạn có thể được tự do để cho bạn có thể hiểu rõ, làm tan biến đi những vấn đề. Nếu người ta hiểu ra rằng nó không tự do – rằng là nó thực sự bị quy định – đúng chứ? Điều gì mà người ta thấy chính xác về nó, không phải được nói về nó, không phải đọc điều gì đó trong một quyển sách, hay là được thuyết phục bởi một người khác, nhưng nếu người ta trực tiếp nhìn thấy cho chính mình rằng bộ não của chúng ta bị quy định – đúng chứ? Chúng ta có thể làm việc đó được không? Đừng ... thưa bạn, chúng ta sẽ hỏi những câu hỏi vào ngày thứ ba – hay là – có phải thứ ba không, vâng thứ ba. Bởi vì nếu tất cả các bạn đưa ra câu hỏi bây giờ – bạn không phiền chứ? – thưa bạn.

Chúng ta có thể làm việc đó không? Chúng ta có thể cùng nhau bàn luận, cùng nhau tìm hiểu, suy xét, cân nhắc, có phải bộ não của chúng ta đang sống với những vấn đề hay không? Không phải như một người quan sát đang quan sát qua kính hiển vi, hoặc là nói nó đúng hặc là nói nó sai, nhưng ý thức được nó, rằng là những bộ não của chúng ta bị quy định quá nhiều để sống với những vấn đề. Diễn giả không cần lặp đi lặp lại điều đó.

Giả sử rằng tôi không ý thức được việc đó, thậm chí tôi đã không bao giờ suy nghĩ việc đó, tôi chưa bao giờ nghe một sự việc như thế trước kia là có thể được hay là không thể được. Nhưng bạn đã đưa ra một câu hỏi – đúng chứ? Và bộ não của tôi vì khả năng động, không chờ đẫn quá, không bị trói buộc vào một điều gì đó, lúc đó bộ não của tôi bắt đầu nói rằng, liệu bộ não có thể quan sát hoạt động riêng của nó – bạn theo kịp chứ? Bạn hiểu rõ điều gì tôi đang nói chứ? Liệu rằng bộ não có ý thức được tình trạng bị quy định, sự giới hạn riêng của nó? Giống như bạn quan sát chính

mình trong một cái gương soi khi bạn cạo mặt, hay là trang điểm khuôn mặt của bạn – xin lỗi! Liệu bạn có thể quan sát bộ não của bạn như vậy hay không? Không phải như một người quan sát đang quan sát một điều gì đó – đúng chứ? Nếu bạn quan sát như một người đứng ngoài, người đứng ngoài đó cũng là vật được quan sát – đúng chứ? Không có sự khác biệt, người đứng ngoài và người ở trong. Rõ ràng chứ? Khi bạn đang cạo râu ở cằm của bạn, bạn không nói rằng bạn đang nhìn khuôn mặt của bạn từ phía bên ngoài, bạn ở đó trong cái gương soi. Bạn có lẽ gặp những sợi râu khó khăn khi cạo nhưng bạn ở đó, hình ảnh của bạn là bạn – đúng chứ? Bạn không nói rằng, “Nhìn trong gương tôi trông khác hẳn”, bạn là chính cái gì bạn là. Vì vậy liệu rằng bộ não có thể trở nên ý thức được chính nó, những tư tưởng của nó, những phản ứng của nó, cách sống của nó, hay không? Bởi vì đó là trung tâm của tất cả hoạt động của chúng ta – đúng chứ? Chúng ta có nhận ra điều đó không? Nó là trung tâm của tất cả những đáp trả thần kinh của chúng ta, tất cả những phản ứng của chúng ta, tất cả những điều kiện của chúng ta, những cảm thấy của chúng ta, những vui thú của chúng ta, những đau khổ, những sợ hãi, những lo âu, cô độc, thất vọng và sự tìm kiếm tình yêu, tất cả mọi chuyện còn lại, nó ở đó – đúng chứ? Nếu – khi không có hiểu biết rõ ràng về điều đó, tôi có thể làm gì đây? Bất kỳ điều gì tôi làm sẽ không còn ý nghĩa – đúng chứ? Tôi tự hỏi không hiểu bạn có hiểu được tất cả việc này hay không? Cũng không sao đâu.

Vì vậy chúng ta có ý thức được hoạt động của bộ não hay không? Tại sao bạn suy nghĩ một việc như thế, những phản ứng của bạn là gì, tại sao bạn lại kỳ cục như thế, rối loạn thần kinh như thế, tại sao bạn bám vào một điều gì đó, tại sao lại có sự cô độc này, nỗi thống khổ, đau thương, âu sầu và lo âu, hoang mang – đúng chứ? Làm ơn chúng ta đang cùng nhau tìm hiểu. Tôi sẽ làm gì nếu tôi không ý thức được? [*tape lật qua*] Tôi biết tôi không ý thức được. Tôi không ý thức được chính tôi, chính tôi là bộ não, cái vật mà luôn luôn khuấy động, cái vật mà luôn luôn đang sống trong những thung lũng che phủ, những thung lũng sâu thẳm, mà

luôn luôn đang tìm kiếm tư lợi, dù rằng nó nhân danh chúa, nhân danh tình yêu, nhân danh lợi ích mới xã hội hay là tìm kiếm quyền hành, vị trí, luôn luôn có nền tảng của yếu tố này. Chúng ta có ý thức được tất cả việc này không? Nếu tôi không ý thức được, tôi sẽ làm gì đây? Hãy giúp tôi! Xin lỗi – tôi đã quên cái từ ngữ đó! Tôi không đang yêu cầu sự giúp đỡ của bạn nhưng chúng ta hãy bàn luận nó.

Chúng ta đã tìm kiếm sự giúp đỡ từ mọi người, từ những quyển sách, từ những giáo sĩ, từ những nhà tâm lý học, từ những chính trị gia, từ mọi quan điểm, từ mọi nền tảng, chúng ta đã tìm kiếm sự giúp đỡ. Và sự giúp đỡ đó đều không có kết quả bởi vì chúng ta là cái gì chúng ta là bây giờ chúng ta có lẽ đã thay đổi một chút ít chỗ này hoặc là chỗ kia nhưng thật ra chúng ta là cái gì chúng ta là bất kể tất cả sự giúp đỡ, bất kể tất cả những người lãnh đạo, những vị đạo sư, những nhà tiên tri cổ, những quyển sách cổ, – ô, Chúa ơi – đúng chứ? Vì vậy liệu rằng cùng nhau chúng ta có thể gạt bỏ đi cái ý tưởng tìm kiếm sự giúp đỡ hay không? Điều đó không có nghĩa rằng bạn không nên ở đây và tôi không nên ở đây. Bạn biết rồi, khi bạn trông thấy một vật gì đó đẹp đẽ, nhưng bạn không bao giờ nói, “Được rồi tôi sẽ không bao giờ quay lại đây nữa.” Trái lại, bạn quay lại để ngắm nó thường xuyên. Không phải rằng bạn sẽ được giúp đỡ bằng cách quan sát ngon núi – vẻ đẹp của nó, sự đơn giản của một cảnh trí tuyệt vời.

Nếu bộ não của tôi không ý thức được chính nó, mà là một vấn đề phi thường, ở nơi nào bạn ý thức được những tư tưởng riêng của nó. Đó là, tư tưởng có ý thức được chính nó đang suy nghĩ hay không? Bạn hiểu chứ? Đây không thuộc trí năng. Bạn hiểu được câu hỏi của tôi không? Tôi nghi ngờ lắm! Liệu rằng tư tưởng của bạn có thể ý thức được chính nó hay không? Đúng chứ? Nếu nó không ý thức được, vậy thì bạn sẽ làm gì, hay là không làm gì, để trở nên hoàn toàn ý thức được mỗi chuyển động của tư tưởng? Cầu nguyện? Van xin? Bạn không thể làm bất kỳ điều gì trong những điều kia. Vì vậy liệu rằng bạn có thể vẫn yên lặng và quan sát? Chúng ta có ý nói qua ng ữ qu a m sát, qu a m sát mà

không có một chuyển động của từ ngữ, hình ảnh, biểu tượng, mà trong bản thể của chúng là tư tưởng. Đầu tiên bạn có thể quan sát được không? Quan sát mà không có một hoạt động của quá khứ? Tiếp tục đi, thưa các bạn, hãy theo cùng tôi. Bạn có thể quan sát được không? Tôi có thể quan sát đau đớn của tôi, đau đớn thân thể của tôi hay không? Bạn hiểu rõ câu hỏi của tôi chứ? Bạn có thể quan sát đau đớn thân thể của bạn, ý thức được nó hay không? Đừng nói rằng, ồ tôi phải chạy mau đến bác sĩ, uống một viên thuốc; hãy chịu đựng nó, chỉ cần ý thức được nó. Theo tâm lý ý thức được nó mà không có bất kỳ chuyển động nào. Bạn có thể thực hiện được không? Và trong cùng cách hãy quan sát hoạt động của bộ não, không chỉ với nhiều từ ngữ và những phủ nhận hay là những khẳng định, chỉ cần quan sát. Bạn có khi nào quan sát người vợ của bạn hay người chồng của bạn, hay là người bạn gái của bạn, thực sự quan sát, không phải với những hình ảnh mà bạn đã xây dựng về cô ấy, hay là anh ấy, rồi thì đó là – những hình ảnh kia không là quan sát, chúng chỉ là sự chiếu rọi của những hoạt động mà bạn đã từ từ tạo ra mà trở thành cái hình ảnh giữa bạn và cô ấy và anh ấy và vân vân. Vì vậy người ta thực sự không đang quan sát gì cả.

Sự liên hệ là gì – tôi có thể tiếp tục được chứ? – giữa quan sát và tình yêu? Có phải tình yêu chỉ là vui thú, chỉ là một ham muốn, một tư tưởng sắp đặt lại? Có sự phân chia trong tình yêu đó, vì tôi yêu thương bạn và không còn ai nữa, hay không? Hay là tôi yêu thương bạn nhưng tôi ghen tuông bạn – đúng chứ? Vì vậy đó là tình yêu hay sao? Chúng ta sẽ tìm hiểu việc đó khi chúng ta bàn về tất cả những sự việc này. Nhưng bây giờ chúng ta đang hỏi khi nào có sự trực nhận, và trực nhận đó chỉ có thể xảy ra khi không có động cơ thúc đẩy – đúng chứ? Nếu tôi có một động cơ thúc đẩy trong trực nhận đó, trong quan sát đó, vậy thì động cơ thúc đẩy đó kiểm soát, định hình, tạo khuôn, trực nhận đó. Vì vậy liệu có một quan sát mà không có bất kỳ động cơ thúc đẩy nào hay không? Thông thường động cơ thúc đẩy được che dấu sâu thẳm trong tánh tự lợi.

Vì vậy chúng ta gặp một vấn đề rất phức tạp – hay khác hơn là một đề tài tranh cãi, hay là bất kỳ từ ngữ nào bạn thích sử dụng – tánh tự lợi ở xa bao nhiêu, ở sâu thẳm bao nhiêu? Nó có thể được xóa bỏ ở mức độ nào? Tôi chấm dứt nó ở đâu? Bạn hiểu chứ? Hay là liệu có thể sống trong thế giới hiện đại này mà không còn tư lợi – bạn hiểu chứ – toàn bộ phạm vi của nó? Bộ não có thể được tự do sâu thẳm đến chừng nào, tuyệt đối được tự do khỏi tư lợi? Hay là được tự do trong tỉ lệ nào đối với những hoạt động của cuộc sống, cuộc sống hàng ngày? Hay là chỉ hơi hợt không còn tư lợi? Bạn hiểu chứ? Toàn bộ chiều sâu và nông cạn của tánh tự lợi. Đây là một vấn đề rất phức tạp. Và có phải rằng tánh tự lợi là khởi đầu của mọi phân hóa – đúng chứ? Chúng ta có nhìn thấy điều đó không? Nó là khởi đầu của mọi phân hóa. Nó là khởi đầu của tất cả quy trình phân chia, mà là phân hoá. Nó là sự khởi đầu hay là nguồn gốc của xung đột – đúng chứ? Vì vậy xung đột có thể chấm dứt xa bao nhiêu, sâu bao nhiêu hay là nông cạn bao nhiêu? Đừng biến nó thành một vấn đề, rồi thì chúng ta lại lạc lối. Liệu rằng xung đột có khi nào kết thúc giữa những con người? Mặc dù họ có lẽ rất gần nhau, hay là rất xa nhau, liệu rằng xung đột, đấu tranh, sự đau khổ của nó có thể, liệu rằng nó có thể kết thúc? Làm ơn, hãy tiếp tục đi, thưa các bạn. Chúng ta có ý nói gì qua từ ngữ xung đột? Xung đột theo cơ bản là một biến dạng. Xung đột trong mọi hình thức tạo ra một quan điểm biến dạng. Xung đột theo căn bản là vô trật tự – đúng chứ? Cùng nhau chúng ta có đang tìm hiểu nó, đang cân nhắc nó, đang suy xét nó, với một quan điểm để hành động, hay không? Từ ngữ có nghĩa là việc đó. Vì vậy xung đột có thể kết thúc hay không? Để cho sau đó bộ não có thể tự do và có thể bay bổng. Bộ não có khả năng vô hạn, vô hạn. Và chúng ta đang kềm hãm nó, đang làm chật hẹp nó bằng tư lợi và xung đột. Vì vậy xung đột có thể kết thúc được không?

Tại sao trong chúng ta có cái yếu tố phân chia này? Bạn và tôi, chúng tôi và họ, chúng tôi là điều này và các bạn là điều kia, nguồn gốc của nó là gì? Nó có phải là tình trạng đối nghịch của ham muốn hay không? Nó có phải là những yếu tố tương phản của

ham muốn hay không? Nó có phải là lý tưởng và sự thật hay không? “Cái không nên là” và “cái gì là” – bạn hiểu chứ? Vì vậy có phải xung đột bắt đầu khi có quy trình phân hai này trong tất cả chúng ta hay không? Làm ơn cùng nhau chúng ta đang đi chung con đường trong việc này, cùng nhau chúng ta ở chung con thuyền. Chúng ta có ý thức được cái yếu tố trọng điểm này rằng là trong tất cả chúng ta đều có những tác động phân hai đang hoạt động, điều tốt lành và điều xấu xa – đúng chứ? Đây là một câu hỏi quan trọng. Điều tốt lành có liên quan với điều xấu xa hay không? Người nói đang đưa ra nhiều vấn đề sáng nay, nhiều sự việc, mà là bộ phận của cuộc sống chúng ta. Chúng ta chỉ có bốn buổi nói chuyện và hai buổi trả lời câu hỏi, chúng ta phải nhồi nhét mọi vấn đề có thể được vào những buổi nói chuyện này, những buổi tìm hiểu kỹ càng này. Chúng ta có ý thức được yếu tố trọng điểm này hay không? Chúng ta luôn luôn – đạo đức của chúng ta được thăng bằng giữa điều tốt lành và điều xấu xa. Vì vậy người ta phải hỏi liệu rằng điều tốt lành có liên quan với điều xấu xa hay không? Điều cao thượng có liên quan với điều đê tiện hay không và vân vân? Khi một người khá hèn nhát và có ham muốn được can đảm, sự can đảm đó có thực sự là can đảm, hay là một phần nào được sinh ra từ sự hèn nhát? Bạn hiểu câu hỏi của tôi chứ? Vì vậy cùng nhau chúng ta đang hỏi điều xấu xa, cái gì là điều xấu xa? Và cái gì là điều tốt lành? Nếu điều tốt lành có liên quan với điều xấu xa vậy thì nó không là tốt lành – đúng chứ? Chúng ta đã nói rằng – cùng nhau chúng ta công nhận điều này chứ? Nếu – khi, trái lại, không phải nếu, khi cái đó mà đẹp đẽ có liên quan với cái đó mà xấu xí, vậy thì vẻ đẹp được sinh ra từ sự xấu xí – đúng chứ? Lúc đó nó không là vẻ đẹp. Tôi không hiểu các bạn có đang theo kịp không. Vì vậy nếu điều tốt lành được sinh ra từ cái đó mà không tốt lành, thì điều tốt lành đó là từng phần, nó không là toàn bộ; vì vậy nó không là điều tốt lành.

Vì vậy đạo đức không là sự thăng bằng của hai điều này – đúng chứ? Tôi tự hỏi liệu rằng bạn có nhìn thấy vấn đề này không? Vì vậy liệu người ta có thể được tự do khỏi tánh phân hai

này, cái qui trình phân hai? Vấn đề này, điều tốt lành và điều xấu xa mâu thuẫn lẫn nhau, đã có mặt ở đó được bốn mươi, năm mươi ngàn năm và nhiều hơn nữa. Bạn nhìn thấy những bức vẽ kia trong những hang động cổ xưa, cả ở nước Pháp lẫn những vùng đất còn lại trong thế giới, điều tốt lành luôn luôn đang chống lại điều xấu xa, và điều xấu xa đang chống lại điều tốt lành. Bạn biết tất cả việc này. Và kết quả của sự chống đối đó, sự đấu tranh đó được cho là đạo đức cao nhất – đúng chứ? Điều tốt lành không bao giờ có thể liên quan với điều xấu xa. Tình yêu không có thể liên quan với hận thù, với giận dữ, với ghen tuông. Nếu nó liên quan vậy thì nó không là tình yêu, nó là thành phần của vui thú, ham muốn và vân vân.

Vì vậy liệu rằng chúng ta có thể sống trên quả đất này, vì Chúa một số người trong chúng ta, liệu rằng một số người trong chúng ta hay là tất cả chúng ta có thể sống mà không có mây may xung đột nào cả? Các bạn không thể trả lời câu hỏi này, nhưng hãy để cho hạt giống của câu hỏi đó vận hành. Bạn hiểu chứ? Nếu hạt giống đó đang sống, không chỉ là lý thuyết của nó, vậy thì nó có sinh lực khủng khiếp riêng của nó, không phải suy nghĩ về nó của bạn, không phải nói rằng, “Ồ tôi phải hiểu ông ta đang nói về điều quái quỷ gì”. Nhưng nếu hạt giống rằng là điều tốt lành tuyệt đối không liên quan với điều xấu xa . . . hãy để cho, nếu người ta được phép đề nghị, hãy để cho cái hạt giống đó tăng trưởng, lớn lên. Bạn đã gieo một hạt giống trong quả đất, cây đào, hay là bất kỳ cây gì, bạn đã gieo nó, cây sồi. Bạn không nhổ nó lên mỗi ngày để xem thử liệu nó có đang lớn lên không, bạn để nó lại trong quả đất và để cho câu hỏi đó, nếu có sinh lực, năng lượng, rồi thì chính cái câu hỏi đó bắt đầu tăng trưởng, hành động. Bạn không cần làm bất kỳ điều gì cả, chính cái sự việc đó đang chuyển động. Cùng nhau chúng ta có thể thực hiện công việc đó hay không? Bạn giúp đỡ để gieo một hạt giống và tôi đào quả đất. Nó là một công việc cùng nhau. Nó không là bạn gieo và tôi vun quén nhưng cùng nhau. Vì vậy câu hỏi có ý nghĩa rất to lớn trong chính nó, không phải câu trả lời, không phải kết quả, nhưng câu hỏi: liệu có thể sống trong

thế giới này với tất cả những phức tạp rắc rối, mà không có một bóng dáng của mâu thuẫn xung đột hay không? Các bạn đã gieo nó trong bộ não các bạn, hãy cho phép nó ở đó, hãy cho phép nó nhìn thấy điều gì xảy ra. Vậy là chúng ta đang tự hỏi: bạn đã gieo hạt giống đó rồi phải không? Điều đó có nghĩa rằng bạn đã, mỗi người chúng ta đã lắng nghe câu hỏi này phải không? Không chỉ nghe bằng tai nhưng nghe sự kiện thực sự của nó. Sự kiện rằng là chúng ta đã sống trên quả đất này được hai hay là ba triệu năm, hay là bốn mươi lăm ngàn năm, không chắc chắn là bốn ngàn năm, mà những người theo chủ nghĩa chính thống thích suy nghĩ như thế. Chúng ta đã sống trên quả đất này quá lâu rồi. Và chúng ta vẫn còn đang sống trong xung đột. Và bởi vì đây là một câu hỏi rất nghiêm túc, không chỉ có xung đột tàn bạo của chiến tranh nhưng còn có xung đột giữa chính bản thân chúng ta. Tôi phải hiểu rõ ông ta có ý gì. Ông ta không có ý gì cả. Ông ta có ý rằng chúng ta cùng nhau. Và không hiểu rằng cái hạt giống, để sống mà không có bất kỳ xung đột nào, có được gieo thật sâu, trong cái thung lũng thăm thẳm của bộ não, để cho có đất màu mỡ ở đó, đất còn màu mỡ nhiều hơn đất của quả đất. Và từ đó nó có thể tăng trưởng, câu trả lời, sự quyết định, sự thi hành của nó.

Tôi nghĩ rằng từng này đã đủ cho buổi sáng nay, phải không? Tôi được phép đứng dậy chứ?

BROCKWOOD PARK

Nói chuyện với công chúng lần thứ hai

Ngày 25 tháng 8 năm 1985

Liên hệ của thời gian và tư tưởng với sự hãi

C húa ơi, có **lều** người ở đây quá, trong thời tiết xấu này! Chúng ta được phép tiếp tục vấn đề chúng ta ngưng lại ngày hôm qua chứ? Tôi xin lỗi khi các bạn phải đứng ngoài đó, thưa các bạn, trong thời tiết lạnh lẽo. Chúng ta phải làm điều gì đó cho cái lều dài này. Có lẽ một cái lều của gánh xiếc! [*tiếng cười*] Tôi không có ý nói câu đó như một lời nhận xét xúc phạm. Xin lỗi! [*tiếng cười*] Tôi sung sướng khi chúng ta có thể cùng nhau cười.

Như chúng ta đang nói ngày hôm qua, đây không là **ốc** nói chuyện của một người. Nó không là một con chó đang sủa, nhưng trái **ại** chúng ta đang cùng nhau suy xét kỹ càng. Từ ngữ đó có nhiều ý nghĩa: đánh giá, cân bằng, có ý kiến, cùng nhau chỉ bảo, với mục đích hành động, với mục đích tạo ra một quyết định và hành **động**. Từ ngữ đó có chiều sâu và cùng nhau buổi sáng nay, và **nữ**ng buổi sáng kế tiếp, chúng ta sẽ có sự suy nghĩ kỹ càng cùng nhau. Nó không là **ột** người nói, hay là một cá nhân, nhưng trái **ại** tất cả chúng ta đều đang quan sát, đang nhìn, đang thấy những sự việc như chúng là, cùng nhau đang khuyên răn, đang suy nghĩ kỹ càng, thực sự, không lý thuyết hay là đang có vô số những niềm tin, nhưng trái lại cùng nhau đang tìm hiểu tất cả những vấn đề này. Vấn đề này là cuộc sống của chúng ta, hàng ngày của chúng ta, nó có lẽ gây nhàm chán hay hứng thú, cảm xúc hay là **ủy** mị, lãng mạn, vương trong nhiều tưởng tượng, ảo tưởng hão huyền, hay là bám vào một hoặc hai niềm tin. Nếu người ta có

bất kỳ những sự việc này vậy thì suy nghĩ kỹ càng không thể thực hiện được. Bởi vì chúng ta đang đi chung con đường, chung con thuyền, chung phương hướng, chung ý thức của cùng nhau đang tiến đến để cho cùng nhau chúng ta có thể xây dựng. Nếu điều đó rất rõ ràng rồi chúng ta có thể tìm hiểu nhiều sự việc mà chúng ta phải làm sáng nay, hai buổi sáng thứ ba và thứ năm, thứ bảy và chủ nhật, có nhiều sự việc để cùng nhau bàn luận.

Không có uy quyền ở đây trong những buổi nói chuyện này, trong những cuộc đối thoại này giữa chúng ta. Người nói bất hạnh phải ngồi trên một cái bục và việc đó không cho ông ta bất kỳ uy quyền nào. Nó không là một sừng bái cá nhân nổi tiếng. Nó không là một điều gì đó mà chúng ta sẽ suy nghĩ cùng nhau và hành động sau đó, nhưng cùng nhau bây giờ đang ngồi trong cái lều này, cùng nhau chúng ta sẽ tìm hiểu và trong tìm hiểu đó đang hành động.

Ngày hôm qua chúng ta đang nói về xung đột. Mọi sự việc khủng khiếp mà chúng ta liên quan đến, giết người, những người khủng bố, và tất cả những cuộc chiến tranh đang xảy ra giữa những cấu trúc ý thức hệ và những niềm tin ý thức hệ, cả tôn giáo, chính trị, nhưng không một ai có vẻ chú ý đến vấn đề tổng thể của thế giới. Mỗi quốc gia, mỗi mảnh đất, và những ranh giới đặc biệt của quốc gia riêng của họ đều đang đấu tranh với những quốc gia khác, thuộc kinh tế, sự đe dọa của chiến tranh và tất cả những sự khủng khiếp đang xảy ra trong thế giới. Và sáng nay chúng ta nên suy nghĩ tất cả những vấn đề này.

Trước hết chúng ta có trông thấy những đám mây tuyết vờn sáng nay không? Ánh sáng lạ thường và vẻ đẹp của chúng. Cảm nhận của hào quang rực rỡ. Bầu trời xanh kỳ diệu. Và chúng ta nên cùng nhau thảo luận tình yêu là gì và vẻ đẹp là gì? Thời gian và tư tưởng là gì? Và sáng nay nếu chúng ta có thời gian chúng ta sẽ nói về sợ hãi.

Vì vậy chúng ta sẽ tìm hiểu câu hỏi về đẹp, tình yêu, thời gian và tư tưởng và sợ hãi là gì. Sợ hãi của bị bệnh tật, sợ hãi của không thực sự khỏe mạnh. Chúng ta sẽ tìm hiểu điều đó sau.

Nhưng trước hết chúng ta nên cùng nhau suy xét bản chất của vẻ đẹp là gì? Chúng ta sẽ cùng nhau nói về nó. Làm ơn đừng chờ đợi người nói giải thích. Đây là một câu hỏi được đặt ra trước mỗi người chúng ta, cũng như tất cả những câu hỏi khác mà chúng ta sẽ cùng nhau đặt ra. Vẻ đẹp là gì? Và sự liên hệ của vẻ đẹp với tư tưởng và thời gian và tình yêu là gì? Một đám mây đẹp, một cảnh hoàng hôn dễ thương, buổi sáng sớm khi chỉ có một vì sao trên bầu trời và những cái cây kia với đầy đủ tất cả mọi thứ mà bạn có thể trông thấy trong cái cây, âm thanh, tiếng rì rào, chuyển động của những chiếc lá và sức mạnh cực kỳ của một thân cây. Và bạn nhìn quả đất, không phải từ không trung, bạn ở quá cao, nhưng quả đất, cảm nhận mạnh mẽ của quyền lực, những thung lũng rộng lớn, những ngọn núi, bầu trời xanh và những cái nền, hay là những đường nét của những ngọn núi to lớn với đỉnh phủ đầy tuyết. Khi bạn quan sát tất cả việc đó, và bạn quan sát người vợ của bạn và người chồng của bạn, đám trẻ em dễ thương kia đang nhảy nhót quanh nơi này. Vẻ đẹp là gì đối với mỗi người chúng ta? Vẻ đẹp có tùy theo quan điểm đặc biệt riêng của chúng ta hay không? Tùy theo nhạy cảm riêng của chúng ta hay không? Hay vẻ đẹp là những bức tranh trong những viện bảo tàng được khóa lại? Hay là một bài thơ, đặc biệt được sáng tác bởi Keats, Odes. Và bạn đọc một câu trong một quyển sách văn chương, một quyển sách tạm gọi là phổ biến, và một câu đó đã đủ để mở tất cả mọi cánh cửa. Vì vậy đối với mỗi người chúng ta, vẻ đẹp có nghĩa là gì? Nó có phải là khuôn mặt, thân thể, ý thức triu mến với một người khác, ý thức rộng lượng, cống hiến, niềm vui thú to tát khi nhìn ngắm một số những bức tranh đẹp kia hay không? Vậy thì bạn đang chờ đợi người nói giải thích cho bạn biết vẻ đẹp là gì hay sao? Hay là có phải vẻ đẹp – có được khi cái tôi không còn hay không? Bạn hiểu chứ? Khi tôi không lo âu về những vấn đề riêng của tôi, đau khổ, chán rần và lo lắng riêng của tôi và mọi loại lao dịch của cuộc sống mà được tập trung trong tôi, mà là cái tôi lệ thuộc, và cái tôi lệ thuộc đó không còn, thậm chí cho một phần giây, khi bộ não yên lặng mà không có ý thức của giới hạn, lúc đó có vẻ đẹp phải

không? Hay là dhlúc đó mới có vẻ đẹp? Chúng ta đang nói chuyện, đang suy xét kỹ càng cùng nhau phải không? Hay là chúng ta lại đang đồng ý với người nói, “Vâng, điều đó nghe ra đúng lắm. Giải thích đó là điều gì tôi mong muốn. Và theo sự diễn tả và giải thích đó hiểu được thoang thoáng một điều gì đó, tôi sẽ có ký ức của điều đó.”

Vậy thì người ta hỏi: có phải ký ức và sự tiếp tục của ký ức, nguyên chuyên động của ký ức, có phải việc đó giúp đỡ trong sự hiểu rõ cái đó mà là vẻ đẹp hay không? Hay là sự hồi tưởng chẳng có liên quan tí teo nào đến nó cả? Chúng ta đồng lòng chứ? Thưa bạn, đừng ... Có vẻ đẹp trong cuộc sống của chúng ta hay không? Ý thức của rộng lượng, ý thức của, không phải của tha thứ, không có girdể tha thứ, ý thức của nhạy cảm cao độ hay không? Vì vậy chúng ta đang nói niềm tin, so sánh, lo lắng và những vấn đề không có liên quan gì đến vẻ đẹp. Chính là cái ý thức của chất lượng, vắng mặt của cái tôi, cái tôi lệ thuộc, nhân cách của con người, tất cả nền tảng quá khứ của tôi mà là cái tôi lệ thuộc, khi điều đó không còn vậy thì có *cái khác*. Điều này nghe ra có lẽ không thể được, nhưng như thế à? Có phải chúng ta đang nói về điều gì đó tốt đĩnh phải không? Hay nó là số mạng chung của tất cả chúng ta phải không? Rằng là tất cả chúng ta đều trải qua những thời điểm lớn của đau khổ, dằn vặt, thất vọng, chán nản, mọi loại biến động thuộc cảm xúc và có những khoảnh khắc hiểm hoai trong cuộc sống của chúng ta khi tất cả những điều đó rời bỏ chúng ta, và chúng ta thoáng lấ gặp một cái gì đó vượt ngoài mọi diễn tả. Nó có xảy ra cho tất cả chúng ta. Và cái gì đó trở thành ký ức. Sau đó chúng ta theo đu ể cái ký ức đó. Chúng ta muốn *cái khác* nhiều hơn nữa, tiếp tục của *cái khác* mà chúng ta thoang thoáng gặp được. Rồi thì ký ức đó trở thành một vật cản, rồi thì ký ức đó hủy hoại mọi thứ khác. Hãy buông lỏng, và chỉ nhận lấy nó một cách yên lặng.

Nếu điều đó khá rõ ràng bởi vì chúng ta đang suy nghĩ kỹ càng, đang cli bảo cùng nhau, vậy thì chúng ta nên nói về thời gian, một vấn đề rất phức tạp. Thời gian như hy vọng, thời gian

như toàn bộ những biến cố và những xảy ra của cuộc đời người ta, như quá khứ. Thời gian như chuyển động của ký ức, thời gian theo tuổi thọ của cuộc đời người ta, thời gian như sống trên quả đất này và chết. Thời gian theo đồng hồ, từng giây tinh tường trong một chiếc đồng hồ đeo tay bằng thạch anh, sự tinh tường của cái giây đó. Thời gian như đang trở thành thuộc tâm lý, “Tôi là việc này nhưng tôi sẽ là việc kia. Tôi không hạnh phúc, ngày nào đó tôi sẽ hạnh phúc. Tôi sẽ hiểu rõ ngày nào đó. Tôi không biết nhưng tôi sẽ biết. Sẽ có hòa bình trên quả đất vào một thời gian nào đó sau này nhưng không phải bây giờ.” Vì vậy thời gian là một yếu tố rất quan trọng trong cuộc sống chúng ta. Thời gian như ký ức, thời gian như thăng hoa đến một điều gì khác, được vây quanh trong thiên đàng bởi những thiên thần. Tôi xin phép được kể một câu chuyện vui lúc này nhé? Hai người đang ở trong thiên đàng với đôi cánh và hào quang của họ. Một người nói với người kia, “Tại sao tôi cảm thấy khiếp sợ khi tôi chết?” Bạn hiểu chứ?

Vì vậy thời gian là một yếu tố trong cuộc sống của chúng ta. Nó là một bộ phận quan trọng của cuộc sống chúng ta. Và chúng ta suy nghĩ dựa vào thời gian. Thời gian như cái gì chúng ta đã là, cái gì chúng ta sẽ là, cái gì là và cái gì sẽ là – đúng chứ? Tôi đã là cái đó, tôi là cái này bây giờ, nhưng tôi sẽ là một cái gì khác trong tương lai. Chuyển động này là chuyển động của ký ức, hiểu biết và trải nghiệm và vân vân – đúng chứ? Cái chuyển động liên tục này giữa quá khứ, hiện tại và tương lai. Điều này rất quan trọng trong cuộc sống chúng ta. Thời gian tạo ra nhiều và nhiều vấn đề. Tôi đang tìm kiếm – người ta đang mong ngóng một việc gì đó, một kỳ nghỉ ở Tây ban nha, hay là Sicily đáng yêu, và vân vân. Chuyển động này, có một kết thúc hay không? Chúng ta đang nói chuyện, đang tìm hiểu cùng nhau. Chuyển động không ngưng nghỉ này mà dường như kéo dài từ lúc bắt đầu cuộc sống người ta cho đến khi người ta chết, cái chuyển động này có khi nào ngưng lại hay không? Làm ơn chúng ta đang đưa câu hỏi này cho bạn. Hãy buông thả cho câu hỏi trả lời câu trả lời, không phải điều gì bạn sẽ trả lời. Bạn hiểu điều đó chứ? Câu hỏi rất là quan trọng.

Câu hỏi là: liệu rằng thời gian, chuyển động này, chu trình này mà trong đó tất cả chúng ta bị mắc kẹt vô tận, trong hai triệu rưỡi năm và nhiều hơn, như là chúng ta đã sống trên quả đất này, liệu rằng chuyển động này, liệu rằng nó có thể được kết thúc hay không? Hay là có phải một con người mãi mãi bị vướng trong nó? Không là tưởng tượng khoa học, hay là lý thuyết nào đó về thời gian, hay là trạng thái khác lạ kỳ dị nào đó, nhưng chúng ta đang hỏi lẫn nhau một câu hỏi thẳng thắn và rất đơn giản. Câu hỏi là quan trọng bởi vì chỉ đến lúc đó một điều gì đó hoàn toàn mới mẻ có thể xảy ra.

Vì vậy chúng ta đang hỏi liệu thời gian có thể ngừng lại hay không? Thời gian như tuổi già, và trong tuổi già người ta trở nên hơi hơi lờ lững. Lão suy xảy ra. Đó là một đề tài khá lý thú. Ai là người bị suy yếu vì tuổi già? Những người trẻ, chỉ những người trẻ cho đến tuổi bốn mươi, ba mươi tất cả đều lão suy. Hay là chỉ những người già bị lão suy? Lão suy có nghĩa gì với tất cả chúng ta? Chúng ta hỏi cái câu hỏi của chính chúng ta này nhiều thêm nữa. Lão suy là gì? Bạn đi tới một nhà thờ, đặc biệt khi những vị Hồng y đang làm lễ, đó là một quang cảnh tuyệt vời, một cảnh tượng đẹp đẽ, được tính toán kỹ càng, rất chính xác, rất trang nghiêm, đầy màu sắc và những chiếc áo choàng rực rỡ. Nếu bạn đã đến một trong những thánh đường kia ở Rome nơi các vị Hồng y đang làm lễ, có sự lặp lại này. Sự lặp lại có là biểu thị của lão suy hay không? Nó chỉ có nơi những người già hay sao? Cùng thói quen, cùng cách suy nghĩ, liên tục đi làm việc và làm việc, và làm việc và làm việc, trong hầm mỏ, ngoài biển cả và những tàu ngầm và những máy bay. Và cùng cách liên hệ lẫn nhau, sự lặp lại, tình dục, làm quen nhau, để cho không còn ý thức của cảm thấy rằng bạn hoàn toàn một mình trên quả đất này. Bộ não của chúng ta bị vướng trong sự lặp lại. Lặp lại có an ninh riêng của nó, sự bảo vệ, sự an toàn riêng của nó, nhưng khi thuộc về tâm lý bạn cứ ghi nhớ, ghi nhớ và hành động trong cùng khuôn mẫu và phương pháp, và thực hành cũ kỹ, tự nhiên đó là một hình thức của lão suy – không à? Làm ơn đừng đồng ý. Nó không là vấn đề của đồng ý hay là

không đồng ý. Người ta ao ước chúng ta có thể gạt bỏ hai từ ngữ đó – đồng ý và không đồng ý. Nhưng nhìn thấy điều gì thực sự đang xảy ra trong chúng ta. Và quan sát những thói quen mà chúng ta đã hình thành qua những năm dài, những kết luận chúng ta có, chính trị, tôn giáo và vân vân. Những kết luận, sự kết thúc, đây là điều gì tôi đã hiểu, tôi bám vào nó và vân vân. Đó không là một hình thức của lão suy hay sao? Và chuyển động lão suy xảy ra chỉ với những người già hay sao?

Vì vậy chúng ta đang nói về thời gian. Quá khứ đang đi qua hiện tại, đang bổ sung và đang tiếp tục. Quá khứ bị bám rễ, nhận những cái rễ sâu và chuyển tới hiện tại qua những thách thức, những tình huống, những áp lực và vân vân, nhưng nó vẫn còn là quá khứ. Và tương lai là quá khứ được bổ sung. Vì vậy tương lai là bây giờ. Chúng ta có cùng nhau không? Vâng à? Không phải vậy sao? Nếu quá khứ, mà chúng ta là, hai triệu rưỡi năm hay là nhiều hơn hay là ít hơn, có khoảng không gian rộng lớn giữa cái quá khứ dài đằng đằng và cái hiện tại. Hiện tại là điều gì chúng ta đã là và điều gì chúng ta là. Đó là một sự thật. Và quá khứ đó được uốn khuôn, được định hình, được áp lực, trải qua mọi loại lao dịch, lo âu và vân vân, nhưng quá khứ đó tiếp tục trong một hình thể khác, trong một hình thức khác, trong vô số cách khác nhau và điều đó trở thành tương lai. Vì vậy tương lai là bây giờ. Đúng chứ? Chúng ta cùng nhau trong vấn đề này, hay là chúng ta cần giải thích thêm nữa?

Vì vậy có phải là có – nguyên chuyển động, quá khứ, hiện tại và tương lai được chứa đựng trong cái ngay lúc này, phải không? Bởi vì đó là điều gì chúng ta là. Và đó là nguyên chuyển động của thời gian – đúng chứ? Và chúng ta đang hỏi liệu rằng chuyển động đó có khi nào ngừng lại? Nếu không chúng ta bị hạn chế bởi cái chất lượng mãi mãi đang trói buộc vào thời gian của chuyển động này, quá khứ, hiện tại và tương lai. Và chúng ta tẩu thoát khỏi câu hỏi đó bằng cách nói về thiên đàng, địa ngục, tương lai, đi khỏi nhờ tất cả điều này. Vì vậy trong cái ngay lúc này, ngay lúc này như bạn đang ngồi trong phòng bây giờ, tất cả thời

gian đều được chứa đựng. Trong chu trình này, mà là ngay lúc này, liệu rằng chuyển động đó có thể ngừng lại trong một phút, trong một giây hay không?

Lúc đó người ta hỏi: trạng thái không thời gian là gì, mà trong đó thời gian không còn hiện hữu? Những nhà khoa học có thể đưa ra những định nghĩa khác nhau về thời gian: nó là một loạt của những chuyển động từ giây đến giây và đến giây, nhưng đó chỉ là một lý thuyết, chỉ là một chấp nhận của điều gì đó mà là, hay có lẽ là trong cuộc sống của chúng ta. Nhưng điều đó chưa đủ tốt. Nếu chúng ta gạt đi tất cả những lý thuyết, tất cả những niềm tin, sự thật là cái đó trong cuộc sống của chúng ta, không phải là thời gian của mặt trời mọc và mặt trời lặn, và mặt trăng non và mặt trăng tròn. Những bầu trời có trật tự riêng của chúng, ý thức riêng về trạng thái không thời gian của chúng. Nhưng tất cả việc đó không liên quan gì đến cuộc sống thất vọng, buồn chán, cô độc hàng ngày thực sự của chúng ta và thỉnh thoảng vui mừng. Vì vậy có một kết thúc đến thời gian hay không?

Và sau đó chúng ta có thể hỏi, chỉ sau đó, trạng thái không thời gian là gì? Chúng ta có thể bàn luận nó, chúng ta có thể nói chuyện về nó nhưng những lý thuyết, những từ ngữ, những bàn cãi kia không có ý nghĩa gì cả. Và sự liên hệ của thời gian với tư tưởng là gì? Người nói không đang hỏi tất cả những câu hỏi này. Bạn đang hỏi tất cả những câu hỏi này. Cái gì là sự liên hệ, sự liên hệ thực sự giữa tư tưởng và thời gian, và sự liên hệ của thời gian, tư tưởng, với sợ hãi? Đó là điều gì chúng ta quan tâm – đúng chứ?

Vì vậy, cái gì là tư tưởng, mà rất quan trọng, mà rất sâu thẳm trong những thung lũng sâu nhất của bộ não chúng ta. Cái gì là tư tưởng trong cuộc sống của chúng ta? Tư tưởng, suy nghĩ. Làm ơn hãy đặt câu hỏi này cho chính bạn. Tất cả những điều này không liên quan đến những tôn giáo, đến tất cả gánh xiếc đó mà diễn tiến, với những vị đạo sư, với những uy quyền thuộc tinh thần – hãy suy nghĩ về hai từ ngữ kia đi cùng nhau, uy quyền tinh thần! Nó có vẻ là một điều kinh tởm, một điều đáng ghét, khi đặt hai từ ngữ đó vào cùng nhau.

Vì vậy tất cả cuộc sống và hành động của chúng ta đều đặt nền tảng trên tư tưởng. Và bạn nói những cảm xúc không là tư tưởng. Đó là như thế à? Chúng ta quá nhẹ dạ, phải không? Chúng ta chấp nhận mọi thứ quá dễ dàng. Một ai đó giống như người nói trình bày một điều gì đó và bạn nói vâng, hay là không, không có suy nghĩ riêng của chúng ta, sự quan sát không thành kiến, khách quan, trong sáng về mọi thứ của chúng ta. Chúng ta đầy ứ hiểu biết của những người khác, chúng ta không biết những thung lũng sâu ngoằn ngoèo riêng trong những hòn núi của cuộc sống chúng ta. Vì vậy suy nghĩ là gì? Lại nữa chúng ta đang chờ đợi người nói giải thích mọi thứ rồi sau đó bạn đồng ý hay là không đồng ý phải không? Tất cả điều đó chỉ là từng phần, không trọn vẹn. Tôi sẽ chờ đợi một ai đó hoàn tất nó. Bạn hiểu chứ? Hãy quan sát những bộ não của chúng ta, cái cách nó làm việc. Chúng ta đi nhìn ngắm những món hàng trưng bày trong tủ kính theo tinh thần. Thâu lượm chút ít ở đây trong cái lều này, sau đó lại đi tới một cái lều khác – nghe ra nực cười lắm, phải vậy không? [*tiếng cười*] [*tape lật qua*]. Chúng ta luôn luôn đang thâu lượm giống như một con chim ác là, hay là những con chuột kia, và chúng ta không biết gì cả về khả năng riêng của chúng ta, không phải là những kỹ năng. Một khả năng mà không dựa vào trải nghiệm, nó không liên quan gì đến hiểu biết. Chúng ta sẽ nói về tất cả điều đó, nếu còn thời gian.

Vì vậy suy nghĩ là gì? Bạn đang ngồi ở đó và người nói đang ngồi trên cái bục bất hạnh này và cả hai chúng ta đều đang suy nghĩ. Suy nghĩ đó có nghĩa là gì vậy? Ông ta nói một điều gì đó và câu hỏi được đặt ra cho bạn và bộ não bắt đầu trở nên năng động, nó đang được thách thức, nó đang được thúc ép, được xô đẩy, được áp lực và rồi thì nó thức dậy và nói vâng, hay là không. Và thế là chúng ta tiếp tục. Chúng ta không bao giờ khoét sâu vào chính chúng ta, mà có nghĩa rằng chúng ta lệ thuộc vào quá nhiều việc, quá nhiều sách, quá nhiều giáo sư, quá nhiều vị đạo sư, hay là người lãnh đạo. Vì vậy ở đây chúng ta không có một người lãnh đạo, không có giúp đỡ, không có bất kỳ loại chất dinh dưỡng thực dụng theo hoàn cảnh, bạn phải tìm ra được cái gì là suy nghĩ, cái

gì là nguồn gốc của tư tưởng, không phải một tư tưởng đặc biệt mà rõ ràng là có một nguyên nhân. Và cái gì có nguyên nhân luôn luôn có thể bị khuất phục. Nếu tôi có một nguyên nhân cho sự đau đớn thân thể người ta có thể giải quyết, người ta có thể đi đến một bác sĩ, hay là những người chữa bệnh mà không phải là bác sĩ, bất kỳ điều gì bạn thích, những lang băm và những điều trị không thuốc men mới nhất và vân vân. Người ta có thể khỏi bệnh bởi vì bạn tìm được một nguyên nhân. Vậy thì nguyên nhân của suy nghĩ là gì? Nếu bạn hiểu rõ, người ta hiểu rõ nguyên nhân rồi sau đó người ta có thể buông nó đi. Bạn hiểu chứ? Nếu chúng ta không tìm ra nguyên nhân nhưng chỉ chấp nhận một giải thích mà không là nguyên nhân thực sự, vậy thì chúng ta tiếp tục nhảy nhót theo nó, nhạt nhẽo đó đây. Vì vậy chúng ta cùng nhau đang tìm ra cho chính chúng ta, không phải là người nói giải thích cho bạn rồi sau đó bạn đùa giỡn với nó, nhưng cho chính chúng ta tìm ra. Người nói có thể giải thích, thâm sâu vào nó, như ông ta đã làm trong nhiều dịp. Ông ta đã làm công việc này được tám mươi năm rồi. Vì vậy nó không là một trò chơi với ông ta, nó không là một thói quen, hay là lão suy. [*tiếng ồn của mưa*] A, đang có mưa hay là cơn mưa đá. Làm ơn vào trong ều, vào bên trong đi thưa các bạn. Kìa hết mưa rồi. Tôi không biết bạn có nhận thấy rằng sáng nay, vào lúc còn sớm, không có một đám mây trong bầu trời. Nhưng chúng ta đang ở nước Anh! Rất gần Đại tây dương.

Nếu người ta có thể khám phá ra cái nguyên nhân, gốc rễ của nó, sau đó hoặc là có thể nhổ bật gốc rễ của nó và thả cho nó chết, tàn tạ đi, hay là bạn đã không, người ta đã không khám phá được cho chính người ta. [*tiếng ồn của mưa*]. Những cơn mưa là phước lành cho những vùng đất nào đó của thế giới, chúng nguyện cầu, chúng ao ước mưa. Đúng chứ? Còn ở đây mưa liên tục! Vậy thì nguyên nhân của bất kỳ việc gì, nguyên nhân của một cơn nhức đầu, nguyên nhân của một bệnh ung thư, họ vẫn chưa khám phá được nó nhưng họ sẽ có thể, nguyên nhân của lão suy, nguyên nhân của sợ hãi, không phải là một hình thức đặc biệt của sợ hãi nhưng gốc rễ của sợ hãi. Nếu người ta có thể tìm được nguyên

nhân, hậu quả không còn ý nghĩa, vậy thì nguyên nhân sẽ mất. Đó là điều gì chúng ta sẽ cùng nhau tìm ra: cái gì là nguyên nhân của tư tưởng, tư tưởng đang gắn bó với hồi tưởng, với những kỷ niệm, những hình ảnh mà tư tưởng đã xây dựng, đã sắp xếp vào chung. Cái gì là nguyên nhân của tất cả việc này? Đối với người nói nó có vẻ rằng – làm ơn đừng chấp nhận nó, đây là một suy nghĩ kỹ càng. Phải mất ba ngày để bầu lên một vị giáo hoàng và chúng ta không phải mất ba ngày. Cái gì là nguyên nhân của việc này? Nó là trải nghiệm hay sao? Nó là trải nghiệm mà cho hiểu biết à? Và cái hiểu biết được lưu trữ trong bộ não như là ký ức và ký ức đó phản ứng thành suy nghĩ phải không? Tất cả suy nghĩ được đặt nền tảng vào việc đó, nó đơn giản như thế đó hay sao? Nếu suy nghĩ được đặt nền tảng vào những sự việc quen thuộc, suy nghĩ dựa vào những kỷ niệm, dĩ nhiên nếu chúng ta không có những kỷ niệm bạn sẽ không suy nghĩ – đúng chứ? Chúng ta hãy rất, rất đơn giản. Bởi vì chính tánh đơn giản là – nó rất tinh tế, bạn càng đơn giản bao nhiêu bạn càng tinh tế nhiều hơn bấy nhiêu – không phải trong quần áo ăn mặc, tôi không có ý nói điều đó, khoác vào một cái áo choàng ngô nghê nào đó, hay là mang một vòng hoa quanh cổ và mọi chuyện đó. Đó không là tánh đơn giản. Phải có một bộ não đang quan sát tinh táo, nhạy cảm rất rõ ràng, cảnh giác, không bị sợ hãi. Chúng ta sẽ nói về sợ hãi trong chốc lát nữa. Hãy tha thứ cho tôi!

Vì vậy suy nghĩ được đặt nền tảng vào trải nghiệm, hiểu biết, ký ức, tư tưởng phải không? Vì vậy suy nghĩ luôn luôn dựa vào hiểu biết. Bạn càng có nhiều hiểu biết bao nhiêu bạn càng suy nghĩ nhiều bấy nhiêu. Mỗi ngày khoa học đang thêm vào nhiều hơn và nhiều hơn và nhiều hơn – đúng chứ? Nó bắt đầu bằng một cây gậy đơn sơ, rồi thì nó trở thành cây cung, rồi thì nó trở thành khẩu súng, rồi thì cuối cùng nó trở thành quả bom nguyên tử. Tất cả việc đó đều dựa vào hiểu biết được tích lũy – đúng chứ? Từng bước một hay là một bước nhảy đột ngột nhưng vẫn còn đang trong lãnh vực của hiểu biết. Vì vậy suy nghĩ, dù có lẽ đơn giản thế nào chăng nữa, theo căn bản đều đặt nền tảng trên trải nghiệm,

hiểu biết. Chúng ta đang hỏi liệu rằng suy nghĩ đó có thể ngừng lại hay không? Nếu không được, chúng ta bị vướng mắc trong việc này phải không? Điều đó có nghĩa rằng liệu có thể có một trạng thái mà không còn một ký ức nào, một tư tưởng nào hay không?

Và sự liên hệ của thời gian với tư tưởng và sự liên hệ giữa đàn ông và phụ nữ, sự liên hệ của người chồng, người vợ, con cái, bạn gái và vân vân, sự liên hệ, sự gần gũi, sự cảm thấy cho lẫn nhau, việc đó được đặt nền tảng trên tư tưởng phải không? Làm ơn chúng ta đang bỏ câu hỏi này. Câu hỏi chính nó là quan trọng, không phải là câu trả lời. Vì vậy liên hệ, tư tưởng và thời gian. Đúng chứ? Tôi kết hôn với bạn, vì nhiều lý do khác nhau, quyền rũ tình dục, lệ thuộc, tình bè bạn và mọi chuyện quanh nó. Và bởi vì chúng ta sống với nhau được một ngày, hay là mười, mười lăm, hay là trăm năm, chúng ta quen thuộc nhau. Chúng ta đã thiết lập được những kỷ niệm, những hình ảnh về lẫn nhau. Điều này rõ ràng, phải vậy không? Và ký ức đó, những hình ảnh đó, là những thực tại, không phải là người phụ nữ đó, người đàn ông đó, hay là đám trẻ đó, hay là ... thực tại là cái hình ảnh mà tôi đã xây dựng về cô ấy, và cô ấy đã xây dựng một hình ảnh về tôi. Những hình ảnh này là những thực tại, những thực tại đang vận hành, không phải sự liên hệ thực sự. Vì vậy tư tưởng là nền tảng của cuộc sống chúng ta, kinh doanh, đang làm việc ở những hầm mỏ, hay là trong những phòng thí nghiệm và vân vân và vân vân. Tất cả những sự việc mà các vị giáo sĩ đã sắp xếp cùng nhau, những nghi lễ, những niềm tin, những bánh thánh và mọi sự vật ở trong những đền chùa và những thánh đường, tất cả đều được xếp đặt bởi tư tưởng. Và vì vậy tư tưởng mà đang được đặt nền tảng trên hiểu biết, luôn luôn bị giới hạn, từng phần. Không có tư tưởng tổng thể, trọn vẹn, điều đó không thể có được. Đúng chứ?

Vì vậy nếu người ta – nếu không có sự công nhận của sự thật rằng là tư tưởng hoàn toàn bị giới hạn – sự tôn sùng của bạn, sự cầu nguyện của bạn, sự lệ thuộc của bạn vào vị đạo sư này hay vị đạo sư kia, vì Chúa, tất cả việc này tầm thường quá đỗi. Làm ơn đừng tức giận tôi. Vì vậy nếu tư tưởng bị giới hạn và rõ ràng nó

như vậy, bạn có thể suy nghĩ về cái không giới hạn nhưng nó vẫn còn bị giới hạn. Bạn có lẽ suy nghĩ về vĩnh hằng và tất cả việc đó, nó vẫn còn được xếp đặt bởi tư tưởng. Và chúng ta đang nói: liệu rằng tư tưởng, thời gian đó, có thể chấm dứt hay không? Có thể bạn chưa bao giờ hỏi câu hỏi này và bạn bị đối diện với câu hỏi đó, và bạn không thể trả lời nó bởi vì bạn đã không đào bới thật sâu vào chính bạn, đang xem xét, đang nhìn, đang quan sát mà khác hẳn phân tích, chỉ đang quan sát những thung lũng sâu thẳm của cuộc sống và bộ não riêng của người ta.

Từ đó chúng ta nên bắt đầu và tìm hiểu cái gì là sợ hãi. Sợ hãi có liên quan đến thời gian và tư tưởng hay không? Sợ hãi là gì? Sợ hãi bệnh tật. Tất cả chúng ta đều bị ốm đau lần này hay lần khác, phải vậy không? Quả đất đông nghẹt những bác sĩ và những viên thuốc. Tất cả chúng ta đều đã trải qua ốm đau. Giá trị hay là ý nghĩa của bệnh tật, mà bạn rất sợ hãi là gì? Làm ơn. Cái gì là ý nghĩa của bệnh tật? Nó có ý nghĩa gì hay không? Hay là khi sợ hãi can thiệp vào bệnh tật bạn có học hỏi được bất kỳ điều gì hay không? Hay là người ta có thể quan sát bệnh tật đó hoàn toàn khách quan, không ngay lập tức gắn bó chính mình với đau đớn đó, bệnh tật đó hay không? Và sau đó đấu tranh với nó, muốn được khỏe mạnh và vân vân. Vậy thì sợ hãi bệnh tật, nếu người ta cho phép bệnh tật không đến điểm cực độ của bệnh tật, lúc đó nó có một ý nghĩa lớn lao, nó chỉ rõ nhiều, nó mở cánh cửa đến nhiều thứ. Nhưng khi có sợ hãi tất cả mọi cánh cửa đều đóng chặt lại. Và bây giờ chúng ta cũng đang tìm hiểu cái gì là sợ hãi? Sợ hãi của mất đi vui thú, sợ hãi của ngày mai, sợ hãi của bóng tối, sợ hãi của người vợ hay người chồng của người ta, sợ hãi của những vị đạo sư của bạn, dĩ nhiên vì nếu không bạn sẽ không đi theo họ, sợ hãi của không có sự khai sáng đặc biệt của ông ấy. Suy nghĩ về một vị đạo sư có sự khai sáng! Sợ hãi của quá nhiều sự việc, hàng xóm, chiến tranh, những người khủng bố, và mọi chuyện mà những vị giáo sĩ đã sắp xếp trong suốt hai ngàn năm trong Thiên chúa giáo, và mọi chuyện mà Ấn độ cổ xưa đã sắp xếp vào chung, ba đến năm ngàn năm. Có mọi loại truyền thống lạ lùng ở Ấn độ, tôi sẽ

không nói về nó bây giờ. Chúng thực sự quá lạ lùng, một số của chúng.

Vì vậy có sợ hãi của thiên đàng và địa ngục, sợ hãi của những sự việc nhỏ nhoi trong cuộc sống chúng ta. Vì vậy cùng nhau chúng ta hãy xem xét nguyên nhân của sợ hãi. Như chúng ta đã nói, nếu người ta có thể tìm được cho chính mình nguyên nhân, vậy thì bạn có thể giải quyết nguyên nhân. Sau đó bạn có thể chấm dứt nguyên nhân, nếu bạn có thể quan sát rất cẩn thận, nguyên nhân, vậy thì chính nguyên nhân đó chấm dứt. Bạn không cần làm bất kỳ điều gì về nó, chỉ quan sát nguyên nhân như bạn quan sát một điều gì đó ở phía bên ngoài, giống như bạn đã nghe giọt mưa rơi trên cái lều cách đây vài phút, bạn nghe nó và nếu bạn nghe nó thật yên lặng nó bảo cho bạn điều gì đó, nó có âm nhạc riêng của nó.

Vì vậy cái gì là nguyên nhân của sợ hãi? Sợ hãi của bệnh tật, sợ hãi của chết, sợ hãi của hàng trăm việc còn con. Sợ hãi ngăn cản tự do. Chừng nào còn có bất kỳ phần nhỏ nào của sợ hãi về bất kỳ thứ gì, không có tự do. Nó không thể tìm kiếm được trong nơi nào đó khác, mặc dù điều kiện của cuộc sống có lẽ đầy sinh lực và tươi sáng hơn ở bên kia mảnh đất này, nhưng vô số sợ hãi này đang tăng trởng nhiều hơn và nhiều hơn trên chúng ta và đang ngồi đây nghiêm túc và đang cùng nhau suy xét, cùng nhau tìm hiểu cái gì là nguyên nhân của sợ hãi, rồi thì chúng ta có thể tìm hiểu nó nếu bạn nghiêm túc, quan tâm đến sự chấm dứt sợ hãi. Đầu tiên chúng ta phải giải quyết những sợ hãi thuộc tâm lý, không phải là những sợ hãi bên ngoài, mà đến sau đó. Nếu những sợ hãi thuộc tâm lý chấm dứt hoàn toàn rồi thì bạn sẽ giải quyết những sợ hãi thuộc thân thể khác hẳn hoàn toàn, không phải bằng cách ngược lại. Điều đó quá rõ ràng, phải vậy không? Vì rằng chúng ta muốn không sợ hãi bên ngoài, do đó chúng ta chia ra những quốc gia, những niềm tin, những tín điều và mọi chuyện trẻ con quanh nó. Nhưng nếu chúng ta bắt đầu nhìn thấy gốc rễ của sợ hãi thuộc tâm lý, phía bên trong, không như con người tách biệt với những sợ hãi của tôi, nhưng sợ hãi như một tổng thể bởi vì

mỗi con người trên quả đất này đều trải qua sợ hãi. Ngay cả những vị đạo sư, ngay cả những giáo sĩ, ngay cả những chức sắc cao nhất trong Cơ đốc giáo, tất cả họ đều có những sợ hãi. Khắp thế giới mỗi con người đều có sợ hãi của cái chết, của thiếu thốn tình yêu và ô, hàng tá và hàng tá sợ hãi. Và bởi vì chúng ta có những sợ hãi chúng ta không bao giờ được tự do, vì vậy chúng ta cần thiết phải xem xét rất tỉ mỉ, khô ng phải phân tích bởi vì lúc đó bạn tách rời người phân tích và vật được phân tích, rồi thì xung đột bắt đầu. Đúng chứ? Nơi nào có phân chia phải có xung đột. Đó là một luật lệ tự nhiên, vĩnh viễn. Hãy nhìn điều gì đang xảy ra với những người thợ mỏ và những người kia mà sở hữu những hầm mỏ; những quốc gia riêng biệt, như nước Anh, nước Pháp, nước Đức, nước Nga, đang đánh nhau, đang đánh nhau; người Ả rập và người Do thái – bạn biết rồi, thưa các bạn, điều này quá hiển nhiên. Vì vậy không tùy thuộc vào bất kỳ quốc gia nào. Dĩ nhiên bạn phải có một thông hành. Người nói có một thông hành Ấn độ nhưng ông ta không là người Ấn độ. Họ đã cho ông ta một thông hành ngoại giao – nhưng ông ta đã đặt cái thông hành ngoại giao đó vào đúng vị trí của nó.

Vì vậy sợ hãi là thông thường với tất cả chúng ta, giống như đau đớn, giống như lo âu, giống như đau khổ, hoang mang, sự đòi hỏi quyền hành chức vụ, thanh danh, mỗi con người đều có cái hạt giống của sợ hãi này. Chúng ta không đang nói về một sợ hãi đặc biệt nhưng khi người ta hiểu rõ tổng thể nội dung của sợ hãi, gốc rễ của nó rồi thì bạn có thể giải quyết cái sợ hãi đặc biệt, mà trở thành hoàn toàn không cần thiết. Vì vậy cái gì là gốc rễ của sợ hãi? Làm ơn đừng chờ đợi người nói sẽ giải thích gốc rễ của nó bởi vì nó ở trong chúng ta, không ở trong thiên đàng, hay là trong những vị giáo sĩ, hay là trong những sự việc được sắp xếp vào chung bởi tư tưởng của con người. Nó là thời gian phải không? Nó là tư tưởng phải không? Nó là một yếu tố không biết được nào đó phải không? Nếu nó là một yếu tố không biết được mà con người bị nguyên rủa độc địa đến nỗi phải đeo đẳng nó suốt hai triệu năm hơn hay kém này, và sự tiến hóa lâu dài đã không giải quyết được

yếu tố kỳ bí này, để cho anh ta đã tẩu thoát nó, thờ phượng những thần thánh, đi theo người nào đó, và mọi chuyện như thế. Vậy thì liệu rằng sáng nay, đang ngồi trong cái lều này, đang cùng nhau suy nghĩ kỹ càng, chúng ta có thể tìm ra nguyên nhân và chấm dứt được nó hay không? Chấm dứt nó ngay lúc này, không phải là ngày mốt. Nếu bạn chấm dứt nó bây giờ bạn là một người phụ nữ hay là một người đàn ông tự do vô cùng, hay là bất kỳ điều gì chẳng nữa. Rồi thì bạn được thực sự tự do. Và tự do đó một mình có thể mở cánh cửa đến sự thật, chân lý.

Vì vậy chúng ta đang hỏi cái gì là gốc rễ của nó? Nó là tư tưởng à? Nó là thời gian à? Làm ơn đừng chấp nhận một sự việc mà người nói giải thích, và đừng tuân theo những từ ngữ của ông ta, hay là những cử chỉ của ông ta, hay là quần áo của ông ta, hãy tìm hiểu nó. Có đam mê là một điều cần thiết để có cái năng lượng to lớn đó dùng để khám phá mọi thứ, không chỉ là chấp nhận và tất cả việc đó, rồi tự mình truyền nó lại cho một ai đó. Nó không liên quan gì đến mọi hỗn tạp thiếu trưởng thành đó. Bởi vì nó là một câu hỏi rất nghiêm túc. Vì vậy liệu rằng tư tưởng và thời gian có chịu trách nhiệm hay không? Hay có phải thời gian tư tưởng, mà là một, không tách rời, đó là gốc rễ của nó đúng chứ? Đó là gốc rễ của nó, đúng chứ? Tôi không sợ – nếu người ta sợ hãi cái chết, sợ hãi của kết thúc đó, mà chúng ta sẽ tìm hiểu vào lần khác, nếu cái kết thúc đó xảy ra vậy thì người ta sợ hãi cái đã được biết. Vì vậy có phải suy nghĩ, suy nghĩ là gốc rễ, mà là thời gian, đó là gốc rễ của nó đúng chứ? Dĩ nhiên. Điều đó hiển nhiên nếu người ta vạch rõ nó. Nếu chúng ta không ần suy nghĩ và không có thời gian, không có chết, không có sợ hãi.

Vì vậy câu hỏi này nảy sinh: tư tưởng thời gian có thể ngừng lại hay không? Chỉ lúc đó mới có kết thúc đến sợ hãi. Nhưng người ta phải tự mình hiểu rõ nó chứ không phải nhận nó từ người khác. Chúng ta không là những người ăn mày. Không một người nào đang cho hay đang nhận. Không một ai đang chia tay cho bạn chuyển động. Bạn phải có năng lượng này và năng lượng đó có khả năng riêng của nó. Vì vậy người nói đang nói, với

những điều đó bạn không cần phải chấp nhận hay là phủ nhận, chỉ đang quan sát ông ta đang nói **đang** sợ hãi có thể chấm dứt theo tâm lý **nột** cách trọn vẹn, một cách hoàn toàn, khi không còn tư tưởng và thời gian. Ch **ín** h cái câu hỏi đ **ó** tự nó , sẽ tìm đ **ược** nguyên nhân **ủ** a sợ hãi, và tìm ra nó cho chính mình, hãy nắm chặt cái nguyên nhân đó, hãy ở lại cùng nó, rồi thì chính sự ở lại đó có năng lượng riêng của nó. Nhưng nếu bạn chạy trốn, lúc đó nó **giống** như là bạn đang chơi một trò chơi với chính mình. Vì vậy liệu có thể chấm dứt sợ hãi ngay lúc này theo tâm lý, một cách trọn vẹn để cho bạn là một con người tự do hay không?

Và chúng ta sẽ nói về những vấn đề còn lại, như là vui thú, đau khổ, chết và thiên định và tôn giáo và vân vân. Nhưng nếu sợ hãi không **chấm** dứt hoàn to **àn**, những vấn đề còn lại đều không còn ý nghĩa. Bạn có lẽ ngồi thiền định, khoác vào những chiếc áo choàng đặc biệt, đi theo một người nào đó, tất cả đều không có ý nghĩa. Điều gì có ý nghĩa là sự chấm dứt của sợ hãi. Và khi bạn khám phá ra nguyên nhân, giống như tư tưởng và thời gian, hãy ở cùng nó, hãy **nắm** chặt nó, hãy giữ lấy nó, đừng để nó tuột khỏi hai bàn tay của bạn. Lúc đó chính sự quan sát của vấn đề đó là sự chấm dứt của sợ hãi tâm lý trong đó không còn quyền luyến đến bất kỳ điều gì.

Tôi xin **đi** phải diễn giảng d **ài** d **òng** n h **ư** thế. Chúng ta được phép đứng dậy chứ?

BROCKWOOD PARK
Câu hỏi và trả lời công chúng lần thứ nhất
Ngày 27 tháng 8 năm 1985

Sống đơn giản thuộc tâm lý

Nhiều câu hỏi đã được đặt ra. Chúng ta không thể trả lời tất cả. Những câu hỏi này đã được chọn lựa, không bởi người nói nhưng bởi những người khác. Tôi chưa đọc chúng, và các bạn cũng chưa đọc chúng. Có thể một vài người trong các bạn đã viết những câu hỏi này.

Nếu tôi được phép hỏi bạn bằng sự kính trọng, tôi đang đặt cho bạn một câu hỏi, tại sao bạn lại có mặt ở đây? Đây là một câu hỏi rất nghiêm túc vì bạn đã đặt cho người nói nhiều câu hỏi khác. Tại sao mỗi người chúng ta lại có mặt ở đây trong thời tiết quá xấu này, gió lớn, và người ta hy vọng rằng các bạn đều được xếp chỗ ngồi thoải mái, nhưng tại sao? Không phải rằng các bạn đều được xếp chỗ ngồi thoải mái nhưng tại sao tất cả chúng ta lại ở đây? Đó có phải vì tò mò, không có việc gì vui hơn để làm? Tôi đang hỏi những câu hỏi này đầy kính trọng, không phải với bất kỳ ý nghĩa hỗn xược nào. Có phải chúng ta ở đây để được kích thích, để được thách thức, để có nhiều năng lượng hơn, hay là giải phóng năng lượng, hay chỉ là sự giải khuây cho trí năng – đó là một từ ngữ phù hợp! Hay là thuộc lãng mạn, thuộc cảm tính, hay là một loại giúp đỡ nào đó, muốn được giúp đỡ bởi một người khác? Nếu người ta đặt tất cả những câu hỏi này cho chính mình, cái gì là câu trả lời của chúng ta? Bạn có lẽ cũng hỏi người nói tại sao ông ta đang nói. Đó là một thói quen phải không? Đó là ông ta cảm thấy hạnh phúc khi đối diện một số khán giả, mãn nguyện và rằng là ông ta

cần một số khán giả phải không? Tất cả những câu hỏi này không chỉ đặt ra cho chính mình mà còn cho người nói. Và nếu chúng ta tìm hiểu tại sao chúng ta đang làm điều gì chúng ta đang làm, cùng tất cả rắc rối, lao dịch này và sự lo lắng lẫn sợ hãi của tất cả cuộc sống. Và nếu người ta không tìm được câu trả lời tại sao người nói đang đi đến nhiều châu lục khác nhau để nói chuyện trong suốt bảy mươi năm, năm mươi năm qua, đó là một thói quen của ông ta phải không? Ông ta đã thử nghiệm nó, giữ im lặng trong một năm và nhiều hơn. Và cũng vậy có một lần ông ta đã nói chuyện sau một bức màn [tiếng cười] với khán giả và ông ta cảm thấy khá ngớ ngẩn [tiếng cười] và vì vậy ông ta đi ra trước khán giả. Ông ta đã thử nghiệm việc này rất cẩn thận, liệu rằng ông ta có lệ thuộc vào người khác để thỏa mãn, để là, để trở thành họ để nổi tiếng, mọi chuyện vô nghĩa đó hay không. Tại sao trong lần trở lại này ông ta đang hỏi bạn, nếu ông ta được phép đeo kính trọng, tại sao tất cả chúng ta lại ở đây. Đó có phải vì tuổi già và chúng ta chẳng còn gì vui vẻ hơn để làm? Đó có phải là chúng ta thật lòng trong sâu thẳm muốn hiểu rõ chính chúng ta. Ông ta chỉ đang hành động như một cái gương soi mà trong đó mỗi người chúng ta có thể quan sát chính mình như chúng ta là, không phải bị chán nản hay phẫn chán để khám phá chúng ta là gì. Có phải là cái gương soi đó rõ ràng, sắc nét, mọi nét đặc trưng của nó đều hiện rõ – không có bất kỳ biến dạng. Và nếu cái gương soi đó trong sáng và bạn có thể quan sát chính bạn như bạn là, vậy thì cái gương soi đó không quan trọng. Bạn có thể đập vỡ cái gương soi đó mà không cảm giác mất đi sự may mắn! Và nếu bạn có thể trả lời câu hỏi đó, câu hỏi khá nghiêm túc, tại sao chúng ta lại cư xử như chúng ta làm, như mỗi người chúng ta làm, tại sao chúng ta lại suy nghĩ trong một khuôn mẫu nào đó, tại sao chúng ta lại đi theo một ai đó, càng điên khùng bao nhiêu đi càng tốt hơn bấy nhiêu, tại sao chúng ta lại lưu trữ tất cả những sự việc mà người ta đã nói, mà như người khác đã nói, tại sao không có gì trong chúng ta mà là chính chúng ta. Và để khám phá chúng ta là gì, chính chúng ta, cái hạt giống bám rễ sâu đó, không chỉ là cái hạt giống văn hóa, truyền

thông, tôn giáo, tất cả những chồi nhánh của chúng nhưng đi rất, rất, rất sâu trong chính mình để tìm ra nguồn gốc của mọi sự việc. Không phải những tế bào và tất cả việc đó, không phải những gien mà người ta đã thừa hưởng nhưng còn nhiều hơn vượt khỏi tất cả những việc đó.

Chúng ta sẽ tìm hiểu việc đó một chút xíu nhé? Cái gì là nguồn gốc, không phải là cái chu trình của tiến hóa và sinh học, cái gì là nguồn gốc của tất cả sự vật? Việc này yêu cầu, hay là hỏi, cái gì là sáng tạo? Cái gì là sáng tạo? Ai đã tạo ra tất cả việc này, vũ trụ kỳ diệu, mọi thứ đang sống trong nó và ngoài nó? Cái gì là nguồn gốc của tất cả việc đó? Các bạn có muốn tìm hiểu tất cả việc đó hay không?

Khán giả: *Vâng.*

Krishnamurti: Chắc chắn à? Tại sao? [*tiếng cười*] Để tiêu khiển à? Cho một hình thức giải trí, một cái gì đó mới mẻ à? Tôi e rằng nó không là bất kỳ thứ gì giống như thế đâu.

Bộ não của chúng ta có khả năng phi thường, phi thường, không bình thường, nhưng vượt khỏi tất cả những sự việc bình thường. Khi người ta quan sát tất cả thế giới công nghệ, cái gì họ đã làm, và cái gì họ đang làm, và cái gì họ sắp sửa làm, sự tiến bộ khủng khiếp. Bộ não có khả năng này. Máy vi tính sẽ đảm trách càng ngày càng nhiều tất cả những hoạt động của chúng ta, trong chừng mực nào đó, ngoại trừ ái ân và có thể nó không có khả năng quan sát các vì sao của một buổi tối. Nhưng nó sẽ đảm trách tất cả những hoạt động của chúng ta, có lẽ tạo ra một kỹ nghệ mới, một cách sống mới, nếu không có điện, nó có lẽ tùy thuộc vào ánh sáng. Họ đang có sự ganh đua lớn lao, nước Mỹ và nước Nhật, ganh đua khủng khiếp. Và tất cả chúng ta sẽ là những nô lệ cho vị chúa đó – máy vi tính. Vì vậy chúng ta đang nói rằng bộ não có một khả năng phi thường nhưng bộ não đó đã bị kim hãm, bị làm chật hẹp bởi nền giáo dục của chúng ta, bởi tánh tự lợi của chúng ta. Tôi biết bạn sẽ nghe tất cả điều này nhưng bạn sẽ chẳng làm

điều gì về nó cả. Việc đó cũng được thôi. Và chính bộ não đó mà đã tiến hóa nhiều thế kỷ, hàng triệu năm, bộ não đó đã trở thành cái gì nó là bây giờ, già nua, mệt mỏi, với nhiều phiền muộn, xung đột và đau khổ. Bộ não đó, mà là trung tâm của mọi tồn tại của chúng ta, tất cả thân tâm của chúng ta, mà là tương lai và quá khứ, chúng ta đã nói về nó ngày trước, và bộ não này mu ốn tìm ra cái gì vượt khỏi tất cả việc này, cái gì là cội nguồn, nguồn gốc, khởi đầu. Nó có khi nào tìm ra được? Bạn hiểu câu hỏi của tôi chứ? Nó có thể tìm ra được cái gì là nguồn gốc, cuộc sống, khởi đầu của mọi sáng tạo, của mọi sự vật, không chỉ chính chúng ta mà còn cả con cọp, những cái cây kỳ diệu. Bạn có khi nào quan sát rất gần một con cọp hay chưa? Chưa à. Chúng tôi đã ở rất gần, hầu như chạm vào nó, hoang dã. Và ai đã tạo ra tất cả việc này – sự cạn kiệt – thiên nhiên không thể cạn kiệt và những sông ngòi, những núi non, những cây cối, những bãi cỏ, những cánh rừng, những vườn cây và chúng ta? Bạn sẽ tìm ra bằng cách nào? Làm ơn đặt câu hỏi này cho chính chúng ta. Làm thế nào các bạn sẽ, những con người bình thường, giống như chúng ta – tìm ra cái gì đó thuộc khoa học, sinh học, một cái gì đó hay cái khác, và những người đang đào xuống lòng đất để tìm những thành phố mới. Làm thế nào các bạn sẽ tìm ra? Bằng cách tuân theo một người nào đó? Bằng cách biến vài vị đạo sư thành giàu có khủng khiếp? Bạn sẽ tìm hiểu việc này bằng cách nào? Đó là câu hỏi của tôi đặt cho bạn? Ai sẽ trả lời nó? Bạn đang mong đợi người nói trả lời nó phải không? Hay là sáng chế ra một vị chúa mới mà nói rằng ông ta đã tạo ra nó? Cái sáng chế đó, cái tưởng tượng đó vẫn còn là bộ phận của bộ não.

Vì vậy bạn sẽ tìm ra bằng cách nào? Tôi xin phép dành câu hỏi đó cho bạn được không? Bạn sẽ dành cho nó cái gì đây, dành cho trong ý nghĩa, năng lượng của bạn, khả năng của bạn, nhiệt thành của bạn, đam mê của bạn, toàn bộ thời gian của bạn để tìm ra? Hay là bạn sẽ đối xử với nó giống như một điều gì đó, “Ô, hôm nay tôi bận quá tôi sẽ suy nghĩ nó vào ngày mai”, hay đó là một câu hỏi được đặt cho những người lớn không phải cho thế hệ

trẻ, chúng tôi còn nhỏ quá không suy nghĩ điều đó được đâu. Bạn sẽ dành cho nó bao nhiêu năng lượng đây? Không phải tìm kiếm năng lượng hay giải phóng năng lượng, tất cả việc đó quá trẻ con. Tôi xin phép tiếp tục những câu hỏi này chứ?

Câu hỏi thứ nhất:

Vào nhiều thời điểm khác nhau, chúng tôi đã trải qua những trải nghiệm tâm linh và kỳ bí. Làm thế nào chúng tôi có thể biết được chúng là những ảo tưởng nếu chúng tôi không biết thực tại?

Vào nhiều thời điểm khác nhau, chúng tôi đã trải qua những trải nghiệm tâm linh và kỳ bí. Làm thế nào chúng tôi có thể biết được chúng là những ảo tưởng nếu chúng tôi không biết thực tại?

Làm thế nào bạn trả lời một câu hỏi như thế? Nếu nó được đặt ra cho bạn, làm thế nào bạn tiếp cận nó, phản ứng của bạn đến nó là gì? Làm thế nào bạn tiếp cận sát sao để cho câu hỏi chính nó tự khai mở? Bạn hiểu chứ? Câu hỏi chính nó bắt đầu tự trải ra. Nếu bạn chỉ đang tìm kiếm một câu trả lời nó đã được xác định rồi – đúng chứ? Chúng ta có đang cùng nhau nhìn thấy điều này hay không? Để tìm ra một câu trả lời thì khá dễ dàng nhưng để khoét sâu câu hỏi, để thấy rõ tất cả những phức tạp của câu hỏi đó, nó giống như là trải bản đồ của thế giới ngay trước mặt bạn, nhìn thấy tất cả những quốc gia, những thủ đô, những tòa nhà, những thôn xóm, những sông ngòi, biển cả, những ngọn đồi, những hòn núi, toàn thể thế giới. Bạn chăm chú câu hỏi này như thế nào? Không phải câu trả lời. Có lẽ câu trả lời cho câu hỏi nằm trong câu hỏi đó.

Vì vậy vào nhiều thời điểm khác nhau chúng ta đã trải qua những trải nghiệm tâm linh và kỳ bí. Cái gì là một trải nghiệm? Tôi chỉ đang hỏi lẫn nhau. Cái gì là một trải nghiệm? Và ai trải nghiệm? Đúng chứ? Tôi có lẽ đã trải qua, hay là đang có một loại trải nghiệm kỳ bí nào đó. Trước khi tôi dùng từ ngữ kỳ bí hay là trải nghiệm, tôi có ý nói gì qua từ ngữ trải nghiệm? Và trải nghiệm

có liên quan gì đến sự công nhận hay không? Đúng chứ? Nó có liên quan gì đến một ý thức của điều gì đó đang xảy ra cho tôi từ thiên đàng hay là từ nơi nào đó, hay là thứ gì đó mà tôi gọi là kỳ bí, mà không là trải nghiệm hàng ngày, nhưng sự việc gì đó hoàn toàn ở bên ngoài, mà xảy ra cho tôi hay không? Và tôi gọi sự việc đó là kỳ bí hay là tâm linh. Tôi thích, nếu người ta được phép, tôi thích bám vào hai từ ngữ này – tâm linh và trải nghiệm.

Có một trải nghiệm mà không có một người trải nghiệm hay không? Bạn hiểu câu hỏi của tôi chứ? Chúng ta cùng nhau đang xem xét câu hỏi hay là bạn lại đang chờ đợi người nói thăm dò nó? Vì vậy chúng ta cùng nhau đang rảo bước, từng bước một, chậm chậm hay là nhanh nhẹn, nhưng chúng ta cùng nhau từng bước một – đúng chứ? Chúng ta đồng ý việc đó chứ? Nếu chúng ta đồng ý – chúng ta là những người bạn đang nói chuyện về những vấn đề này. Tôi đã có một trải nghiệm tâm linh, giả sử như vậy, và tôi có ý nói gì qua hai từ ngữ kia? Trải nghiệm, một cái gì đó mới mẻ, một cái gì đó mà tôi đã làm mới mẻ rồi, hay là một cái gì đó mà đang xảy ra cho người trải nghiệm – bạn hiểu chứ? Và nếu người trải nghiệm đang trải nghiệm và đang trải nghiệm đó là một hình thức của công nhận, đó là sự hồi tưởng, sự nhận dạng và vân vân vào cái đó mà tôi gọi là trải nghiệm, vậy thì phải có trong sự cảm thấy đó rằng là tôi đã biết trước nó rồi, nếu không tôi không thể công nhận nó. Điều đó khá đơn giản, phải vậy không? Tôi không muốn nói nhiều về nó. Điều đó khá rõ ràng. Chừng nào còn có một người trải nghiệm đang trải nghiệm vậy thì nó là một cái gì đó mà đang xảy ra cho người trải nghiệm, một cái gì đó tách rời, một cái gì đó không bình thường, không là một trải nghiệm thói quen, nhàm chán hàng ngày mà ngược lại – đúng chứ? Chúng ta cùng nhau đang chơi trò chơi này chứ? Vì vậy chừng nào người trải nghiệm còn ở đó, mọi loại trải nghiệm, dù gọi nó là tầm thường, hay là tâm linh, hay là thần thánh, hay là thiêng liêng, hay là giải phóng năng lượng, và mọi chuyện tầm phào xảy ra, gần như là vô nghĩa, vậy thì cái gì là quan trọng trong qui trình này – người trải nghiệm, trải nghiệm? Cái gì quan trọng nhất là người

trải nghiệm – đúng chứ? Anh ta đang thu lượm. Vì vậy khi có một người trải nghiệm nó trở nên mỗi lúc một coi mình là trên hết mà không còn sáng suốt, càng lúc càng nhiều hơn “Tôi biết nhiều điều hơn mà bạn không biết. Tôi đã trải qua trải nghiệm tâm linh diệu kỳ. Tôi đã được khai sáng. Bạn không được, con người tội nghiệp ơi, hãy đến với tôi đi. Hãy giao cho tôi tất cả tiền bạc của bạn rồi bạn sẽ được bảo đảm an toàn.” [tiếng cười]. Họ đang chơi trò chơi này, tôi cam đoan với bạn, “Từ bỏ chính bản thân bạn. Hãy đeo vào cái chuỗi hạt mà tôi đưa cho bạn.” – và mọi trò chơi ngớ ngẩn đang xảy ra trong thế giới.

Và cái gì là tâm linh? Tôn giáo à? Một cái gì đó thiêng liêng? Một cái gì đó không được chờ đợi? Một cái gì đó hoàn toàn vượt ngoài những thông thường? Tại sao chúng ta lại muốn một cái gì đó hoàn toàn vượt ngoài cuộc sống hàng ngày? Tiếp tục đi, làm ơn hãy trả lời câu hỏi này. Cái gì mà có nghĩa một cái gì đó hoàn toàn khác hẳn cuộc sống hàng ngày của chúng ta. Lúc đó chúng ta chán ngán cuộc sống hàng ngày của chúng ta, những thói quen, sự cô độc, nỗi thất vọng, những quyền luyến, bạn biết rồi, quyền hành và mọi chuyện như thế. Chúng ta muốn lần tránh tất cả chuyện đó và mời mọc thiên đàng, mà được gọi là tâm linh. Chúng ta có thể lừa gạt chính mình quá nhiều – đúng chứ? Chúng ta có khả năng để lừa gạt chính mình đến nỗi không thể tin được – đúng chứ? Cái gì có – Thiên chúa giáo đặt nền tảng vào niềm tin và trung thành. Xin lỗi, tôi không đang cố gắng gây tổn thương bất kỳ người nào, chỉ đang vạch rõ thôi. Hai ngàn năm. Và bạn băng qua đại dương đến Ấn độ và ở đó, ba ngàn năm, năm ngàn năm. Cùng sự tiến hành của bạn chúa. Tại sao bạn lại phải tin tưởng tất cả việc này? Bởi vì chúng ta bị sợ hãi à? Chúng ta muốn biết cái không biết được và vân vân. Chúng ta không phải tìm hiểu vấn đề đó.

Vì vậy cái gì là ảo tưởng? Và cái gì là thực tại? Bạn theo kịp chứ? Chúng ta đang theo kịp câu hỏi này chứ? Người hỏi nói: làm thế nào chúng ta có thể biết được chúng là những ảo tưởng nếu chúng ta không biết được thực tại? Vậy thì chúng ta phải tìm

hiểu cái gì là thực tại? Cái gì là thực tại? Cái thật sự, cái thực tế, là bạn đang ngồi ở đó, người nói ngồi ở đây trên cao, bất hạnh thay. Và thực tại là thiên nhiên, cái cây đó, con thú đó, con chó đó, quả đất diệu kỳ, bầu trời xanh quanh chúng ta. Thực tại? Đúng chứ? Thực tại, tôi có cảm thấy về người vợ, người chồng, người chị của tôi và vân vân, và vân vân, nguyên chuyển động của công nhận. Và thực tế. Đúng chứ? Chúng ta cùng nhau ở trong nhận thức này chứ? Thực tế, bạn và người nói đang ngồi đây lúc này, mười hai giờ. Đó là thực tế. Có gió. Tôi hy vọng sẽ không có mưa. Và thực tế là thiên nhiên, chim chóc, sông ngòi, nước và vân vân. Và người hỏi nói: tôi không thể biết cái gì là một ảo tưởng nếu tôi không biết thực tại – đúng chứ? Cái gì là thực tại trong chính chúng ta? Có bất kỳ cái gì thật sự trong chúng ta hay không? Thực tại? Hay tất cả nó là một chuyển động, thay đổi? Vào một ngày ở Thụy sĩ khi chúng tôi đồng lòng kết thúc Saanen Gathering, không thêm nữa, một số người xuất hiện và nói với chúng tôi, với người nói, “Chúng tôi rất buồn vì chúng tôi đã kết thúc nó.” Và người nói đã nói, “Khi bạn buồn thì đã đến lúc chúng ta kết thúc nó.” [tiếng cười] Bạn hiểu chứ? Chúng ta kết thúc nó. Vì vậy không ai muốn một thay đổi. Chẳng có bao nhiêu người muốn có một thay đổi triệt để.

Và người hỏi nói, “Nếu tôi biết thực tại vậy thì tôi biết cái gì là ảo tưởng.” Vì vậy chúng ta nên tìm hiểu chữ ảo tưởng, cái từ ngữ. Cái gì là ảo tưởng? Chính cái từ ngữ đó, trong tự điển, có nghĩa là cái gì đó mà bạn đùa giỡn với nó – một trò chơi để chơi đùa. Một cái gì đó mà bạn sáng chế, tự hưởng thụ, tôi là chúa, tôi là bất kỳ cái gì, tôi là Napoleon, hay tôi là **hết** con người vĩ đại. Bạn đùa giỡn với một cái gì đó mà không là thực tế. Người ta có đau khổ, một thất vọng, một ý thức cô độc vô biên không diễn tả được. Đó là thực tại, chính xác. Và chúng ta tạo ra một ảo tưởng rằng là một ai đó sẽ giúp đỡ chúng ta, một ai đó sẽ thành tựu cuộc sống của chúng ta, khiến chúng ta không còn cô độc. Đó là tất cả những ảo tưởng. Sự kiện thực tế là người ta bị cô độc khủng khiếp.

Vì vậy nó quá dễ dàng để tự mình hiểu rõ, nếu người ta muốn, cái gì là một ảo tưởng, cái gì là thực tại, và tại sao lại có sự điên dại để tìm kiếm trải nghiệm. Chúng ta đã có trải nghiệm ái ân, hàng ngàn và hàng ngàn lần trải nghiệm. Mọi sự vật từ đây qua cánh đồng, bạn thấy chim chóc, những con chim nhạn và vân vân, đó là một trải nghiệm, nhưng bạn không gọi việc đó là tâm linh. Tôi thấy các bạn đang ngồi ở đó, nó là một thách thức, nó đang chuyển động. Vì vậy điều gì quan trọng trong tất cả việc này là tại sao người trải nghiệm lại sáng chế ra tất cả việc này. Bạn hiểu câu hỏi của tôi chứ? Tại sao người trải nghiệm đã trở thành quan trọng như thế? Liệu có một thời kỳ mà người trải nghiệm không còn tồn tại hay không? Đó là một câu hỏi thực sự, không phải cái gì là thực tại, cái gì là ảo tưởng, cái gì là trải nghiệm và mọi chuyện như thế, nhưng liệu có một thời kỳ, một chiều dài của thời gian, một không gian, nơi mà người trải nghiệm, người quan sát và vân vân không còn tồn tại hay không? Rồi thì bạn không muốn những trải nghiệm. Bạn hiểu chứ? Không có gì cả. Bạn hiểu rằng đó là một từ ngữ Từ ngữ không là gì cả – xin lỗi tôi không là một quyển từ điển – có nghĩa không là một thứ gì. Không là một thứ gì của tư tưởng – bạn hiểu chứ? Không – không một thứ gì có nghĩa rằng có kết thúc của tư tưởng và thời gian. Đó là nơi không còn người trải nghiệm. Đó là sự việc thật sự, không phải tất cả việc này.

Chúng ta được phép tiếp tục câu hỏi kế tiếp chứ?

Câu hỏi thứ hai:

Có phải bệnh tật đơn giản chỉ vì do tình trạng thoái hóa, hay do sự lạm dụng quá mức của thân thể, hay là nó có ý nghĩa quan trọng nào khác?

Xin lỗi tôi đọc nó kém cỏi. Có phải bệnh tật đơn giản bởi vì tình trạng thoái hóa, hay là do sự lạm dụng quá mức của thân thể, hay là có bất kỳ ý nghĩa quan trọng nào khác? Bạn hiểu chứ?

Người hỏi đang hỏi: bệnh tật có bất kỳ ý nghĩa quan trọng nào không? Đúng chứ? Bạn bảo cho tôi đi! Tất cả chúng ta đều bị bệnh vào lúc này hay lúc khác trong cuộc sống của chúng ta. Bị tê liệt, những tai nạn phá vỡ thân thể của bạn, mọi loại bệnh tật chúng ta đã biết. Xã hội, xã hội hiện đại đang tạo ra bệnh tật nhiều hơn lúc nào hết – đúng chứ? Bạn đọc báo chí và vân vân. Nó có bất kỳ lợi lộc nào không? Nó có khiến chúng ta hiểu rõ sâu xa tại sao chúng ta lại bị bệnh, cái gì là khỏe mạnh, và tại sao chúng ta bám vào khỏe mạnh chứ không phải là o bệnh tật – bạn hiểu câu hỏi của tôi chứ? Tôi đang nói chuyện với chính tôi à? Phải vậy không? Thực sự tôi bị ngạc nhiên khi bạn đang lắng nghe. Hay là bạn đang chia sẻ nó? Bạn đang chia sẻ điều gì chúng ta đang cùng nhau bàn luận phải không? Chúng ta đang ngồi cùng bàn, ăn cùng món thức ăn. Bạn có lẽ ăn ngẫu nhiên và người khác ăn từ tốn, nhưng chúng ta đang chia sẻ cùng thức ăn, cùng cái bàn, cùng thời gian. Vì vậy người nói không đang nói chuyện với chỉ một mình ông ta.

Tất cả chúng ta đều bị bệnh. Và chúng ta không chịu đựng nó một chút nào cả. Ngay tức khắc bác sĩ, những viên thuốc, toàn gánh xiếc bắt đầu. Chúng ta không bao giờ ở lại với nó một chút xíu thời gian, xem thử điều gì được ngụ ý, bạn gặp gỡ đau đớn như thế nào. Bạn hiểu tôi đang nói gì chứ? Bạn gặp gỡ đau đớn như thế nào? Tôi biết bạn gặp gỡ vui thú như thế nào, điều đó khá đơn giản. Nhưng đau đớn, không chỉ là đau đớn thân thể mà còn là đau đớn tinh thần, [*tape lật qua*] đang bị xúc phạm thuộc tinh thần, bị tổn thương, bạn gặp gỡ nó như thế nào? Sự tổn thương thuộc tinh thần là một hình thức của bệnh tật – đúng chứ? Tôi mong muốn được biết rõ. Nếu tôi bị tổn thương bởi vì bạn thô lỗ với tôi, hay là bạn nói, “Mày là con lừa ngu ngốc!”, tôi bị tổn thương. Đó là một hình thức của bệnh tật. Nhưng thuộc thân thể nếu tôi bị tổn thương thì có một bác sĩ, có một ai đó để làm một điều gì cho nó. Tôi muốn lẩn trốn đau đớn thuộc tâm lý và cũng vậy tôi muốn lẩn trốn, chạy khỏi đau đớn thuộc thân thể, dĩ nhiên nếu bạn không bị ung thư thời kỳ cuối và tất cả khốn khổ của bệnh nan y. Tôi hy

vọng không ai trong các bạn bị ung thư. Vì vậy chúng ta không bao giờ ở lại cùng nó và xem thử nó như thế nào. Hay là chịu đựng nó. Bạn hiểu câu hỏi của tôi chứ? Chúng ta cùng nhau có đang chia sẻ cùng món thức ăn không?

Còn quan trọng hơn tất cả điều này là đau đớn tinh thần – đúng chứ? Sự đau đớn của bị xúc phạm, bị tổn thương, cảm giác của sầu muộn sâu đậm ở phía bên trong. Đó là một căn bệnh trầm trọng, mà chúng ta không chú ý nhiều lắm. Nếu chúng ta chú ý nhiều đến nó, đến đau đớn bên trong, trong những hình thức khác nhau, và không một ai có thể chữa trị nó. Không có viên thuốc, không có vị đạo sư, không sách, không thần thánh, không lễ nghi, không có cái gì để chấm dứt đau đớn đó. Và nếu bạn không chạy trốn nó, và nếu bạn thực sự ở cùng nó rất sâu thẳm, nó có ý nghĩa vô hạn – đúng chứ? Nó có – lúc đó bạn thâm nhập vào một cái gì đó mà vượt khỏi tất cả cái tôi, tánh tư lợi. Cái bên ngoài lúc đó, đau đớn bên ngoài có thể được giải quyết – đi bác sĩ, chịu đựng nó, mà trở thành thứ hai. Khi diễn giả bị bệnh vài vị bác sĩ đã cho diễn giả những liều thuốc kháng sinh quá mạnh. Và sau một khoảng thời gian ông ta đã bị tê liệt trong một tháng, hoàn toàn tê liệt. Bạn hiểu chứ? Mọi người phải khằng cái thân thể, để nó trong bồn tắm và tất cả mọi chuyện hầu hạ, chải tóc cho ông ta, cạo mặt và vân vân, trong suốt một tháng. Làm ơn đừng thương cảm. Tôi không đang xin xỏ điều gì nơi các bạn, tôi có ý như vậy. Không tiền bạc của bạn, ngoại trừ để có cái lều này và những đồ vật khác, không bị ngợi khen của bạn hoặc lời chỉ trích của bạn, không có gì liên quan đến cái túi của bạn. Vì vậy đây không phải là sự mời mọc để chờ đợi thông cảm, hay là “Làm thế nào mà ông chịu đựng được nó?”, và mọi chuyện đại loại như thế. Tôi chỉ đang nói kia kìa nguyên suốt một tháng, “Đó là chấm dứt,” tôi nói với người ở cùng tôi. Được thôi. Nhưng từ từ hiệu quả của chất kháng sinh phai nhạt và ông ta hồi phục lại, ông ta vẫn còn đang sống. Vì vậy nếu người ta ở lại với một điều gì đó, với đau đớn, dĩ nhiên là không quá lâu, nếu nó thật sự rất, rất đau đớn lúc đó bạn bị bất tỉnh và rồi mọi chuyện còn lại của nó.

Vì vậy nó có, nếu bạn mong muốn tìm hiểu nó cho chính mình, nó có một ý nghĩa nào đó, và ý nghĩa đó tùy thuộc vào mỗi người. Các bạn đối diện cuộc sống, cái cách các bạn cân nhắc nó, cái cách các bạn chấp nhận nó, cái cách các bạn phản ứng đến nó, cái cách các bạn đáp trả đến tất cả những sự việc mà bạn bị đối diện trong cuộc sống hàng ngày, không phải vào những buổi sáng chủ nhật. Vì vậy nếu bạn quan sát như bạn quan sát một cái cây đẹp, hay là một con chim bồ câu đang bay, quan sát chính bản thân bạn thật gần gũi, điều gì nó bộc lộ là một sự việc phi thường.

Câu hỏi thứ ba:

Trách nhiệm của tôi đối với cuộc khủng hoảng của thế giới hiện nay là gì?

Trách nhiệm của tôi đối với cuộc khủng hoảng của thế giới hiện nay là gì? Thuộc về ai mà bạn đang hỏi câu hỏi này? Cái gì là trách nhiệm của tôi, trách nhiệm của bạn? Tại sao chúng ta dùng từ ngữ trách nhiệm? Để có trách nhiệm. Để có trách nhiệm giữ gìn thân thể bạn sạch sẽ – nếu bạn có nước nóng, hay là nước không quá lạnh. Bạn có trách nhiệm với con cái của bạn. Những giáo sư, những giáo viên, những người giáo dục có trách nhiệm giáo dục những đứa trẻ. Tại sao chúng ta dùng cái từ ngữ trách nhiệm đó? Bạn hiểu câu hỏi của tôi chứ? Liệu bạn loại bỏ cái từ ngữ đó, cái gì là trách nhiệm của bạn trong một cuộc khủng hoảng của thế giới, trách nhiệm của tôi và trách nhiệm của bạn, liệu bạn xoá sạch cái từ ngữ trách nhiệm đó bởi vì từ ngữ đó ám chỉ bạn và trách nhiệm – bạn hiểu chứ? Nếu bạn không có cái từ ngữ đó vậy thì bạn sẽ đặt ra câu hỏi hay không? Nó là bổn phận của tôi phải giết người vì tổ quốc của tôi. Nó là bổn phận của tôi như là một người Nga, hay là một người Mỹ, hay là một công dân Anh, phải chiến đấu cho quốc gia và chúa của tôi và mọi chuyện quanh nó. Nếu chúng ta có thể gạt đi hoàn toàn cái từ ngữ khỏi bộ não của chúng ta, rồi thì bạn giải quyết nó như thế nào? Bổn phận, trách nhiệm, tôi phải, tất cả những từ ngữ kia, điều gì xảy ra? Nó là một câu hỏi

rất lý thú – đúng chứ? Điều gì xảy ra khi tách phân hai này mà được ám chỉ trong trách nhiệm – đúng chứ? Chúng ta có cùng nhau hiểu rõ chút ít không? Từ ngữ trách nhiệm ám chỉ tôi có trách nhiệm với bạn, với con cái của tôi, với người vợ của tôi, với công việc của tôi, vân vân, vân vân. Tôi có trách nhiệm để đại diện Chúa trước các bạn. Và nếu tôi hoàn toàn quên đi cái từ ngữ đó, không phải quên, nhưng gạt đi hoàn toàn. [*Thả rơi tờ giấy có những câu hỏi trên nó*]. Xin Ồ! [*tiếng cười*] Giống như tờ giấy đó đã rơi xuống, xóa bỏ từ ngữ đó khỏi thân tâm của chúng ta. Rồi thì cái gì xảy ra? Hãy tiếp tục đi, thưa các bạn. Bạn đã gạt bỏ cái từ ngữ đó chưa? Không. Chúng ta không bao giờ – bạn thấy rằng bạn nghe điều gì đó nhưng bạn không hành động về nó. Tôi không có trách nhiệm với Brockwood. Tôi không cảm thấy – người nói không cảm thấy cách đó. Tôi không có trách nhiệm chỉ bảo cho bạn bất kỳ điều gì. Nhưng nếu cái từ ngữ đó không có, mà có nghĩa rằng không có tôi và trách nhiệm với bạn, chỉ có bạn và tôi – đúng chứ? Rồi thì cái gì xảy ra? Cố gắng lên, thưa các bạn.

Tình yêu có một trách nhiệm hay không? Tiếp tục đi thưa các bạn, làm ơn la lớn lên, một điều gì về nó.

Khán giả: Nó là tình đơn nhất.

Krishnamurti: Nếu tình yêu không có trách nhiệm vậy thì cái gì xảy ra? Nếu tình yêu không là sự quyền luyện mà được bao hàm trong trách nhiệm, lúc đó cái gì xảy ra?

[*Những lời đáp từ khán giả, nghe không rõ*]

Krishnamurti: Đừng sử dụng – làm ơn đừng nói điều gì, nếu tôi được phép nêu ra với sự kính trọng nhất, đừng nói bất kỳ điều gì mà bạn vẫn chưa sống, chưa làm việc, để tìm ra. Nếu tôi yêu bạn, nếu người nói yêu bạn và cái từ ngữ không hiện diện, cái từ ngữ trách nhiệm, bổn phận, quyền luyện và vân vân, vậy thì cái gì là trách nhiệm của chúng ta? Hãy tiếp tục suy nghĩ ra nó. Bạn không đang chờ đợi câu trả lời của tôi. Tôi – người nói sẽ không trả lời câu hỏi đó. Nó thực sự là một câu hỏi rất, rất nghiêm túc.

Vì vậy tất cả điều này ngụ ý chúng ta có yêu thương bất kỳ cái gì hay không? Tình yêu đang có một điều gì đó mà không phân hai, “Tôi yêu bạn”. Tôi đã trả lời câu hỏi. Tôi đã không trả lời, câu hỏi đã từ từ lan rộng.

Câu hỏi thứ tư:

Thỉnh cầu hướng dẫn nhất thiết có ngăn cản sự hiểu rõ hay không? Tìm kiếm giúp đỡ không thể là một phương tiện của sự khám phá chính chúng ta hay sao? Nếu không phải, cái gì là cái ý thức mà đang lắng nghe ông, K?

Thỉnh cầu hướng dẫn nhất thiết có ngăn cản sự hiểu rõ hay không? Tìm kiếm giúp đỡ không thể là một phương tiện của sự khám phá chính chúng ta hay sao? Nếu không phải, cái gì là cái ý thức mà đang lắng nghe ông, K? Không có ý thức. [*tiếng cười*] Bạn không đang lắng nghe K. Nếu bạn rất thành thật, bạn không đang lắng nghe K. Bạn đang lắng nghe để xem xét liệu rằng bạn đồng ý hay không đồng ý. Bạn đang lắng nghe, trong quá trình đang lắng nghe đó bạn lại đang diễn dịch điều gì ông ta nói vào những quan điểm tiện lợi của bạn, vào tình trạng bị quy định của bạn. Bạn đang lắng nghe không phải K, nhưng chính bản thân bạn. K không đang nói về một cái gì đó lạ lùng. Có một cái gì đó lạ lùng vượt khỏi tất cả việc này nhưng bây giờ ông ta không đang nói về nó. Bạn đang lắng nghe chính bạn – đúng chứ? Như chúng ta đã nói lúc trước bạn đang nhìn chính mình trong cái gương soi. Và bạn có thể làm méo mó bên trong nó. Hay là nói rằng, “Tôi không thích cái gương soi, tôi không thích cái gì tôi nhìn thấy” và đập vỡ cái gương soi nhưng bạn vẫn còn là cái gì bạn là. Vì vậy bạn đang lắng nghe không phải K nói. Bạn không đang cố gắng để hiểu rõ điều gì K đang nói. Bạn thực sự đang lắng nghe chính bạn. Nếu bạn đang lắng nghe chính bạn vào lần đầu tiên thì đó là sự việc tuyệt vời nhất mà có thể xảy ra được. Nhưng nếu bạn đang lắng nghe K, X, Y, Z – không, xin đi không phải X, Y, Z – nếu bạn đang lắng nghe K vậy thì chúng chỉ là vô số những từ ngữ, vô số

những phản ứng và vân vân. Điều đó quá hoàn toàn, nếu tôi được phép nêu ra bằng sự kính trọng nhất, hoàn toàn vô nghĩa lý, không cần thiết. Bạn đã lắng nghe quá nhiều sự việc, đã lắng nghe những người giảng đạo, những quyển sách, những bài thơ, bạn đã lắng nghe giọng nói của người vợ và người chồng của bạn và cô gái và vân vân, hay là bạn đang tình cờ lắng nghe. Nhưng nếu bạn trao tất cả chú ý của bạn vào lắng nghe, nghe, không chỉ bằng tai mà còn nghe nhiều hơn nữa, sâu thẳm hơn nữa, rồi thì bạn sẽ lắng nghe mọi thứ. Và bạn sẽ lắng nghe điều gì K phải nói, hoặc là bạn sống với nó, nó là thực sự, thực tế, thực tại, hoặc là nó là một cái gì đó thuộc lời nói, thuộc trí năng và vì vậy chẳng có bao nhiêu ý nghĩa trong cuộc sống của chúng ta.

Và người hỏi nói, tìm kiếm, thỉnh cầu hướng dẫn nhất thiết có ngăn cản hiểu rõ hay không?

Hiểu rõ cái gì? Hóa học? Toán học? Khái niệm triết lý nào đó? Hiểu rõ Gorbachev? Chúng ta có ý gì qua từ ngữ hiểu rõ? Làm ơn, tôi không, người nói không đang cố gắng thô lỗ, hay là ông ta thô lỗ – xin lỗi, ông ta không đang cố gắng, ông ta không thô lỗ, chỉ đang hỏi. Trước hết chúng ta có ý gì qua từ ngữ hiểu rõ đó rồi sau đó chúng ta có thể liên kết cái từ ngữ đến sự hiểu rõ – tạo ra sự hiểu rõ qua hướng dẫn, qua tìm kiếm hướng dẫn. Trước hết chúng ta có ý gì qua hiểu rõ? Hiểu rõ. Tôi hiểu tiếng Pháp bởi vì tôi biết một ít tiếng Pháp và người nói hiểu tiếng Ý bởi vì ông ta biết tiếng đó. Thế là có một sự truyền đạt bằng lời, trí năng – đúng chứ? Đó là một hình thức của hiểu rõ. Chúng ta sử dụng ngôn ngữ chung, bạn nói tiếng Anh và người nói nói tiếng Anh, và sự truyền đạt bằng lời nói, nếu chúng ta có ý diễn tả cùng sự việc và không cho những từ ngữ đó ý nghĩa khác biệt – giống như Alice nói, Alice trong Wonderland nói, “Tôi giao cho từ ngữ điều gì tôi muốn, ý nghĩa mà tôi muốn” – bạn cũng có thể làm việc đó nhưng lúc đó truyền đạt trở nên khá khó khăn. Vì vậy chúng ta có ý gì qua từ ngữ hiểu rõ? Một sự truyền đạt bằng lời nói? Sự thấu hiểu trí năng về một ý niệm, về một ý tưởng? Hay là hiểu rõ có nghĩa là thực sự đang lắng nghe điều gì một người khác đang nói, không cố gắng

giải nghĩa, không cố gắng thay đổi nó, không cố gắng bổ sung nó, thực sự đang lắng nghe điều gì người khác đang nói, không chỉ bằng trí năng, nhưng bằng tất cả thân tâm của bạn, bằng sự chú ý trọn vẹn, vậy thì nó không chỉ thuộc về trí năng, hay thuộc về cảm xúc, hay thuộc về cảm tính, tất cả mọi chuyện đại loại như thế, nhưng hoàn toàn trọn vẹn bạn ở đó. Vậy thì không chỉ là truyền đạt bằng lời nói mà còn là truyền đạt không lời.

Và người hỏi nói, hỏi, có phải là tìm kiếm hướng dẫn ngăn cản, nhất thiết ngăn cản sự hiểu rõ hay không? Đúng chứ? Tại sao tôi muốn hướng dẫn? Về cái gì? Các bạn hãy trả lời cho tôi, những người trong các bạn mà đi theo những vị đạo sư kia và tất cả mọi chuyện chung quanh nó, nhà thờ và đền chùa, bạn có ý gì qua từ ngữ hướng dẫn? Một con người bằng hữu trong những cái áo choàng khác nhau, với bộ râu quai nón hay là không có râu, đặc biệt từ Châu á, kể cả Ấn độ, tại sao người ta lại muốn có sự hướng dẫn? Bạn đang được hướng dẫn bây giờ phải không? Hãy đơn giản đi, thưa các bạn. Bạn đang được hướng dẫn lúc này phải không? Hay là chúng ta cùng nhau đang tìm hiểu, đang xem xét, đang truyền đạt, đang nói, “Tôi sẽ giải thích nó” rồi tiếp theo bạn giải thích điều gì đó cho tôi và tôi nói, “Vâng”. Chúng ta đang cùng nhau chuyển động, không có sự hướng dẫn. Bạn hiểu chứ? Chúng ta đã có quá nhiều hướng dẫn, mọi nhật báo, mọi tuần báo, mọi người giảng đạo, mọi giáo sĩ khắp thế giới đang hướng dẫn chúng ta, đang chỉ bảo chúng ta làm cái gì, không làm cái gì, nghĩ điều này, không nghĩ điều kia, từ bỏ chính mình, ô, đừng lắng nghe ông ta, ông ta là một người thủ cựu – bạn theo kịp chứ? Chúng ta đang bị hướng dẫn, bị định hình, bị uốn khuôn, mọi lúc ở mọi nơi. Có ý thức hay là không ý thức. Ở đây chúng ta không đang hướng dẫn ai cả, giống như hai người bạn cùng nhau đang nói chuyện về những vấn đề. Việc đó hoàn toàn khác hẳn. Và sự hướng dẫn ngăn cản hiểu rõ, trong ý nghĩa sâu xa hơn của từ ngữ đó, bởi vì tôi không thể hiểu rõ chính tôi trước. Hãy quan sát chính tôi, ông luôn luôn đang hướng dẫn tôi, hãy làm việc này, đừng làm việc kia. Tôi không đang quan sát chính tôi, tôi đang lắng nghe

điều gì ông đã nói. Điều đó có nghĩa là ông trở thành cái uy quyền, tôi trở thành nô lệ của ông, dù là nô lệ thuộc tâm lý, hay là nô lệ vào yếu tố nào đó. Những vị đạo sư này với những nơi tĩnh tu của họ, những khu vườn trầm tư mặc tưởng của họ, trở thành những trại tập trung. Họ chỉ bảo bạn làm cái gì, chào hỏi như thế nào, mọi chuyện vớ vẩn đó. Tôi không đang phê bình chỉ trích, nó là như vậy.

Vì thế nếu chúng ta không tìm kiếm hướng dẫn nào cả, mà thực sự ngăn cản hiểu rõ của chính chúng ta, lúc đó tìm kiếm giúp đỡ không thể là một phương tiện, hay là khám phá của chính chúng ta hay sao – Chúa ơi! chúng ta có **an** tìm hiểu tất cả việc này hay không? Tại sao chúng ta lại không thể đơn giản? Không phải trong quần áo, tôi không có ý nói việc đó. Hãy đơn giản. Nhìn sự việc như chúng là. Hãy quan sát, hãy đối diện những sự việc như chúng là, thay vì tất cả những rắc rối phức tạp này? Tại sao chúng ta phải trải qua tất cả việc này? Ngoại trừ bác sĩ, đó là một vấn đề khác. Chúng ta đang nói về phần tâm lý. Tại sao chúng ta lại không thể rất, rất đơn giản và quan sát những sự việc như chúng là. Có phải bộ não quá mất khả năng, quá thiếu chân thật, quá gian manh đến độ nó không thể nhìn thấy những sự việc, cái gì ở ngay trước mắt và mũi của nó hay sao? Nếu bạn rất, rất đơn giản theo tâm lý, vậy thì chính sự đơn giản đó có sự tinh tế vô hạn, tinh tế nhiều hơn tất cả sự tài tình khôn khéo của bộ não. Nhưng chúng ta không bao giờ đơn giản. Nếu trời đang mưa thì trời đang mưa. Tôi cô độc – không phải người nói – người ta cô độc, đó là một sự kiện. Tại sao lại có tất cả những nhố nhăng quanh nó?

Câu hỏi thứ năm:

Ông làm ơn giải thích điều gì là tầm nhìn tổng thể? Nó có phải là một mở rộng thuộc hoạt động bình thường của bộ não chúng ta hay không? Hay là nó ng ý điều gì đó hoàn toàn khác hẳn?

Ông làm ơn giải thích điều gì là tầm nhìn tổng thể? Nó có phải là một mở rộng thuộc hoạt động bình thường của bộ não hay không? Hay là nó có ngụ ý điều gì đó hoàn toàn khác hẳn? Để rất đơn giản: chúng ta có nhìn thấy bất kỳ điều gì một cách tổng thể hay không? Chúng ta có nhìn thấy cây cối và thiên nhiên, tất cả việc đó, chúng ta, mỗi một người của chúng ta, có nhìn thấy người vợ của bạn, nhìn thấy, thực sự nhìn thấy, không tưởng tượng, tất cả những hình ảnh, chỉ đơn giản nhìn thấy hay không? Có phải tôi nhìn thấy từng phần, thiên vị bởi vì tôi có quá nhiều thành kiến, quá nhiều sợ hãi, quá nhiều lo âu và mọi chuyện như thế, vì vậy tôi không bao giờ nhìn thấy người nào đó một cách tổng thể – đúng chứ? Nhìn thấy cái gì đó một cách tổng thể, không phân chia, liệu tôi có thể dùng từ ngữ đó, một cách hoàn toàn, nguyên vẹn, trong động thái nhìn thấy đó không còn mâu thuẫn, xung đột, nó là như vậy. Bạn hiểu chứ? Không có mâu thuẫn trong động thái nhìn thấy cái gì đang thực sự xảy ra. Tôi giận dữ. Tôi mất kiên nhẫn, bị kiệt quệ. Nhìn thấy việc đó một cách đơn giản. Nhưng khoảnh khắc tôi mang vào cái sự kiện, “Ồ, tôi không nên là. Tôi giống như thế này. Tôi bị kiệt quệ. Tôi bị bực mình.” – những bào chữa. Đúng chứ? Tôi có thể nhìn thấy chính tôi một cách nguyên vẹn như tôi là hay không? Tôi có thể nhìn thấy nguyên cái bản đồ hay không? Một cái bản đồ được đặt trước mặt mỗi người chúng ta, một bản đồ thế giới, với những màu sắc khác nhau, với những lá cờ khác nhau, những thủ tướng khác nhau, những tổng thống khác nhau, những chuyện điên rồ đang xảy ra. Đó kia nó ở ngay trước mặt tôi, ngay trước mặt chúng ta. Chúng ta có thể nhìn thấy nguyên cái bản đồ như một tổng thể hay không? Và không thể nhìn nguyên cái bản đồ đó nếu sự chú ý của tôi lại ở nước Anh, hay là sự chú ý của tôi lại ở nước Nga. Vì vậy sự chú ý của tôi lúc đó bị hướng về một điểm. Bạn theo kịp chứ? Vì vậy ý thức của hướng về một điểm này, hay là sự tự lợi ngăn cản cái tổng thể, cái tầm nhìn ở bên ngoài – động thái nhìn thấy của nguyên sự việc. Nó rất đơn giản. Đúng chứ? Nhưng nếu tôi bám vào, hay là gốc rễ của tôi ở trong một góc đặc biệt này của quả đất

vậy thì tôi không thể nhìn thấy nguyên sự việc. Nếu tôi luôn luôn đang suy nghĩ về Ấn độ – cảm ơn Chúa tôi không như vậy, tôi không bao giờ làm như thế – nếu tôi luôn luôn đang suy nghĩ về Ấn độ, điều gì đang xảy ra, tại sao tôi là một người Ấn độ, tại sao tôi lại nghèo khổ, tại sao tôi lại như thế này, bạn biết mọi chuyện như thế, làm thế nào tôi có thể lừa gạt ai đó, hay là tin tưởng vị chúa đặc biệt nào đó, hay là một điều gì đó hay là một điều khác, tôi ở đó, bị mắc kẹt, tôi không thể nhìn thấy tổng thể của nó. Đúng chứ? Nó đơn giản như thế đó. Vì vậy tôi, theo tự nhiên, khi tôi nhìn thấy sự thật của nó tôi nói rằng thật là vô lý làm sao đâu.

Không chỉ là đang thấy trọn vẹn – chúng ta phải ngừng – mà còn có nhiều với đang thấy hơn thế nữa. Đang quan sát mà không có từ ngữ, mà không có can thiệp của tư tưởng, chỉ đang nhìn thấy. Đầu tiên bằng thị giác, sau đó phía bên trong đang thấy mọi thứ như chúng là. Và từ đang thấy đó chúng ta có thể đi xa hơn nhiều, sau đó bạn hỏi cái gì là thấu triệt. Đang thấy điều gì đó một cách tuyệt đối là thực sự và đang hành động ngay khoảnh khắc đó. Tôi sẽ không bàn luận tất cả việc đó ngay lúc này. Đã đến giờ phải ngừng lại. Nhưng tất cả việc này yêu cầu sự tìm hiểu kỹ càng hay là đang quan sát mà không có ~~ng~~ phân tích cái gì người ta là. Và từ đó bạn có thể chuyển động vô tận, không giới hạn. Ở đó không có khởi đầu hay kết thúc.

Chúng ta được phép đứng dậy chứ?

BROCKWOOD PARK

CÂU HỎI và TRẢ LỜI CÔNG CHÚNG Lần thứ hai

Sống mong manh

Có nhiều câu hỏi ở đây. Và chúng đã được chọn lựa cẩn thận. Tôi không đọc chúng. Những người khác đã đọc và chọn lựa chúng. Tôi hy vọng bạn không phản đối.

Trước khi chúng ta đi vào câu hỏi này, chúng ta có thể cùng nhau nói chuyện về một điều gì đó chứ? Chúng ta quá dễ dàng bị ảnh hưởng, không chỉ bởi cái máy truyền hình ở đó, trong căn phòng của mỗi người, bởi những quyển sách, bởi những nhật báo, những tuần báo, bởi những truyền thống quá khứ. Như bạn đã nghe có thể vào tối qua rằng Jerusalem đã tồn tại cách đây năm ngàn năm và **đ** có những vùng đất của Ấn độ thậm chí còn lâu hơn nữa. Cái truyền thống lâu đời này hay là cái truyền thống ngắn ngủi của một ngày, hay là một buổi chiều trên chuyến lái xe của bạn hoặc chuyến dạo bộ của bạn trong cánh rừng, tất cả những việc này ảnh hưởng chúng ta, không chỉ là cái chu trình gien trong mỗi người, tính di truyền, toàn bộ sự tồn tại dường như là một chu trình của gây ảnh hưởng lẫn nhau – không khí, ô nhiễm, vẻ đẹp của quả đất, mọi sự vật quanh chúng ta, và thậm chí các bạn đang ngồi ở đó và người nói ở đây, chúng ta đang gây ảnh hưởng lẫn nhau. Chúng ta đang nói chuyện với chúng ta, mỗi một người của chúng ta, để làm điều gì, để suy nghĩ điều gì, chúng ta đặt áp lực vào nhau qua vẻ đẹp, qua một bài thơ hay, hay là một liên hệ cá nhân. Có vẻ như đó là một chu trình liên tục của bị uốn khuôn, bị định hình, bị đặt vào một hình thức. Và chúng ta tiếp tục suốt phần

còn lại của cuộc đời chúng ta trong con đường chật hẹp, phương cách chật hẹp đó và điều đó dường như là phương cách của sự tồn tại của chúng ta. Và người ta tự hỏi liệu rằng có thể được tự do hoàn toàn khỏi ảnh hưởng, để tìm được căn nguyên, sự khởi đầu của mọi sự vật mà phải không có một nguyên nhân hay là một hậu quả, nó phải ...

Vì vậy liệu điều đó có thể được không? Bạn hiểu chứ? Chúng ta cùng nhau đang nói chuyện. Chúng tôi không đang cố gắng gây ảnh hưởng bạn, hay là bạn đang gây ảnh hưởng người nói. Chúng ta là hai người bạn đang cùng nhau nói chuyện, trong cùng con thuyền, trong cùng phương hướng, con đường, không phải thuộc tâm linh và mọi loại vớ vẩn đó nhưng bình thường, một con đường mà đi qua cánh rừng, ánh sáng lốm đốm lấp lánh và vẻ đẹp của quả đất và cây cối. Và chúng ta đang hỏi nhau liệu rằng luôn luôn có thể được tự do khỏi tất cả ảnh hưởng: cái quá khứ của chúng ta là, và cái quá khứ đó có một ảnh hưởng to lớn vào chúng ta, cái truyền thống lâu đời của những quyển sách tạm gọi là tôn giáo, những vần thơ cổ, nền văn hóa cổ xưa từ thiên anh hùng ca Iliad của Hi Lạp đến Hindu cổ xưa, hay không? Và người ta tự hỏi chính mình, như bạn đang hỏi trong khi tôi đang hỏi, liệu có thể thực sự được tự do khỏi tất cả những việc này và một cái gì đó hoàn toàn mới mẻ, khởi đầu hay không? Không phải lặp lại, lặp lại của vị đạo sư và đệ tử, người tuân phục và người được tuân phục với những chiếc áo đặc trưng của họ và mọi chuyện quanh nó. Liệu có thể được hay không? Làm ơn hãy chú ý vào nó một chút. Bạn nghĩ gì? Có thể được? Hay là không thể được? Nếu nó không thể được, hay là nếu nó khó khăn không tưởng tượng được và do vậy chúng ta chọn cách dễ dàng nhất, tuân theo cái khuôn mẫu cũ kỹ chỉ trong những màu sắc khác, những râu chuối hạt khác, những người lãnh đạo, những vị thầy, những vị đạo sư khác và những con chim tạm gọi là được khai sáng! [*tiếng cười*] Tôi xin lỗi. Và vân vân. Liệu việc đó có thể được không? Hay là chúng ta lại bị đọa đày mãi mãi để ở lại trong trạng thái bị khắc sâu, bị định hình, bị uốn khuôn, bị quy định phải không?

Và bạn sẽ làm gì nếu nó có thể được? Làm thế nào bạn sẽ khởi sự nó đây? Bạn tiếp cận câu hỏi này trong thái độ nào? Có lẽ đó là câu hỏi thật sự, câu hỏi quan trọng nhất. Bởi vì chúng ta quá nhẹ dạ, chúng ta sáng chế ra vô số lý do để làm việc đó, để tuân theo, trải qua, giao phó mình cho một cái gì đó mà rất thuyết phục, rất thỏa mãn, vì vậy trao tất cả những công việc tạm gọi là trách nhiệm thế giới vào tay một người khác. Đây đã là số mạng của chúng ta. Và bởi vì biết rõ tất cả việc này, làm thế nào người ta sẽ đến được, nhìn thấy được cái gì thực sự là và nhìn thấy được điều gì người ta có thể làm hay không? Không chỉ nói về nó, bạn có lẽ bị ảnh hưởng bởi người vợ, người chồng, người bạn gái của bạn và vân vân.

Liệu rằng không cần thiết phải có nhiều ngờ vực hay sao? Bạn nói gì đây? Liệu rằng không cần thiết phải có một chất lượng nào đó của nghi ngờ, không những về những người khác mà còn về chính mình, về những ham muốn, ý tưởng vững chắc, niềm tin, trung thành và những mục đích lộ chi phối rõ ràng của chính mình, hay sao? Chúng ta có thể đặt câu hỏi về tất cả những việc đó, ngờ vực về tất cả những việc đó và xem thử sâu thẳm bao nhiêu sự ngờ vực đó, sâu thẳm bao nhiêu cái ý thức của tìm hiểu, đòi hỏi, tra xét đó, có thể thâm nhập hay không? Chúng ta cùng nhau có thể làm việc này hay không? Không phải rằng là người nói đang hướng dẫn bạn, hay là bạn với những niềm tin vững chắc đang hướng dẫn người nói, nhưng cùng nhau, tôi có ý nói cùng nhau, tìm hiểu việc này.

Máy vi tính, như chúng ta đã nói vào một ngày trước, máy vi tính sẽ làm tất cả những công việc có hiệu quả của chúng ta, có lẽ còn giỏi hơn chúng ta làm. Nó sẽ sáng chế ra những thần thánh mới, một hệ thống thần học mới, một cách sống mới, mà là thời đại công nghiệp chấm dứt, gần gần như thế, và thời đại vi tính sẽ thay thế. Đây là tất cả những sự thật. Chúng ta không đang nói điều gì đó bất thường, không thực tế, hay là tưởng tượng. Đây là việc gì sắp sửa xảy ra cho tất cả chúng ta. Nó đang sáng chế ra quá nhiều nhiễu loạn cho bộ não.

Vì vậy chúng ta đang hỏi: liệu chúng ta có thể cùng nhau tìm hiểu câu hỏi này hay không? Khi biết rằng chúng ta cần sự nghi ngờ, ngờ vực và ngờ vực đang tiếp thêm nhiều sinh lực và lau chùi sạch sẽ hoàn toàn. Bạn sẽ làm chứ? Ngờ vực những trải nghiệm riêng của người ta, những thái độ, những thành kiến, những đồng ý, không đồng ý riêng của người ta, tất cả việc đó? Và ngờ vực, giống như một con chó trên sợi dây dắt chó, thỉnh thoảng nếu đó là nơi thích hợp, bạn phải thả ra cho con chó chạy rong, tự do, nhảy nhót, nếu không như vậy con chó trở nên rất bị thuần hóa và ...

Vì vậy sự nghi ngờ cũng có nơi chỗ thích hợp của nó, không phải một nơi đặc biệt, nó có chất lượng riêng của nó ngay thẳng, chính trực. “Ô, tôi sẽ không ngờ vực việc đó bởi vì tôi lệ thuộc việc đó, nhưng tôi sẽ ngờ vực mọi việc khác.” Chúng ta đang nói – chúng ta đã có nhiều bạn bè lúc trước, những người Cộng sản. Đừng bị choáng. Và họ muốn đi thật xa và không xa thêm nữa, giống như những người Thiên chúa giáo, giống như những người Tin lành giáo, giống như những người Ấn độ giáo, những thầy tu Phật giáo, đi thật xa, ở phía đó mà là một bí mật, hay là ở phía đó mà là không thể được. Vì vậy ngờ vực phải được giữ chặt trên sợi dây dắt chó và cũng phải được cho phép để chạy tự do. Bạn có thể làm việc đó được không? Chúng ta cùng nhau có thể làm việc đó chứ? Ngờ vực những thần thánh của bạn, những vị đạo sư của bạn, những trải nghiệm của bạn và vân vân, toàn thể quá khứ trải nghiệm của con người, nỗ lực của con người, những kết luận của con người, nguyên một mớ của nó. Và bắt đầu tìm hiểu cái mớ đó. Và xem thử xa bao nhiêu một cách thực sự, không phải lý thuyết, thực sự trong cuộc sống của chúng ta, cuộc sống hàng ngày, xa bao nhiêu bạn có thể chuyển động cùng ngờ vực này, tìm hiểu này, đăm mê này đang sau nó.

Chúng ta sẽ trả lời những câu hỏi hay là bạn muốn tiếp tục điều gì chúng ta đang nói?

Xa bao nhiêu, sâu thẳm bao nhiêu, hiểu biết được cần đến? Không chỉ hiểu biết của những quyển sách và điều gì những người

khác đã nói, nhưng hầu hết về chính chúng ta. Hiểu biết luôn luôn bị giới hạn – đúng chứ? Bạn có thể hiểu cái gì hiểu biết khoa học đang làm, đang thành tựu. Chút ít, thêm vào, thêm vào nhiều hơn và nhiều hơn và nhiều hơn. Cái gì được thêm vào theo tự nhiên luôn luôn bị giới hạn. Chúng ta đang hiểu chứ? Nếu tôi luôn luôn đang thêm vào một điều gì đó, như là hiểu biết, điều gì tôi đang thu lượm dần dần, điều gì mà được thu lượm dần dần luôn luôn bị giới hạn bởi vì có nhiều hơn, nhiều hơn, nhiều hơn. Đúng chứ? Vì vậy hiểu biết luôn luôn bị giới hạn. Và những người mà sáng chế ra, “Ồ, vâng chúng ta có thể đi vượt khỏi hiểu biết.” Họ đã tìm hiểu câu hỏi này trong thời Ấn độ cổ xưa và đã sáng chế ra cái ý tưởng – tôi sẽ không trình bày nó, không bỏ công. Và hiểu biết là nền tảng quá khứ của chúng ta. Cái nền tảng đó đang hướng dẫn chúng ta, đang định hình chúng ta, đang chỉ bảo chúng ta làm việc gì. Hay là bạn có một trực giác – một từ ngữ ưa thích! – nhưng cái từ ngữ cũng khá nguy hiểm bởi vì nó có lẽ là ước muốn của bạn được làm thăng hoa, trở thành trực giác. Nhưng nó vẫn còn là ước ao của bạn, ham muốn của bạn. Vì vậy hiểu biết có nơi chỗ nào trong cuộc sống hàng ngày hay không? Tôi xin lỗi khi người nói đang hỏi tất cả những câu hỏi này. Có thể bạn sẽ không trả lời, bạn sẽ chỉ lắng nghe và tiếp tục. Nhưng nếu người ta thực sự lắng nghe và tìm hiểu nó, hiểu biết có nơi chỗ nào trong cuộc sống, cuộc sống hàng ngày hay không? Khi bạn viết một lá thư bạn phải có hiểu biết. Khi bạn nói tiếng Anh bạn phải có hiểu biết, hay là tiếng Pháp, hay là tiếng Ý, hay là tiếng Nga hay là bất kỳ ngôn ngữ nào. Và khi bạn làm công việc kinh doanh, khi bạn gọi điện thoại, khi bạn làm mọi việc vật chất bạn phải có hiểu biết. Làm thế nào để lái một chiếc xe hơi. Và cũng vậy hiểu biết trong liên hệ. Người ta thừa nhận người vợ của người ta, người bạn gái, người chồng của người ta và mọi chuyện như thế. Nó là sự công nhận, nó là thành phần của hiểu biết. Và hiểu biết có nơi chỗ nào trong liên hệ? Tôi có thể tiếp tục được chứ? Hay là bạn được giải khuây bởi tất cả việc này? Hiểu biết có nơi chỗ nào giữa bạn và một người khác? Hay là nơi chỗ nào có hiểu biết. Tôi biết người

vợ của tôi, hay là người cha, người mẹ, người chồng của tôi. Khi chúng ta nói rằng “Tôi biết”, biết là hiểu biết – đúng chứ? Nơi chỗ nào có hiểu biết trong cuộc sống hàng ngày giữa người vợ của tôi và người chồng của tôi, giữa người đàn ông và người phụ nữ? Làm ơn, nơi chỗ nào có hiểu biết cô ấy của bạn, nơi chỗ nào mà hiểu biết đó có trong sự liên hệ của bạn? Hiểu biết có là vật ngăn cản trong sự liên hệ hay không?

Khán giả: Có.

Krishnamurti: Chờ một tí. Đừng nói có. Quá dễ dàng khi nói có rồi sau đó là cái gì? Nếu tôi nói với chính mình, “Tôi biết vợ tôi”, tôi có ý gì qua từ ngữ biết cô ấy? Trải nghiệm ái ân có trước của tôi, sự căm kỉnh của tôi với cô ấy, sự tức giận của cô ấy với tôi, câu nói của cô ấy, “Hôm nay anh thật tốt, thật đẹp, thật tử tế. Chúng ta hãy đi ăn tối nhé.” – và mọi chuyện như thế. Tất cả việc ấy dựng lên một hình ảnh của lẫn nhau. Đây là một sự thật, Và khi tôi đã dựng lên một hình ảnh đầy đủ rồi tôi nói, “Tôi biết cô ấy”. Cô ấy nói, “Tôi biết chồng của tôi, những kỳ quặc của anh ấy, những ngu xuẩn của anh ấy, những tốt lành của anh ấy” và mọi chuyện đại loại như thế. Tất cả việc đó là hiểu biết. Và chúng ta đang hỏi trong sự liên hệ hiểu biết có nơi chỗ nào? Nơi chỗ nào dành cho hiểu biết? Hay là, nó không có nơi chỗ nào cả. Tình yêu là hiểu biết hay sao? Sự hồi tưởng thuộc ái ân của bạn, thuộc mọi vấn đề của bạn, cái nền tảng quá khứ mà bạn đã dựng lên trong sự liên hệ đặc biệt đó và hiểu biết đó là phân chia. Phải vậy không? Lạ lùng chưa, tất cả các bạn đều ngủ gục rồi. Nó phân chia. Tôi với tham vọng, tham lam của tôi và mọi chuyện quanh nó, và cô ấy có những vấn đề của cô ấy. Cô ấy muốn được đáp ứng và tôi muốn được đáp ứng. Vậy là chúng ta – chúng ta cùng nhau có **đ** gặp gỡ trên giường nhưng lại giống như hai thanh ray xe lửa mà không bao giờ gặp gỡ. Chúng ta đối diện điều này chứ? Nếu bạn lập gia đình, bạn đối diện điều này chứ? Hay là nếu bạn sống với một cô

gái, bạn đối diện sự thật này chứ? Hay là người ta không muốn nhìn vào những sự thật.

Vì vậy làm ơn hãy tìm ra cho chính mình, thực sự trong liên hệ hiểu biết là gì, những trải nghiệm của bạn là gì, và không hiểu rằng nó có là một cản trở trong liên hệ, hay nó là một nhân tố giúp bạn sống cùng nhau trong chừng mực nào đó một cách thanh thản, trong chừng mực nào đó một cách hạnh phúc, nhưng giữ một khoảng cách cẩn thận với nhau – đúng chứ?

Chúng ta được phép tiếp tục những câu hỏi của chúng ta chứ? Chúa ơi, đã gần mười hai giờ rồi.

Câu hỏi thứ nhất:

K nói rằng không có con đường dẫn đến sự thật. Cái khả năng để nhìn thấy việc này có phải ở bên ngoài tôi hay không? Ý thức và phương tiện để cảm nhận của tôi hoàn toàn ở bên trong tôi. Làm thế nào tôi có thể thâm nhập được mà không có bất kỳ những phương tiện hay là những công cụ dẫn đến cái mục tiêu không biết được? Cái gì sẽ cho tôi những cần thiết, năng lượng để chuyển động trong phương hướng này?

K nói rằng không có con đường dẫn đến sự thật. Bạn chấp nhận điều đó phải không? Không có con đường dẫn đến sự thật Cái khả năng để nhìn thấy việc này có phải ở bên ngoài bản thân tôi hay không? Ý thức và cảm nhận của tôi hoàn toàn ở bên trong tôi. Làm thế nào tôi có thể thâm nhập được mà không cần bất kỳ những phương tiện hay là những công cụ dẫn đến cái mục tiêu không biết được? Cái gì sẽ cho tôi những cần thiết, năng lượng để chuyển động trong phương hướng này? Chúa ơi! [tiếng cười] Có quá nhiều vấn đề trong câu hỏi này.

Trước hết, như chúng ta đã nói ngày hôm trước, câu trả lời không ở ngoài câu hỏi. Câu trả lời không ở ngoài cái vấn đề. Câu trả lời ở trong cái vấn đề, ở trong cái câu hỏi. Làm ơn chúng ta hãy nói về điều đó một chốc lát. Chúng ta luôn luôn cố gắng tìm được một câu trả lời, gây thỏa mãn, ở ngoài cái vấn đề, mà gây thanh

thần, mà tạo hạnh phúc, mà làm dễ chịu và vãn vãn. Nếu chúng ta có thể gạt đi tất cả mọi động thái lẩn tránh vấn đề này, nếu bạn có thể nhìn vào cái vấn đề. Cùng nhau nhìn vào câu hỏi này. K nói rằng không có con đường dẫn đến sự thật. Tại sao bạn lại tin tưởng ông ta? Tại sao bạn lại chấp nhận nó? Tại sao bạn lặp lại nó? K nói. K là ai mà nói nó? Quyền hành gì? Hay nó là một phản ứng phải không? Bạn hiểu chứ? Bởi vì ông ta thấy quá nhiều con đường dẫn đến sự thật – quá nhiều, quá nhiều phải không? Tôi sẽ không nói về việc đó. Chừng nào còn có những con người thì họ còn có những quan điểm khác nhau. Vì vậy nó có lẽ không đúng. Trước hết chúng ta hãy tìm ra vệc đó.

Có nhiều con đường khác nhau của Cơ đốc giáo – đúng chứ? Thiên chúa giáo, Tin lành giáo và những giáo phái khác nhau của Tin lành giáo, vô số kể, rất nhiều của chúng. Và có Phật giáo, nhiều con đường tùy theo Phật, thật ra người ta không bao giờ biết được thật sự Phật đã nói điều gì, hay là kinh Bible đã nói điều gì, người ta không bao giờ biết được. Rồi thì có những con đường của Phật giáo Tây tạng – đúng chứ? Có những con đường Phật giáo, Hồi giáo, với những giáo phái của họ. Vì vậy tất cả những con đường này được lan truyền trước mặt bạn để dẫn đến sự thật, dẫn đến bất kỳ việc gì có lẽ được nói đến, dẫn đến Chúa, dẫn đến Giác ngộ, dẫn đến Khai sáng, có hàng tá con đường – đúng chứ? Bạn sẽ chọn lựa như thế nào đây? Bạn sẽ chọn lựa như thế nào mà là con đường đúng? Làm ơn nói cho tôi.

***Khán giả:** Ông phải tự biết chính ông.*

Krishnamurti: Người nào đó nói rằng bạn phải tự biết chính bạn. Thế là tại sao lại bận tâm về những con đường? Tại sao lại bận tâm về sự thật, chân lý? Tại sao lại bận tâm về điều gì K nói? Tại sao bạn không tự biết về chính bạn? Và làm thế nào bạn sẽ tự biết về chính bạn? Bằng cách nào? Làm thế nào bạn sẽ nhìn vào chính bạn giống y hệt như bạn sẽ nhìn vào chính bạn trong một cái gương soi; làm thế nào bạn sẽ nhìn vào chính bạn? Khi nói nhìn

vào chính bạn thì quá dễ dàng. Triết thuyết Socrates và Hi Lạp cổ và Do thái còn cổ xưa hơn, và còn cổ xưa hơn là Ai cập và vân vân và vân vân. Ấn độ cổ, tất cả họ đều nói theo một cách riêng khác biệt, “Tự biết”. Và có những con đường này trước mặt chúng ta. Và tất cả chúng ta đều muốn giành được sự thật, bất kể cái sự thật đó là gì chẳng nữa. Và tất cả những con đường này đều dẫn đến đó. Điều đó có nghĩa rằng sự thật bị cố định – đúng chứ? Phải như vậy, nếu không thì sẽ không còn con đường nào dẫn đến nó. Nó phải đứng yên, nó phải không chuyển động, nó phải chết, sau đó có thể có những con đường dẫn đến nó. [tiếng cười] Đứng, đứng cười, đây là điều gì chúng ta làm. Thế là một ai đó giống như K xuất hiện và nói rằng, nhìn kia, đừng bắn khoăn về những con đường đó, nó có lẽ giống như bạn ở trên một con tàu với một cái bánh lái và bạn di chuyển, tìm ra, học hỏi, di chuyển, di chuyển, tiếp tục di chuyển, tìm ra. Không trở thành đứng yên và biến sự thật thành một cái gì đó vĩnh cửu. Sự liên hệ vĩnh cửu, tôi quyến luyến người vợ, người chồng của tôi, tôi muốn nó vĩnh cửu. Chúng ta không chấp nhận bất kỳ thay đổi nào – đúng chứ? Và chúng ta đang thay đổi liên tục, cả phần sinh học lẫn phần tâm lý, nhưng chúng ta lại muốn ở cùng một cái gì đó mà hoàn toàn gây thỏa mãn, bền lâu, vĩnh cửu, đang cho tôi an toàn. Và vì tôi nhận thấy không có sự an toàn thực sự, rồi thì tôi có sự thật, chân lý như là cái thực thể vĩnh cửu mà tôi đang đi tới. Và có tất cả những đệ tử, những vị đạo sư và những giáo sĩ, tất cả đều giúp bạn đi. Tôi không biết ở nơi nào nhưng họ giúp đỡ bạn.

Vì vậy sử dụng khả năng riêng của người ta để lý luận, khả năng để có sự hợp lý, nhìn rõ những sự việc bước này sang bước khác, và không lẫn tránh bất kỳ bước nào. Hay là, việc đó còn khó khăn hơn nhiều, nhìn rõ sự việc mà trung thực, chính xác. Thôi, việc đó là một vấn đề khác hẳn.

Vì vậy người đặt câu hỏi hỏi rằng cái gì là những công cụ cần thiết để đến được sự thật, mà không có con đường dẫn đến? Cái khoảnh khắc bạn có những công cụ bạn đã tạo ra cái con đường rồi – đúng chứ? Bạn hiểu rõ điều này chứ? Không à?

Khoảnh khắc tôi có một phương tiện để làm việc đó, để thành tựu việc đó, vậy thì cái phương tiện trở thành cái công cụ và tôi đã có sẵn rồi cái sự thật mà tôi đang làm việc hướng về nó – đúng chứ? Thế là ngay khoảnh khắc bạn có một công cụ, một phương tiện, một cơ cấu, lúc đó bạn biết chân lý, sự thật là gì, do đó chẳng có ý nghĩa gì khi có một công cụ. Tôi không rõ liệu rằng bạn có nhìn thấy hay không? Chúng ta có nhìn thấy điểm này hay không? Hay là điểm này quá vô lý? Hay là quá hợp lý? Phương tiện là cái kết thúc. Phương tiện không khác biệt cái kết thúc – đúng chứ?

Thôi. Một câu hỏi nữa của người đặt câu hỏi thứ nhất là: ý thức và phương tiện để cảm nhận của tôi hoàn toàn ở bên trong tôi. Bạn có ý nói gì qua từ ngữ ý thức? Bạn không phiền khi tìm hiểu tất cả điều này chứ? Nó vui lắm nếu bạn tìm hiểu tất cả điều này? Không chỉ là hiểu rõ khả năng bộ não riêng của người ta mà còn khoét sâu vào. Bạn khoan thật sâu để tìm được dầu mỏ, vượt qua mọi khó khăn, nhưng chúng ta lại chẳng thêm tiêu phí một giây để làm công việc này trong chính chúng ta, cho chính chúng ta. Vì vậy chúng ta có ý nói gì qua từ ngữ ý thức? Cái ý thức đó khác hẳn bạn, khác hẳn tôi hay sao?

Bạn có bị chán nản bởi tất cả những việc này vào một buổi sáng dễ thương, thay vì đang ở trên một sân gôn, hay là đang dạo bộ hay là một việc gì đó hay không? Bởi vì các bạn ở đây và chúng tôi ở đây, chúng ta hãy tiếp tục nhé! Bạn có ý gì qua từ ngữ ý thức? Những quyển sách đã trình bày nhiều về nó bởi các nhà chuyên môn. Và chúng ta không là những nhà chuyên môn – đúng chứ? Chúng ta hãy hiểu rõ điều này. Các bạn và người nói không là những nhà chuyên môn. Chúa cấm điều đó! Không là những người chuyên nghiệp. Những vị đạo sư chuyên nghiệp, những đệ tử chuyên nghiệp với trang phục đặc trưng của họ và mọi chuyện quanh nó. Chúng ta ch cùng nhau đang tìm hiểu, giống như hai người bạn. Bạn có ý nói gì qua từ ngữ ý thức? Tất cả mọi sự việc mà bạn là, phải vậy không? Ý thức của bạn được cấu thành bởi tất cả những chướng ngại của nó – đúng chứ? Tức giận, ganh tị, trung thành, tin tưởng, lo âu, khát vọng, vô số những trải nghiệm mà

người ta đã có, tất cả tích lũy của mọi sự việc nhỏ xíu trong cuộc sống, và cũng có thương đau, khổn khổ, bất an, rối loạn, và sự ham muốn để tẩu thoát khỏi tất cả những sự việc này, và tìm kiếm một cái gì đó bền vững. Và trong nó cũng có sự sợ hãi chết, và tìm hiểu có cái gì vượt ngoài nó. Đúng chứ? Tất cả những điều đó, một khối lượng to lớn này, là ý thức của chúng ta – không à? Không phải? Đúng chứ? Tiếp tục đi thưa các bạn, không có không đồng ý về việc này. Đừng căng thẳng. Chúng ta là ý thức của chúng ta. Và những chứa đựng của ý thức tạo thành toàn bộ cái thực thể của ý thức, dù nó là ý thức cao hơn, ý thức thấp hơn, sự ham muốn để mở rộng ý thức, và mọi chuyện liên quan đến nó, nó vẫn còn ở trong lãnh vực của ý thức – đúng chứ? Và ý thức đó là tôi. Không có tôi ầu không có cái ý thức đó. Vì vậy khi bạn nói, “Tôi khác hẳn, ý thức của tôi khác hẳn,” rồi thì bạn có một trận chiến với nó, đấu tranh, xung đột, mọi hậu quả sau đó.

Vì vậy câu hỏi của chúng ta là: liệu rằng trước hết chúng ta có thể khám phá cho chính bản thân chúng ta cái chứa đựng, nhìn thấy cái chứa đựng hay không? Việc đó khá dễ dàng. Những thói quen, bạn chải tóc, những thói quen của lời nói, của tư tưởng. Quan sát những việc này khá là đơn giản. Và cũng trở nên ý thức được tình trạng bị quy định riêng của người ta như là một người Anh, như là một người Pháp, như là một người Nga vân vân và vân vân. Cũng khá rõ ràng để nhìn thấy rõ những xu hướng tôn giáo khác nhau của chúng ta – theo Thiên chúa giáo, Tin lành giáo, Ấn độ giáo, tuân theo một điều này hay là điều kia – bạn hiểu kịp chứ? – điều đó khá dễ dàng. Chúng ta không cần một bình dưỡng khí để lặn, nhưng bạn phải lặn thật sâu, nhưng muốn tìm hiểu rất sâu người ta phải hiểu rõ những sự việc thô thiển trước tiên, liệu rằng có thể được tự do khỏi ảnh hưởng mà điều kiện chúng ta – đúng chứ? Liệu có thể được không? Hãy tìm ra. Hãy làm việc, thưa bạn, đừng lắng nghe. Hãy tìm hiểu nó. Dùng nhiều năng lượng của bạn cho nó, bạn có năng lượng nhiều lắm, bạn không cần thêm nữa. Bạn đã mất nhiều năng lượng để đến đây. Hãy dùng chút ít năng lượng đó, nếu người ta được phép nói

ra bằng sự kính trọng, hãy dùng chút ít năng lượng để tìm hiểu việc này. Khi bạn muốn cái gì đó bạn khởi công tìm kiếm nó. Việc đó có nghĩa rằng người ta không những phải thật là siêng năng, người ta còn phải năng động nữa. Và không ai giúp đỡ bạn, không công cụ, không phương tiện, không người lãnh đạo, không thứ gì giúp đỡ bạn. Bạn phải thực sự trở nên bất lực để tìm ra cái sự thật. Tôi không biết bạn có hiểu rõ điều gì tôi đang nói hay không? Nếu bạn bất lực, thực sự không còn hy vọng, điều đó có nghĩa rằng không còn sự trợ giúp nào từ bất kỳ ai, từ bất kỳ quyền sách nào, từ bất kỳ người nào, từ bất kỳ điều kiện sống nào, rồi thì bạn ở trong trạng thái bất lực thực sự đó, rồi thì một điều gì đó xảy ra. Rồi thì bạn bắt đầu nhìn thấy những sự việc.

Người hỏi nói, hỏi rằng: cái gì sẽ cho tôi sự cần thiết, cái năng lượng để chuyển động trong phương hướng của sự thật. Phương hướng của sự thật. Điều đó có nghĩa là nó ở sẵn đằng kia rồi [*tiếng cười*]. Tôi không đang cười. Tôi không thiếu tôn trọng hay là hoài nghi, nhưng nó giống như thế đó, khi chúng ta dùng những từ ngữ như là phương hướng thì nó ở sẵn đó rồi. Nó có nhận thức trước rồi, hiện hữu ở đó rồi bởi vì niềm tin của bạn hay là một ai đó đã bảo cho bạn và vân vân. Sự thật chính xác là một mảnh đất không có con đường. Và *cái khác* chỉ có thể hiện hữu khi sợ hãi và tất cả mọi chuyện chung quanh nó không còn.

Câu hỏi thứ hai:

Tôi sợ hãi thay đổi. Nếu tôi thay đổi việc gì sẽ xảy ra sau đó? Tôi bị kẹt cứng bởi việc này. Ông có thể nói về vấn đề này được không?

Thích thú lắm! Tôi sợ hãi thay đổi. Nếu tôi thay đổi việc gì sẽ xảy ra sau đó? Tôi bị kẹt cứng bởi việc này. Ông có thể nói về vấn đề này được không? Tại sao người ta lại sợ hãi? Bạn có ý gì qua từ ngữ thay đổi? Người ta đã sống trong ngôi nhà này bên kia bãi cỏ vào khoảng gần hai mươi năm. Người ta trở nên quen thuộc với căn phòng đặc biệt đó, với đồ đạc đẹp đó – đúng chứ?

Người ta trở nên quyến luyến. Điều đó có nghĩa rằng những thứ gì bạn quyến luyến là cái gì bạn là. Nếu người ta quyến luyến đồ đạc cổ đẹp đó, người ta là đồ đạc đó. Vì vậy chúng ta sợ hãi thay đổi. Tôi quyến luyến với căn phòng đó. Nhưng may mắn thay, người nói đi xa rất nhiều. Đó chỉ là một lời bào chữa.

Vì vậy từ ngữ đó ngụ ý việc gì? Thay đổi từ “cái gì là” đến “cái gì nên là” – đúng chứ? Đó là một thay đổi. Hay là thay đổi tùy theo khuôn mẫu cũ của tôi nhưng vẫn còn ở trong khuôn mẫu đó, xuyên suốt mọi ngõ ngách của lãnh vực đó, tôi nói rằng tôi đã chuyển động, đã thay đổi, nhưng nó vẫn còn cùng lãnh vực, bị cản trở, bị vây bủa – đúng chứ? Đi về hướng bắc, hướng đông, hướng tây, hướng nam là thay đổi. Tại sao chúng ta lại dùng từ ngữ đó? Theo sinh học người ta được bảo rằng có sự thay đổi liên tục trong máu, chuyển động liên tục, thay đổi, một tế bào chết đi thì một tế bào khác thế chỗ, hay là một loạt những phân tử và vân vân. Có sự thay đổi liên tục này đang diễn tiến thuộc vật chất. Và chúng ta sợ hãi thay đổi. Liệu chúng ta có thể buông bỏ từ ngữ thay đổi hay không? Thay ~~đ~~ ám chỉ thời gian – phải vậy không? Tôi là thế này, tôi sẽ thay đổi đến thế kia. Hoặc tôi đã là điều đó và một biến cố nào đó sẽ xuất hiện, xảy ra, và biến cố đó sẽ thay đổi tôi và vân vân. Thay ~~đ~~ ám chỉ một chuyển động trong thời gian – đúng chứ? Chúng ta đã tìm hiểu vấn đề thời gian vào ngày trước. Người nói sẽ trình bày về nó lại được không? Thời gian. Đó là một vấn đề rất phức tạp, thời gian, rất. Tôi sẽ không tìm hiểu nó, đây không là buổi nói chuyện dành cho nó.

Vì vậy nếu chúng ta có thể bỏ từ ngữ thay đổi, hay cách mạng, hay biến đổi, mà người nói đã sử dụng tất cả những từ ngữ này, nếu chúng ta có thể buông bỏ tất cả những từ ngữ kia vậy thì chúng ta chỉ bị đối diện “cái gì là” – đúng chứ? Không phải “cái gì nên là”. Tôi bị tức giận. Đó là “cái gì là”. Tôi hung bạo. Đó là “cái gì là”. Nhưng để trở thành không-hung bạo trong khi tôi hung bạo phải mất thời gian. Trong khoảng giữa đó tôi đang gieo những hạt giống của hung bạo. Tất cả điều đó thật là đơn giản – đúng chứ? Vậy là tôi vẫn ở cùng hung bạo, không cố gắng thay đổi nó. Tôi bị

tức giận. Đó là một sự thật. Không có những bả chữa cho sự tức giận. Tôi có thể tìm ra hàng tá những bả chữa cho hận thù và tức giận nhưng những tìm hiểu tại sao tôi bị tức giận lại là sự trốn chạy khác khỏi giận dữ – đúng chứ? Bởi vì tôi đã dịch chuyển khỏi giận dữ. Vì vậy bộ não ở lại cùng “cái gì là”, sau đó xem thử chuyện gì xảy ra. Đó là tôi ganh tị bạn. Không phải người nói. Tôi ganh tị bạn bởi vì bạn trông đẹp hơn, sạch sẽ hơn, khiêu thầm mỹ giỏi, các bạn có những bộ não tốt và tôi ganh ghét các bạn. Từ sự ganh ghét đó hận thù đến. Ganh ghét là thành phần của hận thù. Ganh ghét là thành phần của so sánh. Tôi muốn giống như bạn nhưng tôi không thể. Vì vậy tôi trở nên hơi thù địch, tôi cảm thấy hung hăng với bạn. Vì vậy tôi ở cùng “cái gì là”. Đó là, tôi nhìn thấy rõ tôi đang ganh tị. Nó đó kìa, tôi ganh tị. Ganh tị đó không khác biệt tôi. Đúng chứ? Ganh tị là tôi. Đúng chứ? Vì vậy tôi không thể làm bất kỳ điều gì về nó. Tôi ôm chặt nó. Đúng chứ? Bạn sẽ ở cùng nó phải không? Không lẫn tránh, không tìm nguyên nhân, hay là lý do, hay lái khỏi nó. Tôi ganh tị. Và thấy điều gì xảy ra. Trước hết rõ ràng là không có xung đột, nếu tôi ganh tị thì tôi ganh tị. Xung đột chỉ hiện hữu khi tôi không muốn ganh tị. Tôi tự hỏi liệu rằng các bạn có theo kịp tất cả việc này hay không? Không đặt thành vấn đề.

Vì vậy nếu tôi ở cùng nó tôi có được năng lượng khủng khiếp – đúng chứ? Năng lượng giống như ánh sáng húc vào một vật gì đó – ánh sáng được tập trung vào một vật gì đó, mà sau đó trở nên rất rõ ràng. Và cái đó mà rất rõ ràng thì bạn không còn sợ hãi, bị tê cứng. Nó là như vậy. Bạn hiểu không? Tôi hy vọng.

Vì vậy điều gì quan trọng trong câu hỏi này là không lẫn tránh, không gắng sức, chỉ ở cùng “cái gì là”. Nếu tôi là người Anh tôi ở cùng điều đó. Hãy nhìn thử điều gì xảy ra. Nó trở nên chặt hẹp làm sao đâu. Xin lỗi nếu bạn là người Anh, hãy tha thứ cho tôi – hay là người Pháp, người Nga, hay là bất kể người nào. Chính cái sự việc đó bắt đầu phơi bày toàn bộ chứa đựng của nó.

Câu hỏi thứ ba:

Làm thế nào người ta gặp gỡ sự gây gổ và tấn công thuộc tâm lý từ một người họ hàng gần mà người ta không thể lẩn tránh được? [tiếng cười]

Làm thế nào người ta gặp gỡ sự gây gổ và sự tấn công thuộc tâm lý từ một người họ hàng gần mà người ta không thể lẩn tránh được? Tất cả chúng ta đều giống như thế đó phải không? Tôi không thể lẩn tránh vị đạo sư của tôi bởi vì, bạn biết rồi, tôi đã gắn kết chính bản thân mình vào ông ấy hay bà ấy và tôi đã dâng tặng hết tiền bạc của tôi cho ông ấy. Thưa các bạn, xin đừng cười, điều này đang xảy ra bây giờ.

Một ai đó đã gửi một bài viết bằng tiếng Pháp, khá vui, rất nhộn, thật hài hước, viết rằng, “Phương pháp trở thành một vị đạo sư giỏi!” [tiếng cười] Nó được viết rất hay và tôi hy vọng nó sẽ được in sang tiếng Anh.

Tấn công thuộc tâm lý, bị tấn công thuộc tâm lý, phía bên trong có nghĩa là gì? Khi bạn ở cùng một người bạn thân hay một người họ hàng gần, thuộc tâm lý, phía bên trong, luôn luôn đang có áp lực đang diễn tiến giữa hai người. Bạn biết tất cả việc này, tôi không cần nói cho bạn. Luôn luôn cố gắng làm điều gì đó về người còn lại, công kích khôn khéo, qua thân thể hay là qua bóng gió, hay là qua ngôn từ, cử chỉ tế nhị, bạn luôn luôn đang cố gắng xô đẩy người còn lại vào một khuôn mẫu nào đó – đúng chứ? Điều này thông thường đối với các bạn, phải không? Bây giờ người hỏi nói rằng, người ta phải làm gì đây? Tôi đang sống với bạn trong cùng một ngôi nhà và bạn đang gây khó khăn cho tôi, tôi đang gây khó khăn cho bạn, không chỉ bằng những từ ngữ và cử chỉ, nhưng thậm chí cả một cái liếc nhìn, một cảm giác bực dọc và vân vân. Bạn sẽ bằng cách nào, bạn sẽ làm điều gì để không bị tổn thương, không bị xô đẩy lung tung phần tâm lý? Bạn có lẽ lệ thuộc người đó phần tài chính. Bạn có lẽ lệ thuộc người đó vì vô số những lý do tâm lý. Và cái khoảnh khắc bạn lệ thuộc bạn trở thành một nô lệ – đúng chứ? Khoảnh khắc bạn quyền luyến vậy thì bạn là một con

người chết rồi! Hãy đừng nhìn, nếu tôi được phép đề nghị, đừng quan sát một ai khác, nhưng chúng ta hãy quan sát chính bản thân chúng ta. Nếu tôi quyến luyến các bạn vì là khán giả vậy thì tôi lạc đường rồi. Lúc đó tôi lệ thuộc bạn để có được thỏa mãn, an ủi, danh tiếng, và cũng có được sự thịnh vượng vật chất của tôi nữa. Nhưng nếu tôi không lệ thuộc bạn, tôi phải tìm được tại sao tôi không lệ thuộc bạn. Điều đó có nghĩa là không chỉ bạn, tôi còn không lệ thuộc bất kỳ thứ gì khác. Tôi muốn tìm ra liệu rằng nó có đúng không? Tôi có lệ thuộc nó cho người họ hàng gần của tôi. Tôi muốn tìm được cho chính mình liệu rằng có thể sống trong cùng căn phòng, cùng ngôi nhà, người chồng, người vợ, người họ hàng và vân vân, mà hoàn toàn kiên định, không cần dựng một bức tường quanh mình, việc đó quá đơn giản. Bạn hiểu rõ chứ? Tôi có thể dựng một bức tường quanh tôi rồi nói xin lỗi và rất lễ phép về nó, dịu dàng về nó, và rất triu mến nhưng đó vẫn còn là một bức tường. Việc đó có nghĩa là giới hạn Vì vậy tôi có thể sống mong manh để bị tổn thương hay không? Hãy tiếp tục, hãy suy nghĩ ra đi, thưa các bạn. Và tuy nhiên lại không bị tổn thương. Nhạy cảm cực độ, nhưng bằng mọi cách lại không có đáp trả theo sự quyến luyến riêng của tôi. Bạn hiểu chứ? Hãy tiếp tục đi, thưa các bạn, hãy suy nghĩ ra nó đi. Và nếu người ta lệ thuộc về tài chánh vào một người khác, điều đó trở nên khá nguy hiểm. Hầu hết chúng ta đều ở trong tình trạng này. Bạn có muốn tôi tiếp tục vấn đề này hay không?

Nếu tôi lệ thuộc về tài chánh vào bạn, Chúa cấm đoán, tôi không như thế, nhưng nếu tôi lệ thuộc vào bạn, chuyện gì xảy ra giữa chúng ta? Vậy thì bạn giao cái roi vào tay họ. Không chỉ thuộc tài chánh nhưng còn nhiều hơn thế nữa. Liệu có thể sống được với một người mà tôi lệ thuộc về tài chánh và biết rằng tôi bị lệ thuộc bởi vì tôi không thể làm bất kỳ điều gì khác – đúng không? Tôi không thể bắt đầu một nghề nghiệp mới. Nếu tôi còn trẻ tôi có thể làm nó nhưng nếu tôi năm mươi, sáu mươi, hay thậm chí bảy mươi hay chín mươi, rồi thì bạn không thể làm nó, bắt đầu

một nghề nghiệp mới. Vì vậy lúc đó tôi sẽ làm gì đây? Tiếp tục đi, thưa các bạn. Các bạn sẽ làm gì đây?

Vì vậy tôi gạch đường giới hạn của lệ thuộc ở đâu? Bạn hiểu rõ câu hỏi của tôi chứ? Thuộc tâm lý tôi không lệ thuộc. Về phần bản thân tôi sẽ không lệ thuộc bất kỳ ai, hay là bất kỳ thứ gì, hay là vào ~~đ~~ kỳ trải nghiệm quá khứ nào và mọi chuyện tầm phào quanh nó. Không có lệ thuộc. Nhưng nếu người ta lệ thuộc về tài chánh thì tôi gạch đường giới hạn ở nơi nào để cho khi khá giả rồi, bạn nói rằng, “Xin lỗi tôi phải chịu đựng nó.” – đúng chứ? Tôi phải chịu đựng nó vì tôi không thể bắt đầu một trò chơi mới. Vì vậy đường giới hạn đó xa bao nhiêu, sâu bao nhiêu? Bạn hiểu câu hỏi của tôi không? Có phải nó chỉ hỏi hột hay sao? Bạn hiểu chứ? Hay là đường giới hạn có chiều sâu to tát? Hiển nhiên rất hỏi hột. Ô, tôi không thêm lưu tâm. Đúng chứ? Vì vậy điều gì quan trọng trong câu hỏi này là liệu rằng người ta có hiểu rõ nó một cách đúng đắn: sự tự do. Tự do là tuyệt đối cần thiết. Nhưng tôi lệ thuộc người bán sữa, siêu thị, người đưa thư và vân vân, trái lại theo tâm lý tôi không lệ thuộc. Tôi phải rất rõ ràng về điều này. Vì vậy tôi gạch đường giới hạn rất, rất hỏi hột mà không có bất kỳ chiều sâu nào. Ôi Chúa ơi!

Câu hỏi thứ tư:

Vài người có vẻ vận dụng những khía cạnh của điều gì ông nói mà thích hợp những vấn đề hay lợi ích của họ và lại loại bỏ đi những khía cạnh còn lại. Ông nói về điều này như thế nào?

Vài người có vẻ vận dụng những khía cạnh của điều gì ông nói mà thích hợp những vấn đề hay lợi ích của họ và lại loại bỏ đi những khía cạnh còn lại. Ông nói về điều này như thế nào? Tôi không phải nói bất kỳ điều gì về nó cả. Bạn nói gì? Chúng ta đang giải quyết, bộ chúng ta không cùng nhau hay sao, đang giải quyết tổng thể của cuộc sống, không chỉ từng thành phần của cuộc sống, tổng thể của nó, cả thể giới tâm lý, mà là vô hạn, không chỉ là những phản ứng thân thể và những đáp trả thuộc thần kinh, và

những kỷ niệm và tất cả việc đó, đó là thành phần của cấu trúc tâm lý nhưng nó còn sâu xa hơn tất cả việc đó. Nếu bạn có thể đi sâu vào vấn đề đó. Vì vậy chúng ta đang giải quyết không chỉ với thế giới tâm lý mà còn cả bạo lực tồn tại trong thế giới. Bạo lực khủng khiếp mà đang xảy ra, đang giết chóc vì lợi ích của giết chóc, vì vui thú của giết chóc, không những bằng khẩu súng mà còn đang hủy diệt con người khi họ vâng lời một ai đó. Làm ơn hãy cẩn thận. Việc đó có nghĩa là vâng lời – đúng chứ? Nó là một đề tài nguy hiểm, làm ơn hãy lắng nghe cẩn thận, không phải là trích ra một phần của nó và nói rằng, đúng rồi ông ta chống lại quân đội. Chúng ta đang giải quyết tổng thể những hiện tượng của cuộc sống chứ không phải là những bộ phận của nó, mà những bác sĩ đang làm, mà những giáo sĩ đang làm, và những người giáo dục đang làm. Chúng ta quan tâm đến tánh tổng thể của cuộc sống con người. Và nếu bạn thích vận dụng những khía cạnh của nó, điều đó tùy thuộc bạn thôi. Và khía cạnh đó sẽ thỏa mãn, hay là nói rằng nó phù hợp tôi, nó quá đủ cho tôi rồi. Điều đó cũng hoàn toàn đúng. Nhưng nếu chúng ta quan tâm đến tổng thể cuộc sống, không những cuộc sống đặc biệt riêng của người ta mà còn cả cuộc sống của những con người khắp thế giới, sự nghèo đói khủng khiếp, vô số khổ cực mà bạn không thể biết hết, sự sỉ nhục của nó, sự phân hóa của nó. Và tất cả cái gánh xiếc thuộc tôn giáo – xin lỗi khi phải dùng từ ngữ đó – tất cả những điều vô lý thuộc tôn giáo đang diễn tiến trong thế giới, công việc kinh doanh khổng lồ, những bộ máy to lớn, những chiếc xe Rolls Royces, vận hành không ngừng nghỉ. Bạn nên đọc bài báo hay là những ghi nhớ này về đề mục: “Phương pháp để trở thành một vị đạo sư giỏi”. Vô số công việc của những người này. Và nếu bạn quan tâm đến toàn thể nhân loại, mà có nghĩa bạn cũng là nhân loại – đúng chứ? Bạn là nhân loại, không phải nhân loại ở đó, còn bạn lại khác hẳn. Bạn là nhân loại, không phải người Anh, người Pháp, người Nga. Chúng ta là những con người trước, không phải những người chuyên nghiệp, sau đó, những người chuyên nghiệp sau đó, trước hết bạn là những con người. Và chúng ta là những con người tách rời

chính chúng ta và đó là lý do tại sao có hỗn loạn trong thế giới. Chỉ có chiến tranh ở Li băng, ai lưu tâm? Có một cuộc chiến tranh ở Far East, Afghanistan. Những người Nga sợ hãi và vân vân. Nhưng nếu bạn cảm thấy sâu đậm rằng bạn là toàn thể nhân loại bởi vì bạn trải qua đau khổ giống như họ trải qua, bạn nhỏ lệ và họ cũng như vậy. Bạn lo lắng, bạn cười, bạn có thương đau, và họ cũng có tất cả việc này, dù họ giàu có hay nghèo nàn. Họ bị hư hỏng và chúng ta cũng vậy trong một lối khác. Họ bị hư hỏng bởi vì họ muốn tiền bạc, thực phẩm và họ sẽ làm mọi chuyện để có thực phẩm, tiền bạc, mọi chuyện. Vì vậy chúng ta là toàn thể nhân loại. Nếu người ta nhận ra cái sự việc tuyệt vời đó, mà là sự thật, vậy thì bạn sẽ không giết một người khác, vậy thì không có sự phân chia giữa quốc gia này với quốc gia khác, vậy thì toàn bộ cuộc sống của bạn là khác hẳn. Nếu đó là điều gì bạn muốn. Nếu bạn muốn vận dụng những khía cạnh của nó, hãy vận dụng đi. Không ai đang áp đặt vào bạn để không được vận dụng một khía cạnh của nó để thỏa mãn những đòi hỏi nhỏ xíu hay là những đòi hỏi lớn lao của bạn. Nhưng nếu người ta thực sự, sâu thẳm, chân thực, không có tất cả vô lý thuộc học thuyết nào, sự kiện thực sự rằng chúng ta là toàn thể nhân loại, những người cầu nguyện, những người không tin tưởng, những người Hồi giáo, những người Ấn độ giáo, những người Thiên chúa giáo, chúng ta là một. Chúng ta, tất cả đều trải qua lao dịch khổ đau. Do đó đối với tôi dù thể nào chăng nữa – sự tìm kiếm để có tự do cá nhân này, để đang trở thành này và vân vân trở nên khá trẻ con.

Câu hỏi thứ năm:

Có nhiều câu chuyện kể về những người tuân theo một kỷ luật đặc biệt mà bất chợt đến được cái vô hạn. Có phải họ tự-đánh lừa hay không? Hay là vì lý do nào đó họ đến được cái khác bất kể những nỗ lực của họ? Hay là có một sự giải thích khác?

Có nhiều câu chuyện kể về những người tuân theo một kỷ luật đặc biệt nào đó mà bất chợt đến được cái vô hạn. Có phải họ

tự-đánh lừa hay không? Hay là vì lý do nào đó họ đến được *cái khác* bất kể những nỗ lực của họ? Hay là có một sự giải thích nào khác? *Cái khác* chẳng có liên quan gì đến kỷ luật, đến những nỗ lực. Bạn có lẽ không đồng ý, bạn hoàn toàn đúng khi không đồng ý, hay là đồng ý nhưng cả hai chúng ta hãy hiểu rõ điều gì chúng ta đang nói, mỗi người chúng ta. Bạn có lẽ thuộc vào một kỷ luật đặc biệt, theo Phật giáo, Ấn độ giáo, Tây tạng giáo, Thiên chúa giáo, bậc bệ trên nào đó, vị đạo sư nào đó, mọi chuyện đại loại như thế, tuân theo kỷ luật nào đó, trật tự nào đó, làm mọi thứ mỗi ngày vào lúc hai giờ sáng, hay là vào sáng sớm, cầu nguyện, làm việc này, kỷ luật. Và qua kỷ luật đó vài người nói rằng họ đã hiểu rõ hay là nhận ra cái vô hạn – đúng chứ? Người đặt câu hỏi nói – ai trở thành cái vô hạn? Có phải họ tự-đánh lừa hay không? Bạn trả lời như thế nào đây? Từ ngữ kỷ luật, theo tự điển, có nghĩa là học hỏi, học hỏi. Người đệ tử học hỏi, không từ một người thầy, học hỏi. Đó là, anh ta đang học hỏi, không đang tuân phục, không đang bắt chước, không đang vâng lời. Anh ta đang học hỏi. Học hỏi chính nó có kỷ luật riêng của nó – đúng chứ? Tôi không biết bạn có hiểu được không?

Có cái *chất lượng* của học hỏi này, không phải là thuộc lòng và lặp lại. Đúng chứ? Đó là, hầu hết chúng ta tích lũy hiểu biết và ghi nhớ để làm những chức năng nào đó, những kỹ năng nào đó và vân vân. Vì vậy học hỏi có ngụ ý tích lũy và tùy theo sự tích lũy hiểu biết đó hành động. Và hiểu biết đó có thể được tăng thêm mỗi lúc một nhiều hơn, hay là trở nên mỗi lúc một đờ đẫn hơn, mỗi lúc một quen thuộc hơn – đúng chứ? Vì vậy hầu hết chúng ta đang thuộc lòng với mục đích để có một kỹ năng. Muốn sống trong xã hội hiện đại này bạn phải có loại kỹ năng nào đó, trong nhà máy, trong kinh doanh, hay là *lập bàn thờ*, loại nỗ lực nào đó, loại kỷ luật nào đó ở đó. Và họ cứ tiếp tục lặp lại ngày này sang ngày khác, ngày này sang ngày khác, ngày này sang ngày khác. Bạn nhìn thấy họ trong những nhà thờ và những đền chùa và những thánh đường, đang lặp lại cùng một mớ cũ kỹ. Và nó không

là học hỏi. Họ có lẽ nói, vâng chúng tôi đang học hỏi, nhưng điều đó khá vô nghĩa nếu bạn lặp lại, lặp lại, lặp lại.

Vì vậy liệu kỷ luật, mà là tuân phục, bắt buộc, vâng lời, hành động trong khuôn mẫu, liệu kỷ luật có thể dẫn đến cái vô hạn hay không? Vô hạn có nghĩa *cái khác* mà không đang bị đo lường, mà không thể bị đo lường – đúng chứ? Nó vượt khỏi tất cả đo lường, tất cả miêu tả, cái khuôn mẫu. Nó có vẻ, đối với người nói, điều đó không thể được, bởi vì lúc đó bộ não bị quy định đến một lễ thói, đến một hình thức đặc biệt nào đó; và chính bản thể cái không giới hạn đó, muốn hiểu rõ – không phải là hiểu rõ nó – muốn nhìn thấy nó là cái gì, đòi hỏi sự tự do bao la, không ước lượng được.

Do đó tự do là gì, không phải tất cả việc này phải không? Tự do. Có hai loại tự do. Tự do khỏi. Tự do tự mình nó, cho chính nó. Tôi có thể được tự do khỏi sợ hãi. Có thể có sự tự do khỏi sợ hãi – đúng chứ? Tự do đó bị quy định bởi vì nó là tự do khỏi một cái gì đó. Và lẽo rằng có sự tự do mà tự chính nó, chính sự việc đó. Và chính tự do đó mà đòi hỏi, nhân từ, tình yêu, và tự do đó là sự thông minh tuyệt đỉnh mà không có liên quan gì đến thông minh của tư tưởng. Và để đến với *cái khác* người ta phải được tự do khỏi tất cả những sợ hãi và tất cả những chuyện chung quanh nó. Nếu *cái khác* gây hứng thú bạn, hãy trao năng lượng của bạn vào nó. Bạn phải đặt cuộc sống của bạn, ngôi nhà của bạn trong trật tự, trật tự hoàn toàn, không phải là ngăn nắp, không phải là đánh bóng đồ đạc. Đó là thành phần của nó. Nhưng ngôi nhà, ngôi nhà phía bên trong, ngôi nhà sâu thẳm mà không có nên, không có mái, không chỗ ở. Bạn không thể mời mọc cái vô hạn – lúc đó nó trở thành một vật đùa giỡn. Bạn không thể trải con đường cho người khác đi theo. Nó không thể được diễn tả bằng những từ ngữ. Chúng ta đo lường mọi sự việc bằng từ ngữ. Chúng ta gọi nó là cái vô hạn. Chắc chắn nó không phải như vậy. Nó là một cái gì đó hoàn toàn khác hẳn.

Xin lỗi. Tôi nên ngừng ở đây. Chúng ta được phép đứng dậy chứ?

BROCKWOOD PARK

NÓI CHUYỆN VỚI CÔNG CHÚNG *Lần thứ ba*
Ngày 31 tháng 8 năm 1985

Liên hệ của tự do đến tánh tự lợi

Những người kia đã yêu cầu sự hợp tác và tiền bạc và cũng mời người nói tham gia sự yêu cầu đó. Tôi lặp lại với các bạn: cùng nhau nói chuyện về những vấn đề.

Chúng ta đã nói về thời gian, tư tưởng và sợ hãi. Và như chúng ta đã nói đây không phải là một bài giảng về một đề tài đặc biệt được dự định để thông tin hay là giảng dạy. Đây là một cuộc nói chuyện giữa các bạn và người nói. Cùng nhau chúng ta sẽ tìm hiểu mọi sự việc mà chúng ta nghĩ là quan trọng trong cuộc sống của chúng ta, cuộc sống hàng ngày của chúng ta, không chỉ là cuộc sống của chúng ta như một người kinh doanh, hay một bác sĩ, hay một giáo sư, hay một nhà khoa học, và vân vân, hay nếu bạn muốn lệ thuộc vào tổ chức đó, những vị đạo sư. Chúng ta không quan tâm về những người khác, nhưng trái lại chúng ta sẽ có một cuộc nói chuyện mà trong đó không có uy quyền, mà trong đó không có chuyên gia. Tất cả chúng ta đều là những người không chuyên nghiệp. Và cùng nhau chúng ta sẽ nói về điều gì chúng ta đã làm được trong hai buổi nói chuyện và câu hỏi và trả lời vừa qua, và cũng vậy chúng ta cũng bàn luận vào buổi sáng hôm nay, mà hơi hơi mưa và gió, tôi xin lỗi, hôm qua là một ngày đẹp trời, và cùng nhau chúng ta sẽ nói chuyện về tự do, tánh tự lợi, vui thú, buồn rầu, đau khổ và tình yêu, buổi sáng nay. Và nếu còn

thời gian, chúng ta sẽ cũng nói về chết, nếu các bạn cũng thích đề tài đó.

Như chúng ta đã nói từ trước, chúng ta là một nhóm người rất ngê m túc, hay ít n lất ra là người nói. Và chỉ tham dự vài buổi nói chuyện, hay là đọc vài từ ngữ được in sẵn sẽ không giải quyết đ đợc n hững vấn đề củ a chúng ta, nó sẽ k lờng giúp đỡ chúng ta. Và người nói không đang cố gắng giúp đỡ các bạn. Làm ơn hãy tin điều đó, hãy chắc chắn rằng người nói không là quyền lực và vì vậy ông ta không là người mà bạn có thể quay lại để nhờ giúp đỡ. Có những người khác mà có lẽ giúp đỡ bạn. Và nếu bạn muốn đợc giúp đỡ vậy thì, nếu người ta đợc phép nói ra đây kính trọng, bạn giao phó những vấn đề của bạn cho người khác giải quyết, và họ sẽ giải quyết chúng tùy theo tư lợi, những ham muốn của họ, quyền hành của họ, vị trí của họ và tất cả công việc đó. Vì vậy chúng ta là những con người không chuyên nghiệp bình thường đang cùng nhau nói chuyện. Cùng nhau chúng ta đang tìm hiểu, đối diện những sự kiện, không phải những ý tưởng về cái sự kiện nhưng những sự kiện. Và không phải những học thuyết, chúng không có ý nghĩa gì cả. Không phải những lý thuyết, những giả thuyết, ai đợc khai sáng, ai không đợc, ai đợc – cái gì? – gần Chúa hơn bạn, nhưng cùng nhau chúng ta tìm hiểu câu hỏi về tự do này, tự do có liên hệ gì đến thời gian và thời gian đến tư tưởng và hành động. Bởi vì chúng ta sống bằng hành động, mọi thứ chúng ta làm là hành động, không phải một hành động đặc biệt, hoặc là trong thế giới kinh doanh, hoặc là trong thế giới khoa học, hoặc là trong thế giới giả thuyết đợc gọi là triết lý. Nhưng trái lại chúng ta sẽ quan sát những sự việc như chúng là.

Có nhiều tình trạng không luật pháp trong thế giới, hỗn loạn, vô trật tự và ai đã gây ra những việc này? Đó là câu hỏi đầu tiên của chúng ta. Ai chịu trách nhiệm cho tất cả những tình trạng hỗn loạn mà chúng ta có trong thế giới, thuộc kinh tế, thuộc xã hội, thuộc chính trị và vân vân, tất cả đều dẫn thẳng đến chiến tranh? Có những cuộc chiến tranh đang xảy ra, những cuộc chiến tranh khủng khiếp hiện nay. Và liệu rằng chúng ta, mỗi người

chúng ta, nhận ra không phải bằng trí năng nhưng bằng thực tế trong cuộc sống hàng ngày của chúng ta, ngôi nhà chúng ta sống trong đó, không chỉ ngôi nhà được xây dựng bởi con người ở phía bên ngoài, mà còn cả ngôi nhà ở phía bên trong, chúng ta có nhận ra rằng nó vô trật tự, mâu thuẫn làm sao đâu, chúng ta có quá ít tự do hay không? Cái từ ngữ tự do đó cũng ngụ ý tình yêu, không phải là tự do để làm cái gì bạn thích, khi nào bạn thích, nơi nào bạn thích. Nhưng chúng ta đang sống trên quả đất này, tất cả chúng ta, và mỗi người đang tìm kiếm tự do riêng của anh ấy, diễn tả riêng của anh ấy, thành tựu riêng của anh ấy, con đường riêng dẫn đến sự khai sáng của anh ấy, dù nó là gì chẳng nữa. Hình thức riêng biệt của anh ấy về tôn giáo, mê tín dị đoan, niềm tin, trung thành và tất cả những sự việc theo cùng nó, uy quyền, uy quyền theo chức vụ, thuộc chính trị, thuộc tôn giáo và vân vân. Vì vậy chúng ta chẳng có bao nhiêu tự do. Và từ ngữ tự do đó, mà được dùng rất thông dụng bởi mọi con đường tâm lý và mọi con người, dù rằng anh ấy sống ở Nga, nơi chế độ chuyên chế thật là kinh hoàng, hay ở trong thế giới tạm gọi là dân chủ, mỗi con người ở phía bên trong, có ý thức hay là không ý thức, cần tự do giống như mỗi cái cây trong thế giới cần tự do để tăng trưởng, để có cái ý thức của chất lượng cao quý đó, tình yêu.

Và sự liên hệ của tự do đến tánh tự lợi là gì? Làm ơn cùng nhau chúng ta đang bàn luận những vấn đề, bạn không đang, nếu tôi được phép nói rõ, không đang lắng nghe một người nói, không đang lắng nghe một con người trên bục. Ông ta không quan trọng gì cả. Và người nói thực sự có ý như thế, ông ta không quan trọng, người nói. Nhưng có lẽ bạn muốn lắng nghe điều gì ông ta nói như hai người bạn đang bàn luận rất nghiêm túc những vấn đề. Chúng ta đang hỏi sự liên hệ giữa tự do và tự lợi là gì? Bạn gạch một đường giới hạn giữa tự do và tự lợi ở đâu? Và tánh tự lợi là gì? Sự liên hệ của nó đến tư tưởng và đến thời gian là gì? Làm ơn tất cả những câu hỏi này có liên quan đến tự do. Nhưng luôn luôn nhớ rằng tự do đó không là sự thành tựu những tham vọng, tham lam, ganh tị riêng của người ta và vân vân. Sự liên hệ của tánh tự lợi

đến tự do là gì? Bạn biết tánh tự lợi là gì không? Tánh tự lợi có lẽ ẩn nấp trong mọi hình thức của cuộc sống chúng ta – đúng chứ? Chúng ta đang cùng nhau nói chuyện phải không? Bạn có hoàn toàn chắc chắn rằng chúng ta đang cùng nhau nói chuyện hay không? Không chỉ là một ai đó ở trên cao như ng chúng ta đang cùng nhau ngồi ngang bằng.

Tánh tự lợi là gì? Người ta có thể tìm hiểu điều đó kỹ càng, sáng suốt hay không? Sâu thẳm đến mức độ nào, hỏi hột ra sao, nơi nào tự lợi cần thiết, nơi nào nó hoàn toàn, tuyệt đối không có nơi chốn nào cả? Bạn hiểu rõ câu hỏi của tôi, chúng ta đang cùng nhau tìm hiểu. Tánh tự lợi gây ra nhiều hỗn loạn trong thế giới, nhiều vô trật tự, lộn xộn, xung đột. Dù rằng tánh tự lợi có được gắn kết với một quốc gia, với một cộng đồng, với một gia đình, hay là với Chúa, với những niềm tin, những trung thành và vân vân, tất cả chúng đều là tánh tự lợi – bởi vì lợi ích của Chúa, như thể là bạn có thể tìm kiếm được. Cũng vậy trong sự tìm kiếm đó có tánh tự lợi, và cũng có tánh tự lợi khi bạn xây dựng một ngôi nhà, có lao hiểm, thế chấp tài sản. Và tánh tự lợi được khuyến khích theo cách buôn bán. Và cũng vậy bởi tất cả những tôn giáo, họ nói về giải thoát nhưng tự lợi trước hết. Và chúng ta phải sống trong thế giới này, chúng ta phải vận hành, phải kiếm tiền, có con cái, lập gia đình hay là không lập gia đình. Và đang sống trong thế giới của thế kỷ hai mươi này, tánh tự lợi của chúng ta ở mức độ sâu thẳm bao nhiêu, hay là hỏi hột như thế nào? Tìm hiểu điều này rất là quan trọng. Tánh tự lợi phân chia con người – phải không? Chúng tôi và chúng nó, bạn và tôi, lợi ích của tôi đối nghịch lợi ích của bạn, những lợi ích gia đình của tôi đối nghịch những lợi ích gia đình của bạn, quốc gia của tôi mà trong đó tôi đã đóng góp nhiều cảm xúc và lợi ích vật chất và bởi vậy tôi sẵn lòng chiến đấu và giết chóc, mà là chiến tranh. Và chúng ta đầu tư lợi ích của chúng ta trong những ý tưởng, lòng trung thành, những niềm tin, trong những lễ nghi và vân vân, toàn thể chu trình này. Tại ngay cái gốc rễ của nó có nhiều tự lợi.

Bây giờ liệu chúng ta có thể sống trong thế giới này hàng ngày, một cách rõ ràng, với tánh tự lợi nơi nào nó cần đến – làm ơn tôi đang sử dụng từ ngữ này rất cẩn thận – nơi nào nó cần đến thuộc vật chất nhưng thuộc tâm lý, phía bên trong, nó hoàn toàn được xóa sạch hay không? Điều đó có thể được không? Bạn hiểu không? Chúng ta cùng nhau chứ? Liệu rằng có thể cho mỗi người chúng ta đang sống ở đây trong một xã hội rất, rất phức tạp, ganh đua, bị phân chia bởi đồng ý và không đồng ý, trung thành này đối nghịch trung thành khác, sự phân chia to đớn này mà đang diễn tiến, không những thuộc cá nhân mà còn cả tập thể, và đang sống trong thế giới này chúng ta gạch đường giới hạn giữa tự lợi và không tự lợi thuộc tâm lý đến chừng mực nào? Chúng ta có thể làm việc đó được không? Bạn có thể nói vô tận về việc đó giống như là chúng ta thích đến những buổi nói chuyện và thuyết giảng và nghe một ai đó, nhưng ở đây chúng ta phải cùng nhau quan sát, chúng ta phải không những lắng nghe lẫn nhau bằng lời nói mà còn phải ở sâu thẳm, phía bên trong, tìm được thật rộng rãi, không chỉ là tánh tự lợi của tôi, nhưng rộng rãi ra, toàn thể, tánh tự lợi trộn ở đâu. Và ở phía bên trong, thuộc tâm lý, liệu người ta có thể sống mà không còn mọi loại máy động của tánh tự lợi, của cái tôi, cái tôi lệ thuộc, mà là bản thể của tánh tự lợi hay không? Một người khác không thể giải thích, hay nói rằng đây là tánh tự lợi, đây không là tánh tự lợi. Việc đó khủng khiếp lắm. Nhưng người ta có thể tìm ra cho chính mình, rất cẩn thận từng bước một, ngập ngừng, không đi đến bất kỳ kết luận nào và tìm ra cho chính mình. Bởi vì không có ai sẽ giúp đỡ chúng ta. Tôi nghĩ rằng chúng ta phải hoàn toàn chắc chắn, không một ai sẽ giúp đỡ chúng ta. Họ có lẽ giả vờ và bạn có lẽ giả vờ, nhưng cái thực tế là sau hai triệu rưỡi năm, hay là bốn ngàn năm này, chúng ta vẫn đang tìm kiếm sự giúp đỡ, và chúng ta bị kẹt cứng. Chúng ta đang tiến đến đoạn cuối của sợi dây trời buột.

Và trong khi tìm hiểu tánh tự lợi chúng ta cũng phải đi vào câu hỏi tự do là gì và tự do ngụ ý tình yêu, tự do không có nghĩa vô trách nhiệm, làm chính xác điều gì người ta muốn, mà đã mang

lại một hỗn loạn như thế đó trong thế giới, và cũng vậy tánh tư lợi có liên hệ gì đến tư tưởng? Chúng ta đã tìm hiểu câu hỏi về thời gian vào ngày trước, và cũng cả tư tưởng, suy nghĩ nữa. Chúng ta tìm hiểu nó một cách vắn tắt, thời gian và tư tưởng là gì – chúng ta có cần hay không? Không tốt đẹp gì khi cứ phải lặp đi lặp lại, nó trở nên khá đơn điệu, ít nhất ra với người nói. Vì vậy ông ta phải thay đổi những từ ngữ, những cụm từ đặc biệt, sự im lặng giữa những cụm từ, tất cả những việc đó ngụ ý không làm cho người nói nhàm chán. Nhưng ầu bạn chỉ lắng nghe những từ ngữ, từ ngữ, từ ngữ và không hành động, vậy thì chúng ta sẽ còn lại chỉ là tro bụi.

Thời gian, như chúng ta đã nói, là thành phần của tiến hóa, của bộ não, hai triệu rưỡi năm. Thời gian cũng là mặt trời mọc, mặt trời lặn. Thời gian cũng là hy vọng – tôi hy vọng, người ta hy vọng. Thời gian cũng là hồi tưởng. Thời gian cũng là tất cả hiểu biết, trải nghiệm người ta đã thu lượm, mà là hiểu biết, cả khoa học, cá nhân, tập thể, chủng tộc và vân vân. Thời gian là truyền thống. Và tư tưởng được đặt nền tảng trên hiểu biết, mà là kết quả của trải nghiệm, dù rằng trải nghiệm đó là cá nhân, tập thể, chủng tộc hay là truyền thống, nó vẫn còn là hiểu biết. Và hiểu biết luôn luôn bị giới hạn cũng ở trong tương lai vô hạn hay là quá khứ vô hạn, bởi vì hiểu biết theo căn bản được đặt vào chung qua trải nghiệm, đang thêm vào mỗi lúc một nhiều hơn và nhiều hơn đến điều gì đã được biết sẵn rồi. Đó là điều gì những người khoa học đang làm. Đó là điều gì chúng ta đang làm, đang thêm vào nhiều hơn và nhiều hơn. Vì vậy hiểu biết luôn luôn bị giới hạn, luôn luôn. Quá khứ, hiện tại và tương lai. Và thời gian là một chu trình của sự tích lũy được gọi là hiểu biết này. Chúng ta cần thời gian để đi đến mặt trăng, thời gian để lên kế hoạch nó, thời gian để hợp tác chung và vân vân. Vì vậy thời gian-tư tưởng không tách rời, chúng là một chuyển động duy nhất. Được chứ? Chúng ta đang cùng nhau phải không? Hay tất cả chỉ là những từ ngữ?

Vậy là thời gian không chỉ là quá khứ, hiện tại và tương lai; hiện tại đang bổ sung quá khứ và vì vậy tương lai, tương lai

của ngày mai là cái gì tôi là hôm nay. Vì vậy bây giờ, đó là cái khoảnh khắc mà bạn đang ngồi đó khi bạn đang lắng nghe, khi có lẽ bạn đang chú ý, cái ngay lúc này chứa đựng mọi thời gian. Vì vậy, nếu người ta thực sự, sâu thẳm, thấu đáo hiểu rõ việc đó vậy thì thay đổi hoàn toàn không có ý nghĩa. Bạn là cái gì bạn là ngay lúc này. Vào nguyên cùng nó, không nói ằng, “Ồ, tôi hy vọng thay đổi nó, tôi sẽ trở thành cái này. Tôi hung bạo nhưng sau đó tôi sẽ không-hung bạo.” – bạn hiểu rõ điều gì chúng ta đang nói chứ? Chúng ta cùng nhau trong hiểu rõ này chứ? Đừng có rối rắm lắm, nó rất, rất đơn giản. Nó đơn giản khủng khiếp nếu bạn gạt hết mọi vấn đề để chỉ quan sát nó. Tôi hung bạo hôm nay. Tôi đã hung bạo trong hai triệu rưỡi năm vừa qua, bạn cũng vậy. Chúng ta đã hung bạo – đúng chứ? Chúng ta đã cố gắng che đậy bằng những từ ngữ, bằng những giải thích, bằng những kết luận hợp lý nhưng chúng ta vẫn còn hung bạo, giết chóc lẫn nhau, gây tổn thương lẫn nhau cả vật chất lẫn tâm lý, ganh đua, man rợ – đúng chứ? Chúng ta là những con người hung bạo. Tất cả những việc đó đang diễn tiến trong thế giới – ném bom, khủng bố, mọi sự việc kinh hoàng đang xảy ra cho thú vật, cho những con người khác. Bộ bạn không nhìn thấy tất cả những việc này hay sao? Đúng chứ? Chúng ta biết tất cả những việc này. Chúng ta là những con người hung bạo. Nếu không có sự thay đổi ngay lúc này, lúc này, tại khoảnh khắc này, tại cái tích tắc này, ngày mai bạn vẫn còn hung bạo – đúng chứ? Điều đó hợp lý, đúng lý luận. Làm ơn hãy chú ý một chút xíu vào việc này nếu bạn sẵn lòng. Nếu tôi giận dữ, căm hận, đối nghịch bây giờ, tôi sẽ vẫn như thế đó ngày mai – đúng chứ? Điều đó hiển nhiên. Vì vậy cái ngay lúc này chứa đựng quá khứ, hiện tại và tương lai. Vì vậy bất kỳ thay đổi nào đều ngụ ý một chuyển động trong thời gian – đúng chứ? Tôi là điều này nhưng tôi sẽ là điều kia. Việc này có nghĩa là thời gian, mà có nghĩa là tôi thực sự không nắm bắt được ý nghĩa quan trọng của thời gian. Nhưng nếu tôi hoàn toàn ở cùng “cái gì là”, không có bất kỳ chuyển động nào ra khỏi nó, cái đó mà tôi quan sát, nắm chặt, ở lại với tôi, là tôi. Hung bạo không tách rời tôi, tôi là hung

bạo. Tức giận không tách rời tôi, tôi là tức giận. Tham lam, ganh tị, tôi là cái đó. Nhưng chúng ta đã tách rời nó do đó có xung đột. Điều này quá đơn giản, tôi không phải ... Nó rõ ràng cho chúng ta trong chừng mực nào đó phải không? Không phải là tôi đang làm rõ ràng sự việc giúp bạn. Bạn đang làm rõ ràng sự việc cho chính mình. Vì vậy nó không là bạn hiểu rõ điều gì đang được nói, hay là người nói giải thích điều gì ông ta có ý nói, hay là bạn có thể nói, “Tôi không hiểu ông ”. Bạn không đang hiểu người nói, bạn đang hiểu chính mình, bạn đang quan sát chính mình, nếu bạn không quá trì trệ, nếu bạn không quá lười biếng, nếu bạn không quá quan tâm đến những sự việc hời hợt.

Vì vậy thời gian-tư tưởng, tánh tư lợi và trong tất cả chu kỳ này không có tự do, hiển nhiên là thế. Nơi nào có tánh tư lợi nơi đó không có tự do. Điều đó quá hiển nhiên, quá đơn giản nếu bạn quan sát nó. Và nó càng đơn giản bao nhiêu, nó càng có chiều sâu lạ lùng bấy nhiêu, tinh tế bấy nhiêu.

Cùng nhau chúng ta cũng nên nói về nguyên cái qui trình của thỏa mãn, vui thú, thu lợi – được chứ? Bạn sẵn lòng tìm hiểu tất cả việc này chứ? Đừng nói rằng, “Vâng!” Nó giống như đào sâu trong quả đất để tìm vàng, bạn không thể tìm được vàng bằng cách cào cấu mặt đất, cào cấu hời hợt, bạn phải đào, bạn phải đi xuống rất, rất sâu. Không phải trên cao trong không gian, trong bầu trời, nhưng bạn là toàn thể nhân loại, như chúng ta đã nói ngày hôm trước. Vì vậy bạn không phải tìm kiếm một người khác để giúp đỡ bạn, hay là để giúp đỡ bạn đào sâu, hay là để tìm hiểu chính bạn, bạn là cái đó, bạn là toàn thể nhân loại bởi vì điều gì bạn suy nghĩ hàng triệu người khác suy nghĩ, suy nghĩ, không phải họ suy nghĩ cái gì, suy nghĩ. Suy nghĩ là thông thường đối với tất cả nhân loại, dù rằng họ là những nhà khoa học, dù rằng họ là những người Phật giáo, hay là người Tây tạng, hay là Chúa biết điều gì nữa. Tất cả họ đều suy nghĩ Tất cả họ đều có vui thú, thuộc về dục tình, hay là vui thú trong quyền uy, trong chức vụ, vui thú trong địa vị được chức vụ, tiền bạc, tôn vinh, thanh danh và mọi chuyện như thế. Và tất cả những con người bất kể chủng tộc,

màu da, thành kiến, tôn giáo, họ đều trải qua vui thú, xót thương, ưu tư, hoang mang và đau khổ – đúng chứ? Vì vậy nó không chỉ là đau khổ riêng biệt của bạn, nó không chỉ là vui thú riêng biệt của bạn, nó còn là vui thú của nhân loại – đúng chứ? Chúng ta luôn luôn tìm kiếm vui thú, thuộc vật chất, thuộc tâm lý, và nếu chúng ta không tìm được nó thì kia kia chúng ta sáng chế ra một cái gì đó thuộc lãnh vực thượng hạng, những con người siêu việt! Xin lỗi khi phải diễu cợt về nó. Vui thú trong thu lợi được, sở hữu, tôi sở hữu bạn, bạn sở hữu tôi – hãy suy nghĩ nó, hãy quan sát nó. Và vui thú đó luôn luôn che phủ bởi sợ hãi. Vì vậy, vui thú, sợ hãi, tư lợi, thời gian, tư tưởng tất cả là một chuyển động, không là những chuyển động tách rời – đúng chứ?

Và cũng vậy chúng ta nên tìm hiểu đau khổ là gì, và tại sao con người từng lúc và từng lúc lại chịu đựng đau khổ? Họ đã làm mọi việc trên quả đất của Chúa để tẩu thoát khỏi đau khổ. Không chỉ là đau khổ thân thể nhưng còn quan trọng hơn nữa là đau khổ tâm lý. Và bất kể mọi tôn giáo, một tôn giáo đặc biệt tôn thờ sự chết, chịu đựng đau khổ, như họ làm trong Cơ đốc giáo, và những tôn giáo khác có những tẩu thoát khác, họ không bao giờ – đàn ông không bao giờ, hay là phụ nữ không bao giờ giải quyết được vấn đề này. Họ chịu đựng nó, họ dung thứ nó, họ trở nên què quặt bởi nó, họ bị rối loạn thần kinh, rơi nước mắt và chịu đựng đau khổ là thông thường đối với toàn bộ số mạng của chúng ta trong những hình thức khác nhau. Hoặc là nó được phóng đại, hoặc là bạn chỉ rơi nước mắt và im lặng giữ lại nó cho chính mình và tiếp tục. Và luôn luôn có sự giết chóc lẫn nhau này – đúng chứ? Hàng ngàn, hàng triệu trên hàng triệu người đã rơi nước mắt, sự tàn nhẫn của chiến tranh, sự điên cuồng của nó, chạy đua vũ trang trong khi hàng triệu và hàng triệu người chết đói – tôi không phải nói thêm về việc này. Tất cả rất rõ ràng. Một quốc gia chống lại một quốc gia khác, một nhóm những con người khác giống như chính bạn, bạn có lẽ gọi chính mình là người Anh, người Ấn độ, hay là cái nhãn hiệu khác, nhưng trước hết bạn là những con người.

Vì vậy chúng ta đang hỏi liệu rằng có một kết thúc đến chiến tranh, đến đau khổ không? Không phải chiến tranh. Chừng nào chúng ta còn tách rời, như một gia đình, như một cộng đồng, hay là một phe phái, như một quốc gia, tôn giáo và vân vân, sự phân chia này sẽ luôn luôn tạo ra xung đột mãi mãi. Bạn và tôi. Chúng tôi và chúng nó. Đây là trò chơi của chúng ta mà chúng ta đang đùa giỡn. Đầu tiên bộ lạc, bị giới hạn, và bây giờ nó là toàn cầu. Vì vậy chúng ta đang hỏi chính chúng ta liệu rằng có một kết thúc đến đau khổ? Hãy đặt câu hỏi này thật nghiêm túc cho chính bạn. Bởi vì nếu không – nơi nào có đau khổ không thể có tình yêu. Có thể có thông cảm, thương hại, khoan dung, đồng cảm nhưng quảng đại, thương hại, đồng cảm không là tình yêu. Tình yêu có lẽ chứa đựng tất cả những điều đó, hay là có tất cả những điều đó nhưng những bộ phận không làm thành cái toàn thể. Bạn có thể nhất nhặn tất cả thông cảm, đồng cảm, tử tế, quảng đại, thân thiện nhưng đó không là tình yêu.

Vì vậy liệu có một kết thúc đến đau khổ? Điều này đòi hỏi vô biên, thật nhiều năng lượng để tìm hiểu nó, không chỉ nói rằng, “Ồ, tôi sẽ suy nghĩ về nó.” Suy nghĩ có lẽ là nhân tố của đau khổ.. Con trai của tôi bị chết và tôi có bức ảnh của nó trên cái kệ lò sưởi hay là trên cái đàn dương cầm trong một cái khung bạc, tôi nhớ. Hồi tưởng là một qui trình của tư tưởng. Dĩ nhiên. Suy nghĩ chúng tôi cùng nhau ận hưởng cảnh mặt trời lặn như thế nào, chúng tôi dạo bộ trong những cánh rừng, cưỡi ngựa, nhảy nhót và con tôi không còn nữa [*tape lật qua*] nhưng hồi tưởng về cậu ta vẫn tiếp tục. Và hồi tưởng đó có lẽ là nhân tố của đau khổ. Tôi không muốn chấp nhận rằng con trai tôi đã chết rồi, không còn nữa. Chấp nhận một sự thật như thế là chấp nhận cô độc hoàn toàn. Và chúng ta không muốn đối diện cái sự thật của hoàn toàn một mình này. Và thế là tôi tìm kiếm một điều khác. Tôi cần một điều khác cho hạnh phúc, cho thỏa mãn của tôi, thuộc tình dục hay thuộc cách khác, lệ thuộc vào một điều gì khác. Và tôi chơi cùng trò chơi này lặp đi và lặp lại. Nhưng tôi đã không kết thúc được đau khổ, không phải tôi, người nói, nhưng chúng ta đã không kết thúc được đau khổ. Đau

khổ không chỉ là sự xót thương, tách tư lợi, nhưng còn là sự mất mát cái đó mà tôi đã có, sự mất mát, sự thất bại để thành tựu, thành công, đạt được một cái gì đó mà người ta đã gắng sức theo đuổi, cả vật chất lẫn tâm lý, phía bên trong. Tất cả những điều này ám chỉ trong đau khổ và còn nhiều hơn nữa. Và chúng ta đang hỏi chính chúng ta, không một ai đang đặt ra câu hỏi này hay là yêu sách thách thức này đến bạn, nhưng bạn, chính bạn đang đặt ra câu hỏi này cho chính mình, liệu đau khổ có thể chấm dứt? Không chỉ là đau khổ của chính mình, nơi nó ở đó trong chính mình mà còn đau khổ của nhân loại, của cái thực thể mà bạn là. Điều đó có nghĩa là không giết chóc một người khác, không làm tổn thương người khác thuộc tâm lý. Vâng thưa các bạn! Như chúng ta đã nói, nơi nào có đau khổ không thể có tình yêu, mà là một sự thật.

Vì vậy chúng ta nên tìm hiểu hay là quan sát – không phải tìm hiểu, nhưng quan sát tình yêu là gì? Từ ngữ đó đã bị lạm dụng, đã bị khinh miệt, đã bị bôi bẩn, đã bị làm xấu xa. “Tôi yêu quốc gia của tôi”, “Tôi yêu Chúa của tôi”, “Tôi hiến dâng, tôi cầu nguyện cho tình yêu.” – đúng chứ? “Tôi không được yêu thương nhưng tôi muốn được yêu thương” – những bài thơ tình yêu. Tình yêu là âm giác phải không? Làm ơn hãy hỏi chính bạn tất cả những câu hỏi này. Tình yêu là một tiếp tục và hồi tưởng của những vui thú hay sao? Tình yêu là ham muốn à? Bạn biết ham muốn là gì không? Tôi được phép trình bày nó vắn tắt nhé? Ham muốn là gì, mà bởi nó bạn bị điều khiển và bị thúc ép, bị xé nát, cái sự việc được gọi là ham muốn đó là gì? Không phải để đè nén nó, không phải để chuyển đổi nó hay là làm điều gì đó với nó, nhưng cái gì là chuyển động của ham muốn, làm thế nào nó xảy ra được? Có phải bạn đang đặt câu hỏi đó cho chính bạn, hay là bạn muốn người nói giải thích đây? Vì tôn kính Chúa! Chúng ta hãy cùng nhau tìm hiểu nó.

Chúng ta đang sống bằng cảm giác, dù là cảm giác thân thể hay là cảm giác tâm lý. Cảm giác là bộ phận của đáp trả, bộ phận của so sánh và vân vân, cảm giác, tôi cảm giác, cảm thấy, tôi cảm giác bầu không khí, tốt hay xấu. Cảm giác – đúng chứ? Cảm giác

đó xảy ra khi đang nhìn, đang sờ, đang nghe và rồi chuyện gì xảy ra sau cảm giác? Ô, cố lên thưa các bạn! Tư tưởng chen vào và sử dụng cái cảm giác đó như một hình ảnh – đúng chứ? Tôi nhìn thấy một ngôi nhà đẹp hay là một ngôi vườn, hay là một bức tranh đẹp, hay là đồ đạc, hay là một người phụ nữ đẹp và có cảm giác, đang thấy, đang quan sát. Đang quan sát, tiếp xúc, sau đó cảm giác đến. Nếu không có cảm giác chúng ta bị tê liệt, như hầu hết chúng ta đều bị! Chúng ta bị tê liệt nếu chúng ta không có cảm giác, trong hai chân của chúng ta, trong hai tay của chúng ta, và toàn cơ thể. Vì vậy cảm giác, rồi thì cái gì xảy ra? Tư tưởng thâm nhập cảm giác và biến nó thành một hình ảnh – đúng chứ? Tôi thấy bạn ăn mặc đẹp đẽ, sạch sẽ, khỏe mạnh, sáng sủa, tốt tính, bộ não thông minh và rồi chuyện như thế. Tôi thấy việc đó, cách bạn nói chuyện, cách bạn làm việc này và việc kia và vân vân. Sau đó tư tưởng nói, tôi ao ước tôi giống như anh ấy hay là cô ấy. Ngay khoảnh khắc đó ham muốn được sinh ra – đúng chứ? Cảm giác, rồi thì ham muốn – rồi thì tư tưởng tạo khuôn mẫu cho cái cảm giác đó. Và nếu có một khoảng ngừng giữa cảm giác và tư tưởng vậy thì bạn có thể tìm hiểu nó nhiều hơn nữa, nhưng không phải lúc này. Bạn hiểu chứ? Chúng ta có cùng nhau trong điều này ở một mức độ nào đó hay không? Bạn thấy không, thưa các bạn, khó khăn của chúng ta là chúng ta quá phức tạp trong suy nghĩ của chúng ta, quá mong muốn để tìm được, luôn luôn đang nhìn, đang nhìn, đang nhìn, đang tìm ra một đáp án cho những vấn đề, những giải pháp và tôi phải làm điều này như thế nào. Chúng ta không bao giờ đơn giản. Không phải thuộc vật chất, vì tôn kính Chúa, đừng thâm hẹp nó thành có ít lương thực, hay là ít quần áo hay là thức ăn và một bữa một ngày và tất cả việc đó. Loại thức ăn đó gọi là gì nhỉ? Tôi đã quên mất tên của nó, bạn biết chứ, từ Nhật bản, tên của nó là gì nhỉ?

Khán giả: Học thuyết ăn uống dưỡng sinh.

Krishnamurti: Học thuyết ăn uống dưỡng sinh. Đúng rồi. Cuồng nhiệt về nó. [*tiếng cười*] Giống như người ta cuồng nhiệt về Yoga và mọi chuyện như thế, võ thuật dưỡng sinh Trung quốc T'aichi, bạn biết rồi. Chúng ta không đang đùa giỡn. Đây không phải là một điều tưởng tượng. Đây là điều gì đó mà bạn bị vướng mắc. Đây là cuộc sống của chúng ta, cuộc sống nhỏ bé, xấu xa, cô độc hàng ngày của chúng ta.

Vì vậy tình yêu là gì? Tình yêu có thể hiện hữu nơi nào có hận thù và sợ hãi hay không? Nơi nào có ganh đua và so sánh hay không? Nơi nào có sự tuân phục, đồng ý hay không đồng ý hay không? Hãy tìm hiểu tất cả việc này, thưa các bạn. Hay là tình yêu chẳng liên quan gì với tất cả việc này? Tình yêu có phải là cái gì đó trong bộ não, phá bên trong hộp sọ hay không? Hay nó là cái gì đó hoàn toàn vượt khỏi tư tưởng và thời gian? Và nơi nào có tánh tự lợi không thể có tình yêu. Hiển nhiên là thế, thưa các bạn. Bạn có thể hiểu rõ tất cả việc này cho chính bạn. Vậy thì tình yêu có liên hệ gì đến đau khổ? Tình yêu có thể là nhân từ, không chỉ là tôi yêu bạn, bạn yêu tôi hay không? Tình yêu không thuộc về tình yêu của bạn hay là tình yêu của tôi, nó là tình yêu. Đúng chứ? Tôi có lẽ lập gia đình, có con cái, ái ân và tất cả những chuyện chung quanh nó. Trong tất cả những việc đó có lẽ có dịu dàng, rộng lượng, lịch sự, tử tế, nhường nhịn, khoan dung, tất cả đều không là tình yêu. Vì vậy nhân từ và tình yêu không tách rời, chúng là một. Và người ta có thể sống giống như vậy hay không? Bạn hiểu chứ? Người ta có thể có được tình yêu này trong cuộc sống của người ta hay không? Không phải trong những khoảnh khắc hão huyền, hay là trong những khoảnh khắc bạn đang ngồi một mình trên chiếc ghế sofa, hay là đang dạo bộ trong cánh rừng, một ánh chớp, một hương thơm, một mùi thơm lan tỏa, mà dường như trong tích tắc thay đổi trọn vẹn sự hiện hữu của bạn. Liệu rằng chúng ta có thể sống cuộc sống hàng ngày của chúng ta cùng hương thơm đó hay không? Vì nhân từ đó có thông minh riêng của nó, không phải nhân từ của một người đi tới Ấn độ hay là Châu phi và làm bốn phần truyền giáo nào đó, hay là giúp đỡ những người nghèo khổ,

nghèo khổ khủng khiếp, đó không là tình yêu. Nơi nào có tình yêu có tự do tuyệt đối, không phải để làm điều gì bạn thích, không phải để khẳng định chính mình, hay là để chuyển hóa người khác. Tất cả những việc ngớ ngẩn đó.

Vì vậy thông minh đó không là cái thông minh của tư tưởng – đúng chứ? Người ta cần nhiều thông minh, thông minh khủng khiếp để đi tới mặt trăng, hay là để lắp ráp một chiếc tàu ngầm, để thiết kế một máy vi tính – đúng chứ? Đó là thông minh từng phần. Nhà khoa học, họa sĩ, thi sĩ, một người bình thường làm bánh mì, đó là thông minh từng phần, nó không là thông minh tổng thể. Và thông minh tổng thể đó, chất lượng tổng thể của thông minh đó có thể xảy ra khi đau khổ chấm dứt, và tình yêu, và cái đó hành động, không phải là hành động từng phần được tạo ra bởi tư tưởng và thời gian.

Chúng ta được phép đứng dậy chứ? Hay là chúng ta sẽ ngồi yên lặng? Chúng ta không thể nắm tay nhau nhưng chúng ta có thể ngồi yên lặng trong vài phút. Chúng ta sẽ làm chứ?

Khán giả: Vâng.

Krishnamurti: Tốt. Không thiên định. Ngồi yên lặng [*khoảng chừng lâu*]. Các bạn làm ơn đứng dậy rồi sau đó người nói sẽ đứng dậy.

BROCKWOOD PARK

NÓI CHUYỆN VỚI CÔNG CHÚNG *Lần thứ tư*
Ngày 1 tháng 9 năm 1985

Bản chất của bộ não sống theo tôn giáo

Người nói cũng muốn đưa ra một lời công bố và tôi hy vọng các bạn chấp nhận nó một cách nghiêm túc. Đây không là một khu nghỉ mát. Có một hồ bơi, sân quần vợt và nó đang trở nên quá phổ biến, quá rộng lớn. Có những người cố gắng diễn giải điều gì K đang nói và ông ta luôn luôn đang nói, làm ~~ông~~ diễn giải, đừng ngắt ngang. Vì vậy làm ơn hãy nhớ rằng chúng ta sẽ làm cho nơi này **tật tỵ**, khắt khe nhiều hơn và không biến nó thành một khu nghỉ mát khác dành cho việc vui chơi giải trí. Mặc dù người ta đã loan báo ~~nhều~~ lần nhưng cái âm nhạc đó vẫn tiếp tục, cái gì được gọi là âm nhạc, Bong(?) phải vậy không?, đập liên tục vào những cái trống và tiếp tục như thế mãi đến mười giờ rưỡi đêm qua. Vì vậy làm ơn, hãy lịch sự, ý tứ đến những người khác và cũng vậy, nếu người ta được phép nói rõ ra, bất kỳ nơi nào K đi đến ông ta là một người khách, dù ông ta ở Ấn độ, ở Mỹ hay là ở đây, vì vậy người ta phải cư xử như một người khách. Tôn trọng những người khác, để ý những người khác, có một loại trật tự nào đó và không cho phép nó trở thành quá rối loạn như là nó đang trở thành. Chúng ta sẽ làm một việc gì đó về tất cả những chuyện này cho năm tới.

Chúng ta **đ**ược phép tiếp tục những vấn đề khác chứ? Chúng ta đang nói về những vấn đề của cuộc sống, của những cuộc sống đều đều, hơi vui thú hàng ngày của chúng ta mà đầy áp

sợ hãi, lo âu, thù địch và vân vân. Chúng đã tìm hiểu vấn đề của thời gian-tư tưởng. Và hôm qua – nó là sáng hôm qua phải không? Đúng rồi, thế à, xin lỗi ... sáng hôm qua chúng ta đã nói về sự kết thúc đau khổ, điều gì nó ngụ ý, điều gì là bản chất của đau khổ và tất cả thương đau, lo âu, cô độc, phiền muộn, hoang mang, tất cả những điều đó được hàm ý trong đau khổ. Và trong những phần nào đó của thế giới họ tôn sùng đau khổ, đau đớn. Và chúng ta không bao giờ có thể chấm dứt đau khổ, không chỉ là đau khổ của cuộc sống riêng một người trong những cách khác nhau mà còn cả đau khổ của thế giới như một tổng thể. Tất cả những cuộc chiến tranh khủng khiếp đang diễn tiến, điều gì đang xảy ra ở Li băng và Nam phi, và thế giới Cộng sản, chủ nghĩa độc tài chuyên chế tập quyền, nơi bạn bị cưỡng bách suy nghĩ theo một giới hạn nào đó, cả hai phía đều đang trang bị cho chiến tranh, cuối cùng là bom nguyên tử. Và đó là điều gì đang xảy ra. Và hàng triệu hàng triệu người đã bị tàn sát nhân danh Chúa, hòa bình, quốc gia, khái niệm thuộc hệ tư tưởng nào đó, những lý thuyết. Đây đã là số phận của chúng ta và chúng ta đã chịu đựng tất cả những việc này trong hàng triệu năm. Và chúng ta vẫn là, qua quá trình tiến hóa lâu dài chúng ta đã là những con người man rợ lúc trước, những con người chưa khai hóa, và khi chúng ta quan sát nó, điều gì đang xảy ra bây giờ, chúng ta vẫn còn là những con người man rợ, chúng ta vẫn còn hung bạo phía bên trong, quan tâm đến chính chúng ta và không một người nào khác, quan tâm đến những vui thú, những vấn đề riêng của chúng ta và vân vân. Chúng ta dường như không bao giờ nhận ra rằng chúng ta là thế giới, và thế giới là chúng ta. Đây không là một lý thuyết, đây không là một điều gì đó mà bạn suy nghĩ và đạt đến một kết luận, thuộc học thuyết, hay như là một ý tưởng không tưởng, nhưng nó là một thực tế trong cuộc sống hàng ngày. Bạn là thế giới và thế giới là bạn. Người ta tự hỏi không biết có bao nhiêu người của chúng ta nhận ra sự thật này, thực sự nhận ra như chúng ta nhận ra sự đau đớn thân thể, như chúng ta cảm thấy khi chúng ta triu mến, dịu dàng, yên lặng. Đây là một sự thật rành rành rằng bạn đau khổ và phần còn lại của

nhân loại đau khổ. Bạn hung bạo, phần còn lại của nhân loại chịu đựng đau khổ, hung bạo. Khi bạn dự định làm một điều gì đó cho chính mình và bạn muốn thành tựu nó, bạn đang trở nên hung bạo giống như phần còn lại của nhân loại. Chúng ta đã tìm hiểu tất cả những việc này trong suốt những buổi nói chuyện, không những trong suốt bảy mươi năm qua – tôi xin lỗi khi phải nói ra – nhưng cũng còn lúc này. Chúng ta thực sự không cảm thấy, nhận ra trong quả tim và bộ não của chúng ta rằng chúng ta là phần còn lại của nhân loại. Khi người ta thực sự nhận ra sự thật này, không phải là một lý thuyết, không phải là một ý tưởng, nhưng là sự kiện hàng ngày thật sự lúc đó có một cách sống hoàn toàn khác hẳn. Bạn không còn lệ thuộc bất kỳ quốc gia nào, không tổ chức tôn giáo, không uy quyền tinh thần, hay là những người mà muốn diễn giải điều gì K đang nói. Và khi bạn thực sự cảm thấy rằng bạn là, bạn thực sự là phần còn lại của nhân loại, bạn sẽ không bao giờ giết hại một kẻ khác, theo tâm lý bạn sẽ không bao giờ, có ý thức hay không ý thức, hay là cố ý muốn gây tổn thương người khác.

Làm ơn điều này rất, rất nghiêm túc, đây không chỉ dành cho một buổi họp mặt Chủ nhật, một bài thuyết pháp, hay là một buổi diễn thuyết. Chúng ta cùng nhau ở chung một chiếc thuyền. Chúng ta cùng nhau đang hiểu rõ thế giới và chính chúng ta, và sự liên hệ của chúng ta đến thế giới. Không phải là trách nhiệm của chúng ta, nhưng là sự liên hệ của chúng ta đến phần còn lại của nhân loại. Bạn, tất cả có lẽ ăn uống đầy đủ, quần áo thơm mát, những ngôi nhà, những căn hộ, và một ngôi vườn đẹp, hay là sống trong một khu xóm ổ chuột, nhưng có hàng triệu hay hàng triệu người đang chết đói, những chủng tộc đang cố ý bị hủy diệt, những bộ lạc đang bị tàn sát. Và chừng nào chúng ta còn không cảm thấy tất cả việc này, chỉ chấp nhận nó như một ý tưởng, một kết luận, chúng ta sẽ tạo ra một thế giới xấu xa, mà chúng ta đang tạo ra nó sẵn rồi. Và chúng ta là điều đó đang xảy ra.

Và sáng nay chúng ta cũng nên nói về những vấn đề khác liên quan đến cuộc sống của chúng ta. Chúng ta nói về nhân từ, tình yêu và nhân từ đó có thông minh riêng của nó, không phải là

sự thông minh của tư tưởng khôn khéo, mưu tính, hồi tưởng nhưng khi có nhân từ, mà chỉ có thể đến hay là hiện hữu, khi đau khổ kết thúc. Chúng ta đã nói nhiều về điều đó. Bất hạnh thay người nói đã xuất bản những quyển sách về tất cả những điều đó và nó không chỉ đang ghi nhớ lại điều gì ông ta đã nói, hay là điều gì ông ta muốn nói, thực tại của cảm thấy nhân từ đó, và cái đó chỉ có thể đến khi có sự kết thúc của đau khổ và khi người ta thực sự, trong thân tâm của người ta, trong quả tim, cái trí của người ta, cảm thấy rằng người ta là phần còn lại của thế giới, không lệ thuộc vào bất kỳ giáo phái nào, bất kỳ tổ chức nào, bất kỳ vị đạo sư nào, bất kỳ nhà thờ, thánh đường hay là đền chùa nào. Người ta sẽ lắng nghe tất cả những điều này, hay là đọc tất cả những điều này, mà K đã nói thật lâu, và bạn nói rằng, “Vâng, những ý tưởng tuyệt vời. Ông ta có lý luận rất giỏi, hợp lý nhưng ...” – và bạn có thể thêm vào nhiều những cái nhưng cho nó. Chúng ta tiếp tục sống và do đó ở trong tình trạng nhiều xung đột hơn. Nghe một sự việc, bạn đồng ý hay không đồng ý, hay là nhìn thấy sự thật của nó, và muốn sống theo nó, và thế là lại bắt đầu xung đột.

Vì vậy chúng ta đã tìm hiểu nhiều về xung đột trong suốt những buổi nói chuyện ở đây. Và chúng ta đã nói rằng chừng nào xung đột còn tồn tại tình yêu không thể nào hiện hữu giữa đàn ông và đàn bà, giữa những con người, những quốc gia, những cộng đồng, những vùng đất nhỏ và vùn vùn. Bộ não của chúng ta mà đã tiến hóa qua những năm dài và thời gian, bộ não đó có khả năng lạ thường, bộ não của mỗi một người có khả năng lạ thường. Chúng ta đã sử dụng nó trong thế giới của công nghệ, thế giới của những chiếc máy vi tính và chúng ta không bao giờ nhìn vào cái thế giới tâm lý mà còn quan tâm hơn nhiều lắm, cái cá nhân chủ quan, toàn bộ cái qui trình tâm lý mà diễn tiến phía bên trong. Chúng ta không bao giờ giáp mặt nó, chúng ta không bao giờ tìm hiểu nó, không phải tùy theo những người khác, thậm chí kể cả K nhưng chúng ta đã không bao giờ, hoặc là chỉ cào cấu hời hợt trên bề mặt. Và vì vậy chúng ta không bao giờ đặt cho chính mình những câu hỏi căn bản. Và bây giờ chúng ta đang cùng nhau nói chuyện

về những vấn đề, không phải người nói đang nói điều gì đó và bạn chỉ lắng nghe rồi khi bạn rời khỏi cái lều này, bạn quên tất cả nó và tìm kiếm nó lại mười năm sau. Đây là cuộc sống của bạn và cuộc sống của chúng ta và nếu người ta muốn đổi đời cuộc sống của người ta một cách nghiêm túc, hay là thiếu tôn trọng, hay là bừa bãi, điều đó tùy thuộc bạn.

Và chúng ta cũng đã nói nhiều về tự do, tự do khỏi lo âu, sâu thẳm, đau khổ và mọi lao dịch của cuộc sống. Và cũng có một loại tự do khác. Một sự tự do mà ở trong chính nó, cho chính nó, không phải bởi vì bạn muốn được tự do khỏi điều gì đó, nó chỉ là tự do từng phần. Có một sự tự do mà hoàn toàn là tổng thể, không từng phần.

Và sáng nay chúng ta cũng nên nói về chết. Đúng chứ? Chúng ta đã nói về rất nhiều vấn đề. Chết không phải là một chủ đề buồn thảm vào một buổi sáng âm đạm, hay là một đêm tối tăm. Người ta đã viết những quyển sách về phương pháp chết một cách hạnh phúc, phương pháp chấp nhận chết một cách tự nhiên, phương pháp buông bỏ cái thân thể – bạn biết rồi, họ đã nói về nó, viết về nó không ngừng nghỉ. Và bây giờ chúng ta, bạn và người nói cùng nhau, làm ơn cùng nhau, ông ta không đang nói cho chính mình, ông ta không đang diễn giảng, ông ta không đang nói điều gì đó mà bạn phải hiểu rõ và do đó cần có những người thông ngôn mà sẽ bảo cho bạn điều gì K nói. Và công việc đó cũng đang xảy ra ở nơi này mà có vẻ quá là vô lý.

Chúng ta nên cùng nhau bàn về một vấn đề rất, rất to tát, rất nghiêm túc, rất quan trọng này được gọi là chết. Được chứ, chúng ta sẽ tiếp tục phải không? Làm ơn luôn luôn nhớ rằng ông ta không đang nói chuyện với các bạn. Chúng ta đang nói chuyện với nhau. Ông ta không có uy quyền – và tôi có ý nói như vậy. Ông ta không có ý thức của kẻ bề trên, ông ta sẽ nói cho các bạn về tất cả nó. Nhưng cùng nhau chúng ta sẽ tìm hiểu nó. Nếu các bạn muốn. Nếu các bạn không muốn thì cũng được thôi. Điều đó cũng được thôi. Không ai đang áp đặt bất kỳ điều gì vào bạn, hướng dẫn bạn, bảo bạn làm cái gì hay là nghĩ cái gì? Đúng chứ?

Chết là gì? Và khi chúng ta hỏi câu hỏi đó chúng ta cũng nên suy xét xem cái gì là **ếp** tục phải không? Và cũng hỏi cái gì là **chấm dứt**, một cái gì đó mà đi đến sự kết thúc? Kết thúc, tiếp tục, thời gian và chết, hay là tư tưởng – đúng chứ? Tất cả những điều này đều có bao hàm khi chúng ta đặt câu hỏi đó: chết là gì? Thời gian, tư tưởng, sự thôi thúc, sự đòi hỏi của tiếp tục và cũng vậy khi chúng ta đang muốn sự tiếp tục chúng ta cũng nên cùng nhau tìm hiểu sự kết thúc là gì? Và có một khởi đầu hay không? Tất cả những vấn đề này đều có bao hàm trong câu hỏi của chết là gì này, không chỉ là dưỡng khí, thiếu dưỡng khí cho bộ não và chết, hay là qua đời, hay là bất kỳ từ ngữ nào mà bạn thích gọi nó. Đó là toàn bộ sự quan tâm của con người, anh ta sống ra sao và anh ta chết như thế nào.

Vì vậy chúng ta đang cùng nhau tìm hiểu chết là gì? Tại sao chết lại liên kết đến đau khổ. Bạn đang theo kịp tất cả những vấn đề này chứ? Người nói không đang dẫn dắt bạn, ông ta không đang thuyết phục bạn. Tôi mệt mỏi khi phải trình bày cho bạn tất cả những vấn đề này! Vì vậy chết là gì? Bạn phải tìm hiểu toàn bộ vấn đề chết, không phải là chết đi cái thân thể này. Bạn phải tìm hiểu từ khi được sinh ra, sống năm mươi, bốn mươi hay là sáu mươi, bảy mươi, chín mươi, hay là lâu hơn một tí, bạn phải tìm hiểu toàn bộ nó, không chỉ chết là gì. Đó là một câu hỏi khá ngô nghê khi đặt ra, chết là gì và sau đó khóc lóc về nó, hay là khiếp sợ nó, hay là tôn sùng nó, như là những người Thiên chúa giáo. Những người Ấn độ giáo, những người Bà la môn giáo cổ xưa đã bùng nổ khắp Châu á, giống như những người Hi Lạp đã bùng nổ ở thế giới phương Tây, và họ có những lý thuyết của họ, gồm cả những người theo Pythagoras và những giáo phái khác theo thuyết đầu thai mà chúng ta sẽ trình bày tiếp sau đây.

Vì vậy chúng ta phải suy nghĩ kỹ càng không chỉ tiếp tục là gì, kết thúc là gì, thời gian và tư tưởng có liên quan gì trong chu trình này, mà có **nghĩa** rằng chúng ta phải tìm hiểu sống là gì, trước hết, không phải chết là gì – đúng chứ? Chúng ta cùng nhau trong việc này. Tôi sẽ không lặp lại điều đó. Vậy sống là gì?

Chúng ta gọi điều gì là sống? Từ khoảnh khắc chúng ta được sinh ra qua thời gian thật dài mà chúng ta gọi là cuộc đời, đang sống, chuyện gì xảy ra ở đó? – không phải là một đoạn đời nhưng suốt chiều dài của nó. Từ niên thiếu chúng ta có những vấn đề, các em nhỏ được gửi đến trường có một vấn đề ngay lập tức, làm thế nào để đọc, để viết, làm thế nào để học toán và sau đó hóa học, sinh học, tất cả những việc đó trở thành một vấn đề. Các em được giáo dục trong những vấn đề. Đây là tất cả những sự thật, không là sự tưởng tượng của người nói. Vì vậy cuộc sống của chúng ta từ lúc bắt đầu là một vấn đề liên tục, đấu tranh, đau khổ, lo âu, hoang mang, rối loạn, trung thành, niềm tin, những thần thánh và sự lặp lại liên tục của những lễ nghi, điều gì được gọi là tôn giáo, sự thờ phượng một biểu tượng và rồi trung thành, tin tưởng, thành công, thất bại, sâu thẳm, đau khổ. Tất cả những điều đó là cuộc sống của chúng ta. Một sự kiện thực tế gồm vui thú, dục tình và mọi chuyện như thế. Đây là điều gì chúng ta gọi là sống. Đi đến văn phòng từ chín giờ đến năm giờ hay là nhà máy từ chín giờ đến năm giờ, hay là vào một cửa hàng và bán sách, quần áo, thức ăn và vân vân. Đây là cuộc sống tạm gọi là khép vào kỷ luật đều đặn hàng ngày của chúng ta. Bạn và tôi không đồng ý về điều đó sao? Hay là chúng ta nhìn thấy nó như một sự kiện? – không phải như là sự chấp nhận những lời giải thích, nhưng nó là một sự kiện thực tế của cuộc sống chúng ta. Được chứ, thưa các bạn? Và chúng ta đã không hiểu rõ điều đó. Chúng ta đã không đào sâu nó và xem thử liệu rằng người ta có thể sống hoàn toàn khác hẳn.

Nhưng luôn luôn có chết. Có một câu tục ngữ rất hay của người Ý nhưng tôi sẽ không giải thích nó, mà nói rằng, “Mọi người sẽ chết, tôi biết vậy. Có lẽ tôi cũng sẽ chết!” [*tiếng cười*]

Vì vậy trước hết chúng ta phải nắm bắt, hiểu rõ, tìm hiểu, giải quyết điều gì? Cuộc sống, đang sống hàng ngày, hay là chết? Và ngoài ra vì sao chúng ta lại quá quan tâm đến chết như thế? Có một lần người nói đang dạo bộ trên con đường rợp bóng mát ở Ấn độ và ông ta nghe một giọng đều đều tụng kinh ở phía sau khi ông ta đang đi về hướng biển. Và có một xác chết đang được khiêng

bởi hai người đàn ông và cậu con cả đang mang một ngọn lửa phía trước cậu ta, đang trước cái xác chết. Đó là tất cả, không phải là những rối rắm nặng nề và những xe tang lẫn những vòng hoa và bạn biết rõ rồi. Đó là một cảnh trông rất đơn giản nhẹ nhàng và thực sự rất trang nghiêm. Cậu con trai đang khóc và đang tụng kinh bằng tiếng Phạn, đi bộ về hướng biển nơi người cha sẽ được hỏa táng. Và những om sòm mà thế giới phương Tây bày vẽ cho cái chết, xe Rolls Royce, những vòng hoa to lớn và vân vân. Vậy thì chúng ta quan tâm về gì? Sống hay chết? Làm ơn, chúng ta đang nói chuyện với nhau. Điều gì là quan trọng nhất mà chúng ta phải tìm hiểu, nghiền ngẫm và dành toàn năng lượng cho nó?

Nói về năng lượng, có những người muốn giải phóng năng lượng – đúng chứ? Một phần của nó là chiêm cứu, một phần của nó là nhiều nỗ lực khác nhau để gia tăng năng lượng mà chúng ta có, và vân vân. Năng lượng là gì? Phải tốn năng lượng để đến đây, nhiều năng lượng, dựng một cái lều, đến trong một cái xe hơi vào một ngày có gió, có mưa, chuẩn bị mọi thứ để đến đây. Điều đó lấy đi nhiều năng lượng. Bạn có lẽ không quan tâm đến nó và nói, “Tôi sẽ đi” – nhưng để quyết định đi, đến, lái xe, dựng lều, ngồi đây và lắng nghe. Những việc đó đòi hỏi nhiều năng lượng và chúng ta muốn nhiều năng lượng hơn. Chúng ta không biết cách sử dụng năng lượng riêng của chúng ta. Bạn có nhiều năng lượng khi bạn muốn làm điều gì đó. Họ đã đến mặt trăng, tất cả năng lượng công nghệ mà đòi hỏi mỗi người; phải mất năng lượng để nói chuyện, để suy nghĩ để ái ân, mọi thứ, cuộc sống là năng lượng nhưng chúng ta, qua tư lợi của chúng ta, chuyên biệt của chúng ta, qua đòi hỏi có thành công của chúng ta, và những sợ hãi và tất cả những việc như thế, chúng ta đã kềm hãm năng lượng đó. Chúng ta đã biến nó thành nhỏ nhen, riêng biệt, tí ti. Xin lỗi! Bộ não chúng ta đã bị làm chật hẹp bởi sự chuyên biệt, bởi, bạn biết rồi, tất cả mọi chuyện như thế. Vậy thì có năng lượng. Khi chúng ta hiểu rõ về chính chúng ta, năng lượng đó bùng nổ, rồi thì bạn có đam mê mãnh liệt, không chỉ là đam mê vì điều gì đó, cái bóng

hoa của đam mê không bao giờ héo tàn. Và điều đó chỉ đến được khi có nhân từ.

Vì vậy điều gì chúng ta quan tâm nhất, chết hay là sống? Như chúng ta đã nói, sống là một loạt, một chuỗi những xung đột, những đấu tranh, những đau khổ, sâu hận và mọi chuyện như thế. Đây không là một bức tranh âm đạm. Bạn có thể tô điểm cho nó đẹp đẽ hơn bằng những màu sắc, miêu tả nó quyến rũ hơn, nhưng đây là một sự thật. Vì vậy đầu tiên chúng ta phải hiểu rõ cuộc sống, đang sống, và sau đó hiểu rõ chết là gì, đúng không? Bạn hiểu chứ? Không phải là cách ngược lại. Chúng ta sẽ cho cái gì, không phải tiền bạc, chúng ta sẽ cho cái gì để tìm được làm cách nào, bằng phương thức nào người ta có thể sống hoàn toàn khác hẳn? – không phải là theo đuổi một điều vô ý nghĩa nào khác, một bức tranh mới, những bài thơ mới, những điệu nhảy mới, và mọi trò ngô nghê, thiếu chín chắn như thế. Và người nói không cố chấp, ông ta chỉ nhìn thấy tất cả việc này đang xảy ra. Vì vậy khi nhận ra cuộc sống của chúng ta là gì, cuộc sống thực tế của sự tồn tại trên quả đất này, liệu rằng chúng ta có thể tạo ra một thay đổi, không phải một thay đổi, nhưng là một sự đảo ngược hoàn toàn, dù nó là gì chăng nữa, cái sự việc mà người ta đã sống là đang sống, được chấm dứt hoàn toàn và một cái gì đó mới mẻ có thể xảy ra, hay không?

Do đó chúng ta phải cùng nhau tìm hiểu sự tiếp tục là gì, cái gì tiếp tục trong cuộc sống, đang sống? Ký ức, phải không? Tiếp tục, một chuỗi liên tục của những sự kiện, những trải nghiệm, cái tôi lệ thuộc, nhân cách, bản ngã là một mớ của những ký ức. Người ta có lẽ không thích những ý tưởng đó. Người ta muốn một điều gì đó còn nhiều hơn là thuần túy những ký ức, và muốn nhiều hơn nữa, một điều gì đó vượt khỏi những ký ức là một hình thành khác của ký ức – đúng chứ? Người ta không thỏa mãn ký ức này nhưng lại muốn một ký ức khác nào đó. Vì vậy sự tiếp tục này, mà chúng ta gọi là đang sống, là một chuỗi liên tục của những sự kiện, những kỷ niệm, trải nghiệm, tất cả cái mớ đó là bạn. Và sự tiếp tục là việc đó mà đã được biết. Chúng ta quá kinh hãi điều gì

đó kết thúc tất cả những chuyện như vậy. Người ta đã sống một cuộc đời dài dằng dằng của trải nghiệm, hiểu biết, người ta đã đi mọi nơi, Chúa biết tại sao người ta đã làm như vậy, và bạn bàn luận, nhận xét đánh giá, bạn biết tất cả việc đó. Và chúng ta chẳng bao giờ tìm hiểu tiếp tục là gì và kết thúc là gì? Tự nguyện kết thúc một cái gì đó mà bạn quý báu – người bạn ơi, bạn hiểu rõ câu hỏi của tôi chứ? Chúng ta đang hỏi nhau câu hỏi đó chứ? Giả sử rằng người ta quyen luyện nhiều đến một người, đến một kết luận, cái kết luận đó dù có tách lịch sử, tách biện chứng bao nhiêu, học thuyết Mác, học thuyết Lê nin, ba hoa về nó, tất cả chuyện đó; người ta quyen luyện tất cả việc đó như một con hầu bầu chặt vào đá. [tape lật qua] Liệu rằng người ta có thể một cách tự nguyện, một cách dễ dàng buông rơi nó đi hay không? Đó là ý nghĩa của chết là gì. Bạn không cãi cộ với chết. Bạn không nói, “Làm ơn hãy cho tôi thêm vài ngày nữa để cho tôi có thể sắp xếp trật tự mọi chuyện,” nó ở đó ngay tại cửa nhà bạn.

Vì vậy liệu người ta có thể hiểu rõ sự tiếp tục và chờ sự tiếp tục đó một kết thúc hay không? Bạn hiểu câu hỏi của tôi chứ? Với chúng ta sự quyen luyện có ý nghĩa nhiều lắm. Đó là trải nghiệm thông thường gây thỏa mãn nhất khi quyen luyện quả đất, những niềm tin nào đó, những giáo điều nào đó, những nghi lễ nào đó, những thói quen nào đó và vân vân. Người ta quyen luyện quá nhiều đến một ngôi nhà, đến đồ đạc, đến một thói quen. Liệu rằng người ta có thể ý thức được nó và kết thúc nó hoàn toàn trong trạng thái ý thức đó hay không? Không phải một ngày sau ngày mai nhưng ngay lúc này khi chúng ta đang ngồi đây, trở nên ý thức được tất cả việc đó, những giải thích, sự thật, không phải diễn tả nhưng sự thật của tách đòi hỏi liên tục để có sự tiếp tục này. Tiếp tục của ái ân, tiếp tục của những sở hữu, tiếp tục của gia đình, tiếp tục của những trải nghiệm sâu thẳm của người ta, tất cả việc đó đến một kết thúc ngay tức khắc. Đó là chết. Vì vậy đừng chờ đợi chết khi bạn sáu mươi, tám mươi, chín mươi, nhưng hãy kết thúc nó mỗi ngày, hãy sống cùng với chết. Hãy đừng ... Người nói đang tình bày một điều gì đó rất liên quan đến việc này,

không chỉ là nhiều từ ngữ sắp xếp vào chung. Sống cùng cái gì đó, một cuộc sống đang liên tục kết thúc mỗi ngày, mỗi phút vì vậy không còn sự tiếp tục của quá khứ, hay là tương lai. Chỉ có kết thúc này mà là chết. Và sống theo cách đó. Tiếp tục đi, thưa các bạn. Đừng suy nghĩ về nó, hãy nhìn thấy sự thật của nó. Tư tưởng không – có thể tạo tác, sắp xếp nhiều thứ vào chung nhưng tư tưởng không thể đối gạt chết. Vì vậy nếu người ta nhận ra ý nghĩa lớn lao khi sống cùng với kết thúc được gọi là chết trong cuộc sống hàng ngày của chúng ta vậy thì có sự thay đổi thực sự, sự chuyển đổi thực sự ngay cả ở trong những tế bào não, bởi vì những tế bào não mang tất cả những ký ức của chúng ta, tất cả quá khứ, và tất cả những chuyện như thế. Vì vậy liệu chúng ta có thể sống theo cách đó? Không phải giả vờ, không “Tôi phải gắng sức” – bạn không gắng sức để chết. Trừ khi bạn nhảy ra khỏi tầng lầu thứ mười tám và bạn nói rằng, “Càng xa, càng tốt” [*tiếng cười*]

Và cũng vậy chúng ta nên cùng nhau tìm hiểu tôn giáo là gì, bản chất của bộ não sống theo tôn giáo là gì? Tôn giáo đã trở nên rất quan trọng trong cuộc sống của chúng ta. Các bạn có lẽ là những người vô thần, các bạn có lẽ nói rằng, “Ồ, tất cả đều vô nghĩa, vị giáo sĩ ngu xuẩn nào đó đang giảng đạo về một điều vô lý nào đó.” Bạn có lẽ lánh xa tất cả việc đó, nhưng tuy vậy vẫn có sự đòi hỏi phía bên trong, câu nói phía bên trong này, “Rốt cuộc ra tất cả những việc này là gì đây, sống và chết này, đau khổ này, lo âu này, tất cả những việc này là gì đây? Ai đã tạo ra nó? Thượng đế? Tự nhiên? Tế bào đầu tiên?” và vân vân. Vì vậy tôn giáo không liên quan gì đến tất cả những rác rưởi, nhố nhăng đang xảy ra, dù rằng ở La Mã, hay là ở Anh, hay là ở Benares Ấn độ, hay ở những quốc gia theo Phật giáo, tất cả đều được sắp xếp vào bởi tư tưởng, và do đó rất, rất, rất bị giới hạn. Vì vậy chúng ta phải hỏi tôn giáo và sáng tạo là gì? Sáng tạo là gì? Có sự khác biệt giữa sáng tạo và phát minh hay không? Vào một ngày trước chúng tôi có nói chuyện với một vị bác sĩ xuất sắc, bác sĩ thuộc loại thượng hạng, không phải là bác sĩ thuộc loại kiếm tiền nhưng một bác sĩ nhân ái có bộ não tốt lành. Ông ấy nói rằng có một phần nào đó

của bộ não có thể luôn luôn bị kích hoạt. Tôi có lẽ đang bóp méo sai sự thật, hãy cẩn thận, đừng chấp nhận hoàn toàn điều gì người nói đang trình bày về việc đó. Có một phần nào đó của bộ não, ông ấy dùng vài từ ngữ chuyên môn nào đó mà tôi không hiểu, rằng là khi một người bị bệnh thì cái phần não đó trở nên cùn lụt, khi một người già nua thì cái phần não đó trở nên cùn lụt hơn nữa. Và liệu rằng cái phần não phía bên trong đó có thể được hồi sinh, được làm sống lại – đúng chứ? Đừng chấp nhận nó. Đừng ngủ gục. Chúng tôi đã bàn luận nó – lúc này tôi sẽ không tìm hiểu sâu thêm bởi vì nó quá phức tạp. Vì vậy phát minh là gì và sáng tạo là gì? Tôn giáo liên quan thế này. Và liệu rằng bộ não, mà bị qui định, bị định hình, bị tạo khuôn bởi mọi loại sự việc, cộng đồng, điều gì bạn đọc, điều gì bạn nghe, tất cả những giáo sĩ đang truyền bá những ý tưởng nào đó, tôn sùng nào đó, thần thánh nào đó, tất cả việc đó đã qui định bộ não chúng ta; liệu rằng bộ não của chúng ta, bộ não của bạn và ... bộ não của chúng tôi, liệu rằng bộ não đó có thể hiểu rõ sáng tạo là gì hay không? Hay là nó đặt nền tảng vào hiểu biết, mà là trải nghiệm, thâm lượm, ghi nhớ và vân vân? Liệu rằng bộ não đó có thể hiểu rõ cái đó mà không thể đo lường, vô hạn? Bạn hiểu chứ? Trong chừng mực nào đó chúng ta có cùng nhau đồng ý vấn đề này hay không?

Chúng ta đo lường – đúng không? Chúng ta đo lường, mà có nghĩa là so sánh, xét đoán, đánh giá, chúng ta đang luôn luôn so sánh chính mình với một cái gì khác. So sánh một họa sĩ này với một họa sĩ khác, một bài thơ này với một bài thơ khác, hay là Beethoven với Bach và vân vân, Mozart, cho phép tôi gộp cả Mozart trong nó. Vì vậy phát minh – phát minh không đặt nền tảng trên hiểu biết hay sao? Làm ơn chúng ta đang cùng nhau nói chuyện về nó. Nếu không có hiểu biết không có phát minh. Chúng ta phải có một nền tảng của hiểu biết để tìm được một điều gì đó mới mẻ, đó là sáng tạo hay sao? Hay sáng tạo là một điều gì đó hoàn toàn vượt khỏi thời gian và tư tưởng? Đây đã là một trong những vấn đề, có thể là vấn đề lớn nhất của một bộ não tôn giáo, chất lượng tôn giáo. Chúng ta sẽ không bao giờ dùng từ ngữ thiên

định (*meditation*) nữa. Tôi hy vọng bạn không phiền lòng. Từ ngữ đó cũng ngụ ý đo lường trong tiếng Phạn cũng như trong tự điển ngữ nghĩa học. Đo lường. Không phải chỉ là đo lường vải và mọi thứ thuộc vật chất, mà còn đo lường chính chúng ta với một thứ gì đó. Sự đo lường được phát minh bởi những người Hi Lạp và có thể trước cả họ, và nếu không có đo lường đó thì không có thể giới công nghệ. Và chúng ta tiếp tục cùng nguyên tắc đó trong chính chúng ta, chúng ta luôn luôn đang đo lường ngày hôm nay chúng ta như thế nào và hy vọng ngày mai sẽ như vậy hay ao ước nó sẽ tốt đẹp hơn. Nó luôn luôn đang so sánh, đang xét đoán, đang đánh giá. Và cái từ ngữ, cái từ ngữ đó đã quá bị lạm dụng cắt xén bởi những vị đạo sư đã tạo ra những phương pháp khác nhau của thiền định – chúng ta sẽ không bàn cãi về từ ngữ đó nữa bởi vì nó đã trở thành một từ ngữ xuẩn ngốc. Ngồi trong một tư thế nào đó, hít thở theo một phương pháp nào đó, tập trung, và tất cả việc đó – đang tạo ra nỗ lực khủng khiếp để đạt được cái gì? Củ cà rốt nào đó trước con lừa?

Vì vậy chúng ta nên quan tâm không phải là làm cách nào khiến cho bộ não yên lặng, điều đó khá dễ dàng; nhưng quan tâm đến chú ý tổng thể, không phải là chú ý đến hay về điều gì đó, cái chất lượng chú ý mà khác hẳn tập trung, hoàn toàn khác hẳn. Tập trung là nỗ lực, gom tụ vào một việc, hay nhiều việc, mà trở thành một thói quen giống như những phi công trong không gian. Vì vậy liệu có thể chú ý hay không? Và trong nó không có gian dối, không có giả vờ. Bạn chú ý. Và trong chú ý có yên lặng hoàn toàn, khi bạn chú ý. Và trong chú ý đó không có biên giới, nó là đang chú ý. Không có, “Tôi đang chú ý,” chỉ có chú ý. Làm ơn hãy suy xét, hãy chỉ bảo lẫn nhau điều này.

Vậy thì sáng tạo là gì? Không phải là tế bào đầu tiên, cũng không phải chúng ta làm cách nào và tất cả việc đó. Chúng ta nói rằng Thượng đế tạo nên tất cả việc này. Ngược lại, chúng ta đã biến Thượng đế thành hình ảnh của chúng ta, từ cái gì chúng ta là chúng ta đã tạo ra cái con người tội nghiệp đó ở trên cao! Chúng ta đã giao cho ngài mọi phẩm chất mà chúng ta thiếu sót, từ bi, nhân

đức, thương yêu, có mặt mọi nơi, thông thái, và mọi chuyện như thế. Sáng tạo là gì? Liệu rằng bộ não, mà là trung tâm của tất cả những dây thần kinh của chúng ta, mọi hoạt động của chúng ta, mọi hiện hữu của chúng ta, dù nó nhỏ nhoi đến chừng nào, liệu rằng bộ não đó có thể hiểu rõ sự vô hạn của sáng tạo hay không? Hay là có một cái gì đó vượt khỏi bộ não. Bây giờ hãy làm ơn cẩn thận, đừng chấp nhận bất kỳ điều gì người nói đang trình bày. Đó là việc đầu tiên người ta phải học, không bao giờ được chấp nhận bất kỳ điều gì tạm gọi là thuộc về tinh thần. Đó là sự vô lý hoàn toàn. Không có uy quyền thuộc tinh thần. Uy quyền của một bác sĩ, nhà khoa học, đó là một vấn đề khác hẳn, người cảnh sát có uy quyền, đặc biệt ở Thụy sĩ! Thật là to lớn. Chúng tôi đã bị liên quan đến cảnh sát một lần! Liệu rằng bộ não có khả năng nhìn thấy *cái khác* mà không thể đo lường? Chúng ta có thể nói về cái khác, chúng ta có thể sáng chế cái khác, chúng ta có thể nói rằng có cái vô hạn, tất cả việc đó chỉ có nghĩa là một mớ từ ngữ vô dụng. Nhưng cùng nhau chúng ta đang đổi một câu hỏi khác hẳn: liệu rằng bộ não, mà được cấu thành bởi thời gian, ký ức, tư tưởng, trải nghiệm, tất cả mọi chuyện như thế, liệu rằng bộ não đó có khi nào hiểu rõ được cái khác mà không giới hạn, hay không? Bạn hiểu câu hỏi của tôi chứ? Nó thực sự là ... Hay là có một cái gì khác nữa mà là cái trí, không phải bộ não. Đừng sáng chế, vì rằng chúng ta bị lạc đường. Chúng ta đang hỏi lẫn nhau: có một cái gì đó mà chúng ta sẽ đặt tên là cái trí trong lúc này, chúng ta có lẽ thay đổi từ ngữ, có một cái trí mà không là bộ não, hay không? Có một vật mà tự nó một mình có thể nhìn thấy cái khác mà là vô hạn, hay không? Và rồi cái trí đó có thể thông tin đến bộ não, nhưng bộ não không thể thông tin đến nó, hay không? Bạn đã hiểu rồi chứ? Chúng ta đang bị lẫn lộn. Bộ não như chúng ta đã biết đã bị biến thành rất nhỏ, mặc dù nó có khả năng vô hạn. Máy vi tính là một cái máy phi thường. Nó sắp sửa có thể kiểm soát cuộc sống của chúng ta, đó có thể là nền công nghiệp mới. Máy vi tính sẽ định hình cuộc sống chúng ta. Nó đang làm điều đó một cách lặng lẽ, từ từ, chúng ta không ý thức được nó. Chúng tôi đã nói chuyện

với rất nhiều chuyên gia này, những chuyên gia vi tính mà đang xây dựng nó. Họ không quan tâm đến điều gì xảy ra cho bộ não của a con người. Bạn hiểu câu hỏi của tôi chứ? Họ quan tâm đến việc sáng tạo nó – không phải sáng tạo, xây dựng nó – đó là một từ ngữ đúng hơn. Khi máy vi tính kiểm soát cuộc sống của chúng ta, điều gì xảy ra cho bộ não chúng ta? Chúng vận hành tốt hơn, nhanh chóng hơn, rất nhanh, trong một giây chúng sẽ bảo cho bạn một ngàn dữ kiện. Vì vậy khi chúng kiểm soát chuyện gì sẽ xảy ra cho bộ não chúng ta? Dần dần tàn tạ đi phải không? Hay là hoàn toàn mê say trong vui chơi, trong giải trí? Vì Chúa, làm ơn hãy đối diện mọi việc này, điều này đang xảy ra. Tất cả những môn thể thao kéo dài được phát đi trên truyền hình, mỗi lúc càng kéo dài thêm. Họ phát hình mười phút về trận đấu cricket rồi hai phút về điều gì đang xảy ra ở Nam phi. Vậy là kỹ nghệ giải trí đang kiểm soát. Làm ơn đối diện tất cả việc này. Và giải trí thuộc tôn giáo, nó cũng đang kiểm soát. Vì vậy chúng ta luôn luôn đang được giải trí. Và chúng ta đối xử buổi họp mặt ở đây như một phần của việc đó. Tôi đảm bảo với bạn rằng nó không phải như vậy. Buổi họp mặt này rất nghiêm túc.

Vì vậy bộ não có thể hiểu rõ được vũ trụ hay không? Nó có thể nói rằng sao Venus có nhiều khí gas, có nhiều vân vân, vân vân, nhưng sự mô tả, chất lượng, cảm nhận về nó không phải là sao Venus, vẻ đẹp của nó, sự tĩnh lặng lạ lùng của nó. Và liệu rằng bộ não của chúng ta, để hiểu rõ tất cả vô hạn đó, có thể yên lặng? – không còn lúc nào cũng huyền thuyên, huyền thuyên, huyền thuyên. Liệu rằng bộ não đó có thể trở nên đơn giản lạ thường và vì vậy tĩnh tường lạ thường hay không? Và nếu bộ não đó có khả năng tĩnh tường đó, ý thức vô hạn về tánh đơn giản đó, về thời gian-tu tưởng và mọi chuyện liên quan, rồi thì cái trí đó mà không là bộ não, có thể tiếp xúc với cái khác. Vậy thì rõ ràng là bộ não không thể tiếp xúc với cái khác. Và chúng ta cố gắng hết sức để tiếp xúc với cái khác, thực hành mọi trò ma mãnh, mọi hình thức kiểm soát, hiến dâng, thể nguyện, làm ... – đúng chứ? Và cái khác không bao giờ có thể – người ta không bao giờ có thể tiếp xúc nó.

Và cái trí tôn giáo, bộ não tôn giáo luôn luôn có cái nền của sự yên lặng và sự cô đơn vô biên.

Chúng ta đã làm xong. Các bạn vui lòng đứng dậy để cho tôi cũng có thể đứng dậy.

BROCKWOOD PARK

Phỏng vấn truyền hình tháng 10 năm 1985

Vai trò của một bông hoa

Người phỏng vấn: Trong nhiều năm con người đã sáng chế và chịu đựng mọi loại kỹ thuật, thiếu thốn và khắc khổ trong hy vọng đạt được sự khai sáng. Trải qua một tuần lễ trong cái lều ở Hampshire hầu như không được xếp cùng loại với một số những hiến dâng to lớn đã sinh ra lịch sử của mọi tôn giáo thực tế. Bầu không khí tại đây Brockwood Park là bầu không khí của một vùng cắm trại quốc tế. Những nghi lễ và nghi thức đáng kể nhất được thực hiện là tự đặt ra. Cái con người mà hơn ba ngàn người đến đây để nghe đã khước từ mọi giáo điều và mọi hào nhoáng được áp đặt bởi tôn giáo có tổ chức, thậm chí con người đó còn khước từ vai trò mà ông ta được tôn vinh, đáng cứu thế, Messiah. Con người đó là Jiddu Krishnamurti.

Thính giả: Tôi đến đây để nghe Krishnamurti.

Người phỏng vấn: Ông là người thứ nhất trong hàng người, ông đã chờ bao lâu rồi?

Thính giả: Từ khoảng 10 giờ 15 đêm qua.

Người phỏng vấn: Tại sao lại quan trọng khi phải đến đó sớm như thế?

Thính giả: *Đề được ngồi gần.*

Thính giả: *Ông ta mời mọi người nói chuyện với ông ta. Ông ta luôn luôn nói, cùng nhau chúng ta có **đ** bàn luận, điều kia và điều khác, và đây là một lời mời thực sự đáng tham gia. Và **l**ạ không thể nói chuyện nếu bạn ở tuốt phía sau cái lều.*

Thính giả: *Ông ta **á**t sâu sắc và tôi nghĩ nếu bạn có thể lắng nghe ông ta thì **n**ột cái gì đó có lẽ bắt đầu xảy ra trong bộ não của bạn.*

Thính giả: *Có thể không nhất thiết phải đến đây mỗi năm, khi bạn nghe nó thì bạn nghe nó, nhưng nó giống như quan sát một ngọn núi hay một cái cây, đến đây vẫn tốt hơn.*

Người phỏng vấn: Hiện nay ở tuổi chín mươi mốt Krishnamurti đã được tôn vinh là một trong những triết gia và bậc thầy vĩ đại nhất của mọi thời đại, một vai trò ông ta hầu như không mong đợi cách đây năm mươi sáu năm, khi ông ta gây **x**úc động sâu xa cho những người đi theo trung thành vì tuyên bố rằng ông ta không là Messiah, Đấng Cứu thế, và giải tán tổ chức mà ông ta là người đứng đầu.

Krishnamurti không bao giờ xưng hô mình là “Tôi”, nhưng luôn luôn là “K”, hay là “người nói”. Vì vậy vai trò của con người mà họ đến đây để nghe là gì?

Krishnamurti: Vai trò của một bông hoa là gì? Nó chỉ hiện hữu. Và những người mà thích đi ngắm nó, ngửi nó và thích nó, nói rằng nó là bông hoa đẹp làm sao đâu, nó hiện hữu.

Người phỏng vấn: Krishnamurti xuất hiện trước công chúng bằng một vẻ bên ngoài bình thường và yên tĩnh, không có sự cuốn hút của tự cao và nghi lễ, ông ta ngồi rất thẳng và bất động trên một cái ghế dựa và nói chuyện mà không cần ghi chú lẫn chuẩn bị

trong thời gian ít nhất một tiếng đồng hồ. Khi nhìn cái hình người mảnh khảnh và khiêm tốn đó mọi người khó tin được lịch sử khác thường và kỳ lạ của ông ta. Ông ta được sinh ra vào năm 1895, người con thứ tám của một gia đình đạo Bà la môn, giai cấp cao nhất vào thời đó khi hệ thống giai cấp còn được tuân thủ nghiêm ngặt. Thật ra ông ta rất gần gũi với người mẹ, mà trước khi sinh ra, đã nói rằng bà có linh cảm ông ta sẽ rất lạ thường. Người mẹ chết khi ông ta mười tuổi và cả gia đình chuyển đến Adyar, gần Madras. Chính khi đang sống ở đây trong nghèo khổ cực độ ông ta được phát hiện bởi Giám mục Charles Webster Leabeater, người đứng đầu tổ chức thần học Theosophical Society. Tổ chức này là một phong trào thế giới gồm tất cả những tôn giáo. Họ tin tưởng rằng tiếp theo Buddha, Krishna và Christ, thế giới đã sẵn sàng cho sự hóa thân kế tiếp của Messiah, Đấng Cứu thế. Chủ tịch của tổ chức này Bà Annie Besant là một nhân vật nổi tiếng, người đã đấu tranh không khoan nhượng vì sự cải cách xã hội toàn bộ ở Anh và Ấn độ. Lúc đó Krishnamurti chắc phải là một ứng viên không được mong đợi, suy dinh dưỡng, hàm răng khấp khểnh và vẻ mặt diễn tả sự trống không. Nhưng Leabeater nói rằng đứa trẻ tỏ ra một trạng thái vị tha, cậu ta là người được chọn lựa. Bà Besant nhận nuôi dưỡng và bắt đầu tạo dựng cậu bé cho vai trò tương lai của cậu bé bằng cách đem qua nước Anh.

Một trong những người đầu tiên mà cậu gặp gỡ là bà Emily Lutyens, vợ của kiến trúc sư Sir Edwin, một nhà thần học hiến dâng, bà ta đưa cậu bé về sống ngay trong gia đình. Con gái của bà, Mary, hiện nay bảy mươi tuổi là người bạn lâu nhất của Krishnamurti và người viết tiểu sử của ông ta. Bà nhớ rất rõ rằng khoảnh khắc Krishnamurti và người em trai Nitya đến Luân đôn.

Mary Lutyens: Hai cậu trai này đến nước Anh, mẹ tôi gặp họ và rất thương tâm. Họ đang mặc bộ quần áo của Châu Âu lần đầu tiên, họ mặc áo ngoài Norfolk và mang đôi giày làm đau chân họ, trông họ thiếu ngủ, run cầm cập vì lạnh cóng, và mẹ tôi vỗ về họ.

Người phỏng vấn: Lúc đó Bà đã cảm thấy như thế nào về ông ta?

Mary Lutyens: Tôi không nghĩ cậu ta có một bộ não, cậu ta có một cái trí rất, rất đơn giản. Thật là quá choáng váng cho tôi khi nhìn lại điều gì ông ta có thể làm hiện nay, đi điều gì toát ra từ ông ta lúc này. Tình huống đúng là tôi không thể tin tưởng được nó. Bạn thực sự sẽ không tin được rằng mọi việc ông ta nói, nó có vẻ giống như là Phật giáo, nó có vẻ giống như thế này, thế kia hay là điều gì khác, nó có lẽ là một chút nào đó của “Bài giảng trên Núi,” “the Sermon on the mount”, tôi không rõ lắm, nhưng ông ta có lẽ biết nó, ông ta không bao giờ đọc nó, vì vậy mọi thứ ông ta đều tự mình khám phá ra. Và điều gây kinh ngạc cho tôi là cái gì ông ta đã tìm được trong chính ông ta từ cái con người nhỏ tuổi rất không thông minh và rất trông không đó.

Người phỏng vấn: Krishnamurti và Nitya được giới thiệu đến nhà quý tộc Edwardian ở Luân đôn. Trong hai anh em Nitya được coi như người mau mắn và sáng dạ hơn. Cái chết của cậu ta vài năm sau đã ảnh hưởng sâu đậm trong Krishnamurti. Vào những năm kế tiếp, hai anh em đã đi khắp Châu Âu, tới Mỹ và Úc. Những nhà thần học mọi nơi háo hức chờ đợi cái ngày Krishnamurti sẽ đảm trách vai trò mà số mạng đã định sẵn cho ông.

Krishnamurti có niềm đam mê với mọi thứ máy móc. Ông ta dạy Mary Lutyens cách lái xe hơi; sự liên hệ đã nở hoa. Bà và ông ta có yêu thương nhau không?

Mary Lutyens: Vâng, tôi và Nitya yêu thương nhau rất nhiều, anh ấy là tình yêu của cuộc đời tôi và rồi sau cái chết của Nitya, tôi nghĩ rằng tôi yêu Krishna. Ông ta đã viết những lá thư rất hay và rồi thay tôi đã tiêu hủy tất cả những lá thư ông ta viết cho tôi.

Người phỏng vấn: Có thời điểm nào ông ta đã từng thực sự tin rằng ông ta sẽ là Đấng Cứu thế mới hay không?

Mary Lutyens: Có chứ? Chắc chắn là có. Ông ta đã tin tưởng. Và có một dịp tuyệt vời khi tất cả chúng tôi đều ở Sydney cùng ông Leabeater và chúng tôi ở lại cho cuộc hội nghị Jubilee tại Andyar, đó là kỷ niệm năm mươi năm của nó, tôi nghĩ như thế, năm 1925, và chắc chắn người ta chờ đợi Thượng đế sẽ nói chuyện qua ông ta lần đầu tiên. Và tôi có mặt ở đó và ông ta đang nói lúc 08 giờ dưới cây bồ đề, nó là một nơi kỳ diệu và ông ta đang nói về thời điểm khi Ngài đến – mà ông ta thường xuyên nói vào những ngày đó, khi Ngài đến – và ông ta đột ngột chuyển sang câu, ‘Ta đến’ và đó là một khoảnh khắc lặng người.

Người phỏng vấn: Krishnamurti rất biết ơn những người có niềm tin giao phó nơi ông ta. Ông cố gắng hết sức làm hài lòng họ, đi đến những cuộc tụ họp đông người của tổ chức Thần học, và chịu đựng, đối với ông, sự hành hạ khi phải đứng dậy và nói chuyện với công chúng. Rõ ràng là những nhà Thần học đã có ảnh hưởng với ông ta nhưng điều đó dường như chỉ ở bên ngoài. Lúc nào ông ta cũng đang vận dụng triết thuyết riêng của ông ta, quan điểm riêng của ông ta về phương cách tìm đến Sự thật. Quả bom định giờ đã bắt đầu kêu tích tắc. Vào năm 1929 tại một buổi họp mặt đông đúc của những nhà Thần học tại Ommen ở Hà lan, nó nổ tung.

Mary Lutyens: Tôi nhớ rằng đó là vào buổi sáng ông ta tuyên bố rõ ràng rằng, bây giờ tôi sẽ giải tán tổ chức Order mà tôi tình cờ là người đứng đầu. Các bạn có thể ra đi và gia nhập một tổ chức Order khác nếu các bạn muốn, tôi không cần những đệ tử. Nếu có một người hiểu rõ được, điều đó tốt lành hơn tất cả ba ngàn người có mặt ở đây. Và nó là một tổ chức giàu có, to lớn mà ông ta từ bỏ tất cả, mọi đất đai, tất cả tài sản và lâu đài Eerde đã được trao tặng trước kia, ông ta trả lại cho người chủ. Và ông ta từ bỏ mọi sở hữu riêng. Một trong những sự việc, một câu nói rất đáng yêu mà ông ta nói vào dịp đó, là “*Sự thật là một mảnh đất không lối vào, bạn không thể đến được bằng bất kỳ con đường nào.*”

Người phỏng vấn: Câu nào trở thành câu nói nổi tiếng nhất của ông ta, Krishnamurti đã nói “ *Đây không phải là hành vi khác thường bởi vì tôi không muốn những đệ tử, và tôi có ý định nghiêm túc về điều này. Khoảnh khắc bạn đi theo ai đó, bạn ngừng đi theo sự thật. Tôi chỉ quan tâm đến một việc tối thiết nhất, làm cho con người được tự do. Tôi khao khát giải thoát con người khỏi mọi chuồng cũi, khỏi mọi sợ hãi, chứ không lập ra tôn giáo, những giáo phái mới, hay là thiết lập những lý thuyết mới, và những triết lý mới.*” Câu nói đó đã gây choáng váng cho nhiều người đi theo đến độ họ từ bỏ cái người mà trước kia họ đã kính trọng rất nhiều. Những người khác lại có một quan điểm ngược lại; hôm nay một trong những người nhiệt thành từ ban đầu vẫn đi lại hàng năm từ New Zealand để nghe ông ta nói, Basil Gossage.

Basil Gossage: Với một số người nó là một biến cố đau thương, sự kết thúc thế giới. Trong trường hợp riêng của tôi, tôi suy nghĩ rằng, được rồi, nếu K có – xin lỗi khi phải dùng cụm từ – *móc hết ruột gan* để làm việc đó, để nói, tôi giải tán tổ chức Order, điều đó không cần thiết, sự thật là một mảnh đất không lối vào, tôi nghĩ, được rồi, ông ta sẽ thành tựu cho tôi. Ít ra ông ta là người hoàn toàn chân thật. Điều đó đã được chứng thực qua năm mươi năm nay.

Người phỏng vấn: Krishnamurti đã phát triển và mở rộng công việc giáo huấn của ông ấy nhưng ông ta lại chối bỏ mọi tôn giáo có tổ chức.

Krishnamurti: Ông thấy rằng hiện nay chúng ta đang cố gắng áp đặt đạo đức vào con người. Đúng chứ?

Người phỏng vấn: Nhiều tôn giáo đã cố gắng.

Krishnamurti: Tôi biết, tôi biết. Họ đã thất bại. Tại sao?

Người phỏng vấn: Ông bảo cho tôi biết, tại sao?

Krishnamurti: Bởi vì chúng có nền tảng vào niềm tin nào đó mà chẳng có giá trị gì cả, vào giáo điều, sự trung thành, và hãy làm việc này, đừng làm việc kia – đó là điều gì những tôn giáo đã làm.

Người phỏng vấn: Họ muốn nói rằng chúng là mọi phương thức khác biệt, những con đường khác biệt.

Krishnamurti: A, tất cả chuyện đó là trò chơi cũ rích gây thỏa mãn, những con đường khác biệt. Bởi vì tôi là một người Ấn độ giáo và tôi nói đó là con đường của tôi, bạn là một người Thiên chúa giáo và bạn nói đó là con đường của bạn. Nó thật là vô lý. Con đường dẫn đến cái gì? Họ nói dẫn đến chúa, đến sự thật, như thể được sắp xếp, chúa và sự thật là cố định.

Người phỏng vấn: Họ không là như vậy sao?

Krishnamurti: Một vật đang sống không thể đứng yên.

Người phỏng vấn: Những người tham dự những cuộc họp mặt thuộc về mọi quốc tịch khác biệt, cả giàu có lẫn nghèo khổ, không một ai đếm được bao nhiêu người đã đến và mặc dù có một cuộc họp mặt nhưng không một người nào phải nộp lệ phí tham dự. Nếu họ có bất kỳ điểm chung nào thì điểm chung đó có vẻ là một tiếp cận trí năng hơn là một tiếp cận tinh thần đến cuộc sống, mặc dù Krishnamurti gắng dạy rằng quá nhiều tư tưởng là một trong những vấn đề to lớn nhất của con người. Họ đang mong đợi ông là uy quyền của họ phải không? Ông có nghĩ như thế không?

Krishnamurti: Một phần thôi. Và một phần khác họ cũng muốn một người nào đó chỉ bảo cho họ làm cái gì.

Người phỏng vấn: Họ chắc là rất thất vọng khi không được thỏa mãn như thế.

Krishnamurti: Đúng vậy. Không phải là thất vọng, họ nói rằng, ô ông ta đang nói về điều quá quý giá thế. Hay, nói rằng, tôi phải hiểu được ông ta đang nói cái gì. Bạn không đang hiểu một người nào đó, bạn đang hiểu chính mình.

Thính giả: Tôi cảm thấy rằng tôi hiểu thuộc trí năng, nhưng thực tế trong cuộc sống tôi nghĩ rằng hiểu rõ đó khá giới hạn. Tôi có ý nói ở thực tế – nó đã không thay đổi tôi hoàn toàn, đó là điều gì tôi có ý nói. Khi tôi nghe ông ta tôi nghĩ rằng tôi hiểu hoàn toàn điều gì ông ta đang nói dựa vào những từ ngữ ông ta sử dụng và vân vân, nhưng nó không có ảnh hưởng tương đương trong cuộc sống của tôi.

Người phỏng vấn: Tại sao như vậy?

Thính giả: Tôi không biết, tôi nghĩ do cái tôi dường như quá mạnh, và người ta hoàn toàn kháng cự điều đó.

Thính giả: Ông ta đúng là không là ai cả. Và nếu chúng ta có thể hiểu rõ trọn vẹn, điều đó có lẽ thay đổi cuộc sống nhưng chúng ta lại không chịu hiểu.

Người phỏng vấn: Bạn nhận được gì khi đến đây?

Thính giả: Xin lỗi, ông nói gì?

Người phỏng vấn: Bạn có được cái gì sau một tuần ở đây?

Thính giả: Nguyên vấn đề là chỗ đó, tất cả chúng ta đều muốn có một cái gì đó. Đó là một vấn đề. Dầu vậy cũng có thể thông cảm được nhưng đó là vấn đề của chúng ta, chúng ta tham lam, chúng

ta muốn nó. Và có lẽ điều đó cũng tốt. Nếu bạn muốn nó thực sự, bạn có lẽ được nó.

Người phỏng vấn: Nó là cái gì?

Thính giả: Nếu bạn thực sự không muốn nó, bạn sẽ không được nó.

Người phỏng vấn: Nó là cái gì?

Thính giả: Tôi không biết, ông muốn cái gì?

Thính giả: Nó tùy thuộc cách bạn lắng nghe. Ông ta lặp lại rất nhiều nếu bạn không thực sự lắng nghe và bạn chỉ chú ý những từ ngữ lẫn nghĩa lý hời hợt; trái lại nếu bạn thực sự lắng nghe, bạn có thể nói rằng con chim đang hót ngoài vườn là lặp đi lặp lại, con chim đen hót y hệt tuần này qua tuần khác, nhưng nếu bạn thực sự lắng nghe nó luôn luôn mới lạ. Và cũng cùng sự việc như thế với Krishnamurti, nếu bạn thực sự lắng nghe nó luôn luôn mới mẻ.

Krishnamurti: Có nghệ thuật lắng nghe, khi bạn lắng nghe Beethoven hay Mozart và vân vân, bạn lắng nghe, bạn không cố gắng diễn dịch nó, nếu bạn không lãng mạn, cảm tính và tất cả việc đó, bạn thâm nhập, bạn lắng nghe, có chuyển động lạ thường nào đó đang xảy ra trong nó, yên lặng lớn lao, chiều sâu lớn lao, và tất cả việc đó. Vì vậy tương tự như thế nếu bạn có thể lắng nghe, không chỉ bằng động thái nghe của đôi tai, nhưng sâu thẳm, không diễn dịch, không giải thích, chỉ lắng nghe.

Người phỏng vấn: Khi mọi người rời cái lều và họ nói, ông ta thực sự muốn nói điều gì.

Krishnamurti: Vậy thì bạn lạc đường.

Thính giả: Tôi nhớ lại khi tôi lắng nghe ông ta lần đầu tiên hầu như không thể được bởi vì tôi không thể chấp nhận điều gì ông ta đang nói.

Người phỏng vấn: Tại sao?

Thính giả: Bởi vì nó rất mạnh mẽ, ông ta quăng bạn trở lại đến tất cả những sự việc của bạn mà bạn không thể chấp nhận được. Bạn nhìn thấy rằng bạn tham lam, bạn ganh tị, bạn là tất cả việc đó và bạn biết bạn là như thế. Nhưng khi ông ta quăng bạn trở lại việc này bạn lại nói rằng, không, tôi không thích nhìn thấy nó. Bây giờ sau vài năm tôi đã có thói quen nhìn **ấn** việc này bởi vì tôi muốn, bởi vì thực sự dễ dàng nhiều khi chấp nhận nó hơn là chạy trốn nó do rằng nếu tôi chạy trốn nó tôi luôn luôn bị nhiều sợ hãi và sợ hãi hơn bởi vì những tư tưởng luôn lớn vờn loanh quanh. Vì vậy lúc này tôi muốn nói rằng không biết tôi có hiểu rõ ông ta hay không, nhưng tôi hiểu rõ chính mình từng chút một nhiều hơn.

Krishnamurti: Bộ não của chúng ta rất gởi hạp. Bộ não của chúng ta bị quy định nặng nề bởi những nhà khoa học, bởi những người tuyên truyền, bởi tôn giáo, bởi mọi sự kiện lịch sử, dù nó là Lê nin hay người nào khác, bộ não của chúng ta bị quy định. Và chúng ta sống trong quy định đó. Đúng chứ? Và quy định đó đang tạo ra tình trạng hỗn loạn trong thế giới.

Người phỏng vấn: Có cách nào ra khỏi nó không?

Krishnamurti: Có chứ. Cách đó đòi hỏi nhiều tìm hiểu, bạn không thể chỉ nói rằng, ồ, hãy nói cho tôi trong hai từ ngữ.

Người phỏng vấn: Con người đã cố gắng nói trong hai từ ngữ những sự việc như là, yêu thương lẫn nhau, dơ má còn lại ra, nhưng không có những giải pháp dễ dàng.

Krishnamurti: Dĩ nhiên là không. Nhưng bạn thấy không, có một giải pháp dễ dàng cho một cọng cỏ mọc trong xi măng phải không? Có một con đường ở đó, và bạn thấy cọng cỏ đang đẩy, đang đẩy, đang đẩy, nếu nó có sự sống nó vọt lên. Đúng chứ? Một cọng cỏ. Vì bộ não của chúng ta bị giới hạn rất nhiều, cuộc sống của chúng ta bị giới hạn. Đúng chứ? Và liệu rằng cái bộ não đã tiến hóa qua thiên niên kỷ có thể, liệu rằng cái bộ não đó có thể thay đổi tận gốc rễ hay không?

Người phỏng vấn: Bà có nghĩ rằng ông ta rất cô lập và được bảo vệ bởi phong cách sống này, và ông ta thực sự không hiểu rõ những vấn đề mà hầu hết mọi người đều gặp phải hay không?

Mary Lutyens: Tôi nghĩ ông ta như vậy, nhưng tôi nghĩ ông ta cảm thấy rằng họ tạo ra những vấn đề nơi không nhất thiết phải có những vấn đề, bằng cách không thực sự nhìn thấy những vấn đề của họ là gì. Tôi nghĩ người ta thích tạo ra những vấn đề không cần thiết. Và tôi không đồng ý rằng nó khiến cho ông ta được bất kỳ – họ, có lẽ vài người, mong đợi ông ta khoác vào những mảnh vải bố rách rưới, và dưỡng mái tóc lẫn bộ râu quai nón của ông ta, nhưng việc đó có thực sự khiến cho bạn là một người tôn giáo nhiều hơn không?

Người phỏng vấn: Liệu có thể được khi người nào đó đến đây, một trong những buổi nói chuyện, nghe điều gì ông nói, nghe trong anh ấy, hay là trong chị ấy, sự thật rồi sau đó đi khỏi và sống trong ảnh hưởng mau lẹ này, xã hội mau lẹ. Hai việc này có thể đồng thời tồn tại hay không?

Krishnamurti: Tất nhiên là được. Đây là một trong những nghi vấn đã gây thắc mắc cho người ta. Liệu tôi có thể sống trong xã hội xấu xa này, vô luân lý, thối nát và mọi chuyện như thế, bằng sự chân thật hoàn toàn trong chính tôi hay không? Dĩ nhiên, bạn có thể. Vì vậy bạn phải hỏi, xã hội là gì. Đúng chứ? Xã hội có

khác biệt tôi không? Hay tôi là xã hội? Tôi không biết bạn có theo kịp vấn đề này không.

Người phỏng vấn: Có.

Krishnamurti: Tôi là xã hội. Tôi đã tạo ra cái sự vật khủng khiếp đó. Tôi là bộ phận của nó. Xã hội không khác biệt tôi. Đứng chứ? Vì vậy tôi không cải cách vòng tròn phía ngoài, cải cách xã hội, bạn biết rõ tất cả trò chơi chính trị đang xảy ra. Trước hết tôi đặt ngôi nhà của tôi trong trật tự – ngôi nhà của tôi, sâu thẳm, ngôi nhà của tôi trong trật tự, và rồi thì sẽ có trật tự ở ngoài đó. Nếu bạn và tôi, tất cả chúng ta đang nghe ở đây, đầu tiên đặt ngôi nhà của chúng ta trong trật tự, chúng ta đã tạo ra một xã hội mới.

Người phỏng vấn: Đó là thông điệp mà Krishnamurti tin tưởng nó có thể thay đổi triệt để thế giới chúng ta sống, thậm chí nếu chỉ một ít trong hàng ngàn người nghe thực sự hiểu rõ. Điều gì xảy ra trong căn lều này được dự tính là một cuộc đối thoại, nhưng chỉ có số ít khán giả thực sự đối đáp. Họ ngồi gần như cứng nhắc giống như người nói, nắm chặt những câu nói thường xuyên khó hiểu của ông ta. Không mấy người có được mọi hiểu biết về Krishnamurti ở ngoài đời thường, về sự yêu thích quần áo đẹp và cách cư xử dễ chịu.

Mary Lutyens: Bạn nên gặp ông ta khi ông ta đến Luân đôn.

Người phỏng vấn: Tại sao?

Mary Lutyens: Ông ta thật tao nhã lúc đó.

Người phỏng vấn: Ông ta thích làm gì khi đến đó?

Mary Lutyens: Ông ta đi đến người thợ may, và ông ta gặp nha sĩ, và chúng tôi luôn dùng bữa trưa ở Fortnum và Masons trong

một nơi rất yên tĩnh của tầng cao nhất, tầng bốn, và cắt tóc. Không có những việc như vậy thì ông ta chẳng ưa gì Luân đôn.

Người phỏng vấn: Nhiều người sẽ bị hoảng hốt khi nghĩ rằng một người đang rao giảng về tự buông bỏ, tự khám phá lại thực sự thích thú tất cả những sự vật thuộc về trần tục và vật chất kia.

Mary Lutyens: Ông ta không bảo bạn từ bỏ hạnh phúc, hay là từ bỏ vui sướng. Tôi có ý nói rằng nếu bạn thích làm điều gì đó, Vì Chúa hãy làm nó đi.

Người phỏng vấn: Krishnamurti ồng một cuộc sống không bị phiền muộn bởi những lo âu về tiền bạc, giống như nữ hoàng, ông ta tạo ra khoảng cách cho mình với nó, không nợ nần gì cả, và không quản lý tiền bạc. Sự tiêu xài cá nhân của ông ta đều được thu xếp bởi bạn bè và một hệ thống ấn hành tất cả sách và những cuộc họp mặt được thực hiện bởi Krishnamurti Foundation, một tổ chức từ thiện có đăng ký. Cuộc họp mặt được tổ chức trong khuôn viên của Krishnamurti School, tại đây trong một cái lều to lớn mà K có vị trí là chủ.

Krishnamurti: Tôi đã quên tên của nó, bạn biết không, từ Nhật bản.

Thính giả: Học thuyết ăn uống dưỡng sinh.

Krishnamurti: Học thuyết ăn uống dưỡng sinh, đúng rồi. Hãy mê say nó! Giống như người ta mê say Yoga hay những việc như thế.

Cười đùa là một phần của nghiêm túc. Nếu bạn không biết làm thế nào để cười đùa và ngắm mặt trời lặn cây cối, ánh sáng lốm đốm, bạn không là một con người. Nếu bạn chỉ nghiêm túc trong khuôn viên nhà thờ vào ngày Chủ nhật vậy thì nó không là nghiêm túc. Vui ~~nh~~, cười đùa, ý thức hài hước đó, thích thú

những câu chuyện đùa hay ho, không phải thô tục, nhưng những câu chuyện đùa thật sự hay ho.

Người phỏng vấn: Những câu chuyện đùa Krishnamurti nói trước công chúng rất hiếm hoi, nhưng chúng cùng mọi thứ khác mà ông ta trình bày được biến thành thiêng liêng vĩnh viễn trên băng video. Công nghệ hiện đại đang trao tặng Krishnamurti một ưu điểm để phủ nhận những đáng chú ý, những hiền triết, những vị đạo sư của quá khứ. Mỗi cuộc phỏng vấn ông ta thực hiện, mỗi bài diễn giảng ông ta trình bày, đều được thu băng và lưu lại không sửa đổi. Ngay lập tức sau cuộc nói chuyện vào buổi sáng của ông ta tại Brockwood, chỉ cần hai mươi bản Anh người ta có thể mua được một bản copy của buổi nói chuyện này. Vì vậy ngay sau khi ông ta chết cũng không cần có những người thông ngôn. Bạn nghĩ rằng những video này sẽ có ảnh hưởng gì vào tương lai?

Thính giả: Có lẽ chúng ta có thể tránh được sự mai một và sai lầm của nó, nguyên bản. Giống như chúng ta đã nói cách đây không lâu, có lẽ toàn thể Thiên chúa giáo đã khác hẳn nếu có những video trong thời gian của Jesus Christ.

Người phỏng vấn: Bạn nghĩ điều gì sẽ xảy ra sau khi ông ta chết?

Basil Gossage: Tôi không biết. Sẽ có những thông ngôn, sẽ có những người muốn thành lập những tổ chức, nhưng vẻ đẹp của nó là chúng ta có những băng video này. Họ thường diễn dịch sai lầm về kinh Bible, phải vậy không? Nói rằng Christ đã nói thế này, Christ đã nói thế kia, nhưng những băng video không thể nói dối, chúng hiện diện ở đó cho thế hệ mai sau. Nó phải tiếp tục với từng con người, nó phải làm.

Người phỏng vấn: Ông dự tính làm công việc này trong bao lâu nữa?

Krishnamurti: Tôi đã yêu cầu những người chung quanh, những người bạn của tôi, tôi nói rằng, khoảnh khắc mà tôi bị nghẽn ngãng, hãy ngừng tôi lại! Tôi có nhiều năng lượng, bởi vì bạn không mang tất cả gánh nặng của quá khứ – điều đó thật tuyệt vời.

Dịch xong: Tháng 5-2007

Sửa lại: 2012

Đã dịch: [\[www.jkrishnamurtiongkhong.com\]](http://www.jkrishnamurtiongkhong.com)

- 1 – Sổ tay của Krishnamurti (Dịch 2005 - Sửa 3-2013)
Krishnamurti's Notebook
- 2 – Ghi chép của Krishnamurti (Dịch 2005 - Sửa 3-2013)
Krishnamurti's Journal
- 3 – Krishnamurti độc thoại (Dịch 2006- Sửa 3-2013)
Krishnamurti to Himself
- 4 – Ngẫm nghĩ hàng ngày cùng Krishnamurti
Dịch 2005 - Sửa 3-2013
Daily Meditation with Krishnamurti
- 5 – Thiền định 1969 (Dịch 2005 - Sửa 3-2013)
Meditation 1969
- 6 – Thư gửi trường học (Dịch 7-2008 – Sửa 3-2013)
Letters to Schools
- 7 – Nói chuyện cuối cùng 1985 tại Saanen
Dịch 2007 - Sửa 2012
Last Talks at Saanen 1985
- 8 – Nghĩ về những điều này (Dịch 2006 - Sửa 3-2013)
Think on these things
- 9 – Tương lai là ngay lúc này (Dịch 9-2008)
The Future is now
- 10 – Bàn về Thượng đế (Dịch 10-2008)
On God
- 11 – Bàn về liên hệ (Dịch 2008)
On Relationship
- 12 – Bàn về giáo dục (Dịch 2007 - Sửa 10-2012)
On Education
- 13 – Bàn về sống và chết (Dịch 2-2009)
On living and dying
- 14 – Bàn về tình yêu và sự cô độc (Dịch 2-2009)
On Love and Loneliness

- 15 – Sự thức dậy của thông minh- Tập I/II
Dịch 2009 - Sửa 2-2013
The Awakening of Intelligence
- 16 – Bàn về xung đột (Dịch 4-2009)
On Conflict
- 17 – Bàn về sợ hãi (Dịch 7-2009)
On Fear
- 18 – Vượt khỏi bạo lực (Dịch 6-2009)
Beyond Violence
- 19 – Bàn về học hành và hiểu biết (Dịch 8-2009)
On Learning and Knowledge
- 20 – Sự thức dậy của thông minh-Tập II/II
Dịch 2009 – Sửa 2-2013
The Awakening of Intelligence
- 21 – Nghi vấn không đáp án (Dịch 2009)
The Impossible Question
- 22 – Tự do đầu tiên và cuối cùng (Dịch 4-2010 - sửa 2013)
The First and Last Freedom
- 23 – Bàn về kiếm sống đúng đắn
Dịch 1-2010 - sửa 3-2013
On Right Livelihood
- 24– Bàn về thiên nhiên và môi trường (Dịch 5-2010)
On Nature and The Environment
- 25– Tương lai của nhân loại (Dịch 5-2010)
The Future of Humanity
- 26– Sự kết thúc của thời gian (Dịch 5-2010)
The Ending of Time
- 27– Sống chết của Krishnamurti (Dịch 2009)
The Life and Death of Krishnamurti
A Biography by Mary Lutyens
- 28–Trách nhiệm với xã hội (Dịch 6-2010)
Social Responsibility
- 29– Cá thể và xã hội (Dịch 7-2010)
Individual & society

- 30- Cái gương của sự liên hệ (Dịch 11-2010)
The Mirror of Relationship
- 31- Bàn về cái trí và suy nghĩ (Dịch 8-2010)
On mind & thought
- 32- Tại sao bạn đang được giáo dục? (Dịch 2-2011)
Why are you being educated?
- 33- Bàn về Sự thật (Dịch 3-2011)
On Truth
- 34- Tiểu sử của Krishnamurti – Tập I/II (Dịch 5-2011)
Krishnamurti's biography by Pupul Jayakar
- 35- Tiểu sử của Krishnamurti – Tập II/II (Dịch 6-2011)
Krishnamurti's biography by Pupul Jayakar
- 36- Truyền thống và Cách mạng (Dịch 7-2011)
Tradition & Revolution
- 37- Khởi đầu của học hành (Dịch 8-2011)
Beginnings of Learning
- 38- Giáo dục và ý nghĩa của sống (Dịch 9-2011)
Education and Significance of Life
- 39- Cuộc đời trước mặt (Dịch 10-2011)
Life Ahead
- 40- Gặp gỡ sự sống (Dịch 11-2011)
Meeting Life
- 41- Giới hạn của suy nghĩ (Dịch 12-2011)
The Limits of Thought
- 42- Lửa trong cái trí (Dịch 2-2012)
Fire in the mind
- 43- Nói chuyện tại Nhà bếp (Dịch 2011)
1001 Bữa trưa cùng J. Krishnamurti
The Kitchen Chronicles
1001 Lunches with J. Krishnamurti
- 44- Nói chuyện cùng sống Tập I/III (Dịch 2012)
Commentaries on living-First Series
- 45- Bàn về tự do (Dịch 12-2012)
On Freedom

46-Thâm nhập Thấu triết (Dịch 3-2013)

Exploration Into Insight

47- Nói chuyện cùng sống Tập II/III (Dịch 3-2013)

Commentaries on living - Second Series

48- Nói chuyện cùng sống Tập III/III (Dịch 4-2013)

Commentaries on Living-Third Series